

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE OLOMOUCKÉHO KRAJE

2023

Regionální statistiky

Olomouc, 31. 10. 2024

Kód publikace: 330135-24

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci

Ředitel odboru: Kamila Vepřková

Kontaktní osoba: Jarmila Benešová, e-mail: jarmila.benesova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 080
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

ISBN 978-80-250-3499-6 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3500-9 (pdf)

© Český statistický úřad, Olomouc, 2024

Obsah

Úvod.....	5
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj.....	10
Sídlní struktura	10
Počet a pohyb obyvatel	11
Věková struktura obyvatel	24
Cizinci	26
2. Sociální vývoj.....	29
Zaměstnanost, ekonomická aktivita	29
Zaměstnanost cizinců.....	31
Nezaměstnanost.....	31
Příjmy a životní podmínky domácností.....	34
Mzdy	36
Úplné náklady práce.....	37
Vzdělávání	38
Zdraví	38
Státní sociální podpora.....	40
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením	41
Důchodci, důchody	43
Kultura	44
Kriminalita, dopravní nehody, požáry	45
3. Ekonomický vývoj	49
Makroekonomický rámec	49
Místní rozpočty	51
Věda, IT	52
Ekonomické subjekty.....	55
Zemědělství	57
Lesnictví	61
Průmysl.....	62
Energetika	63
Stavebnictví, stavební povolení.....	64
Bytová výstavba	67
Ceny nemovitostí.....	69
Doprava	70
Cestovní ruch	71
4. Životní prostředí.....	74
Půdní fond	74
Chráněná území	75
Ekologické zemědělství.....	75
Vodovody a kanalizace	77
Emise.....	79
Odpady	80
Výdaje na ochranu životního prostředí.....	81
5. Mezikrajské srovnání	83
Demografický vývoj	83
Sociální vývoj.....	85
Ekonomický vývoj.....	90
Životní prostředí.....	97

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – demografický vývoj	102
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – sociální vývoj	103
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – ekonomický vývoj	104
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů 2018–2023 – životní prostředí	105
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje v letech 2001–2023	106
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj 2018–2023 – demografický vývoj	108
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj 2018–2023 – sociální vývoj	109
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj 2018–2023 – ekonomický vývoj	113
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj 2018–2023 – životní prostředí	116
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Olomouckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	117
Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023	118
Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů ORP Olomouckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023	120
Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů ORP Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023	122
Zkratky krajů a okresů	126

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2024. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Olomouckého kraje v roce 2023, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2018). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přitom klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2023. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2022.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hl. města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hl. městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. S účinností od 1. 1. 2023 došlo na základě vyhlášky Ministerstva vnitra v Olomouckém kraji k přesunu obce Přemyslovice ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Kromě meziokresního srovnání v jednotlivých krajích jsme zařadili i srovnání správních obvodů ORP v příslušném kraji. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve Veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.csu.gov.cz/olomoucky. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Olomouckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Olomouckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Olomoucký kraj zůstal osmým nejrozlehlejší z 14 krajů České republiky. K 31. 12. 2023 se rozkládal na ploše 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy státu.
- Olomoucký kraj se člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Na konci roku 2023 byl vymezen katastrálním územím 401 samosprávných obcí a 1 vojenským újezdem. V kraji mělo sídlo 31 měst.
- K 31. 12. 2023 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 632 864 obyvatel. Ačkoliv se jejich počet dlouhodobě snižoval, v letech 2022 a 2023 se zejména v důsledku války na Ukrajině naopak zvýšil. Mezi 14 kraji zůstal Olomoucký kraj sedmý nejlidnatější.
- Třetina obyvatel Olomouckého kraje bydlela na konci roku 2023 ve čtyřech jeho největších městech, tj. v Olomouci (102 293 obyvatel), Prostějově (43 563 osob), Přerově (41 661 osob) a Šumperku (24 969 osob). Krajské město Olomouc bylo šestým nejlidnatějším městem v České republice.
- Mezi přetrvávající jevy v pohybu obyvatelstva patří zejména vylidňování periférií a měst.
- Počet zemřelých v kraji byl v letech 2020 a 2023 zřetelně vyšší než počet živě narozených. V roce 2020 ubylo v kraji přirozenou měnou 1 542 osob, o rok později se přirozený úbytek prohloubil na 2 168 osob. V roce 2022 ubylo přirozenou měnou 1 496 osob a v roce 2023 přesně 1 659 osob. Ve všech čtyřech letech se jednalo o zcela nejvyšší přirozené úbytky od vzniku Olomouckého kraje.
- Pět let v řadě v kraji převýšil počet přistěhovalých nad počtem vystěhovalých. K mimořádnému přírůstku došlo v důsledku války na Ukrajině v roce 2022. Ještě výrazněji kladné je migrační saldo Olomouckého kraje s cizinou, a to dlouhodobě.
- Hrubá míra porodnosti se v roce 2023 snížila na 8,4 ‰ a byla nejnižší od vzniku kraje. Úhrnná plodnost klesla na devítileté minimum (1,536), přesto zůstala nad celostátním průměrem (1,456). Mezní hodnoty náležely v kraji okresům Prostějov (1,601) a Přerov (1,489).
- Hrubá míra úmrtnosti se po dvou mimořádných letech 2020 (12,9 ‰) a 2021 (13,7 ‰) začala v závěru sledovaného období pomalu vracet do svého obvyklého pásma. V roce 2022 zemřelo na 1 000 obyvatel v Olomouckém kraji 11,9 osob a v roce 2023 se jejich relativní počet snížil na 11,0 osob.
- Počet živě narozených dětí byl v roce 2023 nejnižší od vzniku kraje. Z počtu 5 322 živě narozených dětí bylo 2 711 chlapců a 2 611 dívek. Necelá polovina všech dětí se narodila jako první v pořadí (44,9 %). Průměrný věk prvorodiček se ustálil na hranici 29,2 let. Podíl živě narozených dětí mimo manželství dosáhl 49,0 % a byl vyšší než republikový průměr (47,1 %).
- V průběhu roku 2023 zemřelo v Olomouckém kraji 6 981 osob. Jejich počet klesl na čtyřleté minimum. Celkem 1 626 osob zemřelo na zhoubné novotvary (tj. 23,3 %) a 1 102 osob na ischemické nemoci srdeční vč. akutního infarktu myokardu (tj. 15,8 %).
- Do svazku manželského vstoupilo v roce 2023 celkem 2 774 párů, což odpovídalo tříletému minimu. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů netradičně snížil, a to na 33,6 let. V případě nevěst vzrostl na 31,2 let.
- V roce 2023 bylo rozvedeno 1 121 manželství. Loňská rozvodovost byla druhá nejnižší od vzniku Olomouckého kraje.

- V roce 2022 se na území Olomouckého kraje úředně přistěhovalo 14 838 obyvatel (tj. 23,56 osob na 1 000 obyvatel) a v roce 2023 přesně 9 169 obyvatel (tj. 14,49 osob na 1 000 obyvatel). Jednalo o nejvyšší hodnoty v historii kraje.
- V roce 2022 se z kraje úředně vystěhovalo 4 470 osob (tj. 7,10 osob na 1 000 obyvatel), což odpovídalo nejnižší hodnotě od roku 2013. V roce 2023 se počet vystěhovalých z kraje zvýšil na 6 448 osob (tj. 10,19 osob na 1 000 obyvatel), což bylo naopak nejvíce v historii kraje.
- Pokračující trendy ve věkovém rozložení krajské populace přinesly další meziroční navýšení počtu seniorů. Na konci roku 2023 mělo v kraji registrovaný pobyt 137 822 seniorů, tj. o 57,5 % více než v roce 2001. Průměrný věk obyvatel Olomouckého kraje opět vzrostl, a to na 43,5 let.
- Index ekonomické závislosti, který vyjadřuje podíl osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let, se na konci roku 2023 v Olomouckém kraji zvýšil na 74,3 a byl nejvyšší od vzniku kraje.
- Na konci roku 2023 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 26 983 cizinců, z toho 58,1 % pocházelo z Ukrajiny a 12,2 % ze Slovenska. Oproti roku 2021 došlo především v důsledku války na Ukrajině k nárůstu o 96,2 %. Navzdory zdvojnásobení počtu cizinců v kraji zůstává jejich podíl (4,3 %) nejnižší mezi všemi kraji.

Sociální vývoj

- Pracovní sílu v Olomouckém kraji v roce 2023 tvořilo 301,4 tis. osob (293,1 tis. zaměstnaných a 8,3 tis. nezaměstnaných). Meziročně objem pracovní síly vzrostl o 4,8 tis. osob.
- Míra ekonomické aktivity (EA) podle výsledků VŠPS činila 58,7 % a meziročně se zvýšila o 0,8 p. b. Nejvyšší míra EA byla v kraji vykázána v roce 2016, a to 60,4 %. Míra ekonomické aktivity mužů v roce 2023 proti roku 2022 vzrostla o 0,9 p. b. na 67,4 %. U žen tento ukazatel meziročně vzrostl o 0,7 p. b. na 50,5 %.
- Úřad práce ČR evidoval v Olomouckém kraji ke konci roku 2023 celkem 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání, dosažitelných jich bylo 15,1 tis. Průměrný věk uchazeče o zaměstnání dosáhl 43,0 let. Více než 24 měsíců bylo na Úřadu práce evidováno 13,3 % uchazečů.
- Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v kraji stabilně roste. V roce 2022 dosáhl hodnoty 187,7 mld. Kč, což v přepočtu na 1 obyvatele představovalo částku 297,4 tis. Kč. I přes trvalý růst patřil ČDDD na 1 obyvatele k nižším v ČR a zaujímal čtvrté nejnižší místo.
- Podle výsledků šetření Životní podmínky 2023 vzrostly hrubé peněžní příjmy na osobu v roce 2022 v kraji meziročně o 10,4 tis. Kč na 260,0 tis. Kč. V mezikrajském pohledu se jednalo o nejnižší hodnotu. Podle subjektivního hodnocení v kraji se svými příjmy v roce 2023 s obtížemi vycházelo 42,3 % domácností.
- Podle výsledků strukturálního šetření o mzdách nadále pokračoval růst jak průměrné hrubé měsíční mzdy (41 084 Kč), tak i mediánu mezd (37 143 Kč). Jejich výše však byly v mezikrajském kontextu spíše podprůměrné.
- Počet dětí navštěvujících mateřské školy meziročně klesl o necelé procento na 22,6 tis. dětí. V základních školách počet žáků klesl o 0,8 % na 56,7 tis. dětí. Na střední školy (vč. konzervatoří) v kraji docházelo přes 29,5 tis. žáků. Meziročně mírně rostly počty vysokoškoláků.
- Výdaje na dávky nemocenského pojištění dosáhly v roce 2023 v kraji částky 2,4 mld. Kč. Nejvyšší podíl na výdajích nemocenského pojištění tvořila nemocenská dávka (74,7 %). Dávek státní sociální podpory vč. pěstounské péče bylo v kraji vyplaceno 655,4 tis. v celkové výši 3,4 mld. Kč.

- Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila v kraji 19 792 Kč. Důchody v Olomouckém kraji byly druhé nejnižší, a to hned za krajem Karlovarským. Finanční rozdíl ve výši starobního důchodu mezi muži a ženami činil 2 206 Kč.

Ekonomický vývoj

- Po poklesu HDP Olomouckého kraje v roce 2020 došlo v následujících letech k meziročnímu růstu. Jeho hodnota v roce 2022 již překonala úroveň roku 2019. V mezikrajském srovnání se Olomoucký kraj zařadil na osmou nejvyšší hodnotu.
- Podobný vývoj byl zaznamenán také u výdajů na vědu a výzkum v Olomouckém kraji. Po jejich snížení v roce 2020 výdaje opět vzrostly a v roce 2022 tvořily 1,8 % krajského HDP.
- K internetu bylo v letech 2021 až 2023 připojeno 80,5 % krajských domácností, což odpovídalo nejnižšímu podílu v mezikrajském srovnání. Také další ukazatele o využívání informačních a komunikačních technologií v kraji patří dlouhodobě k nejnižším mezi 14 kraji České republiky.
- Registr ekonomických subjektů evidoval na konci roku 2023 nižší počet jednotek, ke snížení došlo především u fyzických osob.
- Podle výsledků zemědělské statistiky bylo v roce 2023 sklizeno v Olomouckém kraji 6,7 % z celkové úrody pšenice ozimé, 18,1 % ječmene jarního, 18,7 % řepy cukrové, 7,0 % řepky anebo 12,1 % chmele sklizeného v celé České republice. Stavby hospodářských zvířat chovaných v zemědělských podnicích se sídlem v Olomouckém kraji se nadále snižovaly.
- Od rekordní těžby dřeva v roce 2018 vynucené přírodními podmínkami docházelo v Olomouckém kraji každoročně k jejímu poklesu.
- Tržby velkých průmyslových firem v Olomouckém kraji se na celkové hodnotě tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy podniků se 100 a více zaměstnanci v České republice podílely jen 3,5 %.
- Základní stavební výroba velkých stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji tvořila jen 3,4 % z celkové republikové hodnoty.
- Počet stavebních povolení na území kraje zaznamenal od roku 2021 postupné snižování, jejich orientační hodnota však byla v roce 2023 nejvyšší od vzniku kraje v roce 2000.
- Zatímco v roce 2022 bylo dokončeno nejvíce bytů od vzniku Olomouckého kraje, v roce 2023 se jejich počet snížil. K poklesu došlo i u počtu zahájených bytů. Největší stavební aktivita probíhala na Olomoucku.
- Po ukončení omezení cestování a ubytování se v letech 2022 a 2023 postupně vracely počty ubytovaných hostů na předcovidovou úroveň.

Životní prostředí

- Krajina Olomouckého kraje je značně různorodá. V hodnocení podle ukazatele koeficient ekologické stability vykazovaly nejlepší výsledky správní obvody ORP Jeseník a Šumperk a horší hodnoty Přerov a Prostějov.
- Na republikové výměře ekologicky obhospodařované půdy se Olomoucký kraj podílel 7,2 %.
- Rozloha zvláště chráněných území v Olomouckém kraji tvořila 12,0 % z celkové výměry kraje.
- Spotřeba vody v krajských domácnostech od roku 2021 klesá a v roce 2023 byla nižší než republikový průměr na osobu za den. Průměrná cena vody v roce 2023 výrazně vzrostla, přesto byla v kraji nejnižší

v mezikrajském srovnání. Cena stočného účtovaná v Olomouckém kraji byla mezi ostatními kraji čtvrtá nejnižší.

- Po stagnaci nebo i navýšení (u tuhých znečišťujících látek) v letech 2021 a 2022 došlo v roce 2023 k opětovnému návratu ke klesajícímu trendu v množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v Olomouckém kraji.
- Od roku 2020 došlo k poklesu produkce odpadů v kraji, nicméně po přepočtu na 1 obyvatele kraje bylo vypočteno více vytvořených odpadů, než činil republikový průměr.
- Investice na ochranu životního prostředí realizované přímo v kraji byly v roce 2023 meziročně nižší a v přepočtu na 1 obyvatele kraje se jednalo o třetí nejnižší částku v mezikrajském srovnání.

1. Demografický vývoj

Demografický vývoj ovlivnila epidemie koronaviru a válka na Ukrajině.

Více než dvacetiletá historie novodobého krajského uspořádání vybízí k analytickému ohlédnutí a podrobnějšímu bilancování. Zatímco některé demografické ukazatele se v průběhu času mění pouze mírně, změny řady jiných jsou naopak zcela zásadní. Mimořádné postavení zastávají v dlouhodobém kontextu pandemie koronaviru a válka na Ukrajině, které se v letech 2020 až 2023 promítly do mnoha oblastí, vč. statistiky obyvatelstva. Slavnostní událostí je pro demografii sčítání lidu, domů a bytů, které se na našem území koná přibližně v desetiletých intervalech. Poslední cenzus se uskutečnil v roce 2021 a vytvořil nový základ pro každoroční bilance.

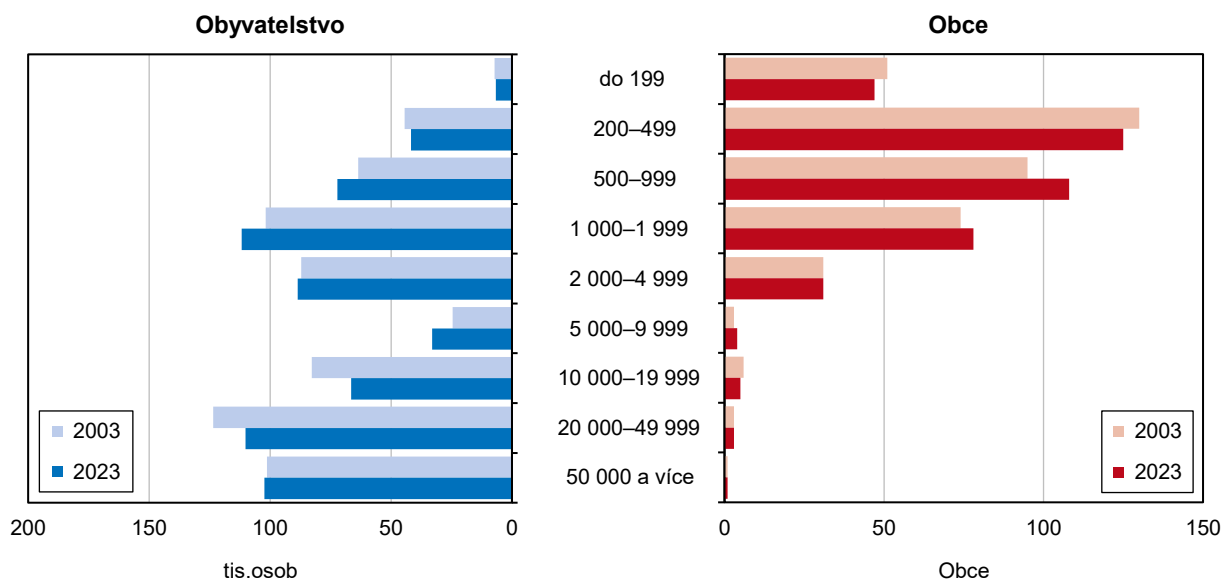
Sídelní struktura

Olomoucký kraj zaujímal výměru 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy ČR.

Olomoucký kraj zůstal osmým nejrozlehlejším ze 14 krajů v České republice. K 31. 12. 2023 se rozprostíral na ploše 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy státu. Od novodobého vzniku Olomouckého kraje v roce 2000 se jeho výměra měnila zásadním způsobem pouze třikrát. V roce 2002 se rozšířila v souvislosti s úpravou hranic vojenského újezdu Libavá. K nejznatelnějšímu překreslení hranic kraje došlo v roce 2005, kdy se k 1. lednu jeho území rozšířilo o obce Moravský Beroun, Norberčany a Huzová ze sousedního kraje Moravskoslezského. O 11 let později se do hranic krajů promítly územní změny vojenských újezdů Libavá a Březina. Část Vojenského újezdu Libavá se z okresu Olomouc začlenila do okresu Opava v Moravskoslezském kraji. Naopak část Vojenského újezdu Březina byla z okresu Vyškov v Jihomoravském kraji připojena k okresu Prostějov. Těmito úpravami bylo území Olomouckého kraje rozšířeno o 4,5 km².

Graf 1. 1 Sídelní struktura Olomouckého kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Kraj zůstal vymezen katastrálním územím 401 samosprávných obcí a 1 vojenským újezdem.

Z administrativního hlediska se Olomoucký kraj skládá z 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). V roce 2023 byl Olomoucký kraj vymezen katastrálním územím 401 samosprávných obcí a 1 vojenským újezdem. Počet obcí se naposledy změnil 1. 1. 2016, kdy v souvislosti s optimalizací vojenských újezdů vznikly tři nové obce – Město Libavá, Kozlov a Luboměř pod Strážnou.

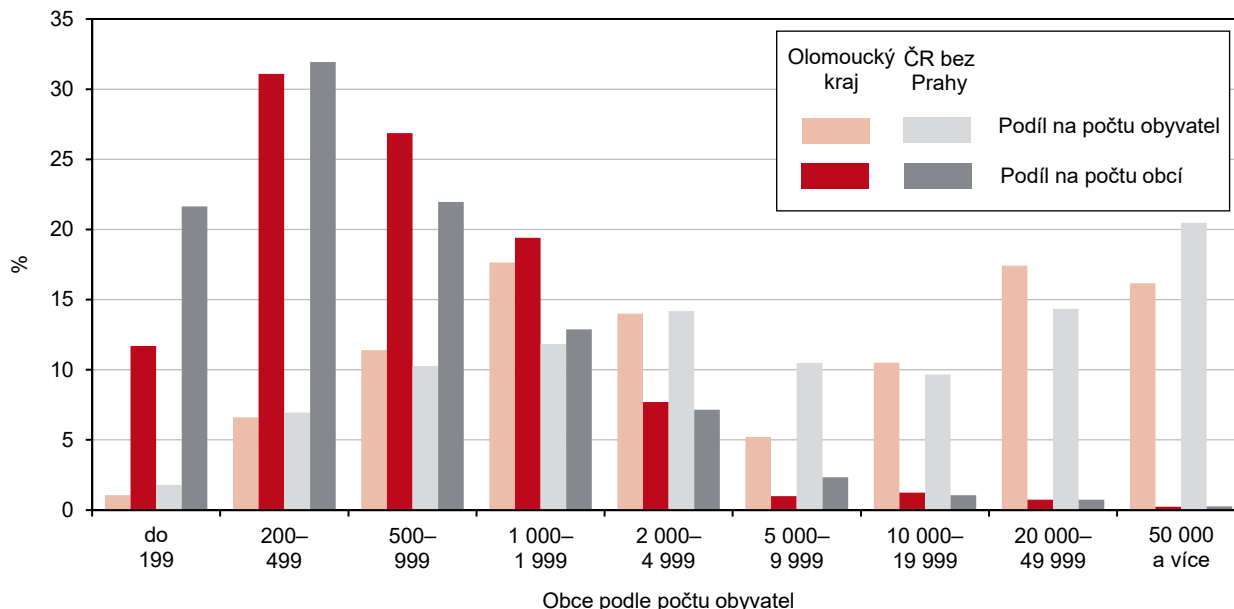

V Olomouckém kraji mělo v roce 2023 sídlo 31 měst.

Z celkového počtu obcí bylo k 31. 12. 2023 v kraji ustanoveno 31 měst a 12 městysů. Počet měst se naposledy zvýšil 22. 7. 2020, kdy statut města získala obec Štěpánov. Města Olomouc, Prostějov a Přerov jsou městy statutárními, přičemž Olomouc je současně krajským městem Olomouckého kraje.

Graf 1. 2 Sídelní struktura Olomouckého kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Po vojenském újezdu Libavá je nejrozehlejší obcí v kraji Olomouc, nejmenší obcí je Strukov.

Výměrou největším okresem Olomouckého kraje je okres Olomouc, který k 31. 12. 2023 zaujímal plochu 1 608 km². Okres Olomouc je největším na Moravě a pátým nejrozehlejším okresem v České republice. Druhým největším okresem v kraji je okres Šumperk s výměrou 1 313 km². Mezi spíše menší okresy v České republice se řadí trojice okresů Přerov (854 km²), Prostějov (777 km²) i Jeseník (719 km²). Po vojenském újezdu Libavá (235,5 km²) je nejrozehlejší obcí krajské město Olomouc (103,3 km²). V dalším pořadí následují dvě sousední horské obce Loučná nad Desnou (94,3 km²) a Bělá pod Pradědem (92,2 km²) tvořící hranici mezi Moravou a Slezskem. Na opačném pólu pořadí je obec Strukov (0,5 km²), která leží v trojúhelníku měst Šternberk, Uničov a Litovel. Po blanenské obci Závist je Strukov obcí s druhou nejmenší výměrou v České republice. Dalšími nejmenšími obcemi Olomouckého kraje je dvojice obcí situovaných na levém břehu řeky Bečvy při spojnici měst Přerov a Lipník nad Bečvou – Oldřichov (0,9 km²) a Grymov (1,0 km²).

Počet a pohyb obyvatel

Na konci roku 2023 žilo v Olomouckém kraji 632 864 obyvatel.

K 31. 12. 2023 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 632,9 tis. obyvatel. Ačkoliv se jejich počet dlouhodobě snižoval, v letech 2022 a 2023 se zejména v důsledku války na Ukrajině naopak zvýšil. Navzdory růstovému trendu setrval Olomoucký kraj již po jedenácté v řadě sedmým nejlidnatějším krajem v České republice – za krajem Jihočeským (654,5 tis. osob) a před krajem Plzeňským (613,4 tis. osob). Populačně největším v České republice byl na konci roku 2023 kraj Středočeský (1 455,9 tis. osob). Následovala Praha (1 384,7 tis. osob) a kraje Jihomoravský (1 226,7 tis. osob) a Moravskoslezský (1 189,2 tis. osob). Nejméně lidnatými zůstaly kraje Karlovarský (295,1 tis. osob) a Liberecký (450,7 tis. osob).

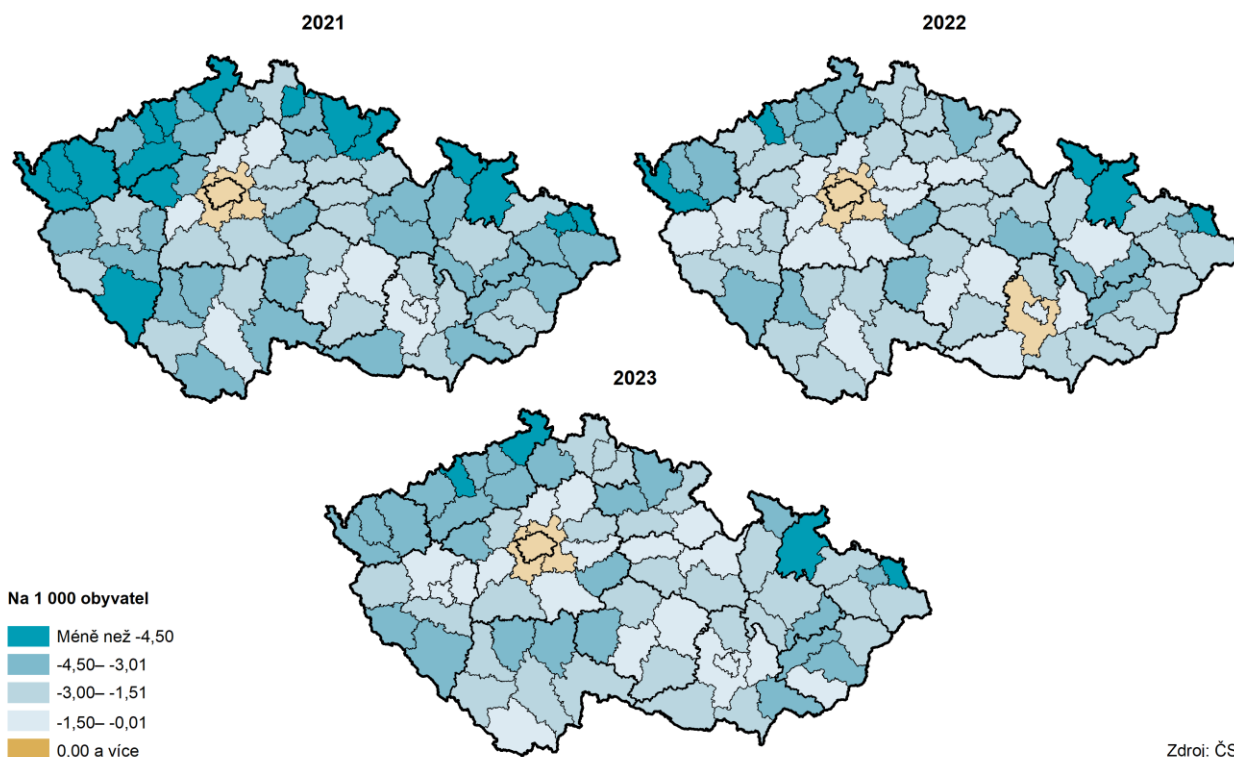
Průměrná hustota osídlení v Olomouckém kraji činila 120,1 obyv./km².

Odlíšný žebříček nabízí pořadí čtrnácti krajů podle průměrné hustoty zalidnění. Suverénně nejvyšší hustota náležela Praze (2 790,6 obyv./km²). Naopak nejméně osídlený charakterizovalo druhý nejrozlehlejší kraj Jihočeský (65,1 obyv./km²). Průměrná hustota obyvatel Olomouckého kraje dosáhla 120,1 obyv./km², což odpovídalo osmé největší hustotě v mezikrajském srovnání. V České republice žilo na konci roku 2023 celkem 10 900,6 tis. obyvatel při průměrné hustotě zalidnění 138,2 obyv./km².

V okrese Olomouc mělo na konci roku 2023 bydliště 238,8 tis. obyvatel při průměrné hustotě 148,5 obyv./km². Ještě vyšší hustotu osídlení charakterizovalo druhý nejlidnatější okres Přerov (150,2 obyv./km²). Zde žilo ke stejnému datu 128,3 tis. osob. V okrese Šumperk mělo registrovaný pobyt 119,8 tis. obyvatel, což odpovídalo druhému nejméně osídlenému kraji (91,3 obyv./km²). Další pozici zaujímal okres Prostějov s počtem 108,9 tis. obyvatel a hustotou 140,2 obyv./km². Nejméně lidnatým a nejméně osídleným okresem Olomouckého kraje je okres Jeseník. K 31. 12. 2023 zde mělo bydliště 36,9 tis. obyvatel při průměrné hustotě 51,4 obyv./km² (šestá nejnižší hustota zalidnění mezi všemi okresy České republiky).

Nejlidnatějším okresem Olomouckého kraje je okres Olomouc, ve kterém mělo k 31. 12. 2023 bydliště 238,8 tis. obyvatel při průměrné hustotě 148,5 obyv./km². Ještě vyšší hustotu osídlení charakterizovalo druhý nejlidnatější okres Přerov (150,2 obyv./km²). Zde žilo ke stejnému datu 128,3 tis. osob. V okrese Šumperk mělo registrovaný pobyt 119,8 tis. obyvatel, což odpovídalo druhému nejméně osídlenému kraji (91,3 obyv./km²). Další pozici zaujímal okres Prostějov s počtem 108,9 tis. obyvatel a hustotou 140,2 obyv./km². Nejméně lidnatým a nejméně osídleným okresem Olomouckého kraje je okres Jeseník. K 31. 12. 2023 zde mělo bydliště 36,9 tis. obyvatel při průměrné hustotě 51,4 obyv./km² (šestá nejnižší hustota zalidnění mezi všemi okresy České republiky).

Přirozený přírůstek/úbytek počtu obyvatel v okresech v letech 2021 až 2023

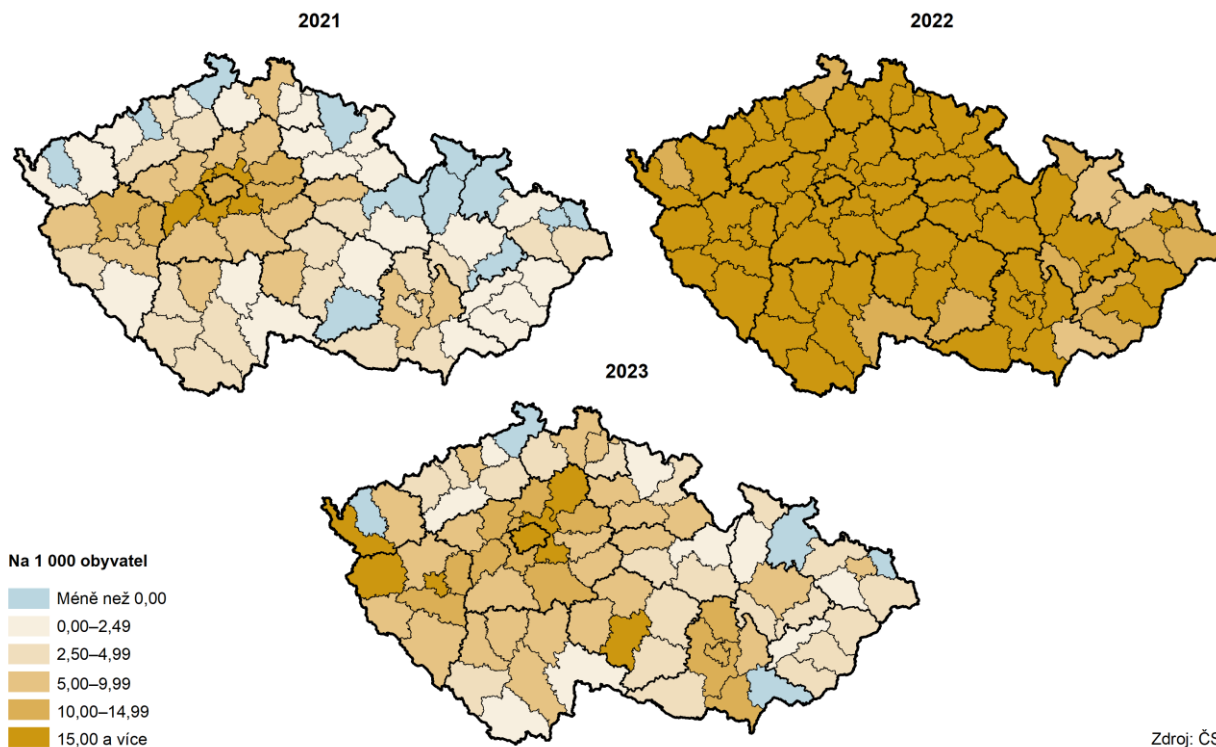
V letech 2001 až 2023 ubylo v okrese Jeseník 4,5 tis. obyvatel, a to v důsledku záporné přirozené změny obyvatel i záporné migrace.

Velmi dynamický vývoj nastal v uplynulých letech v pohybu obyvatel, a to jak v celém Olomouckém kraji, tak v jeho dílčích územních částech. Roky 2020 a 2021 byly zřetelně ovlivněné pandemií koronaviru, do let 2022 a 2023 se naopak zásadně promítla migrační vlna po vypuknutí války na Ukrajině. K relativně nejvýraznějšímu snížení počtu obyvatel došlo v roce 2021 již posedmnácté v řadě v okrese Jeseník, kde celkový úbytek 345 osob odpovídal poklesu 9,4 osob na 1 000 obyvatel středního stavu (nejvyšší relativní snížení v ČR). Pokles obyvatel byl na Jesenícku dán jak stěhováním, tak přirozenou měnou. Tento souběh charakterizoval okres Jeseník v letech 2010 až 2021 celkem 12krát za sebou. Atypický demografický vývoj

v roce 2022 přinesl okresu Jeseník poprvé v jeho novodobé historii populační růst, a to o 239 osob, tj. o 6,5 osob na 1 000 obyvatel. Navzdory netradičnímu růstu počtu obyvatel, který přes přirozený úbytek zajistil přírůstek obyvatel stěhováním, vykázal okres Jeseník opět nejnižší hodnotu mezi všemi okresy v kraji. V roce 2023 již počet obyvatel Jesenicka opět poklesl, neboť záporná přirozená měna převážila kladné migrační saldo. V posledním sledovaném roce se populace okresu Jeseník snížila o 42 osob, tj. o 1,1 osob na 1 000 obyvatel.

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v okresech v letech 2021 až 2023

V letech 2001 až 2023 ubylo v okrese Přerov 5,8 tis. obyvatel a v okrese Šumperk 5,2 tis. obyvatel.

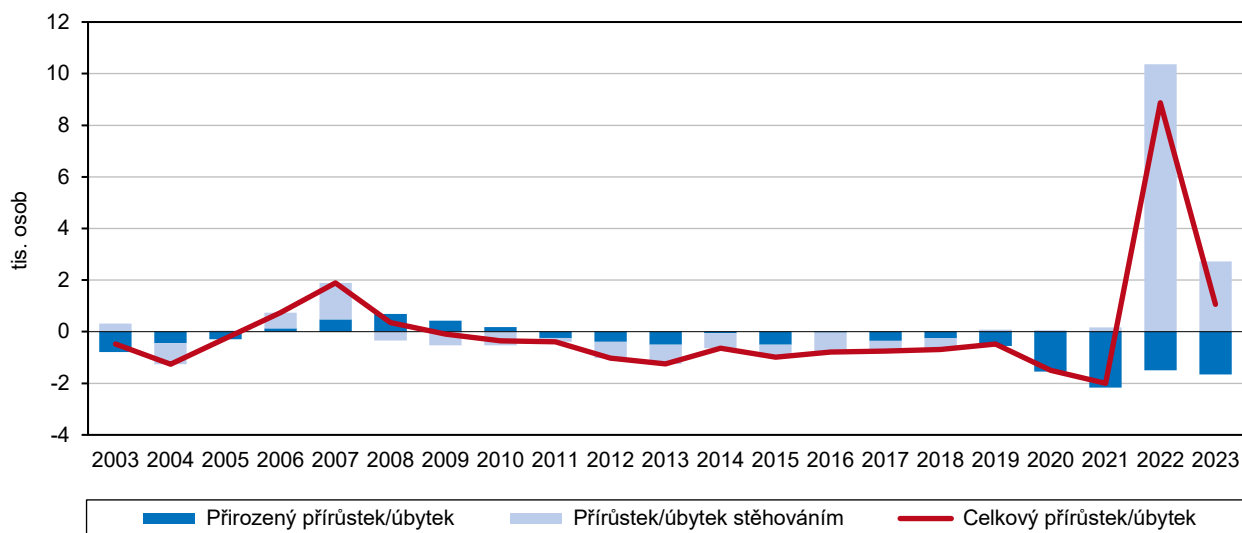
Blízké vývojové tendence mají s okresem Jeseník v dlouhodobém pohledu také okresy Přerov a Šumperk. Na Přerovsku ubylo v roce 2021 celkem 687 osob, což odpovídalo absolutně nejvyššímu jednoročnímu poklesu od roku 2001 mezi všemi okresy Olomouckého kraje. V relativním přepočtu ubylo v okrese Přerov 5,4 osob na 1 000 obyvatel. Populace okresu Šumperk se během „druhého koronavirového“ roku 2021 snížila o 554 obyvatel, tj. o 4,7 osob na 1 000 obyvatel. Obdobně jako na Jesenicku byl početní pokles obyvatel na Přerovsku a Šumpersku zapříčiněn souběhem záporné přirozené měny obyvatel a záporné migrace. V roce 2022 se populace okresu Přerov rozšířila o 1 567 osob (tj. o 12,3 osob na 1 000 obyvatel) a populace okresu Šumperk o 1 577 osob (tj. o 13,2 osob na 1 000 obyvatel). V roce 2023 se trendy obou okresů lišily. Zatímco na Přerovsku se počet obyvatel mírně zvýšil (o 124 osob, tj. o 1,0 osob na 1 000 obyvatel), na Šumpersku se naopak mírně snížil (o 136 osob, tj. o 1,1 osob na 1 000 obyvatel). V dlouhodobém kontextu se oba okresy populačně zmenšují, a to relativně podobným tempem v důsledku dlouhodobého souběhu záporné přirozené měny a záporné migrace. Zatímco na Přerovsku je však úbytek obyvatel způsobován více přirozeným úbytkem a méně úbytkem stěhováním, na Šumpersku je naopak více ovlivňován úbytkem stěhováním a méně přirozeným úbytkem.

V letech 2001 až 2023 přibýlo v okrese Prostějov 0,4 tis. obyvatel a v okrese Olomouc 12,0 tis. obyvatel.

Jestliže v roce 2021 se ve všech pěti okresech v Olomouckém kraji počet obyvatel snížil (a to zejména v důsledku vyšších počtů zemřelých), v roce 2022 se naopak ve všech okresech zvýšil (a to především díky vyšším počtům přistěhovaných). Absolutně i relativně nejnižší populační pokles charakterizoval v roce 2021 okresy Prostějov (o 166 osob, tj. o 1,5 osob na 1 000 obyvatel) a Olomouc (o 249 osob, tj. o 1,1 osob na 1 000 obyvatel). Relativní pokles počtu obyvatel byl v obou zmíněných okresech nižší než v České republice (2,1 osob na 1 000 obyvatel) a byl zapříčiněn zápornou přirozenou měnou, která převážila kladnou migraci. V atypickém roce 2022 se populace okresu Prostějov zvýšila o 1 137 osob (tj. o 10,5 osob na 1 000 obyvatel) a populace okresu Olomouc dokonce o 4 352 osob (tj. o 18,4 osob na 1 000 obyvatel). Také v posledním sledovaném roce 2023 zaznamenaly oba okresy souhlasný trend. Na Prostějovsku se počet obyvatel zvýšil o 213 osob (tj. o 2,0 osob na 1 000 obyvatel), na Olomoucku o 903 osob (tj. o 3,8 osob na 1 000 obyvatel). Souběh záporné přirozené měny a kladné migrace charakterizoval oba okresy již čtvrtým rokem v řadě.

Graf 1. 3 Pohyb obyvatel v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2001 ubylo relativně nejvíce obyvatel ve správních obvodech ORP Jeseník, Konice, Přerov a Šumperk.

Turbulentní demografický vývoj posledních tří let se promítl i do pohybu obyvatel v nižších územních jednotkách. Z pohledu 13 správních obvodů ORP Olomouckého kraje došlo v roce 2021 k přírůstkům počtu obyvatel pouze ve čtveřici Mohelnice, Lipník nad Bečvou, Konice a Litovel. V následujícím roce 2022 již vzrostl počet obyvatel ve všech 13 správních obvodech ORP a v roce 2023 zůstal kladný v pěti případech. V dlouhodobém ohlednutí od roku 2001 ubývá relativně nejvíce obyvatel Jesenicku, Konicku, Přerovsku a Šumpersku. Opačný jev charakterizoval v kraji především správní obvod ORP Olomouc.

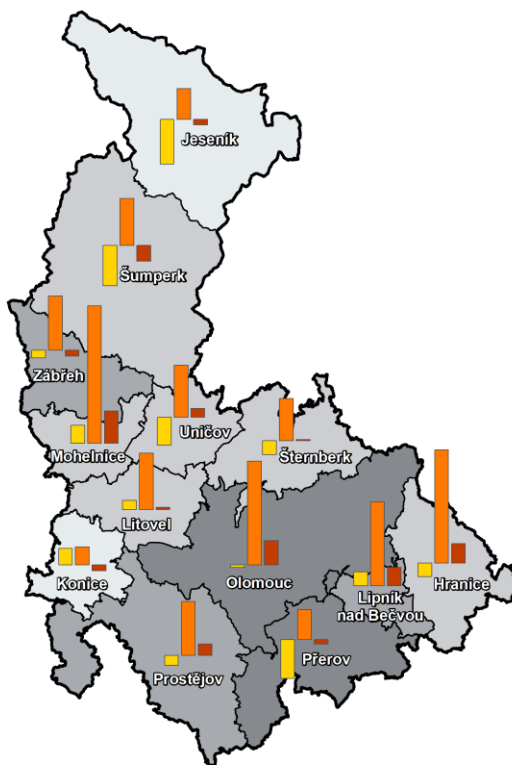
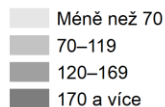
Ve 31 městech kraje bydlelo 354,9 tis. obyvatel, tj. 56,1 % z krajské populace.

Třetina obyvatel Olomouckého kraje měla na konci roku 2023 registrovaný pobyt ve čtyřech jeho největších městech. Statutární a krajské město Olomouc s počtem 102 293 obyvatel bylo šesté nejlidnatější město v České republice. Ve statutárním městě Prostějově bydlelo 43 563 osob (25. nejlidnatější v ČR), ve statutárním městě Přerově 41 661 osob (26. nejlidnatější v ČR) a ve městě Šumperku 24 969 osob (40. nejlidnatější v ČR). Více než 10 tis. obyvatel měla v kraji také města Hranice (18 024 osob), Zábřeh (13 444 osob), Šternberk (13 264 osob), Uničov (11 151 osob) a Jeseník (10 619 osob).

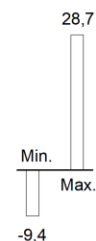

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje v letech 2021 až 2023

Hustota zalidnění
(počet obyvatel na km²)
k 31. 12. 2023

Přírůstek/úbytek
obyvatel
na 1 000 obyvatel
středního stavu

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobým jevem
v pohybu obyvatelstva je
vyliďňování periférií a měst.

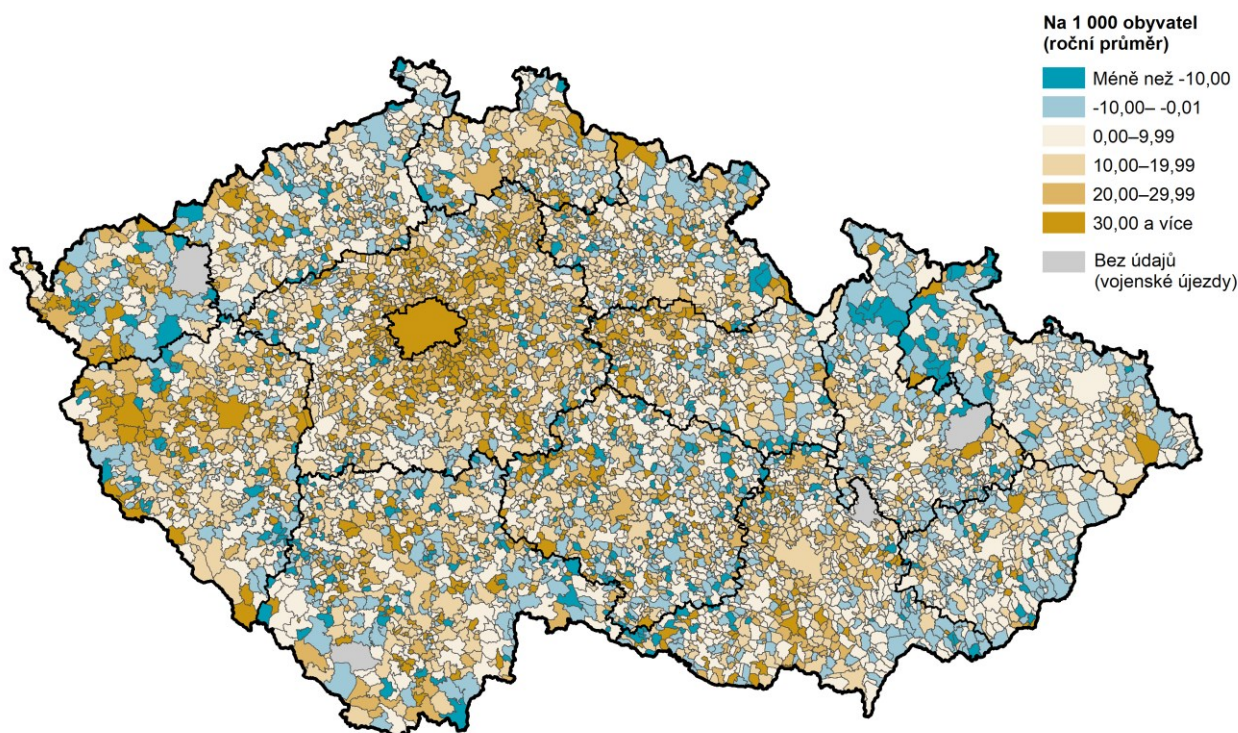
Mezi přetrvávající jevy v pohybu obyvatelstva patří zejména vyliďňování periférií, a to jak vnějších, tak vnitřních. V případě Olomouckého kraje je tento jev spojený nejen s populačním úbytkem v severní části kraje, ale také s poklesem počtu obyvatel na Konicku nebo Přerovsku. Dalším dlouhodobým fenoménem je vyliďňování měst spojený s procesem suburbanizace, v rámci které se lidé stěhují do bezprostředního zázemí významných sídel. Od roku 2001 klesl v Olomouckém kraji počet obyvatel ve všech městech s více než 10 tis. obyvateli s jedinou výjimkou. V krajské metropoli byl v důsledku vývoje posledních dvou let početní stav obyvatel v roce 2023 nepatrně vyšší než v roce 2001.

Počet zemřelých v kraji byl
v letech 2020–2023 zřetelně
vyšší než počet živě
narozených.

Přirozený přírůstek, který vyjadřuje rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými, dosáhl v letech 2020–2023 výrazně záporných hodnot. V roce 2020 ubylo v kraji přirozenou měnou 1 542 osob, o rok později se přirozený úbytek prohloubil na 2 168 osob. V roce 2022 ubylo přirozenou měnou 1 496 osob a v roce 2023 přesně 1 659 osob. Ve všech čtyřech letech se jednalo o zřetelně nejvyšší přirozené úbytky od vzniku Olomouckého kraje. Pokles počtu obyvatel přirozenou měnou charakterizoval v letech 2020–2023 všech pět okresů v kraji. Relativně nejvyšší byl na Jesenícku, naopak relativně nejnižší byl na Olomoucku. Zatímco zejména v letech 2020 a 2021 lze za primární příčinu přirozených úbytků označit vyšší počty zemřelých v důsledku pandemie, především v roce 2023 byl klíčovou příčinou velmi nízký počet narozených dětí. Počty živě narozených dětí se v letech 2020 a 2021 pohybovaly v blízkosti dlouhodobého průměru, a to navzdory klesajícímu počtu žen v reprodukčně aktivním věku. Hlavním důvodem byla zvýšená úhrnná plodnost, která v těchto dvou letech zabránila výrazným úbytkům v počtu narozených dětí, a tím i ještě vyšším přirozeným úbytkům. To již neplatilo pro závěr sledovaného období. V roce 2023 se úhrnná plodnost propadla na devítileté minimum (1,536), což

se v součtu se stále podprůměrným počtem žen v reprodukčně aktivním věku propadlo do historického minima v počtu živě narozených dětí v kraji (5 322 dětí). Ještě vyšším přirozeným úbytkům tak v letech 2022 a 2023 zabránil klesající počet zemřelých, a to zejména v porovnání s předchozím dvouletým obdobím. Počet zemřelých se snížil navzdory dlouhodobému procesu stárnutí populace a konstantně rostoucímu počtu osob ve věku 80 a více let. Zatímco v roce 2001 žilo v krajské populaci 16,5 tis. osob starších 80 let, o 23 let později se jejich počet zvýšil na 30,8 tis. Přirozený přírůstek, tj. početní převahu živě narozených nad zemřelými, zaznamenal Olomoucký kraj naposledy v roce 2010.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

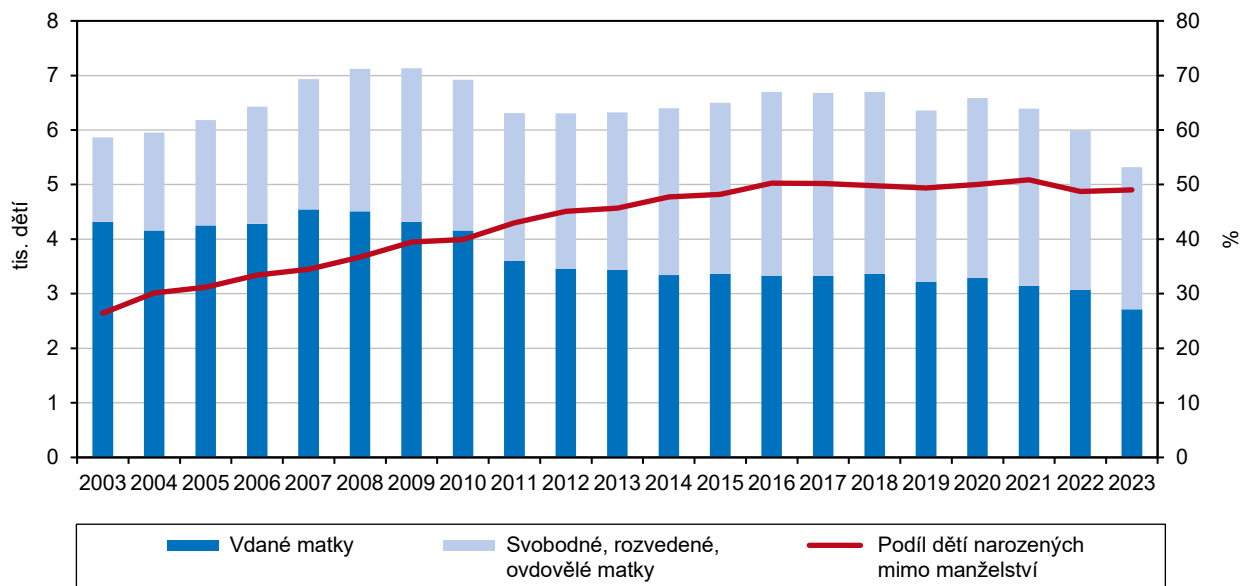
Pět let v řadě v kraji převýšil počet přistěhovaných nad počtem vystěhovaných.

Přírůstek stěhováním, který vyjadřuje rozdíl mezi přistěhovanými a vystěhovanými, dosáhl v letech 2019–2023 kladných hodnot, a to po předchozím jedenáctiletém období každoročních migračních úbytků. K mimořádnému přírůstku došlo v důsledku války na Ukrajině v roce 2022, ve kterém se vlivem migrace zvýšil počet obyvatel v kraji o 10 368 osob. V roce 2023 převýšil počet přistěhovaných nad počtem vystěhovaných o 2 721 osob, což po předchozím historickém roce představovalo druhou nejvyšší hodnotu od vzniku kraje. Ještě výrazněji kladné je migrační saldo Olomouckého kraje s cizinou, a to dlouhodobě. V roce 2022 dosáhl přírůstek zahraničního stěhování v kraji 10 408 osob a v roce 2020 přesně 2 844 osob. V dlouhodobém měřítku se z pohledu nižších územních jednotek týkají kladné migrační přírůstky pouze okresů Prostějov a Olomouc. Záporná salda dlouhodobě charakterizují, a to navzdory vývoji v letech 2022 a 2023, okresy Jeseník, Šumperk a Přerov. V rámci správních obvodů ORP Olomouckého kraje vykazují dlouhodobě nejvyšší přírůstky obyvatel stěhováním na Olomoucku, Litovelsku a Prostějovsku. V opačném směru vyniká postavení Jesenicka.

Graf 1. 4 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

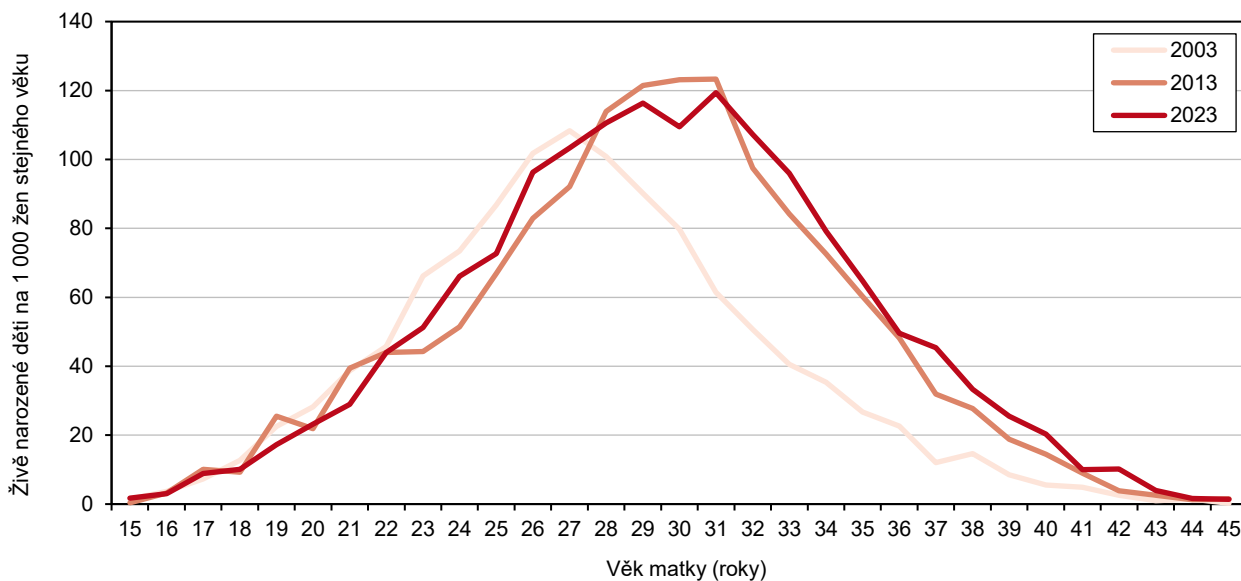

V roce 2023 klesla porodnost na nejnižší úroveň od vzniku kraje.

Po dlouhých dvaceti letech se hrubá míra porodnosti v Olomouckém kraji vrátila pod hranici devíti živě narozených dětí na 1 000 obyvatel. V roce 2023 se meziročně snížila na 8,4 ‰ a byla nejnižší od vzniku kraje. V mezikrajském srovnání byla šestá nejvyšší. Relativně nejvíce dětí se v roce 2023 narodilo opět v okrese Olomouc (8,7 ‰), který společně s okresem Prostějov (8,6 ‰) překonal republikový průměr 8,4 živě narozených na 1 000 obyvatel. Relativně nejméně dětí se narodilo v okrese Jeseník (7,9 ‰). Úhrnná plodnost klesla v roce 2023 na devítileté minimum (1,536), přesto zůstala nad celostátním průměrem (1,456). Mezní hodnoty náležely v kraji okresům Prostějov (1,601) a Přerov (1,489). V mezikrajském pohledu příslušela nejvyšší úhrnná plodnost popáté v řadě Kraji Vysočina (1,567) a nejnižší podruhé v řadě Praze (1,308).

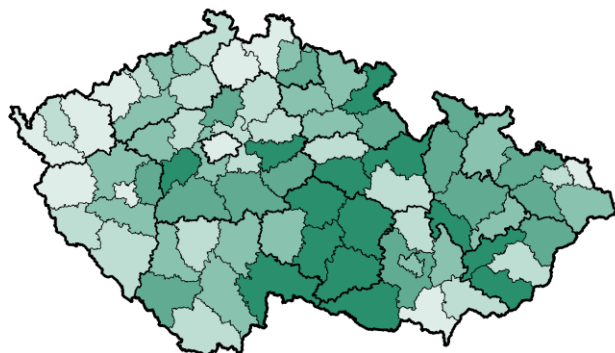
Graf 1. 5 Míry plodnosti podle věku matky v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

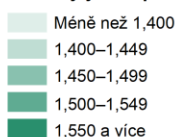

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2023

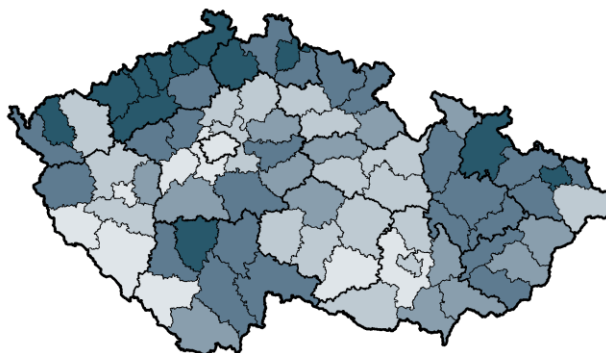
Úhrnná plodnost

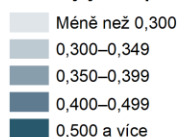
Průměrný počet živě narozených dětí na jednu ženu během jejího reprodukčního období

Úhrnná potratovost

Průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního období

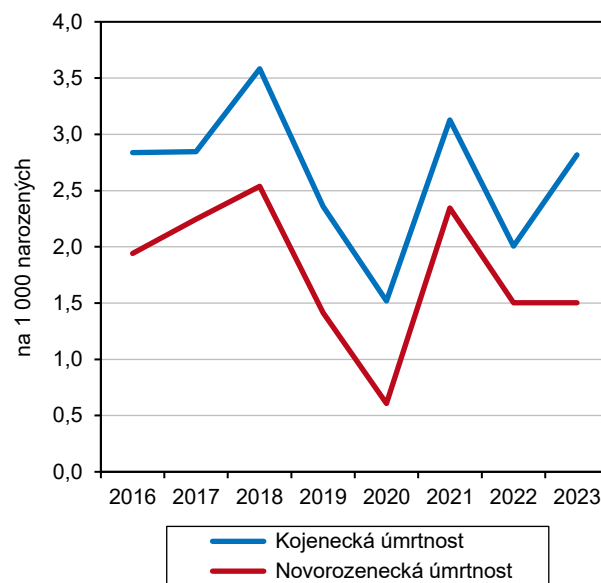
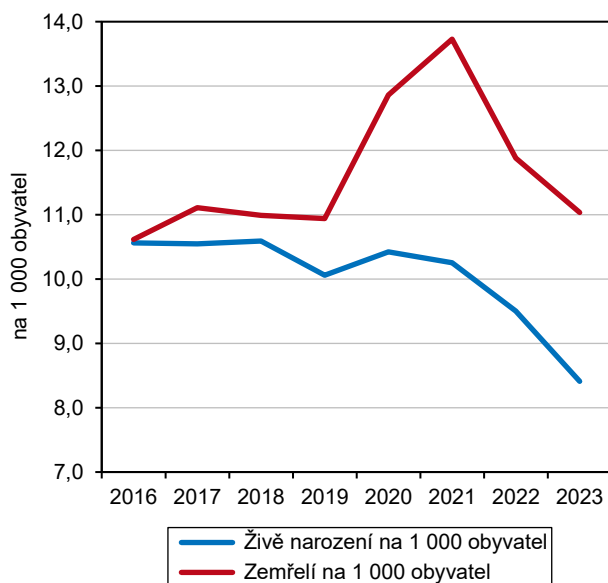
Zdroj: ČSÚ

Hrubá míra úmrtnosti zůstala popatnácté v řadě nad republikovým průměrem.

Hrubá míra úmrtnosti se po dvou mimořádných letech 2020 (12,9 ‰) a 2021 (13,7 ‰) začala v závěru sledovaného období pomalu vracet do svého obvyklého pásma. V roce 2022 zemřelo na 1 000 obyvatel v Olomouckém kraji 11,9 osob a v roce 2023 se jejich relativní počet snížil na 11,0 osob. V mezikrajském pohledu byla hrubá míra úmrtnosti v loňském roce čtvrtá nejvyšší, a to po kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Relativně nejnižší byla v Praze. Ve čtyřech z pěti okresů Olomouckého kraje byla hrubá míra úmrtnosti vyšší než hodnota republikového průměru (10,4 ‰). Relativně nejvíce zemřelých charakterizoval okres Jeseník (12,2 ‰) s průměrně nejstarší populací mezi všemi okresy České republiky. Relativně nejméně zemřelých v kraji vykázal opět okres Olomouc (10,3 ‰).

Graf 1. 6 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

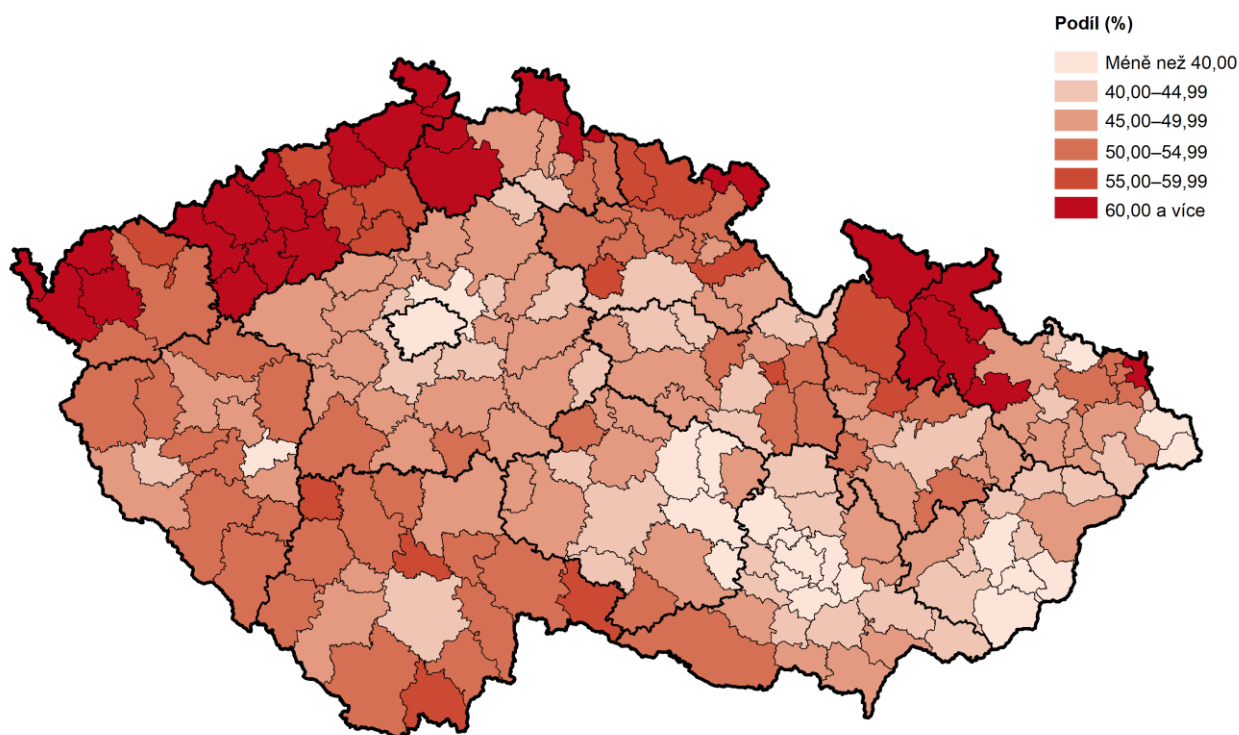
Počet živě narozených dětí byl nejnižší od vzniku kraje.

Z počtu 5 322 živě narozených dětí v roce 2023 bylo 2 711 chlapců a 2 611 dívek. Necelá polovina dětí se narodila jako první v pořadí (44,9 %). Druhorozených dětí bylo 39,5 % a třetírozených 11,0 %. Průměrný věk prvorodiček v kraji se ustálil na hranici 29,2 let a zůstal opět pod republikovým průměrem (29,6 let). Průměrný věk všech matek při narození dítěte činil v Olomouckém kraji 30,8 let. Z celkového počtu porodů bylo 62 dvojčat (tj. nejméně v historii kraje), vícečetnější porody vloni nenastaly. Podíl živě narozených dětí mimo manželství se meziročně mírně zvýšil, přesto nebyl nejvyšší v krajské historii. Zatímco v roce 2001 dosahoval úrovně 22,4 %, v roce 2023 dosáhl 49,0 %. Nejvyšší podíl živě narozených dětí mimo manželství měl v rámci kraje okres Jeseník (60,8 %). Nejnižší podíl náležel okresu Olomouc (45,0 %).

Ve 118 z 206 správních obvodů ORP v ČR vloni převažovaly živě narozené děti v manželství.

V celé republice se mimo manželské svazky narodilo 47,1 % dětí, regionální disparita však byla výrazná. Mezní hodnoty příslušely okresům Zlín (38,0 %) a Most (69,5 %). Z pohledu nižších územních jednotek byl nejvyšší podíl živě narozených dětí mimo manželství sledován ve správních obvodech ORP Bílina (76,0 %), Vítkov (71,9 %) a Most (71,0 %). Na opačném pólu pořadí se umístily správní obvody ORP Tišnov (32,4 %), Jablunkov (32,5 %) a Velké Meziříčí (33,4 %).

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2023

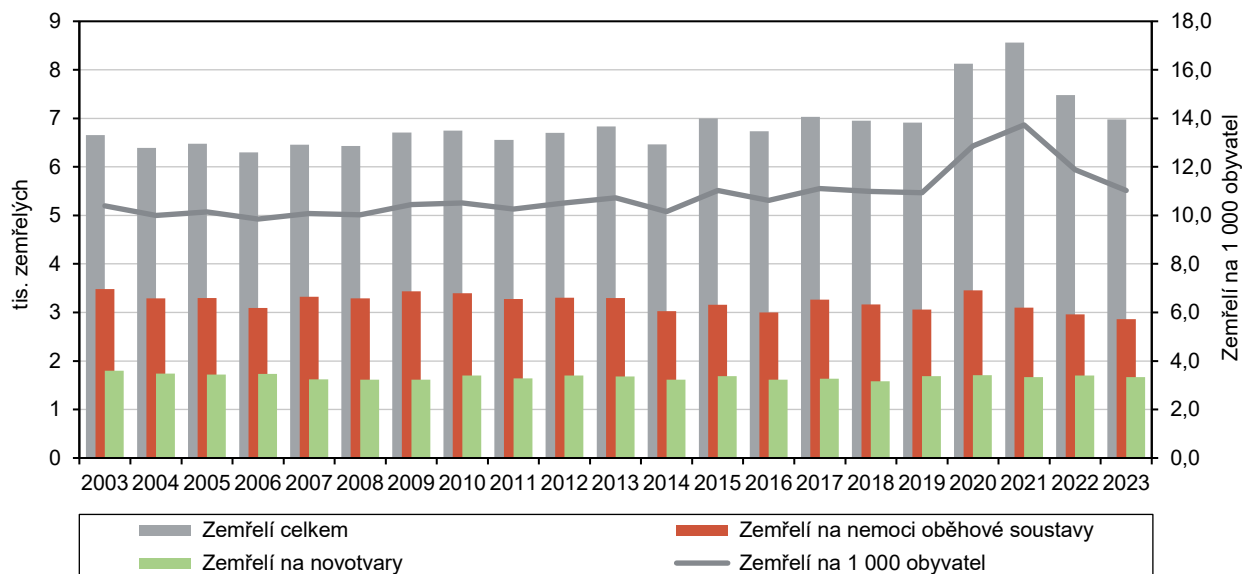
Zdroj: ČSÚ

Počet potratů klesl na nejnižší hodnotu v historii Olomouckého kraje.

V roce 2023 bylo provedeno 1 544 potratů, z toho 904 umělých přerušení těhotenství. V meziročním srovnání se počet potratů snížil o 98 případů, tj. o 6,0 %. Téměř polovinu z celkového počtu potratů uskutečnily ženy ve věku 25–34 let a více než polovina potratů připadala na svobodné ženy. Úhrnná potratovost se v roce 2023 snížila na 0,440 potratu a na 1 000 obyvatel připadalo 2,44 potratu (nejméně v historii kraje).

Graf 1. 7 Zemřelí v Olomouckém kraji

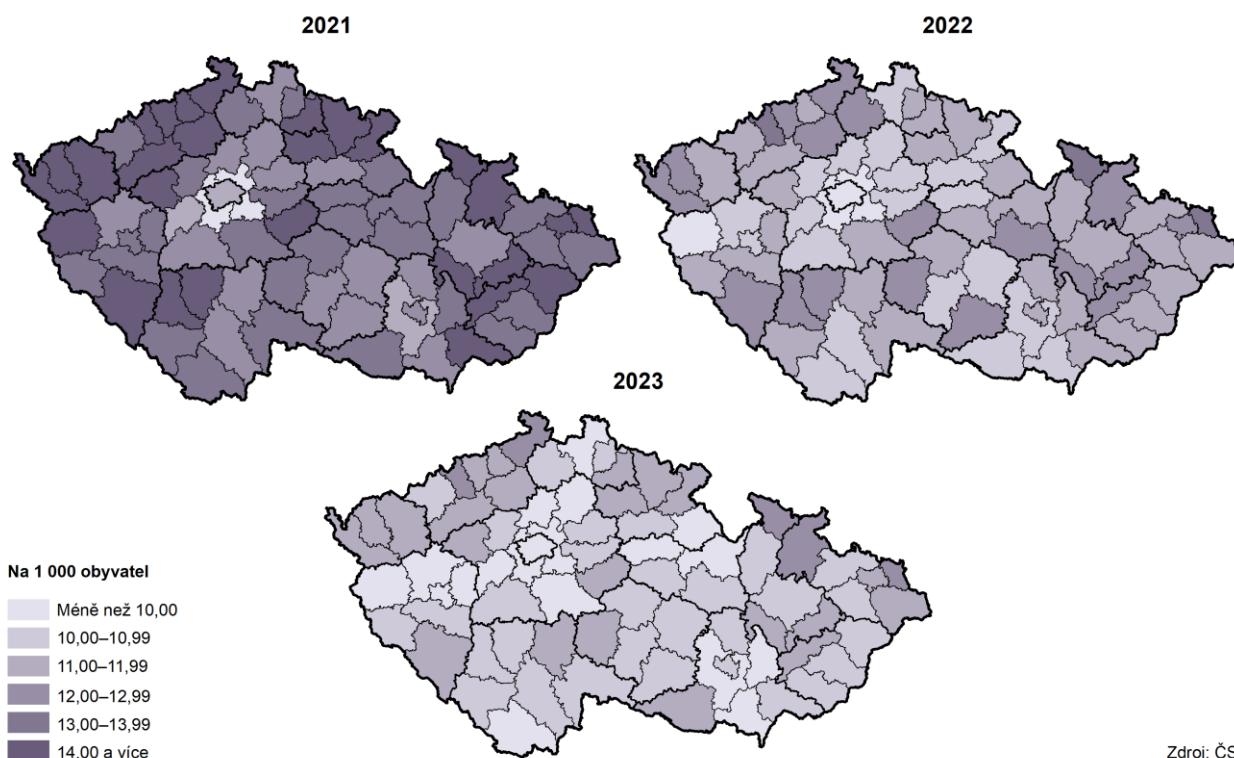
Zdroj: ČSÚ

Genderový rozdíl v počtu zemřelých podle věku vychází z odlišné věkové skladby mužů a žen.

V průběhu roku 2023 zemřelo v Olomouckém kraji 6 981 osob, tj. 3 601 mužů a 3 380 žen. Jejich počet klesl na čtyřleté minimum. Celkem 83,6 % zemřelých bylo starších 65 let a 45,5 % zemřelých mělo více než 80 let. Zatímco v případě mužů bylo starších 80 let jen 33,9 % zemřelých, v případě žen činil podíl 57,9 %.

Zemřelí v okresech v letech 2021 a 2023

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 činil podíl úmrtí na zhoubné novotvary a ischemické nemoci srdeční v kraji 39,1 %.

V roce 2023 zemřelo v Olomouckém kraji 1 626 osob na zhoubné novotvary a 1 102 osob na ischemické nemoci srdeční vč. akutního infarktu myokardu. Podíl úmrtí na zhoubné novotvary vzrostl na 23,3 % a podíl úmrtí na ischemické nemoci srdeční na 15,8 %. Pozitivní vývoj zaznamenala statistika úmrtí na covid-19 vč.

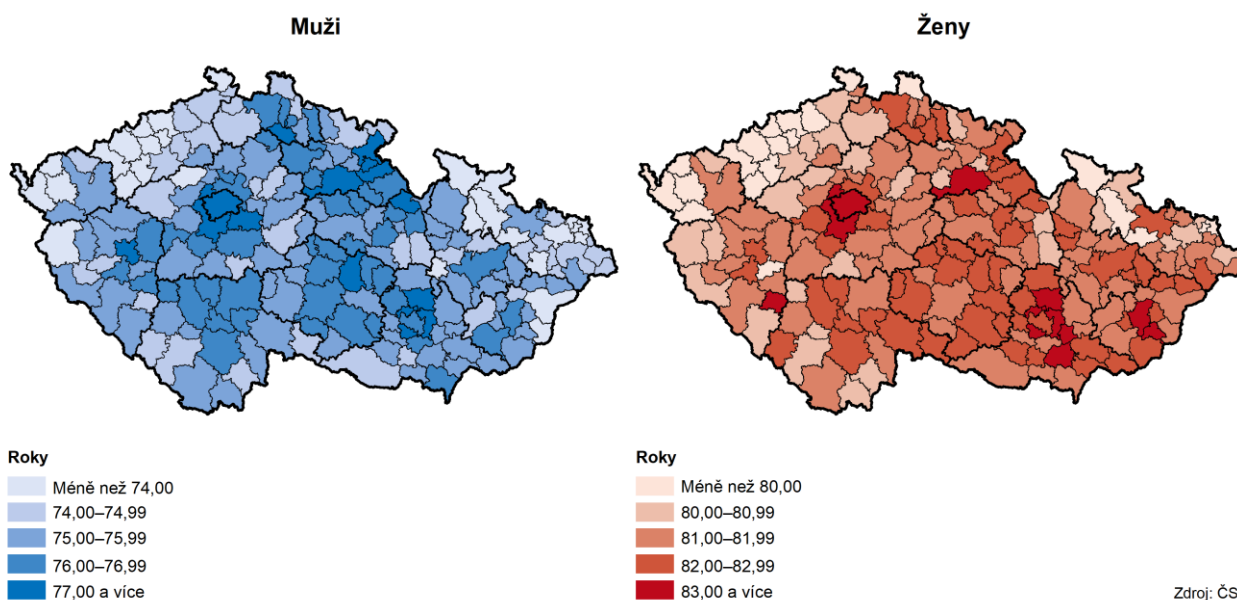

multisystémového zánětlivého syndromu. Zatímco v roce 2020 zemřelo na tuto příčinu 679 osob a v roce 2021 dokonce 1 473 osob, v předloňském roce 2022 jí podlelo 382 osob a v loňském roce 2023 přesně 92 osob. Podíl úmrtí na covid-19 tak klesl z 17,2 % v roce 2021 na 1,3 % v roce 2023.

Rozdíl mezi nadějí dožití žen a mužů při narození činil v Olomouckém kraji 6,3 roku a byl 3. nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Klesající počty zemřelých se zejména v letech 2022 a 2023 příznivě promítly do prodloužení očekávané střední délky života. Naděje dožití mužů při narození činila ve dvouletém období 2022–2023 v Olomouckém kraji 76,1 let a byla čtvrtá nejnižší v mezikrajském srovnání (po kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském). V porovnání s „předcovidovým“ obdobím 2018–2019 již byla o 0,4 roku vyšší. Naděje dožití žen při narození dosáhla v letech 2022–2023 v Olomouckém kraji 82,4 let. Mezi 14 kraji byla sedmá nejnižší (po kraji Ústeckém, Karlovarském, Moravskoslezském, Plzeňském, Libereckém a Jihočeském). V porovnání s obdobím 2018–2019 se zvýšila o 0,3 roku. Rozdíl mezi nadějí dožití žen a mužů při narození činil v Olomouckém kraji 6,3 roku a byl třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání, a to po kraji Moravskoslezském a Zlínském. Nejnižší genderový rozdíl vykázal kraj Královéhradecký (4,8 roku). Nejvyšší naděje dožití mužů (78,2 let) i žen (83,8 let) charakterizovala hlavní město Prahu. Z pohledu nižších územních jednotek Olomouckého kraje náležela v letech 2019–2023 nejvyšší naděje dožití mužů při narození správním obvodům ORP Olomouc (76,0 let) a Lipník nad Bečvou (76,0 let). Na opačném pólu pořadí se umístily správní obvody ORP Jeseník (72,9 let) a Konice (73,8 let). Nejvyšší naděje dožití žen při narození charakterizovala v kraji ve stejném období správní obvody ORP Olomouc (82,7 let) a Mohelnice (82,6 let). Nejnižší hodnoty příslušely správním obvodům ORP Jeseník (79,5 let) a Šternberk (81,1 let).

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

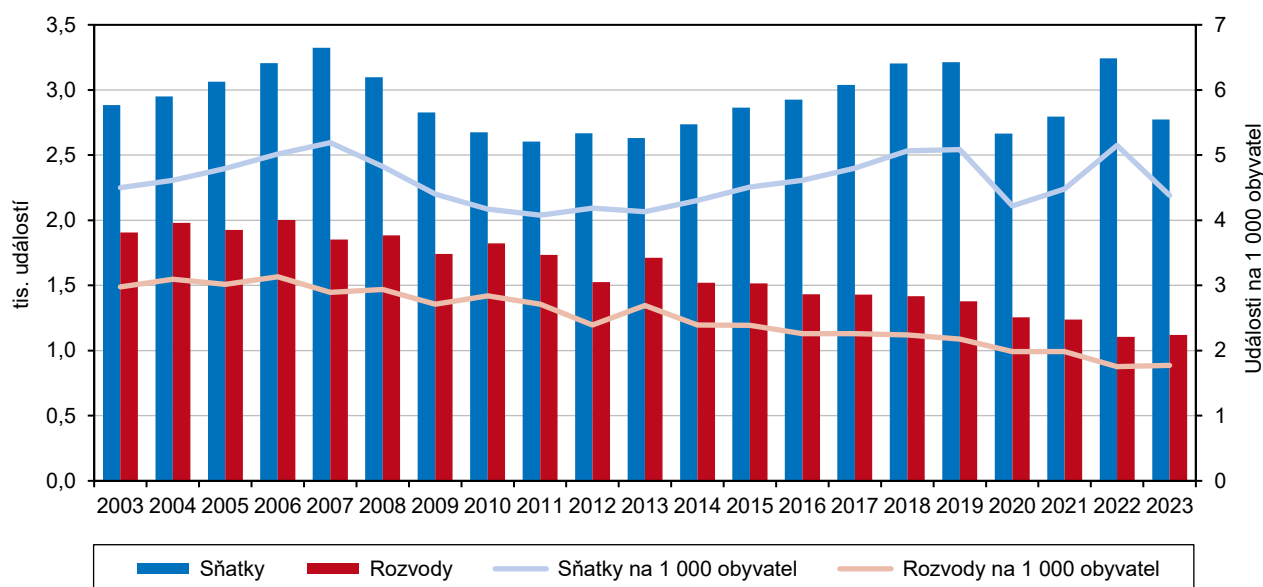
Počet svateb klesl na tříleté minimum.

Do svazku manželského vstoupilo v roce 2023 celkem 2 774 párů, tedy o 468 párů (tj. o 14,4 %) méně než v roce předchozím. Celkový počet svateb byl sedmý nejnižší od vzniku kraje. V relativním pohledu bylo uzavřeno 4,38 sňatku na 1 000 obyvatel středního stavu. Hrubá míra sňatečnosti se tak po dvouleté odmice vrátila zpět pod republikový průměr (4,44 ‰). Převážná většina ženichů (75,6 %) i nevěst (76,0 %) vstupovala do manželství poprvé. Průměrný věk novomanželů při prvním

sňatku se v případě ženichů netradičně snížil, a to na 33,6 let, v případě nevěst vzrostl na 31,2 let. Mezi „náciťeté“ manžele se vloni zařadili 2 muži a 17 žen, jejichž věk byl v den sňatku nižší než 20 let. Z opačného úhlu pohledu mělo 39 ženichů a 13 nevěst více než 70 let. U dvou třetin svateb byl ženich starší než nevěsta. Opačný věkový vztah snoubenců charakterizoval více než pětinu sňatků. Nejčastěji byl ženich starší o 1–4 roky (35,9 % svateb) a o 5–9 let (21,0 % svateb). Při 31 obřadech (tj. 1,1 %) byl ženich starší než nevěsta o více než 20 let. Nevěsta byla v porovnání se ženichem nejčastěji starší o 1–4 roky (15,2 % svateb). V případě 295 sňatků (tj. 10,6 %) skládali manželský slib nevěsta a ženich stejného věku.

Graf 1. 8 Sňatky a rozvody v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet rozvodů byl druhý nejnížší od vzniku Olomouckého kraje.

V roce 2023 bylo rozvedeno 1 121 manželství, což bylo o 17 manželství (tj. o 1,5 %) více než v roce 2022. Loňská rozvodovost (1,77 rozvodu na 1 000 obyvatel středního stavu) byla druhá nejnížší od vzniku Olomouckého kraje. Pro většinu rozvedených mužů (83,4 %) i žen (83,1 %) se jednalo o první rozvod v jejich životě. Průměrný věk mužů při prvním rozvodu byl 44,8 let, v případě žen činil 42,5 let. Téměř v polovině případů se úředně rozpadla manželství trávající déle než 15 let. Naopak při 41 rozvodech netrval manželský svazek ani dva roky. V roce 2023 bylo rozvedeno 655 manželství s nezletilými dětmi (58,4 % z celkového počtu rozvodů). Nejčastěji se jednalo o rozvedená manželství s jedním nezletilým dítětem (317 rozvodů) nebo dvěma nezletilými dětmi (286 rozvodů).

V letech 2022 a 2023 se do kraje přistěhovalo 24,0 tis. osob, z toho 62,8 % pocházelo z ciziny.

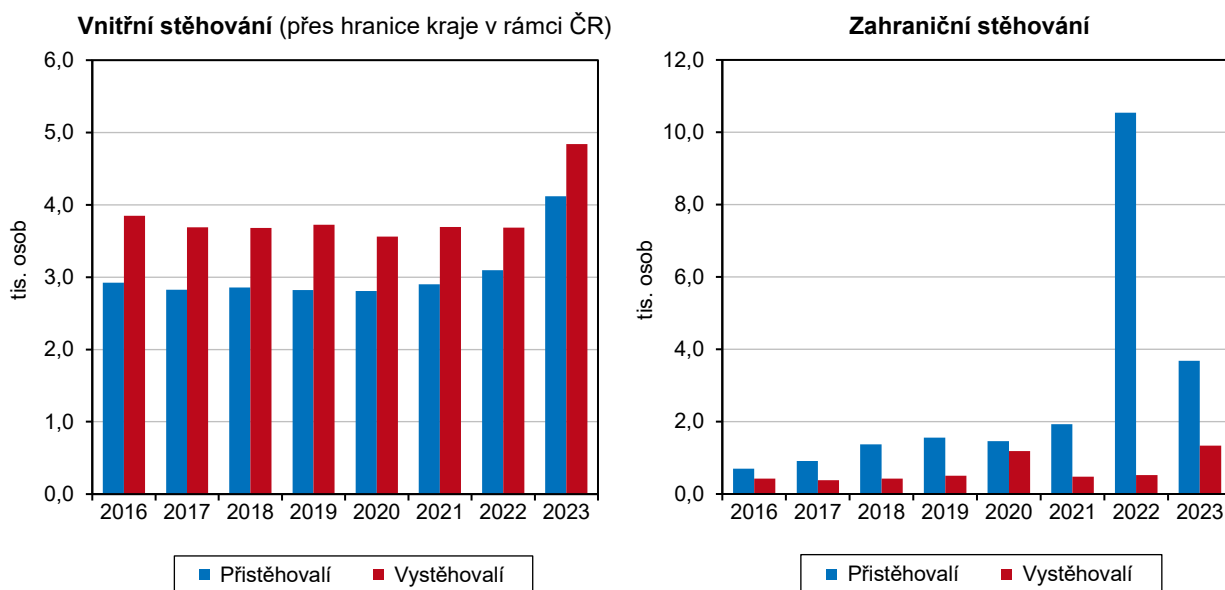
Počet úředně přistěhovalých do Olomouckého kraje se v letech 2022 a 2023 významně lišil od dlouhodobého průměru. Zatímco v letech 2001 až 2021 se do kraje v průměru přistěhovalo 4,5 tis. osob za rok, v roce 2022 činil jejich počet 14 838 obyvatel (tj. 23,56 osob na 1 000 obyvatel středního stavu) a v roce 2023 přesně 9 169 obyvatel (tj. 14,49 osob na 1 000 obyvatel středního stavu). Ačkoliv se jednalo o nejvyšší hodnoty v historii kraje, v mezikrajském pohledu byl v obou letech relativní počet přistěhovalých třetí nejnížší (po kraji Moravskoslezském a Zlínském). Druhým rokem v řadě převažují mezi přistěhovalými ženy. V roce 2022 činil jejich podíl 56,1 % a o rok později 52,8 %. Přibližně třetinu přistěhovalých tvořily v obou sledovaných letech osoby ve věku 25–39 let, což bylo pod dlouhodobým průměrem.

Podíl přistěhovaných ve věku 15–64 let tvořil 72,5 % v roce 2022 a 77,8 % v roce 2023. Z ciziny se do Olomouckého kraje v letech 2001 až 2021 přistěhovalo průměrně 1,2 tis. osob ročně. V roce 2022 dosáhl jejich počet 10 902 osob a v roce 2023 celkem 4 177 osob. Podíl přistěhovaných z ciziny do Olomouckého kraje tak v součtu let 2022 a 2023 tvořil 62,8 % všech přistěhovaných, což významně převýšilo dlouhodobý čtvrtinový podíl. V optice okresů se absolutně nejvíce obyvatel přistěhovalo v exponovaných letech 2022 a 2023 do okresu Olomouc (11 720 osob). V relativním pohledu osciloval počet přistěhovaných v roce 2022 od hodnoty 24,21 osob na 1 000 obyvatel v okrese Jeseník po hodnotu 29,70 osob na 1 000 obyvatel v okrese Olomouc. V roce 2023 náležely mezní hodnoty okresům Šumperk (14,98 ‰) a Přerov (20,14 ‰).

Graf 1. 9 Migrace v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V letech 2022 a 2023 se z kraje vystěhovalo 10,9 tis. osob, z toho 16,7 % zaměřilo do ciziny.

Zatímco v případě přistěhovaných do Olomouckého kraje došlo v letech 2022 a 2023 k významnému vychýlení od dlouhodobého normálu, v případě vystěhovaných byla odchylka od průměru let 2001 až 2021 (tj. 4,8 tis. vystěhovaných osob za rok) o poznání nižší. V roce 2022 se z kraje úředně vystěhovalo 4 470 osob (tj. 7,10 osob na 1 000 obyvatel středního stavu), což dokonce odpovídalo nejnižší hodnotě od roku 2013. V roce 2023 se počet vystěhovaných z kraje zvýšil na 6 448 osob (tj. 10,19 osob na 1 000 obyvatel středního stavu), což bylo naopak nejvíce v historii kraje. V mezikrajském srovnání byl v obou letech relativní počet vystěhovaných druhý nejnižší (po kraji Moravskoslezském). Mezi vystěhovanými převažovaly ženy, což byl v letech 2010 až 2023 s jedinou výjimkou trvalý jev, a osoby ve věku 25–39 let. Podíl vystěhovaných ve věku 15–64 let tvořil 75,3 % v roce 2022 a 77,1 % v roce 2023. Většina vystěhovaných našla nové trvalé bydliště v jiném kraji České republiky, pouze 494 osob v roce 2022 (tj. 11,1 % z celku) a 1 333 osob v roce 2023 (tj. 20,7 %) se odstěhovalo do zahraničí. Z hlediska okresů se absolutně nejvíce obyvatel v letech 2022 a 2023 vystěhovalo z nejlidnatějšího okresu Olomouc (5 813 osob). V relativním měřítku kolísal počet vystěhovaných na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2022 mezi hodnotami 8,98 osob v okrese Šumperk a 12,23 osob v okrese Jeseník. O rok později charakterizoval relativně nejméně vystěhovaných okres Prostějov (12,53 ‰) a relativně nejvíce vystěhovaných okres Přerov (15,53 ‰).

Vnitrokrajské stěhování bylo nejvyšší za posledních 5 let.

Obec svého trvalého bydliště změnilo v roce 2023 v Olomouckém kraji 10 239 osob (z toho 53,4 % žen), což odpovídalo pětiletému maximu. Podíl osob ve věku 15–64 let tvořil ve vnitrokrajské migraci 66,6 %.

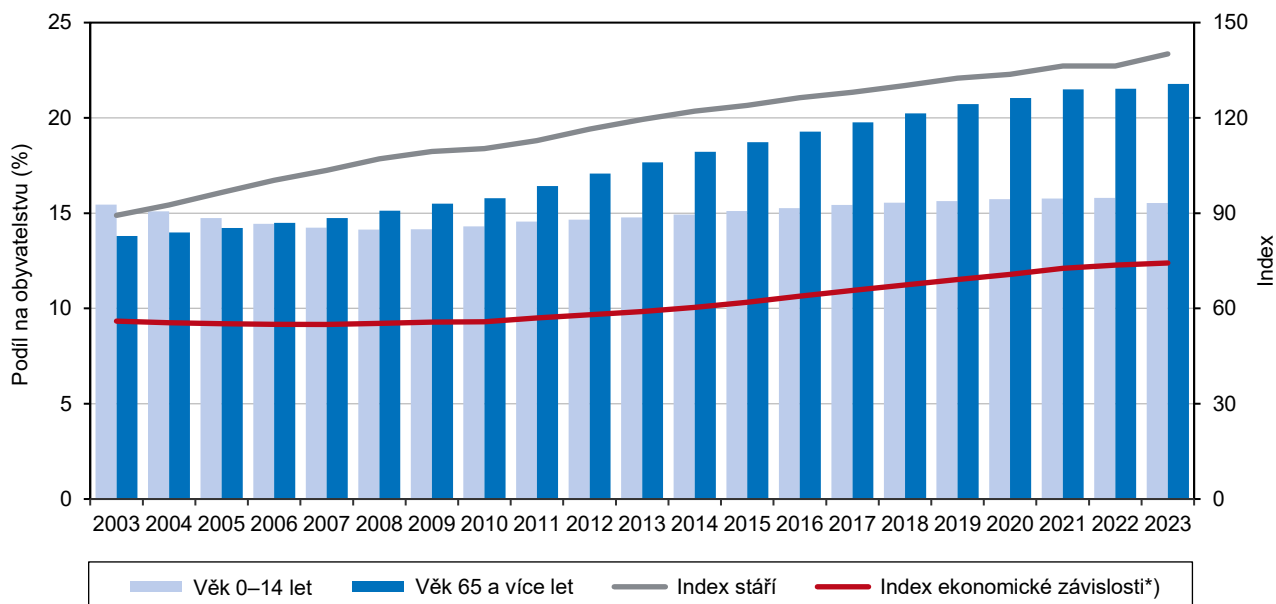
Věková struktura obyvatel

Populace Olomouckého kraje byla 5. nejstarší v ČR. Nejnižší průměrný věk byl v kraji Středočeském.

Pokračující trendy ve věkovém rozložení krajské populace přinesly další meziroční navýšení počtu seniorů. I díky tomu průměrný věk obyvatel Olomouckého kraje opět vzrostl, a to na 43,5 let. Průměrný věk mužů dosáhl na konci loňského roku 42,0 let a průměrný věk žen 45,0 let. K 31. 12. 2023 žilo v kraji 98,3 tis. dětí ve věku do 14 let. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel klesl na šestileté minimum a činil 15,5 %. V produktivním věku 15–64 let se na konci loňského roku nacházelo 396,7 tis. osob (62,7 %). Navzdory tříletému maximu jich bylo o 59,1 tis. méně než v roce 2007, kdy jich bylo v historii kraje nejvíce. Tradičního nárůstu se dočkal počet osob v postproduktivním věku. Na konci roku 2023 mělo registrovaný pobyt v kraji 137,8 tis. seniorů, tj. o 43,2 tis. více než v roce 2007 a o 50,3 tis. více než v roce 2001. Podíl obyvatel ve věku 65 a více let se tímto zvýšil z 13,6 % v roce 2001 na 21,8 % v roce 2023.

Graf 1. 10 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

*) počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

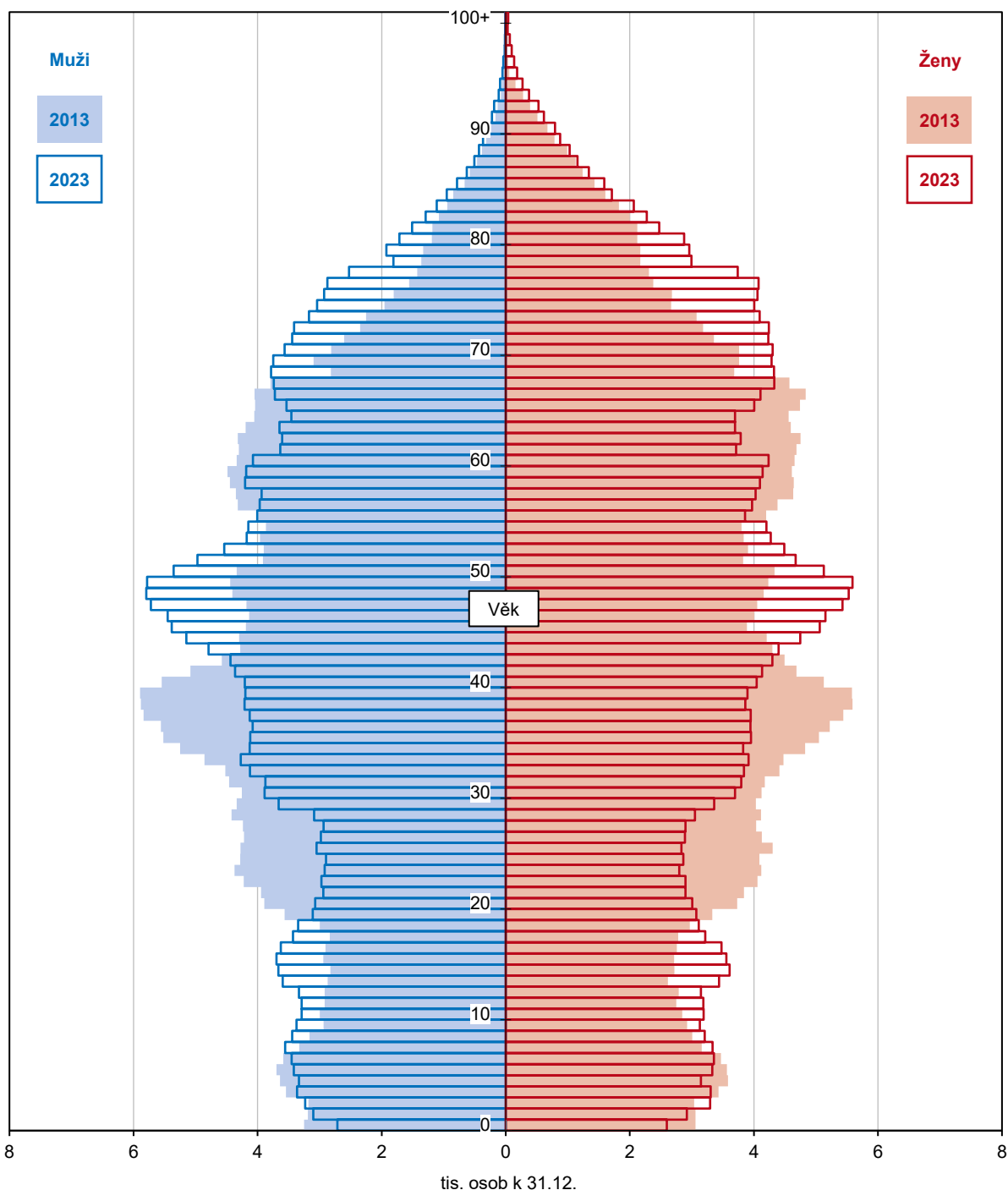
Na 100 dětí připadalo v roce 2023 v Olomouckém kraji 140,1 osob starších 65 let.

Od roku 2006 žije v Olomouckém kraji více seniorů než dětí. Index stáří, definovaný jako podíl osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0–14 let, se dočkal dalšího zvýšení. Na konci roku 2023 připadalo na 100 dětí 140,1 seniorů. V mezikrajském pohledu byla loňská hodnota indexu stáří v Olomouckém kraji pátá nejvyšší, a to po kraji Královéhradeckém (145,5), Zlínském (145,3), Karlovarském (144,8) a Moravskoslezském (141,3). Zcela nejnižší index stáří příslušel kraji Středočeskému (106,3). V rámci Olomouckého kraje charakterizoval nejvyšší index stáří okres Jeseník (171,9). Ačkoliv v letech 2001–2011 byl podíl seniorů na dětech v okrese Jeseník nejnižší v kraji, v roce 2023 byl již podeváté v řadě nejvyšší v kraji a po šesté v řadě nejvyšší v České republice. Nejnižší index stáří zaznamenal v kraji v roce 2023 okres Olomouc (127,4), a to již podvanácté za sebou.

Graf 1. 11 Věkové složení obyvatel Olomouckého kraje v letech 2013 a 2023

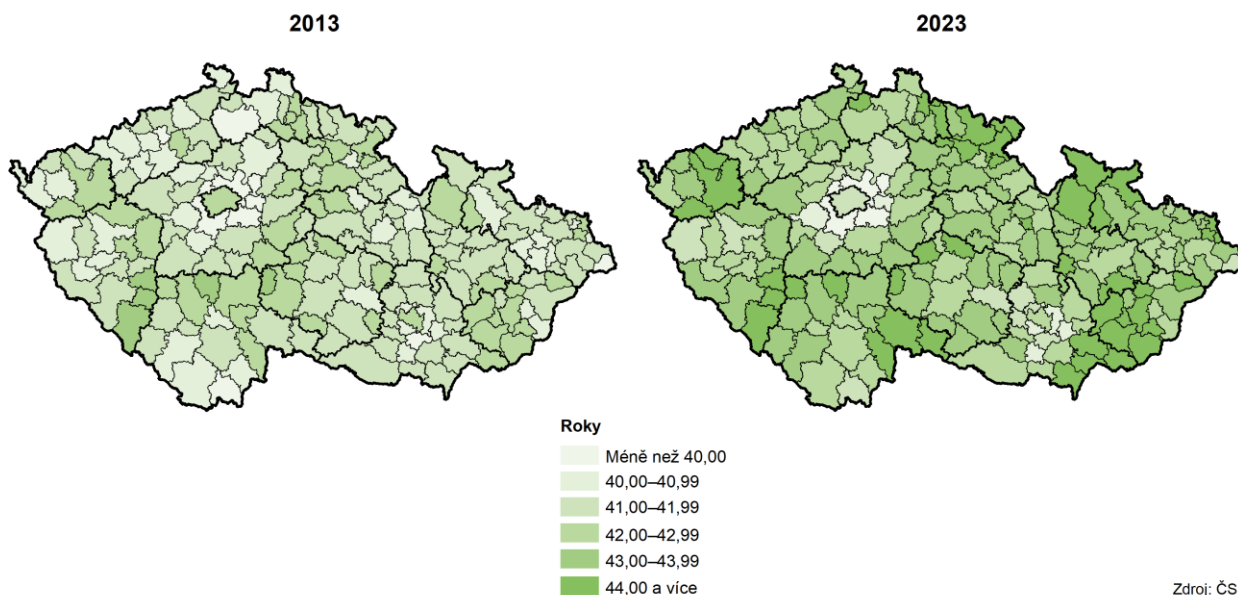
Zdroj: ČSÚ

Index ekonomické závislosti v Olomouckém kraji byl 3. nejvyšší mezi kraji.

Index ekonomické závislosti, který vyjadřuje podíl osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let, se na konci roku 2023 v Olomouckém kraji zvýšil na 74,3 a byl nejvyšší od vzniku kraje. V mezikrajském srovnání byla jeho hodnota třetí nejvyšší, a to po kraji Královéhradeckém (76,7) a Jihočeském (74,3). Nejnižší index ekonomické závislosti příslušel Praze (65,4). V rámci kraje náležela nejnižší hodnota okresu Přerov (73,1), naopak nejvyšší hodnota charakterizovala okres Šumperk (76,3). Republikový průměr (71,9) převýšily všechny okresy v kraji.

Průměrný věk ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2013 a 2023

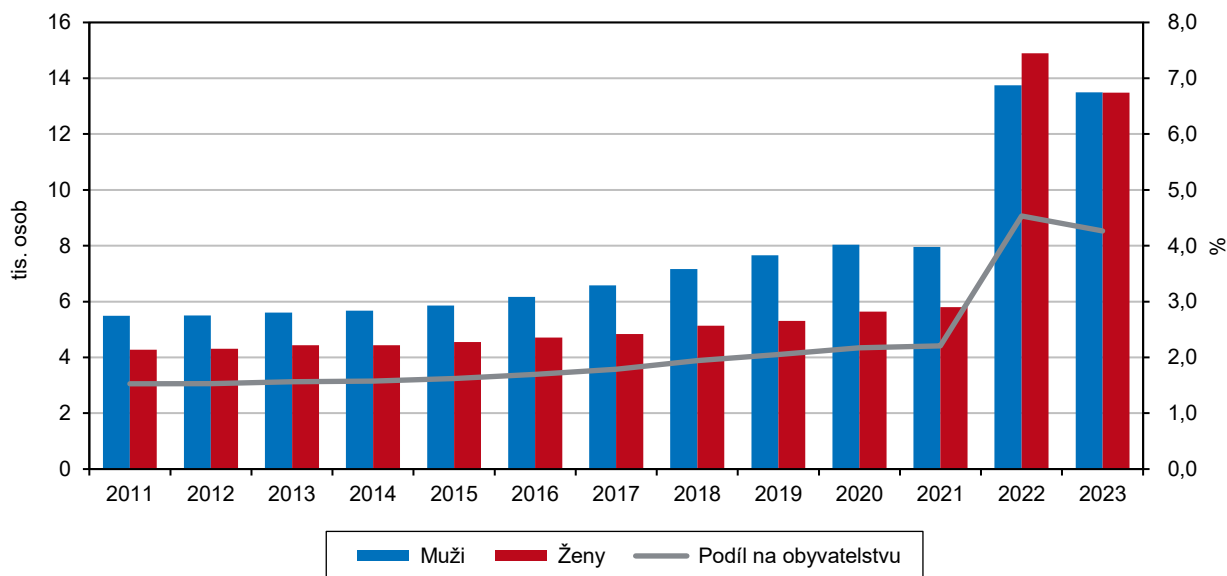
Cizinci

Podíl cizinců v Olomouckém kraji byl v roce 2023 nejnižší v mezikrajském srovnání.

Na konci roku 2023 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 26 983 cizinců. Ačkoliv meziročně se jejich počet snížil o 5,8 %, oproti roku 2021, ve kterém byl počet cizinců v letech 2001 až 2021 nejvyšší, došlo především v důsledku války na Ukrajině k nárůstu o 96,2 %. Navzdory zdvojnásobení počtu cizinců v kraji zůstává jejich zastoupení nízké. V roce 2023 se na populaci Olomouckého kraje podíleli 4,3 %. Jednalo se o nejnižší podíl v mezikrajském srovnání. Nejvyšší zastoupení cizinců je v hlavním městě. V Praze mělo v roce 2023 registrovaný pobyt 342 175 cizinců, tj. 32,2 % ze všech cizinců v zemi. Díky tomuto počtu tvořili cizinci čtvrtinu obyvatelstva hlavního města. V České republice žilo k 31. 12. 2023 přesně 1 063 225 cizinců, kteří se na celkové populaci podíleli 9,8 %.

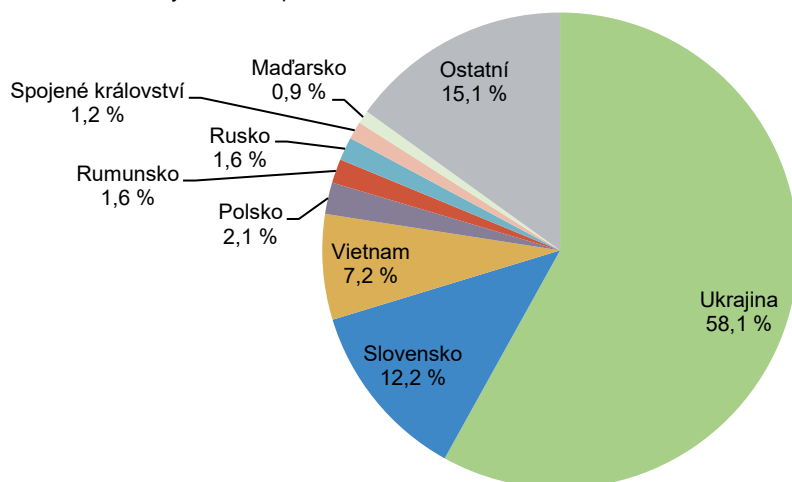
Graf 1. 12 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Graf 1. 13 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Olomouckém kraji k 31. 12. 2023

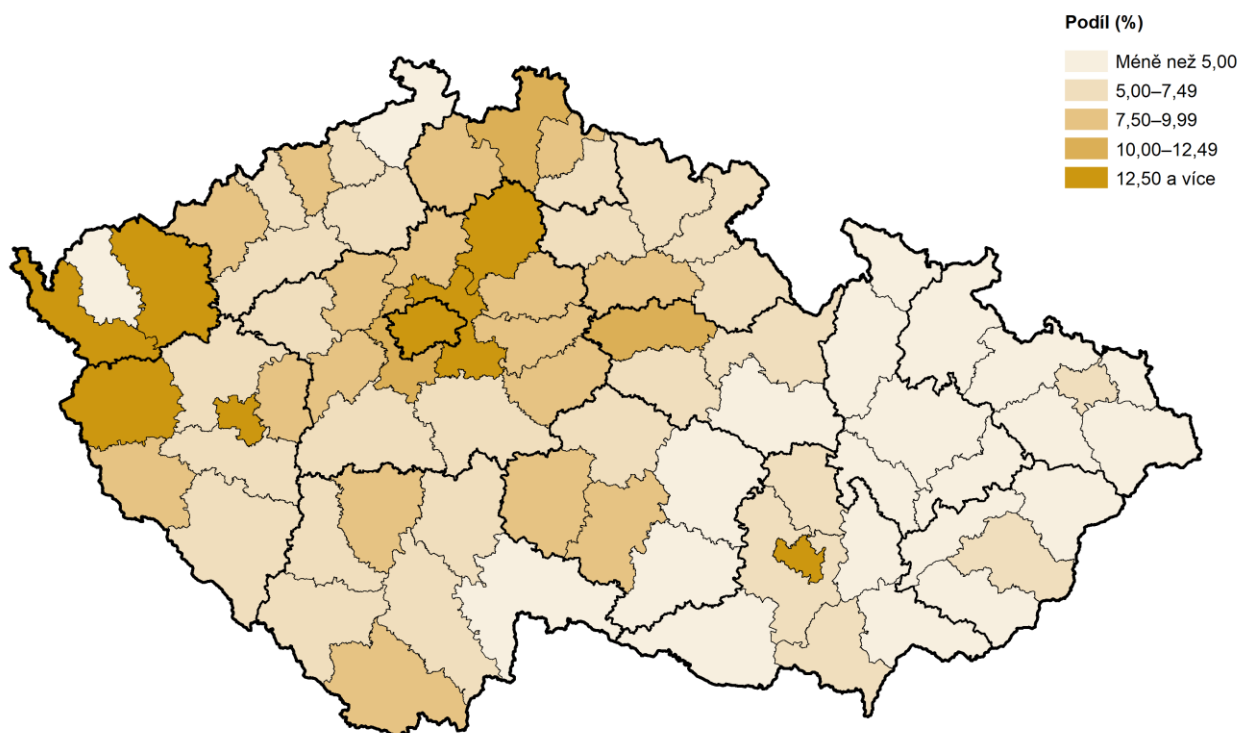
Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Ukrajinci, Slováci a Vietnamci tvořili 77,5 % cizinců v kraji.

Rozdělení cizinců v Olomouckém kraji podle pohlaví bylo v roce 2023 vzácně vyrovnané – polovinu tvořily ženy a polovinu muži. Pětina cizinců pocházela z členských zemí Evropské unie (EU 27). Podle stavu k 31. 12. 2023 mělo v kraji přechodný nebo trvalý pobyt 15 667 osob z Ukrajiny (tj. 58,1 % z celku), 3 300 osob ze Slovenska (tj. 12,2 %) a 1 932 osob z Vietnamu (tj. 7,2 %). Přes 79,4 % cizinců v kraji bylo v produktivním věku 15–64 let. Podíl dětí do 14 let činil 14,5 %, což výrazně převýšilo průměrné zastoupení dětí mezi cizinci do roku 2021. Podíl seniorů starších 65 let dosáhl 6,1 %. Průměrný věk cizinců v kraji činil 36,4 let.

Cizinci v okresech k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Ve všech pěti okresech v kraji zůstal podíl cizinců pod průměrem ČR.

Nejvyšší podíl cizinců v kraji měl na konci roku 2023 okres Olomouc (5,0 %). Nejnižší podíl náležel okresu Šumperk (3,4 %). Ačkoliv zastoupení cizinců v populaci všech pěti okresů Olomouckého kraje zůstalo podprůměrné, disparity mezi všemi okresy České republiky byly značné. Nejvyšší podíl cizinců charakterizoval populaci hlavního města Prahy (24,7 %). Následovaly okresy Plzeň-město (20,0 %), Tachov (18,7 %) a Cheb (16,9 %). Na opačném pólu pořadí se umístily okresy Bruntál (2,5 %), Opava (2,6 %) a Kroměříž (3,0 %).

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

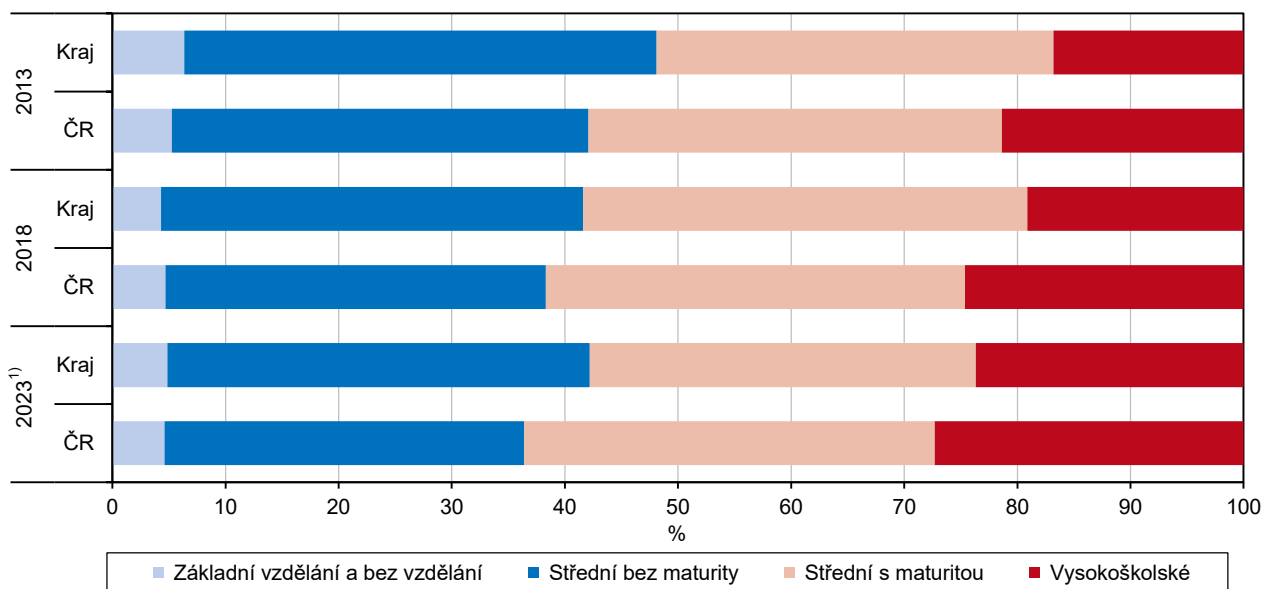
Osoby tvořící pracovní sílu a osoby mimo pracovní sílu.

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál, tvoří pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Graf 2. 1 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

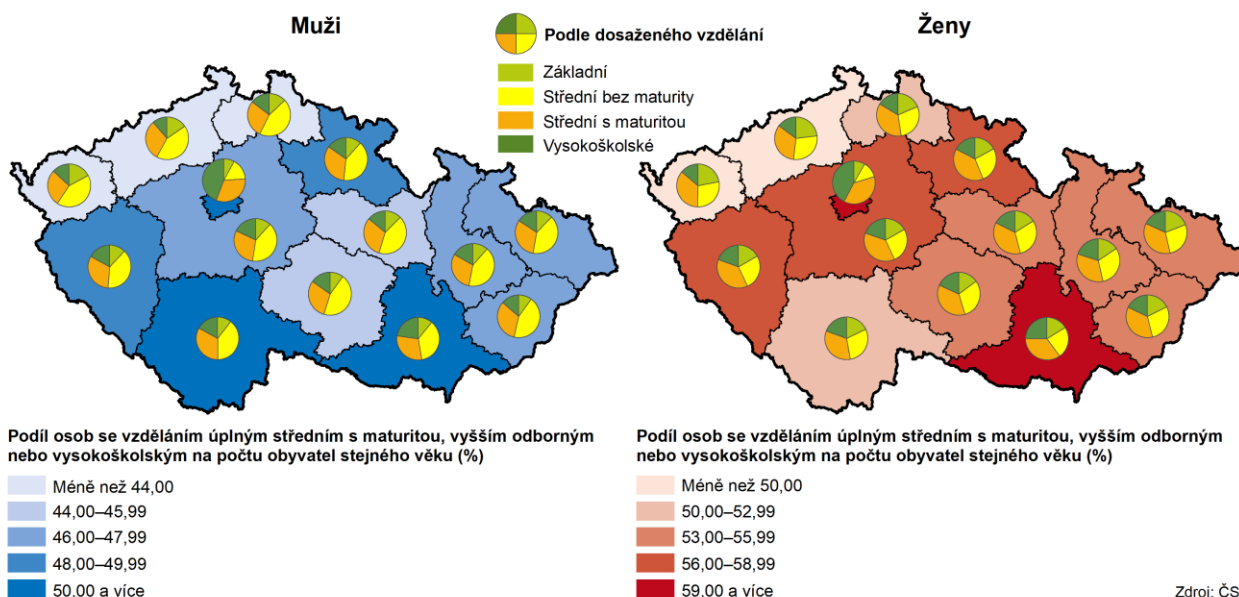
Objem pracovní síly meziročně vzrostl.

Podle výsledků VŠPS žilo v roce 2023 v Olomouckém kraji 513,4 tis. obyvatel ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 301,4 tis. osob. V členění podle ekonomického postavení tvořilo pracovní sílu 293,1 tis. zaměstnaných a 8,3 tis. nezaměstnaných. Meziročně objem pracovní síly vzrostl o 4,8 tis. osob – počet zaměstnaných vzrostl o 5,9 tis. osob a počet nezaměstnaných klesl o 1,2 tis. osob.

Podíl zaměstnaných žen s vysokoškolským vzděláním převýšil podíl mužů.

Ve struktuře zaměstnaných podle nejvyššího dosaženého vzdělání v kraji v roce 2023 mělo 4,2 % osob základní vzdělání nebo bylo bez vzdělání, což představuje mírně nižší podíl ve srovnání s celorepublikovým průměrem (4,6 %). Podíl osob se středním vzděláním bez maturity byl 37,4 % (průměr ČR 31,8 %). Středoškolské vzdělání s maturitou mělo mezi zaměstnanými 34,5 %, což byla hodnota nepatrně pod průměrem ČR (36,3 %). Dlouhodobě podprůměrný je v kraji podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných osob vč. absolventů VOŠ (23,9 % v roce 2023 při téměř 27,3% celorepublikovém podílu). Podle pohlaví mělo v roce 2023 v kraji vysokoškolské vzdělání 28,7 % zaměstnaných žen, mezi muži činil podíl vysokoškoláků 20,0 %.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v krajích v roce 2023

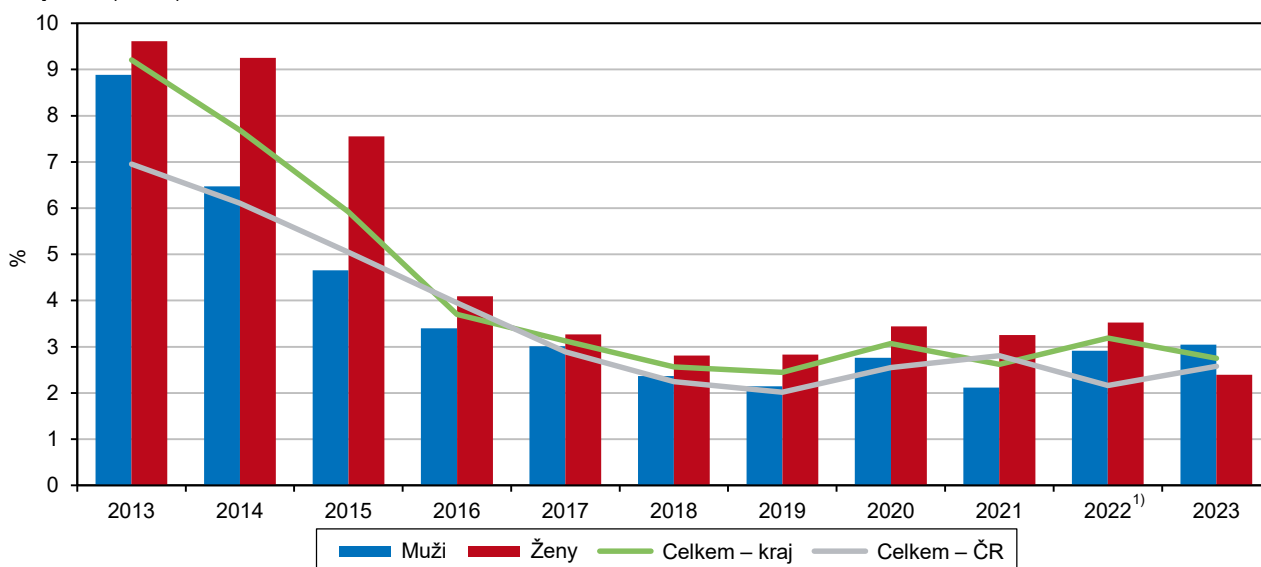
Největší podíl zaměstnaných osob tvoří zaměstnanci.

Z hlediska postavení v zaměstnání tvořili největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 84,6 %. Meziročně se tento podíl zvýšil o 1,0 p. b. Podíl osob pracujících na vlastní účet se proti roku 2022 zvýšil o 1,2 p. b. na 12,6 %, u zaměstnavatelů se podíl meziročně nezměnil a zůstal na 2,3 % z celku.

Podíl zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) dosáhl v roce 2022 hodnoty 3,8 %, zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) činila 38,6 % a v terciárním sektoru (služby) dosahoval podíl 57,6 %. Z dlouhodobého hlediska zaměstnanost v primárním a sekundárním sektoru mírně klesá na úkor zaměstnanosti ve službách.

Graf 2. 2 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla u mužů i žen.

Míra ekonomické aktivity dosáhla v roce 2023 v kraji 58,7 % a meziročně se zvýšila o 0,8 p. b. Zatímco u mužů míra ekonomické aktivity dosáhla 67,4 %, u žen to bylo 50,5 %. U mužů míra ekonomické aktivity meziročně vzrostla o 0,9 p. b., u žen o 0,7 p. b.

Míra zaměstnanosti osob 15letých a starších dosáhla v roce 2023 v kraji hodnoty 57,1 %. V mezikrajském srovnání šlo o pátou nejnižší hodnotu. Míra zaměstnanosti žen dlouhodobě zaostává za muži. Zatímco míra zaměstnanosti mužů v kraji v roce 2023 činila 65,4 %, u žen dosahovala 49,3 %.

Obecná míra nezaměstnanosti se rovnala 2,8 %, u mužů 3,0 % a u žen 2,4 %. Republiková míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,6 %. Obecná míra nezaměstnanosti za Olomoucký kraj byla 6. nejvyšší, vyšší byla stanovena v Královéhradeckém, Libereckém, Moravskoslezském, Ústeckém a Karlovarském kraji.

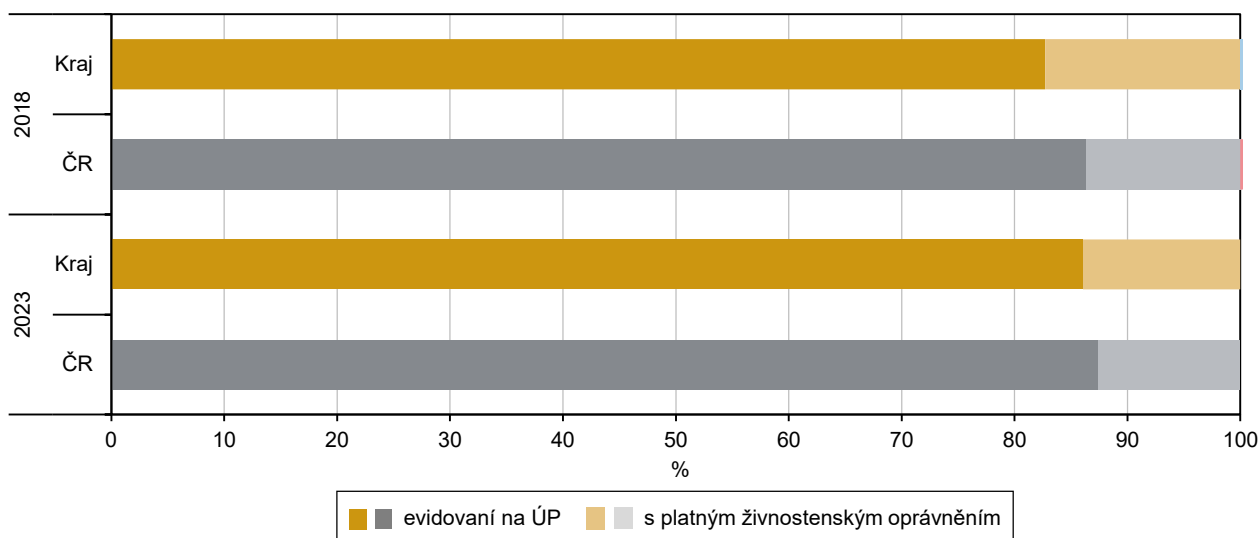
Zaměstnanost cizinců

Počet zaměstnaných cizinců v posledních letech roste.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Olomouckém kraji ke konci roku 2023 zaznamenáno celkem 19 203 zaměstnaných cizinců, z toho 16 526 bylo evidováno na úřadech práce a 2 677 mělo platné živnostenské oprávnění. V posledních dvou letech zaměstnaných cizinců značně přibýlo. Mezi roky 2021 a 2022 jejich počet vzrostl o 23,3 %. V roce 2023 se jejich počet oproti roku 2022 zvýšil o 4,0 % (při celorepublikovém růstu o 4,1 %). Z celkového počtu zaměstnaných cizinců s platným živnostenským oprávněním bylo 28,5 % žen. Mezi podnikateli s jiným státním občanstvím převažovali Slováci (22,9 %), Ukrajinci (22,6 %) a Vietnamci (20,7 %). Vyšší zastoupení měli i Poláci (6,4 %) a Rumuni (3,3 %).

Graf 2. 3 Zaměstnaní cizinci (evidovaní na ÚP nebo s platným živnostenským oprávněním) k 31. 12. v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob byl v kraji šestý nejvyšší.

Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2023 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 3,8 %. V meziročním srovnání došlo k růstu o 0,2 p. b., na kterém se podílely tři z pěti okresů v kraji. Nejvíce se podíl nezaměstnaných osob

zvýšil v okrese Šumperk (o 0,5 p. b.). Meziroční snížení nastalo pouze v okresech Jeseník a Přerov (shodně o 0,2 p. b.).

Podíl nezaměstnaných osob v kraji mírně překročil republikový průměr (3,7 %) a byl šestý nejvyšší ze 14 krajů. Vyšší nezaměstnanost byla sledována v kraji Ústeckém, Moravskoslezském, Karlovarském, Jihomoravském a Libereckém. Nejnižší nezaměstnanost náležela Praze.

Z celkového počtu 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání bylo 93,6 % dosažitelných.

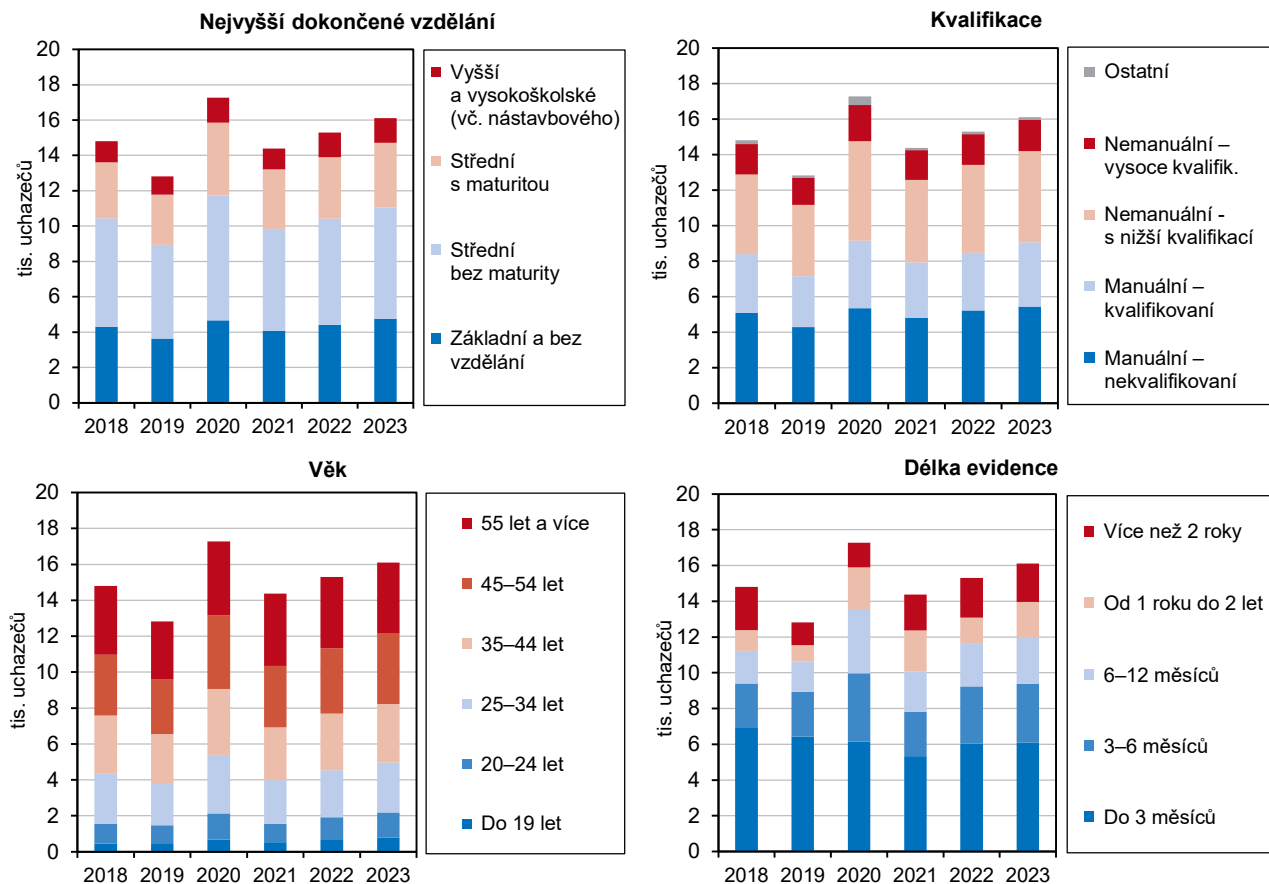
Úřad práce ČR evidoval k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání. Z tohoto počtu bylo 8,2 tis. žen (tj. 50,9 %). Nejvyšší zastoupení žen mezi nezaměstnanými v kraji vykázal okres Prostějov (56,4 %), jejich nejnižší podíl naopak charakterizoval okres Jeseník (45,4 %). Z celkového počtu uchazečů bylo 5,8 % absolventů a mladistvých a 14,7 % osob se zdravotním postižením. K 31. 12. 2023 bylo v kraji evidováno 15,1 tis. dosažitelných uchazečů (tj. 93,6 % celkového počtu uchazečů).

Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti činila 9 914 Kč.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti mělo v Olomouckém kraji 5,6 tis. uchazečů (tj. 34,5 % z celku). Její průměrná měsíční výše činila 9 914 Kč. Celkem 25,1 % uchazečů s přiznanou podporou pobíralo měsíčně do 5,5 tis. Kč, naopak 32,9 % uchazečů mělo nárok na více než 11,5 tis. Kč za měsíc. V rámci kraje byl nejvyšší průměrný nárok na podporu v nezaměstnanosti vyplácen v okrese Olomouc (10 367 Kč), naopak nejnižší byl v okrese Jeseník (9 127 Kč).

Graf 2. 4 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Průměrná délka evidence uchazeče na Úřadu práce byla delší než průměr ČR.

Ze struktury uchazečů podle délky jejich evidence vyplývá, že do 3 měsíců bylo na konci loňského roku evidováno 37,8 % uchazečů. S délkou evidence 3 až 6 měsíců bylo registrováno 20,4 % uchazečů, 6 až 9 měsíců bylo evidováno 9,4 % uchazečů a registrace 9 až 12 měsíců charakterizovala v kraji 6,7 % uchazečů. Strukturální proměna se promítla také do podílů uchazečů dlouhodobě umístěných na Úřadu práce. Celkem 12,4 % uchazečů bylo evidováno 12 až 24 měsíců a 13,3 % uchazečů bylo registrováno déle než 24 měsíců. Průměrná délka evidence uchazeče s ukončenou evidencí činila v kraji 210 dní a byla mírně delší než hodnota republikového průměru (206 dní).

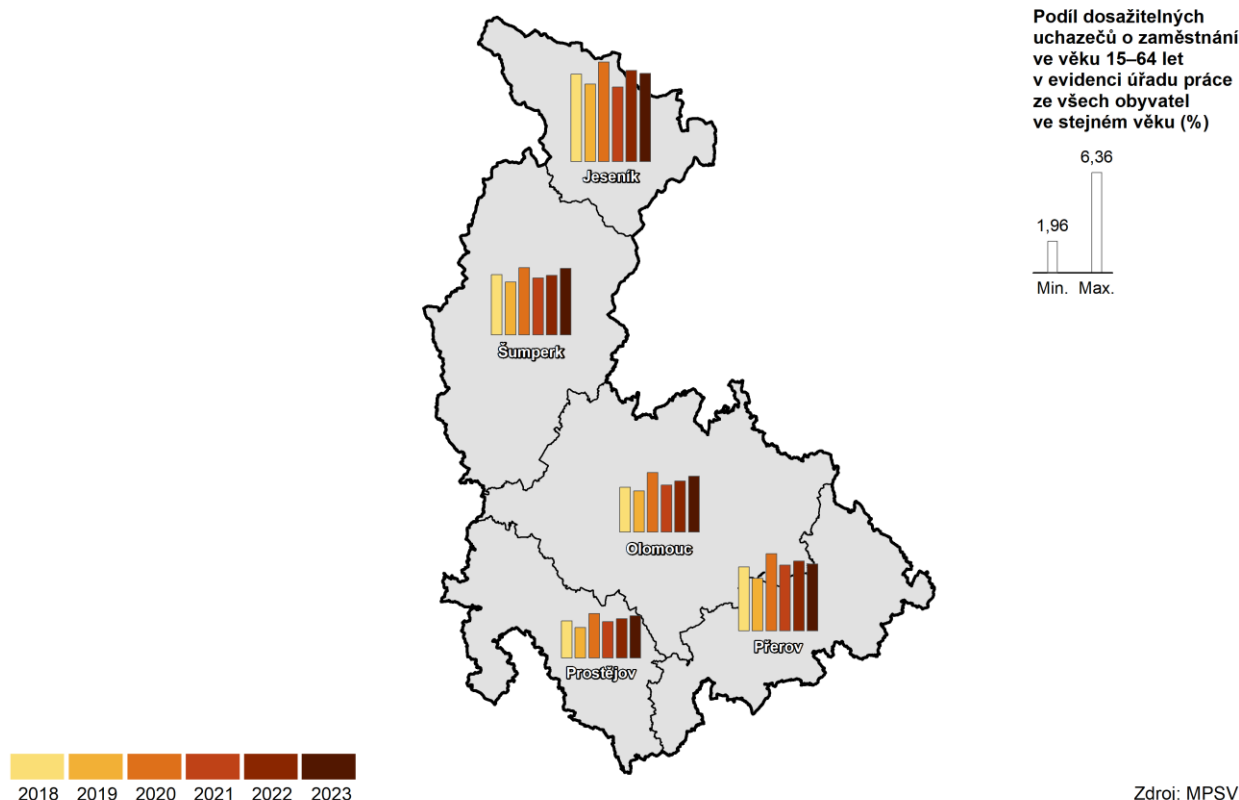
Průměrný věk uchazeče o zaměstnání dosáhl 43 let.

Pro Olomoucký kraj bylo k 31. 12. 2023 typické nižší zastoupení uchazečů ve věku do 44 let (51,0 %), které bylo pod republikovým průměrem (52,5 %). Zvýšený podíl byl naopak zaznamenán především u věkové skupiny 45 až 59 let (38,6 %). To se promítlo do vyššího průměrného věku uchazeče v Olomouckém kraji (43,0 let), který byl nad celostátním průměrem (42,8 let). Vyšší průměrný věk uchazeče vykázal v ČR pouze kraj Moravskoslezský a Zlínský.

Mezi uchazeči převažovali pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a pracovníci ve službách a prodeji.

Základní vzdělání mělo v kraji 4,6 tis. registrovaných uchazečů. Jejich zastoupení (28,6 %) bylo mírně nad republikovým průměrem (28,1 %). Střední odborné vzdělání s výučním listem charakterizovalo 5,6 tis. uchazečů. Také v jejich případě byl krajský podíl (34,9 %) vyšší než celostátní (32,0 %). Úplné střední vzdělání s maturitou (bez vyučení) mělo 2,4 tis. uchazečů (tj. 14,8 %; v ČR 15,3 %) a vysokoškolský titul 1,2 tis. registrovaných uchazečů (tj. 7,7 %; v ČR 9,0 %). Podle hlavních tříd zaměstnání převažovali mezi uchazeči pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (5,4 tis., tj. 33,7 %) a pracovníci ve službách a prodeji (3,4 tis., tj. 20,9 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Olomouckého kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Nabídka volných pracovních míst v evidenci Úřadu práce ČR zahrnovala v Olomouckém kraji na konci loňského roku 7,9 tis. pozic. Zatímco meziměsíčně se zúžila o 2,7 %, meziročně se rozšířila o 3,8 %. Ve struktuře nabídky bylo 19,4 % míst určeno pro absolventy a mladistvé a 8,6 % míst pro osoby se zdravotním postižením.

Nejvyšší nezaměstnanost je dlouhodobě evidována na Jesenicku.

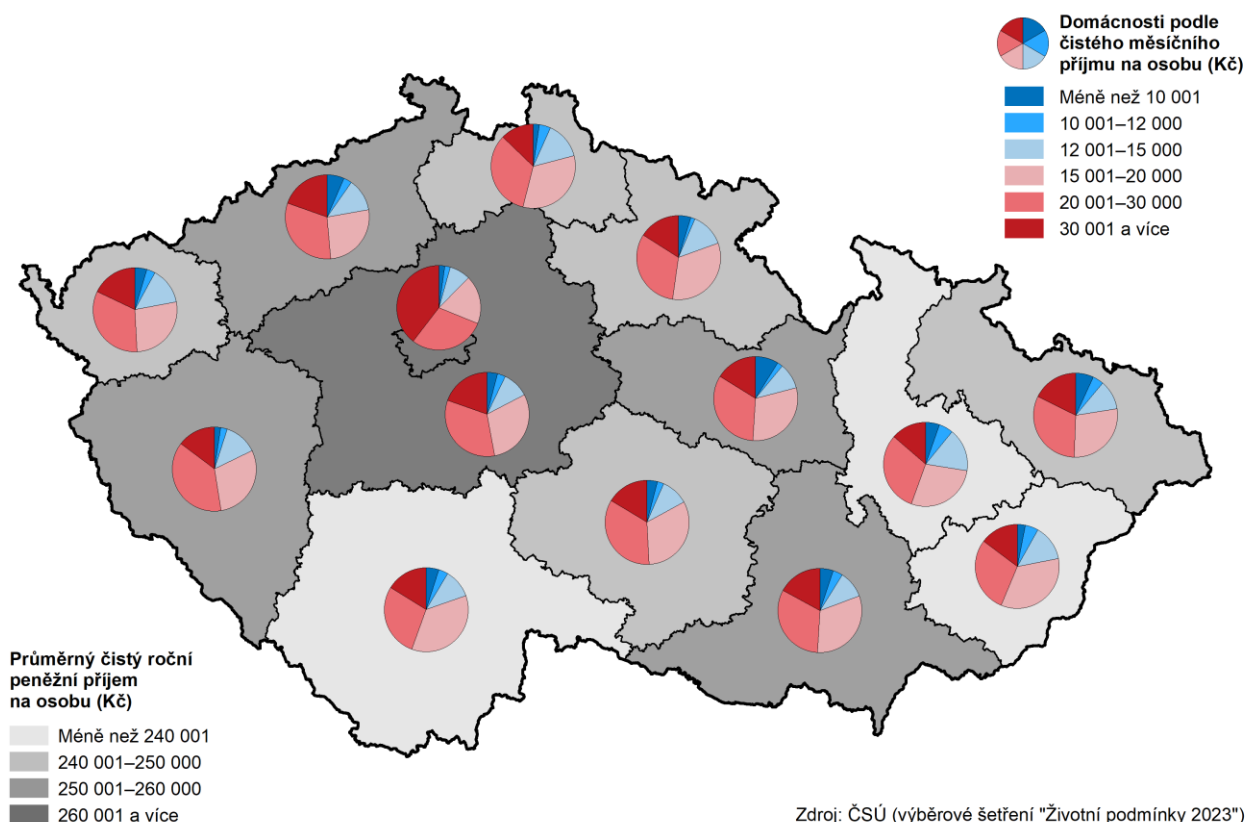
Na trhu práce v Olomouckém kraji převyšovala na konci roku poptávka nad nabídkou. Na jedno volné pracovní místo se v průměru hlásilo 1,92 dosažitelného uchazeče. Meziměsíčně zjištěný počet vzrostl o 0,23 dosažitelného uchazeče, meziročně se zvýšil o 0,05 dosažitelného uchazeče. V okrese Jeseník bylo k 31. 12. 2023 evidováno 5,69 dosažitelného uchazeče na 1 volné pracovní místo, v okrese Šumperk 2,68, v okrese Olomouc 1,81 a v okresech Prostějov a Přerov shodně 1,51. Republikový průměr činil 0,94 dosažitelného uchazeče na 1 volné pracovní místo.

Příjmy a životní podmínky domácností

Olomoucký kraj se podílel na ČDDD v ČR 10,3 %.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Tento ukazatel zachycuje do značné míry úroveň materiálního bohatství domácností. ČDDD v Olomouckém kraji trvale roste. V roce 2022 dosáhl hodnoty 187,7 mld. Kč, meziročně vzrostl o 10,3 %. V časové řadě 2018–2022 se meziročně nejméně zvýšil v roce 2020, nejvíce vzrostl v roce 2022. Olomoucký kraj se podílel na ČDDD v ČR 5,4 %.

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

Relativní ukazatel ČDDD na 1 obyvatele činil 297,4 tis. Kč a dlouhodobě vykazoval rostoucí trend. Mezi kraji zaujímal Olomoucký kraj v tomto ukazateli čtvrté nejnižší místo. Nižší hodnoty měly pouze kraje Karlovarský, Liberecký a Ústecký.

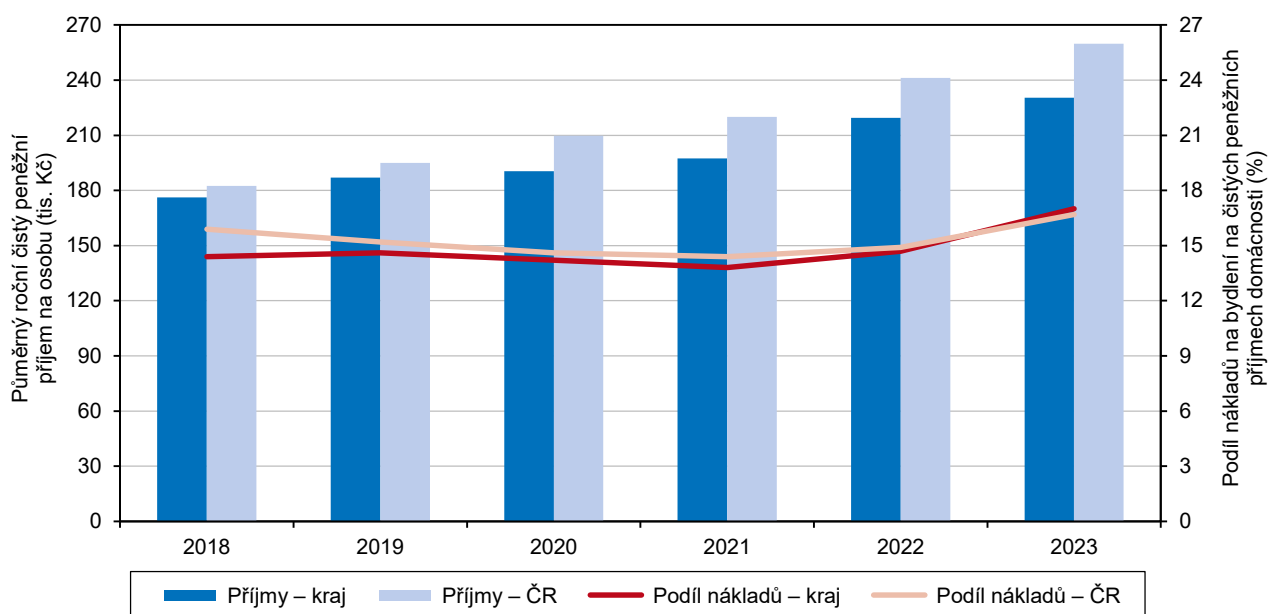
V porovnání s průměrem ČR (326,8 tis. Kč) byl ČDDD na 1 obyvatele v kraji nižší o 29,3 tis. Kč.

Hrubé peněžní příjmy na osobu byly nejnižší mezi kraji.

Šetření životních podmínek domácností probíhalo v roce 2023, ale příjmy osob se zjišťovaly za rok předcházející šetření, tedy za rok 2022. Hrubé peněžní příjmy na osobu v roce 2022 v kraji meziročně vzrostly o 10,4 tis. Kč (tj. o 4,2 %) na 260 tis. Kč. V mezikrajském pohledu to byla nejnižší hodnota. Do celorepublikového průměru chybělo 38,1 tis. Kč. Republikový průměr překonaly pouze Praha (401,7 tis. Kč) a Středočeský kraj (300,2 tis. Kč). Čisté peněžní příjmy domácností (po odečtení odvodů na zdravotní a sociální pojištění, daně z příjmů fyzických osob a připočtení bonusu u daňového zvýhodnění na děti) dosáhly částky 230,4 tis. Kč na osobu. I tato hodnota byla v mezikrajském srovnání nejnižší. Po započtení naturálních příjmů, do kterých jsou mimo jiné zahrnuty i požitky poskytované zaměstnavateli, např. bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky zaměstnavatele na stravování a hodnoty dalších výhod a nepeněžních služeb (např. jazykové kurzy, slevy na firemní zboží nebo služby, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou), dosahovaly celkové čisté příjmy v roce 2022 úrovně 239,2 tis. Kč na osobu. Ve srovnání s výsledky šetření z předchozího roku se sice celkové čisté příjmy na osobu zvýšily o 12,4 tis. Kč (5,5 %), mezi kraji to však byla opět nejnižší hodnota.

Graf 2. 5 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Třetina domácností měla čistý měsíční příjem na osobu v rozmezí 20 až 30 tis. Kč.

Podle rozdělení domácností do příjmových skupin podle čistého měsíčního příjmu na osobu spadala necelá třetina domácností v kraji do příjmové skupiny v rozmezí 20 až 30 tis. Kč (31,0 %), přičemž v předchozím šetření nejvíce domácností spadalo do příjmového pásma 15 až 20 tis. Kč. V dalších deseti krajích byla nejdominantnější příjmovou skupinou ta s rozmezím 20 až 30 tis. Kč. V krajích Jihočeském, Královéhradeckém a Zlínském patřilo nejvíce domácností do příjmového pásma 15 až 20 tis. Kč. Do nejnižšího příjmového pásma do 6 tis. Kč na osobu patřilo 1,9 % domácností v kraji, což byl po Moravskoslezském kraji (3,1 %) druhý nejvyšší podíl. Republikový podíl činil v této příjmové skupině 1,1 %. Na druhé straně čisté měsíční

příjmy na osobu vyšší než 50 tis. Kč měsíčně mělo v kraji 0,4 % domácností, nejnižší podíl mezi kraji.

Se svými příjmy vycházelo s obtížemi 42,3 % domácností.

Součástí šetření bylo několik otázek týkajících se subjektivních názorů, např. jak domácnost vycházela se svými příjmy, co si mohla a nemohla dovolit a jestli měla problémy s platbou běžných výdajů nebo splácením půjček. Domácnosti v Olomouckém kraji hůře vnímaly svou socioekonomickou situaci. Potřetí v řadě vzrostl podíl domácností, které uvedly, že vycházely s příjmy s obtížemi. V roce 2021 mělo problém vyjít se svým příjmem 38,9 % domácností, v roce 2022 to bylo 41,3 % a v roce 2023 tento problém uvedlo 42,3 % domácností. Velmi snadno se svým příjmem vycházela 3,0 % domácností, ale v předchozím šetření to bylo 5,0 % a ještě předtím 4,7 %.

Pro více než pětinu domácností byly náklady na bydlení velkou zátěží.

Základním výdajem každé domácnosti jsou náklady na bydlení. V Olomouckém kraji v roce 2023 průměrně měsíčně domácnosti zaplatily částku 7 587 Kč. Meziročně to byl nárůst o 1 302 Kč (o 20,7 %). Náklady na bydlení tvořily 17,0 % z čistých peněžních příjmů domácností, což bylo meziročně více o 2,3 p. b. V nákladech na bydlení bylo sledováno sedm položek. V meziročním srovnání se všechny tyto položky zvýšily. Nejvíce vzrostla platba za plyn z dálkového zdroje (meziroční nárůst o 33,0 %) a elektřinu (29,4 %). Platby za plyn a elektřinu v kraji byly vyšší než v ČR (2 450 Kč a 1 645 Kč, ČR 2 494 Kč a 1 472 Kč). Tyto dvě položky tvořily více než polovinu z nákladů na bydlení (54,0 % z celkových nákladů na bydlení). Podle subjektivního hodnocení v kraji nebyly pouze pro 5,8 % domácností náklady na bydlení žádnou zátěží. Ještě hůře vnímaly svou finanční situaci domácnosti v Ústeckém a Zlínském kraji (shodně po 5,2 %) a Pardubickém kraji (4,9 %). V Olomouckém kraji pro více než pětinu domácností (21,8 %) byly náklady na bydlení velkou zátěží (před rokem to bylo 18,1 %). Meziročně zhoršené vnímání situace bylo zaznamenáno v dalších 9 krajích, naopak zlepšení bylo zjištěno v Praze, Jihočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji.

Mzdy

Čtvrté nejnižší mzdy v mezikrajském srovnání.

Podle předběžných výsledků podnikového výkaznictví ČSÚ dosáhla v roce 2023 průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance (přepočteného na plnou pracovní dobu) v Olomouckém kraji hodnoty 38 637 Kč. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku se zvýšila o 7,0 % (tj. o 2 537 Kč). Nominální zvýšení mzdové hladiny zaznamenaly v meziročním pohledu všechny kraje. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla v Praze (53 507 Kč), naopak nejnižší v kraji Karlovarském (37 162 Kč). Rozdíl mezi krajem s nejvyšší a nejnižší průměrnou mzdovou úrovní tak již dosáhl 16 345 Kč. Průměrná hodnota v Olomouckém kraji byla v roce 2023 čtvrtá nejnižší, a to po krajích Zlínském, Pardubickém a Karlovarském. Za republikovým průměrem zaostala o 10,4 % (tj. o 4 484 Kč). S ohledem na meziroční růst spotřebitelských cen v České republice v roce 2023 (o 10,7 %) se průměrná mzda v Olomouckém kraji reálně snížila o 3,3 % (v České republice o 2,5 %).

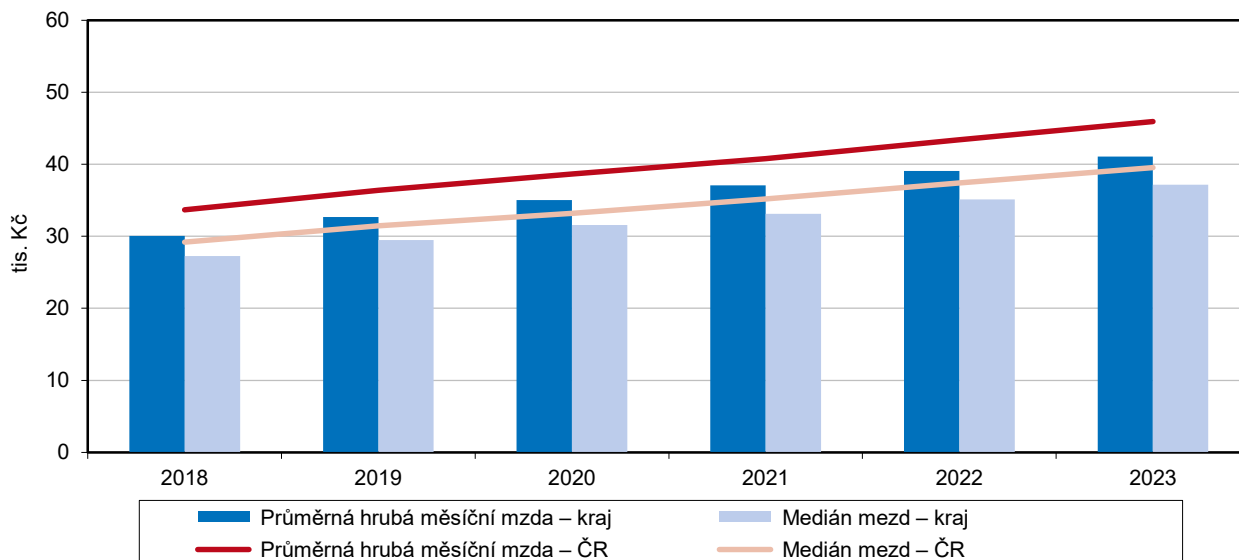
Mzdy získané na základě výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví v tom, že jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměřením s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, a je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci pro daný rok. Výhoda takto sledované mzdy

spočívá v tom, že umožňuje porovnávat mzdovou úroveň získanou v různých pracovních místech při přesně zjištěném objemu placené doby.

Graf 2. 6 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Ženy měly v průměru o 14,0 % nižší hrubou měsíční mzdu.

V roce 2023 činila průměrná hrubá měsíční mzda (získaná z výběrového šetření ministerstev) v Olomouckém kraji 41 084 Kč a meziročně vzrostla o 5,1 %. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla u mužů 43 923 Kč a u žen 37 781 Kč. Ženy měly v průměru o 6 142 Kč nižší průměrnou hrubou měsíční mzdu než muži, tj. o 14,0 %. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda dosažená v Praze činila dle šetření ministerstev 57 275 Kč a nejnižší v Karlovarském kraji 39 746 Kč. Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy mezi kraji představovalo 17 529 Kč.

Rozdíly mezi úrovní jednotlivých hrubých měsíčních mezd daleko přesněji vystihuje medián, který sledovaný soubor rozdělí na dvě stejně početné skupiny. Přesně 50 % osob má mzdu nižší než medián mezd a přesně 50 % osob má mzdu vyšší. V roce 2023 dosáhl medián mezd v Olomouckém kraji 37 143 Kč a meziročně se zvýšil o 5,8 %. Medián mezd u mužů dosáhl 39 268 Kč a u žen 34 322 Kč, u žen byl tedy o 4 946 Kč nižší, tj. o 12,6 %.

Úplné náklady práce

Úplné náklady práce patří v kraji dlouhodobě k nejnižším.

Úplné náklady práce (ÚNP), které můžeme definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků (cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce), dlouhodobě patří v Olomouckém kraji k nejnižším mezi kraji. V roce 2022 činily v průměru na 1 zaměstnance (přepočtené počty) měsíčně 48 800 Kč, nižší byly pouze v Karlovarském a Pardubickém kraji. Oproti průměru za republiku byly nižší o 6 754 Kč a oproti ÚNP zjištěným v Praze nižší o 15 959 Kč. Krajské měsíční ÚNP byly oproti předchozímu roku vyšší o 4,1 % a oproti výsledkům v roce 2018 vzrostly o 25,7 %.

Větší část z ÚNP představovaly přímé náklady zahrnující mzdy, platy a náhrady mezd za dovolenou, svátky atd. (35 272 Kč, tj. 72,3 % z ÚNP). Nepřímé náklady (13 528 Kč) pak představovaly sociální náklady (platby zákonného pojistného), sociální požitky (např. příspěvky na stravování, výdaje ze sociálního fondu)

a personální náklady (náklady na školení, pracovní oděv, nábor zaměstnanců apod.), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí.

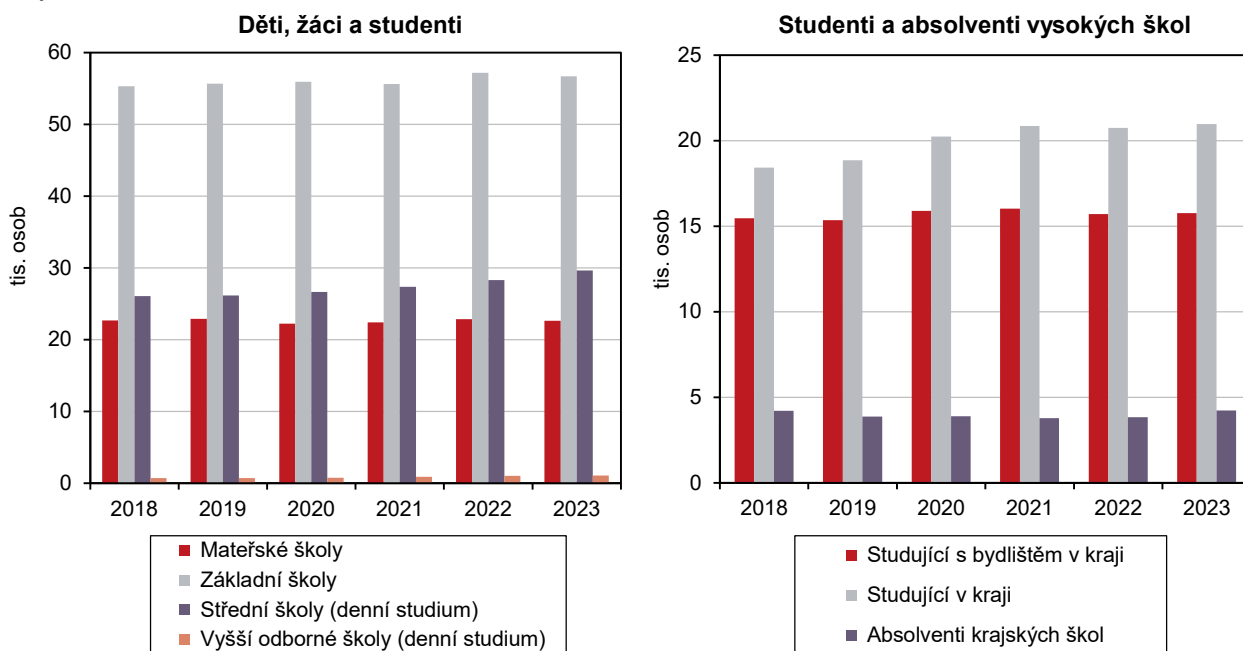
Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách stagnuje, střední školy zaznamenávaly kontinuální růst počtu žáků.

Ve školním roce 2023/24 navštěvovalo mateřskou školu v kraji 22,6 tis. dětí. Oproti předchozímu roku jejich počet klesl o necelé procento. V posledních letech počet dětí stagnuje a pohybuje se nad 22 tisíci. Mírný nárůst počtu dětí ve školkách byl patrný ve školních letech 2021/22 a 2022/23, kdy se projevila příliv dětí ukrajinských uprchlíků. Obdobná situace byla i na základních školách. Ve školním roce 2022/23 počet žáků meziročně vzrostl o 2,8 %. V následujícím školním roce 2023/24 jejich počet klesl o 0,8 % na 56,7 tis. Střední školy v kraji zaznamenávaly v posledních letech kontinuální růst počtu žáků, což je dáno i demografickým vývojem. Ve školním roce 2023/24 počet žáků denního studia středních škol v kraji (včetně konzervatoře) vzrostl o 4,7 % na 29,7 tis. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Olomouckém kraji i studujících v kraji (bez ohledu na místo bydliště) v akademickém roce 2023 meziročně mírně vzrostl. Výrazný meziroční nárůst byl patrný u absolventů VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji, a to o 10,6 %.

Graf 2. 7 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Olomouckém kraji

Zdroj: MŠMT

Zdraví

Počet obyvatel na 1 lékaře byl třetí nejnižší.

Podle posledních dostupných údajů z roku 2022 bylo v kraji zaměstnáno 3 259 lékařů (vč. smluvních) a jejich počet meziročně klesl o 28. Počet obyvatel na 1 lékaře (193 osob) byl v kraji pod celorepublikovým průměrem (207 osob) a v mezikrajském srovnání byl třetí nejnižší za Jihomoravským krajem (184 osob) a Prahou (121 osob). Nejhorší situace byla ve Středočeském kraji, ve kterém na 1 lékaře připadlo 313 osob.

Ve většině krajů byl patrný pokles zubních lékařů.

Počet zubních lékařů v kraji meziročně klesl o 23, zubní praxi v kraji v roce 2022 vykonávalo 486 zubních lékařů. Pokles zubařů byl patrný ve většině krajů ČR. S nedostatkem zubařů se potýká celá ČR, meziročně jejich počet klesl o 144 na 7 386. Na 1 zubního lékaře připadlo v kraji v průměru 1 295 osob, což byla třetí

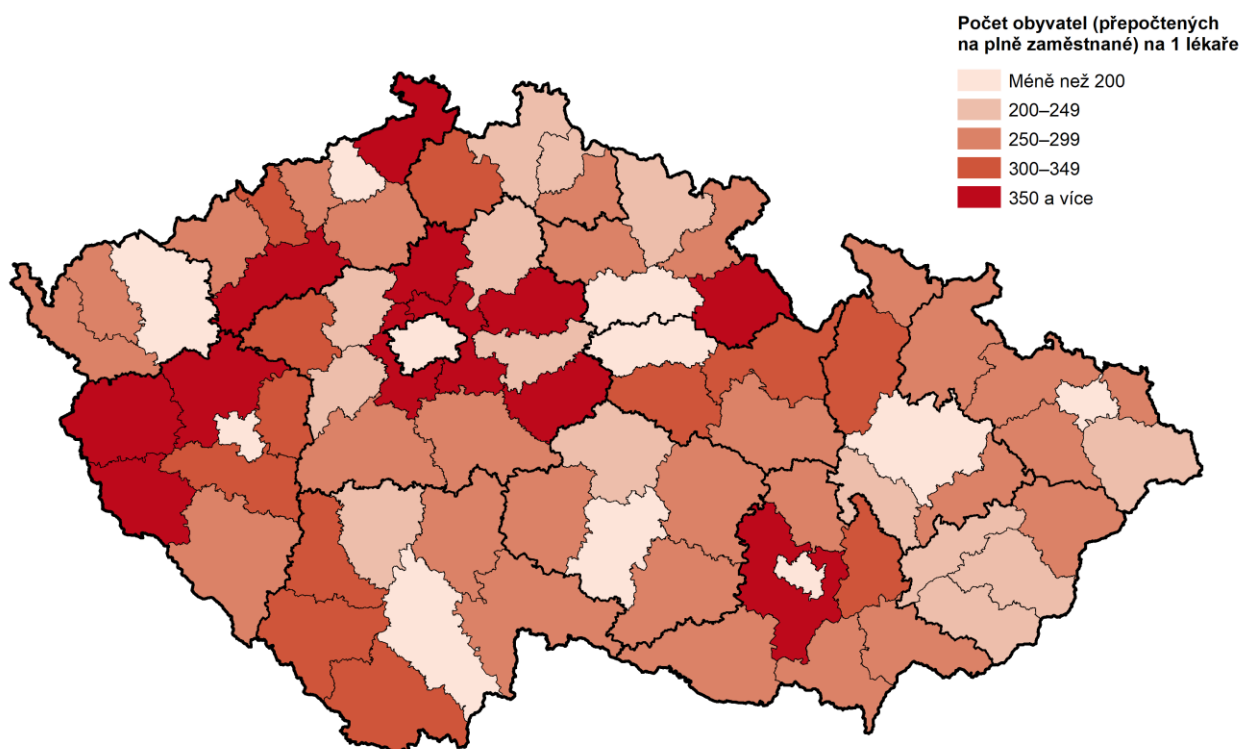

nejnižší hodnota mezi kraji. Nižší průměry byly evidovány v krajích Jihomoravském a v Praze. Průměr za ČR byl 1 457 osob.

V roce 2022 bylo v kraji v provozu 7 nemocnic akutní péče, ve kterých bylo k dispozici 2 882 lůžek. V nemocnicích akutní péče bylo registrováno 116,2 tis. hospitalizací. Průměrná délka ošetrovací doby v nemocnicích trvala 5,1 dnů. Využití lůžkového fondu (tj. podíl počtu ošetrovacích dnů a průměrného počtu stanovených lůžek) bylo vyšší než republikový průměr (202,0 dnů) a činilo 204,3 dnů. V kraji jsou 3 nemocnice následné péče, které disponují 157 lůžky.

V posledních letech se v kraji i celé ČR projevuje trend poklesu počtu samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé (v kraji na 283 v roce 2022), pro děti a dorost (109) i stomatologů (350).

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Výdaje na dávky nemocenského pojištění meziročně klesly.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem, které v roce 2023 dosáhly v Olomouckém kraji 2 391,8 mil. Kč, se meziročně snížily o 45,1 mil. Kč, tj. pokles o 1,9 %. V roce 2020 výdaje na dávky nemocenského pojištění vzrostly až na 2 804,4 mil. Kč (z důvodu pandemie covid-19), od následujícího roku začaly postupně klesat.

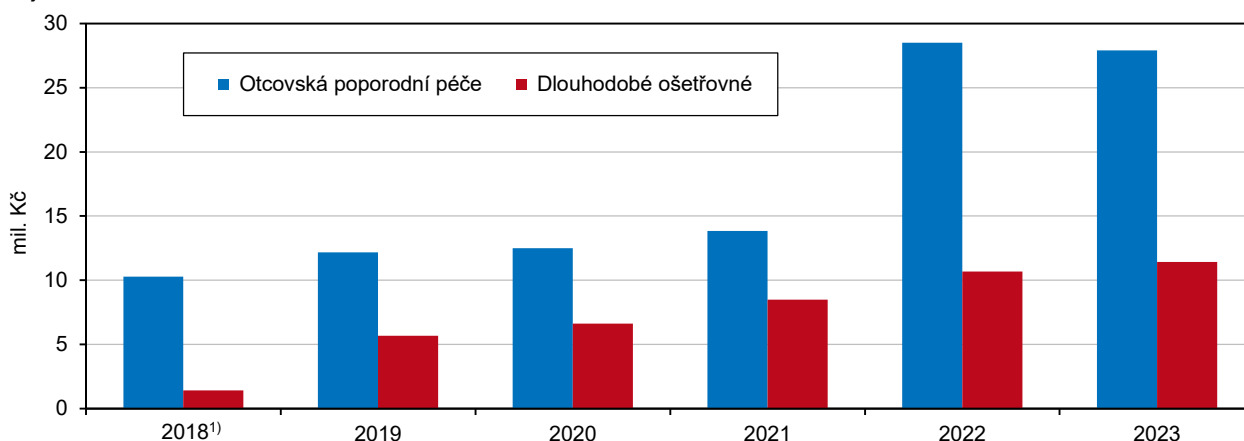
Nemocenská dávka má nejvyšší podíl na výdajích nemocenského pojištění.

Nejvyšší podíl (74,7 %) na výdajích nemocenského pojištění tvořily nemocenské dávky, které v roce 2023 dosáhly v Olomouckém kraji 1 786,8 mil. Kč. V pořadí druhou nejvyšší dávku tvořila peněžitá pomoc v mateřství, která činila 423,8 mil. Kč, tj. 17,7 % z celkových výdajů. Třetí podle výše dávky bylo ošetrovné (141,4 mil. Kč). K dalším dávkám patřily otcovská poporodní péče (27,9 mil. Kč), dlouhodobé ošetrovné (11,4 mil. Kč) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

(396 tis. Kč). Meziročně vzrostly pouze výdaje na nemocenské dávky (o 0,1 %) a dlouhodobé ošetřovné (o 6,8 %), které bylo nově zavedeno od června 2018. U ostatních dávek došlo k meziročnímu poklesu. Nejcitelnější to bylo u vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství, kde roční výdaje klesly o více než třetinu oproti předchozímu roku. Tento příspěvek se poskytuje mimo jiné zaměstnankyni, která byla z důvodu těhotenství a mateřství převedena na jinou práci a z ní má bez svého zavinění nižší výdělek. Dávky na otcovskou poporodní péči, které jsou novou dávkou zavedenou od února 2018, meziročně klesly o 2,1 %, ve srovnání s rokem 2018 však byly 2,7krát vyšší. Nejvyšší meziroční skok byl mezi roky 2021 a 2022, kdy se vyplacená hodnota této dávky více než zdvojnásobila.

Graf 2. 8 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem se v Olomouckém kraji na celkovém úhrnu dávek v ČR podílely 5,3 %. Tento podíl zařadil Olomoucký kraj na deváté místo. Nemocenské dávky činily 5,6 % z celkového republikového úhrnu a Olomoucký kraj se v mezikrajském porovnání umístil na sedmém místě.

Státní sociální podpora

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji vyplaceno 655,4 tis. dávek státní sociální podpory vč. pěstounské péče.

Mezi dávky státní sociální podpory patří přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při pěstounské péči a zaopatřovací příspěvek. V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji vyplaceno 655,4 tis. dávek státní sociální podpory vč. pěstounské péče v celkové výši 3,4 mld. Kč. Na jednoho obyvatele v kraji připadla v průměru částka 5 322 Kč a mezi kraji ČR byla sedmá nejvyšší. Nejvyšší výdaje na dávku státní sociální podpory na 1 obyvatele měli v Moravskoslezském kraji (7 015 Kč), naopak nejnižší v Plzeňském kraji (4 504 Kč). Průměr ČR byl 5 477 Kč na 1 obyvatele.

Největší část v počtu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořil přídavek na dítě.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořily největší část přídavky na dítě (43,7 % z celkového počtu všech vyplacených dávek státní sociální podpory) a rodičovské příspěvky (30,0 %). V objemu vyplacených dávek státní sociální podpory nejvyšší část připadla na rodičovský příspěvek (58,2 %). Ve srovnání s předchozím rokem počet vyplacených dávek vzrostl o 97,3 tis. (o 17,4 %). Výše vyplacených dávek se meziročně zvýšila o 547,0 mil. Kč, tj. o 19,4 %.

Dvojnásobně se zvýšily příspěvky na bydlení oproti předchozímu roku.

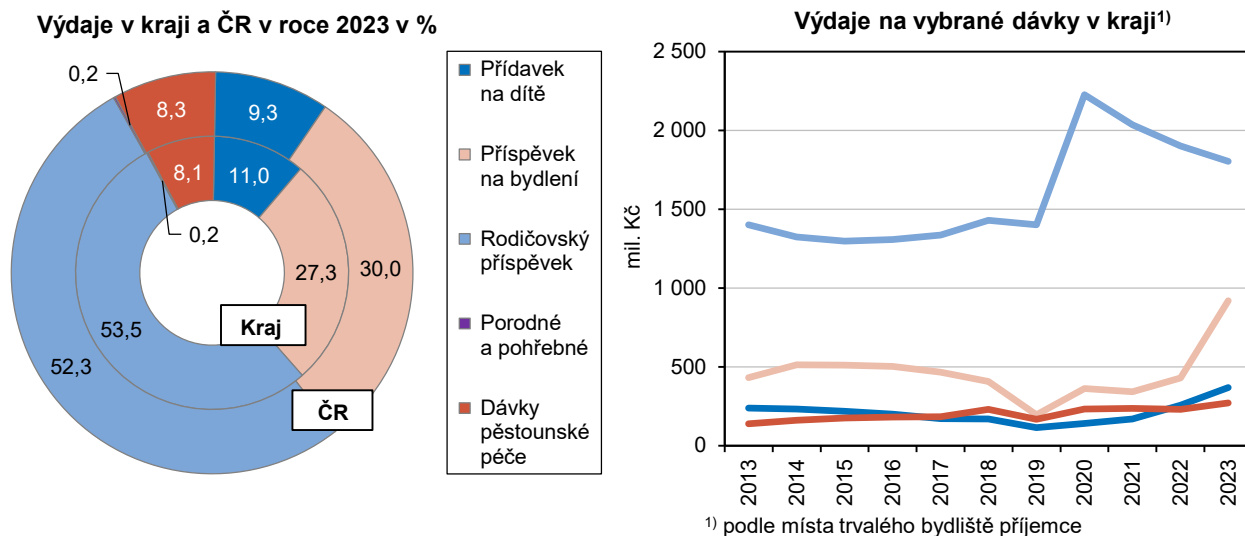
Nejvíce se meziročně zvýšily vyplacené dávky týkající se příspěvku na bydlení (více než dvojnásobný nárůst), počet příjemců této dávky byl o polovinu vyšší. Státem

vyplácený příspěvek na bydlení se stal jedním z hlavních nástrojů vlády, jak pomoci lidem se zvýšenými náklady na bydlení kvůli vysokým cenám energií.

Graf 2. 9 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: MPSV

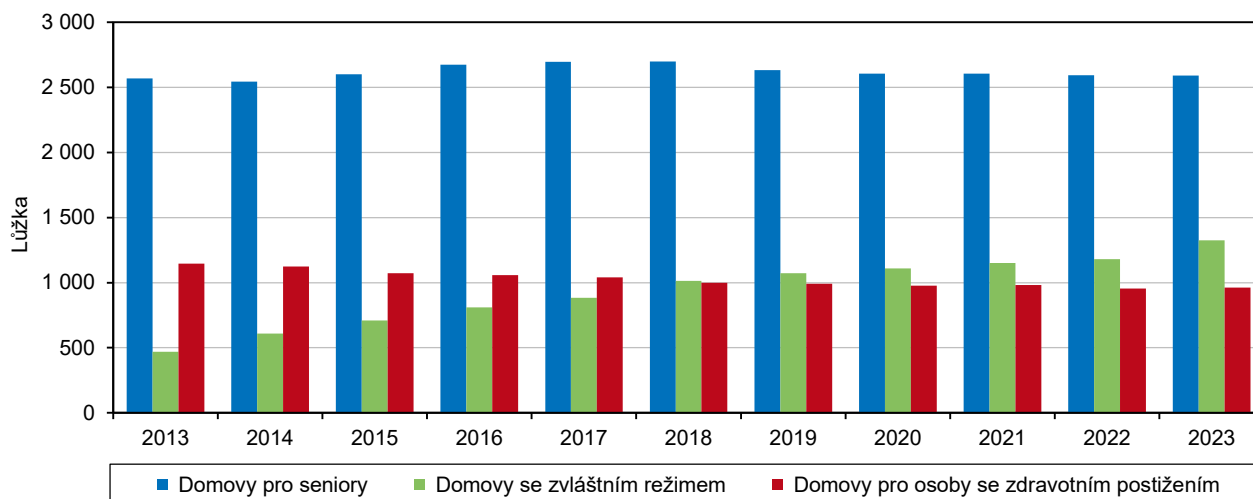

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Zařízení sociálních služeb jsou zařízení, která poskytují některou z forem sociálních činností, např. pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, poskytnutí ubytování, stravování, ošetřování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Obecně se rozlišují tři typy sociálních služeb, a to pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové služby jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb, ve kterém člověk žije. Patří sem např. domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2. 10 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

V kraji provozuje činnosti 35 domovů pro seniory.

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 591 lůžek. V porovnání s ostatními regiony ČR se Olomoucký kraj v počtu lůžek v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let umístil na páté pozici (v průměru 18,8 lůžek na 1 000 seniorů). Nejvíce lůžek

na 1 000 obyvatel daného věku vykázal kraj Jihočeský (21,4 lůžek), nejméně příznivá situace byla zjištěna v Praze (10,3 lůžek). Hodnota tohoto ukazatele se v kraji každoročně snižovala. Zatímco v roce 2018 připadlo na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let 21,1 lůžek, v roce 2023 jich bylo o 2,3 lůžek méně.

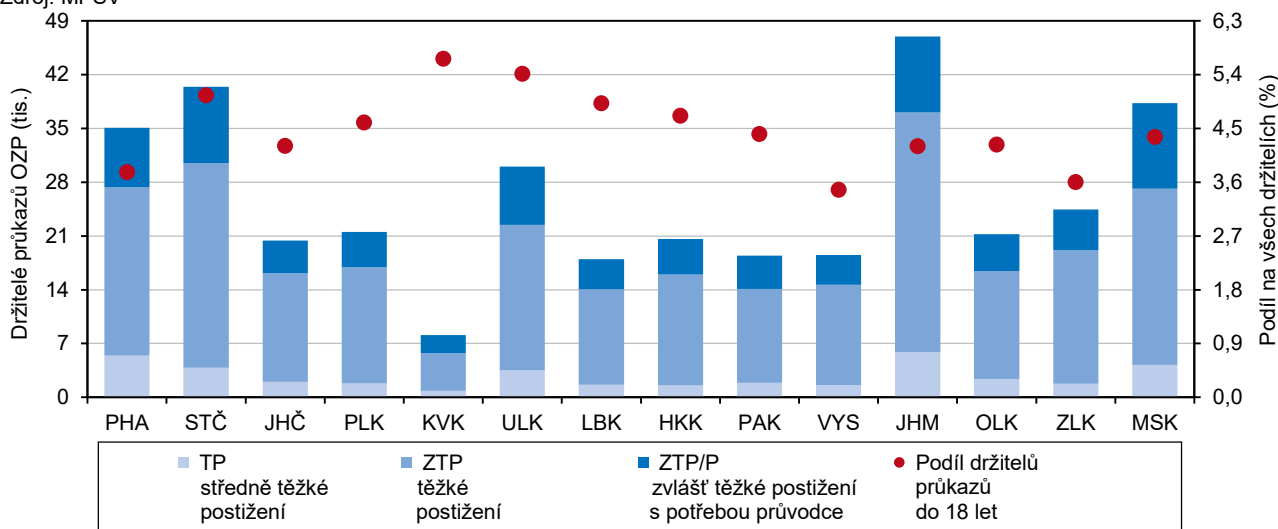
Počet domovů se zvláštním režimem se za posledních 10 let téměř zdvojnásobil.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Počet takových zařízení se v Olomouckém kraji meziročně zvýšil o 1 zařízení na 22 s kapacitou 1 325 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Za posledních 10 let se jejich počet téměř zdvojnásobil. Průměrná kapacita lůžek v těchto zařízeních činila 60,2 lůžek na jedno zařízení a ve srovnání s předchozím rokem byla o 4 lůžka vyšší. Průměr ČR byl 63,0 lůžek na 1 zařízení.

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují dlouhodobé pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V kraji bylo těchto zařízení 10 s kapacitou pro 962 klientů. Počet těchto zařízení je v kraji dlouhodobě neměnný, počet lůžek meziročně vzrostl o 8. Průměrná lůžková kapacita na jedno zařízení byla mezi kraji ČR nejvyšší (96,2 lůžek). Průměr ČR byl 54,2 lůžek na jedno zařízení.

Graf 2. 11 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením v krajích v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Z celkového počtu držitelů průkazů osob se zdravotním postižením bylo 4,2 % osob mladších 18 let.

V prosinci roku 2023 bylo v kraji evidováno 21 229 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, tj. o 1 137 osob více než v roce 2022. Osoby mladší 18 let se na celkovém počtu držitelů průkazů podílely 4,2 %. Nejvyšší podíl osob se zdravotním postižením tvoří držitelé průkazů ZTP (osoby s těžkým postižením). V roce 2023 se jednalo o 14 063 osob s těžkým postižením, jež tvořili 66,2 % z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením. Osob se středně těžkým postižením (TP) bylo 2 394 a osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) bylo 4 772. Z hlediska závažnosti postižení se od roku 2018 významně zvýšil počet osob se středně těžkým postižením (o 34,1 %) a těžkým postižením (o 17,4 %). Naopak průkaz osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce drželo v roce 2023 o 249 osob méně v porovnání s rokem 2018.

Důchodci, důchody

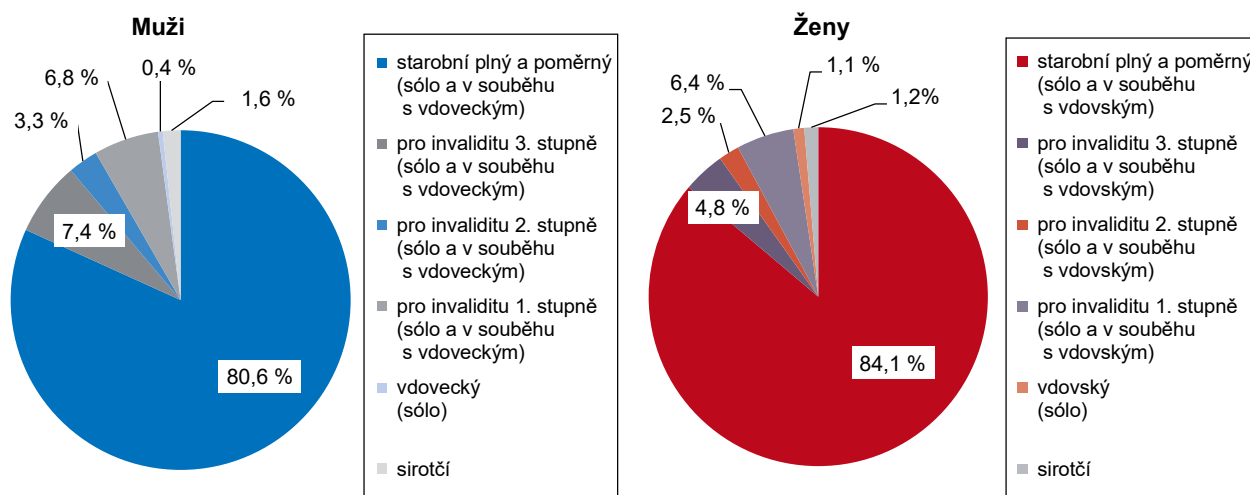
V kraji pobíralo starobní důchod (vč. souběhu) celkem 147,7 tis. osob.

V roce 2023 dosáhl počet příjemců pobírajících starobní důchod celkem (včetně souběhu) 147,7 tis., v porovnání s rokem 2022 došlo k mírnému navýšení o 0,4 %. Ženy se na celkovém počtu příjemců podílely 60,1 %, v porovnání s rokem 2018 se jejich podíl snížil o 1,2 p. b. V příjemcích starobních důchodů jsou zahrnuti jak příjemci pobírající důchod sólo, tak příjemci pobírající důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem. V příjemcích starobních důchodců nejsou zahrnuti příjemci pobírající poměrný důchod.

V roce 2023 činil počet příjemců starobního důchodu sólo 111,3 tis. a meziročně se mírně zvýšil o 0,9 %. Příjemci starobních důchodů sólo představovali 75,3 % z příjemců starobních důchodů celkem (včetně souběhu). Oproti roku 2018 se tento podíl zvýšil o 0,8 p. b.

Graf 2. 12 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Olomouckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

V roce 2023 došlo k výraznému nárůstu počtu příjemců předčasného starobního důchodu.

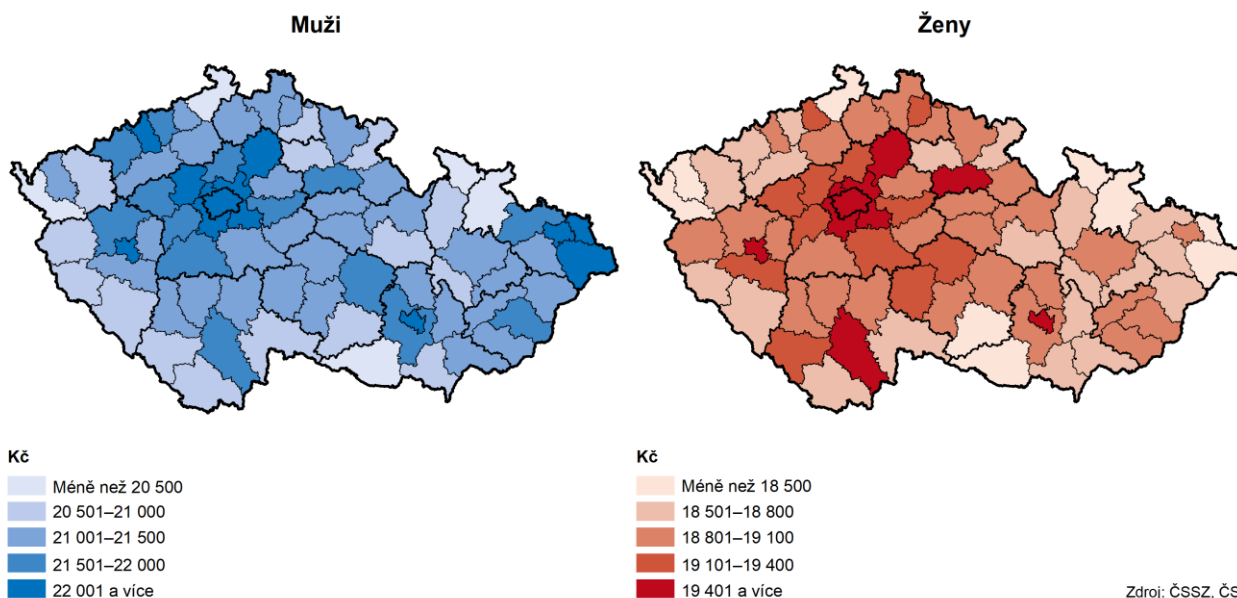
Mezi příjemci starobního důchodu každoročně roste podíl osob, které se rozhodly odejít do předčasného starobního důchodu. V podílu osob v předčasném starobním důchodu (35,5 %) se Olomoucký kraj umístil na čtvrté nejvyšší pozici v mezikrajském srovnání za Krajem Vysočina a Pardubickým a Moravskoslezským krajem. Příjemců předčasných starobních důchodů (včetně souběhu) bylo v roce 2023 v kraji celkem 52,4 tis., z toho ženy tvořily nadpoloviční podíl (55,7 %). V posledním sledovaném roce 2023 došlo k výraznějším nárůstu počtu příjemců předčasného starobního důchodu, a to o 7,4 % ve srovnání s rokem 2022, což mohlo souviset s mimořádnými valorizacemi důchodů v roce 2022, které vytvořily výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu a tím ovlivnily rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku.

V kraji pobírali druhé nejnižší důchody.

Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila v kraji 19 792 Kč, což znamenalo meziroční zvýšení o 2,2 tis. Kč, tj. 12,5 %. Tato hodnota byla o 518 Kč nižší než celorepublikový průměr (20 310 Kč). Proti roku 2018 se důchod v kraji zvýšil o 7,7 tis. (o 64,1 %). Mezi kraji ČR měl Olomoucký kraj druhé nejnižší důchody hned za krajem Karlovarským (19 557 Kč). Nejvyšší průměrný důchod pobírali důchodci v Praze (21 519 Kč). Muži v kraji pobírali starobní důchod sólo v průměrné výši 20 940 Kč, v případě žen to bylo 18 734 Kč. Finanční rozdíl ve výši starobního

důchodů mezi muži a ženami činil 2 206 Kč. V roce 2023 činil podíl průměrného starobního důchodu sólo na mzdovém mediánu 53,3 %.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2023

Kultura

V roce 2023 bylo v kraji 481 knihoven.

Podle předběžných údajů bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 celkem 481 veřejných knihoven (vč. poboček), což řadilo kraj na šesté místo mezi kraji ČR. K 31. 12. 2023 poskytovala veřejné knihovnické služby v ČR dle údajů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu síť 6 035 knihoven, z toho nejvíce jich bylo ve Středočeském kraji (772).

Knihovny v kraji (vč. poboček) disponovaly více než 4,4 miliony knihovních jednotek a registrovalo se zde 72 tis. čtenářů. Celkem zde bylo uskutečněno téměř 2,5 milionů výpůjček. Oproti předchozímu roku počet výpůjček klesl o 1,5 %.

V roce 2023 navštívilo veřejné knihovny 3,0 milionů návštěvníků a jejich počet zaznamenal rostoucí tendenci. Z celkového počtu návštěvníků knihoven bylo 63,9 % on-line hostů, což byl druhý nejvyšší podíl mezi kraji. Nejvíce registrovaných on-line návštěvníků bylo v Praze (91,1 %).

V roce 2023 bylo v kraji možné navštívit 18 muzeí včetně památníků, 2 galerie a 16 poboček muzeí a galerií. V těchto objektech bylo možné shlédnout 107 expozic a 196 výstav, čehož využilo 516 tis. návštěvníků. Nižší návštěvnost v letech 2020 a 2021 byla ovlivněna pandemií covid-19, poté se v letech 2022 a 2023 počty návštěvníků opět začaly zvyšovat.

Kraj má druhý nejnižší počet galerií, muzeí a památníků.

V porovnání s ostatními regiony se řadí Olomoucký kraj na druhé místo s nejnižším počtem galerií, muzeí a památníků. Méně jich bylo pouze v Karlovarském kraji (14 objektů), nejvíce v kraji Středočeském (62 objektů).

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji 10 památkových objektů zpřístupněných za vstupné, které navštívilo 238 tis. návštěvníků. V areálu památek jsou často pořádány i kulturní akce, v roce 2023 se jich konalo 242 s účastí 91 tis. osob.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

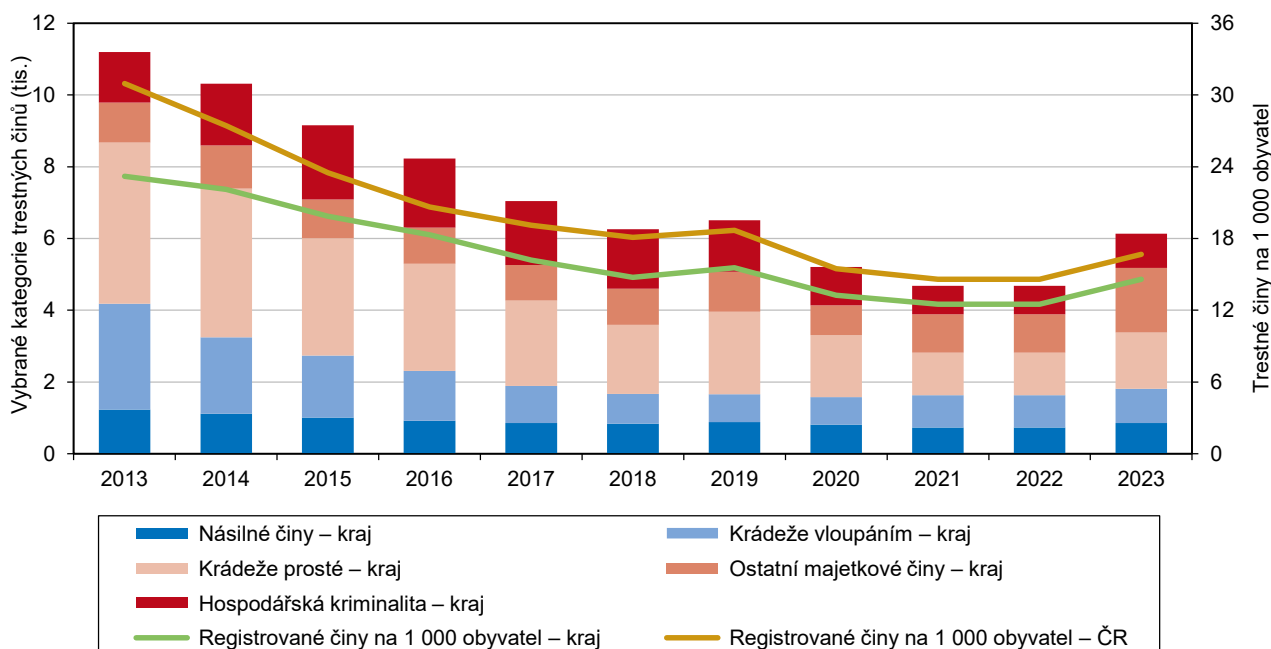
Počet trestných činů meziročně vzrostl o 110 skutků.

V průběhu roku 2023 řešila Policie České republiky na území kraje 9 224 trestných činů, což představovalo 5,1 % všech registrovaných skutků na území ČR. Proti předchozímu roku počet trestných činů v kraji vzrostl o 110, tj. o 1,2 %. Meziroční nárůst registrovaných trestných činů zaznamenalo dalších sedm krajů ČR, největší zvýšení bylo evidováno na Vysočině (7,0 %).

Při přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu patřila kraji sedmá nejnižší hodnota (14,6). Na opačné straně mezikrajského žebříčku se nacházela Praha, ve které připadalo na každých tisíc obyvatel v průměru 30,4 registrovaných trestných činů (při celorepublikové hodnotě 16,7).

Graf 2. 13 Registrované trestné činy v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V oblasti hospodářské kriminality bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 evidováno 948 trestných činů, což ve srovnání s předchozím rokem představovalo nárůst o 44 případů. Jako hospodářská kriminalita bylo klasifikováno 10,3 % trestných činů v kraji. Ve 147 případech se jednalo o úvěrový podvod (nárůst o 14,0 %), jako podvod bylo klasifikováno 205 případů (více než dvojnásobný nárůst), v 210 případech šlo o neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému (pokles o více než třetinu), v 52 případech o zkrácení daně a ve 34 případech o zpronevěru.

Objasněno bylo 56,1 % trestných činů.

Z celkového počtu registrovaných trestných činů v roce 2023 bylo 5 171 objasněno (56,1 %), dodatečně bylo objasněno 884 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech).

Z celkového počtu objasněných skutků v roce 2023 jich bylo 2 103 (tj. 40,7 %) spácháno osobami opakovaně trestanými. Pod vlivem návykových látek bylo spácháno 1 250 skutků, z toho 847 skutků bylo spácháno pod vlivem alkoholu. Děti, mladiství a nezletilí se dopouštěli nejčastěji násilné kriminality (úmyslné ublížení na zdraví, loupeže, nebezpečné vyhrožování), dále maření výkonu úředního rozhodnutí a výtržnictví, nevyvarovali se však ani mravnostním trestným činům (pohlavní zneužití).

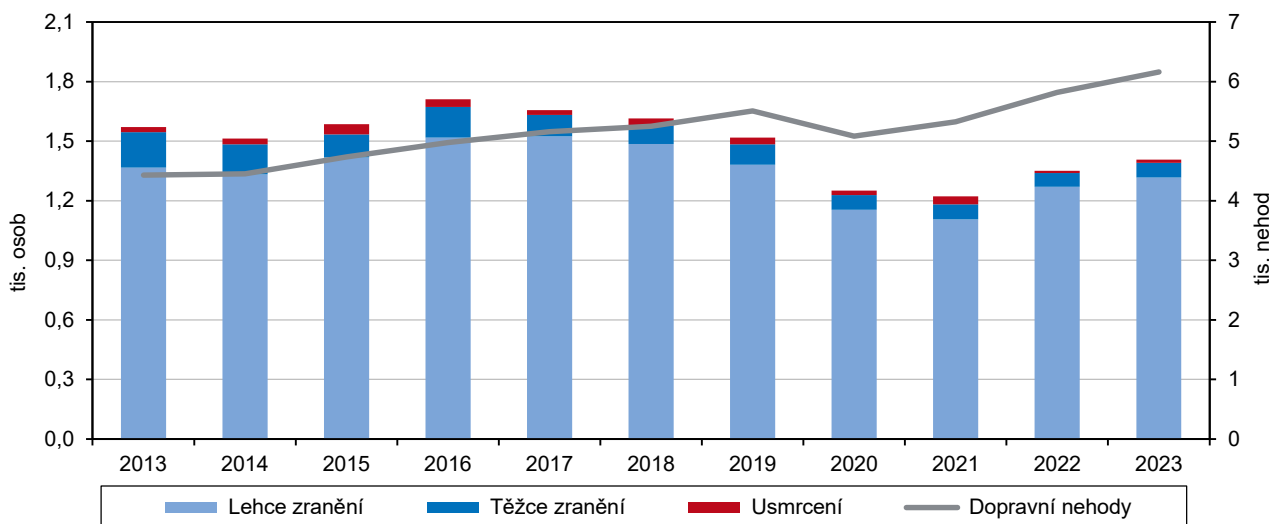
V kraji byla pátá nejvyšší nehodovost v rámci ČR.

Podle předběžných údajů Policejního prezidia České republiky bylo v roce 2023 v kraji evidováno 6 163 dopravních nehod, což představovalo 6,5 % všech dopravních nehod na území ČR. V rámci mezikrajského srovnání se jednalo o pátý nejvyšší počet dopravních nehod. Největší podíl na nehodovosti v ČR měly Středočeský kraj (17,1 %) a hlavní město Praha (15,0 %), nejmenší pak Karlovarský kraj (2,8 %).

V přepočtu dopravních nehod na 1 000 obyvatel středního stavu (9,7) kraj obsadil páté nejhorší místo za Ústeckým krajem (10,0), hl. m. Prahou (10,4) a kraji Středočeským (11,2) a Libereckým (11,7). Nejlépe na tom byl kraj Jihomoravský s hodnotou 4,8 dopravních nehod na 1 000 obyvatel středního stavu.

Graf 2. 14 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Olomouckém kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Průměrná výše škody u 1 dopravní nehody byla 79,5 tis. Kč.

Škody způsobené při dopravních nehodách v kraji činily v roce 2023 celkem 490,1 mil. Kč a proti předchozímu roku klesly o 16,8 mil. Kč, tj. o 3,3 %. Průměrná výše škody u jedné dopravní nehody dosáhla v roce 2023 hodnoty 79,5 tis. Kč a byla o 1,4 tis. Kč nižší než celorepublikový průměr (81,0 tis. Kč). Ve srovnání s předchozím rokem klesla o 7,6 tis. Kč (o 8,7 %).

Každá pátá nehoda si vyžádala následky na zdraví či životě.

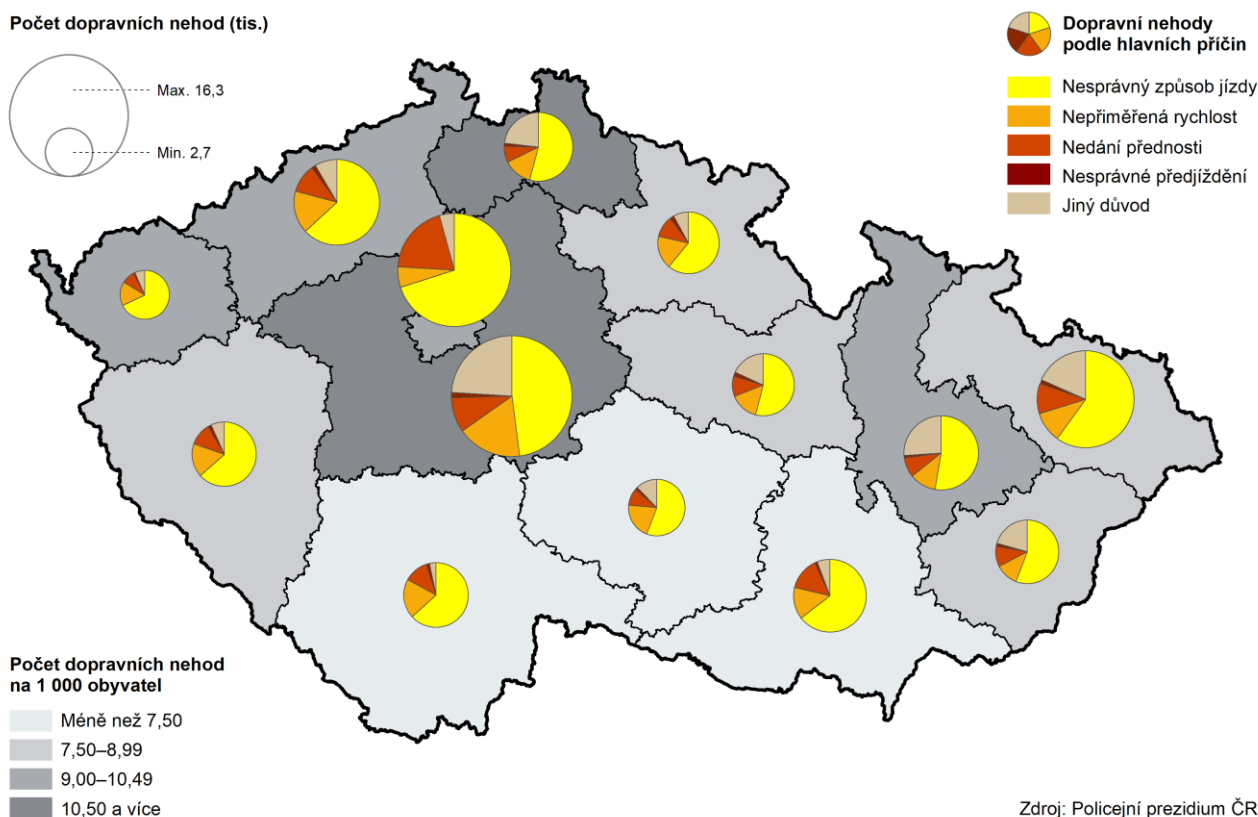
Z celkového počtu nehod v kraji si každá pátá nehoda vyžádala následky na zdraví či životě jejich účastníků (1 179 nehod, tj. 19,1 % z celkového počtu nehod). Mezi kraji vykazovaly nejvyšší podíl nehod s následky na zdraví a životě kraje Jihomoravský (38,9 % z celkového počtu nehod), Jihočeský (35,8 %) a Kraj Vysočina (33,1 %).

V kraji zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě 17 osob, což bylo o 5 osob více než v roce předchozím. Meziročně se také zvýšil počet těžce a lehce zraněných. Těžce

zraněno bylo 74 účastníků nehod, tedy o 5 více než v roce 2022, s lehkým zraněním bylo evidováno 1 316 osob (meziroční zvýšení o 46 osob).

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2023

Nejčastější příčinou dopravních nehod byl nesprávný způsob jízdy.

Nejčastější příčinou dopravních nehod v Olomouckém kraji v roce 2023 byl nesprávný způsob jízdy (3 248 nehod, tj. 52,7 % z celkového počtu nehod). Dalších 714 nehod bylo způsobeno nepřiměřenou rychlostí jízdy, v 522 případech nedáním přednosti v jízdě a 66 řidičů způsobilo dopravní nehodu při nesprávném předjíždění. Nesprávný způsob jízdy zapříčinil 8 úmrtí, nepřiměřená rychlost jízdy stála život dalších 6 lidí a kvůli nedání přednosti v jízdě zemřely 3 osoby.

Viníky dopravních nehod byli ve většině případů řidiči motorových vozidel.

Ve většině případů byli viníky dopravních nehod řidiči motorových vozidel, kteří způsobili 68,9 % dopravních nehod. Ke 23,8 % nehod došlo při střetu s lesním či domácím zvířetem, u 0,6 % dopravních nehod byl viníkem chodec. Nejvíce dopravních nehod šetřili policisté v kraji v říjnu (10,1 %), nejméně v únoru (6,0 %). Co se dnů v týdnu týká, nejvíce nehod se stalo v pátek (16,2 %), nejméně v neděli (10,4 %).

Počet řidičů s přestupkem se v kraji meziročně zvýšil o 8,4 %.

K 31. 12. 2023 bylo v Olomouckém kraji v centrálním registru řidičů dle Ministerstva dopravy evidováno 27 404 řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Z celkového počtu řidičů v kraji se dopustilo přestupku 6,9 %, čímž se region zařadil na šesté místo v ČR. Nejnižší podíl řidičů s přestupkem byl registrován v hl. m. Praze (5,3 %), naopak nejvyšší podíl řidičů s přestupkem měl Moravskoslezský kraj (9,6 %). Počet řidičů s přestupkem se v Olomouckém kraji meziročně zvýšil o 2 124, tj. nárůst o 8,4 %. V roce 2023 se region podílel na celkovém počtu bodovaných řidičů v ČR 5,7 %.

Počet požárů se meziročně snížil o 17,0 %.

Podle údajů zpracovaných Hasičskými záchrannými sbory ČR bylo na území kraje v roce 2023 evidováno celkem 863 požárů. Ve srovnání s předchozím rokem klesl jejich počet o 177, tj. o 17,0 %. Meziroční snížení počtu požárů se týkalo všech krajů ČR, v Olomouckém kraji bylo toto snížení šesté nejvyšší. Nejvýraznější pokles počtu požárů byl evidován v Kraji Vysočina, a to o více než čtvrtinu. Na celkovém počtu požárů vzniklých v ČR se Olomoucký kraj podílel 4,9 %.

V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu byl počet požárů v kraji třetí nejnižší.

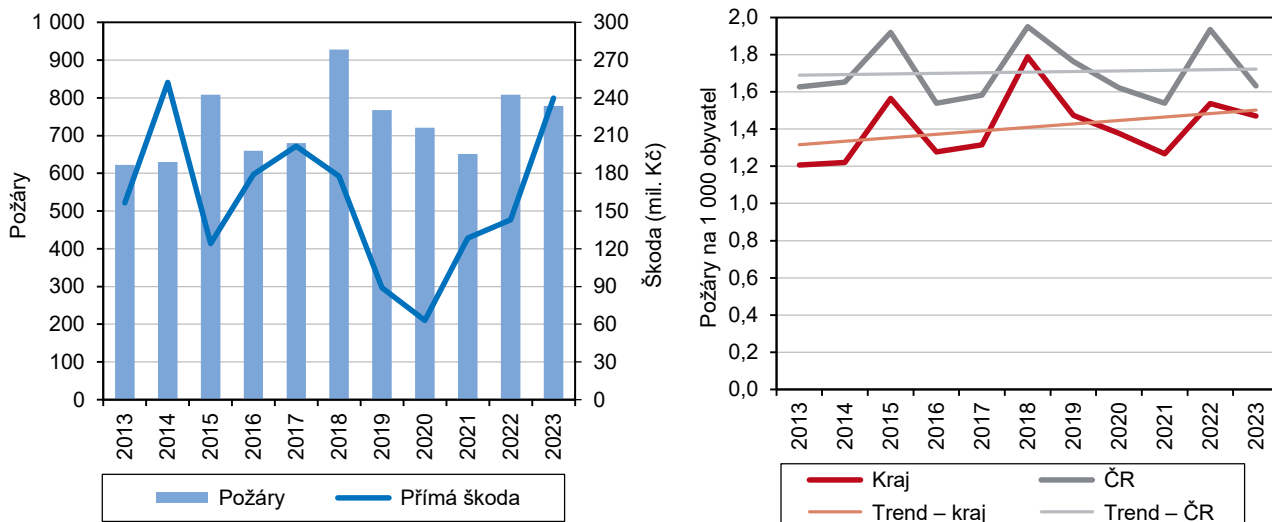
Olomoucký kraj se s relativním vyjádřením 1,4 požáry na 1 000 obyvatel středního stavu zařadil na třetí místo mezi kraje ČR. Nižší hodnoty měly kraje Jihomoravský (1,3) a Zlínský (1,1). Nejhorší situace byla v Karlovarském kraji (2,3 požárů na 1 000 obyvatel středního stavu).

I přes meziroční nižší počet požárů došlo v Olomouckém kraji k nárůstu přímých škod. Přímá škoda ve výši 236,5 mil. Kč se proti předešlému roku zvýšila o 64,0 mil. Kč, tj. o více než třetinu, a stala se tak nejvyšší zaznamenanou škodou od roku 2000. Jedním požárem byla v roce 2023 v průměru způsobena škoda ve výši 274,0 tis. Kč.

Hodnota majetku uchráněného před požáry v Olomouckém kraji v roce 2023 dosáhla částky 1 165,5 mil. Kč a představovala téměř pětinasobek hodnoty přímých škod. Mezi nejčastější příčiny vzniku požáru v Olomouckém kraji v roce 2023 patřily nedbalostní jednání, úmyslné zapálení a technické závady. O nedbalost se jednalo v 259 případech, v 238 případech byl požár založen úmyslně nebo ho způsobily děti (dětí do 15 let věku zapříčinily celkem 7 požárů), technická závada byla příčinou vzniku 221 požárů. U 19 případů nebyla příčina požáru zjištěna nebo objasněna.

Graf 2. 15 Požáry v Olomouckém kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

V přepočtu na 1 000 požárů byl mezi kraji počet usmrcených nejvyšší.

V souvislosti s požáry bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zraněno 71 osob, z toho 10 příslušníků nebo členů hasičských záchranných sborů. O život přišlo celkem 10 osob. V mezikrajském srovnání byl počet zemřelých při požárech v Olomouckém kraji čtvrtý nejvyšší. V přepočtu usmrcených na 1 tisíc požárů měl Olomoucký kraj smutné prvenství (11,6 usmrcených na 1 tisíc požárů).

3. Ekonomický vývoj

V hodnoceném období byl vývoj ekonomiky výrazně ovlivněn vnějšími okolnostmi.

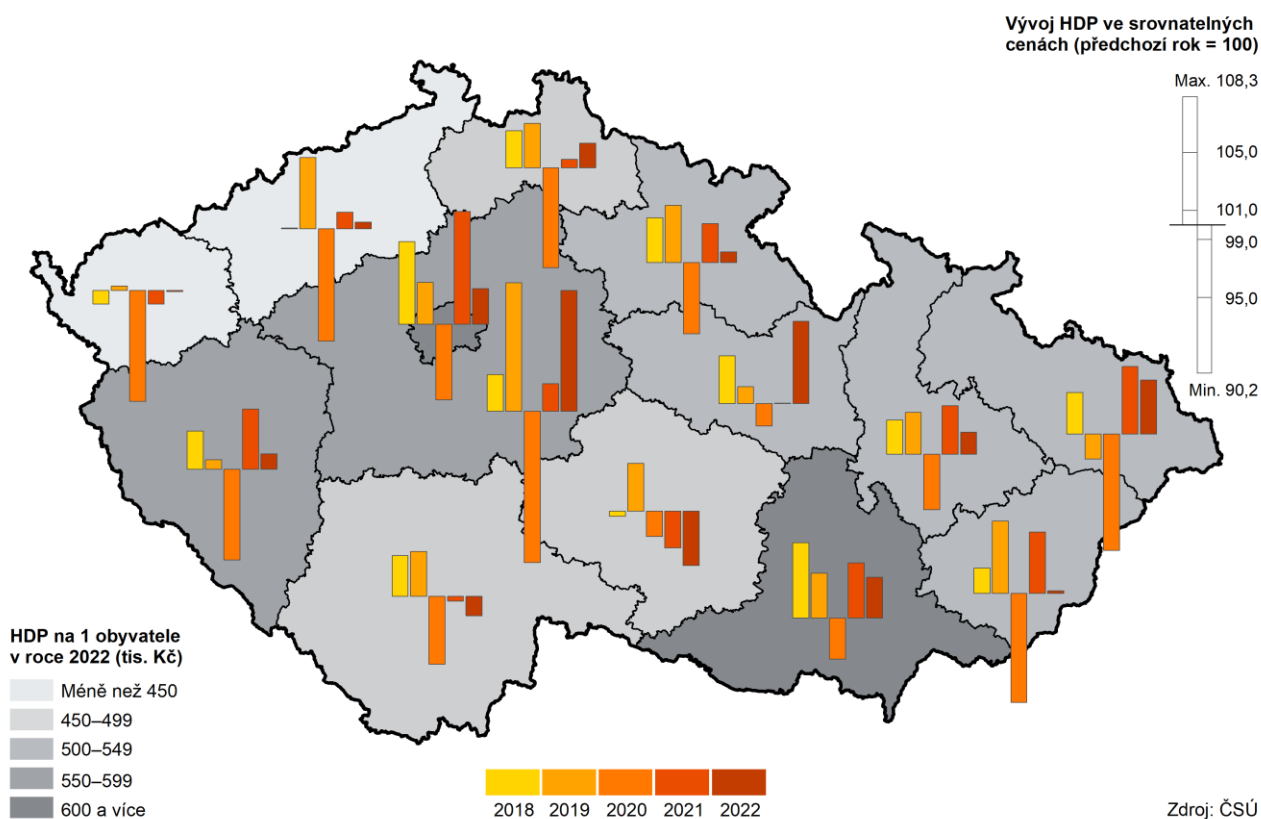
Také v hodnocení ekonomického vývoje v posledních letech se projevila negativní vliv pandemie koronaviru v roce 2020 a její doznívání v následujících letech. Navíc od roku 2022 ovlivňovala ekonomiku také válka na Ukrajině.

Makroekonomický rámec

Po poklesu v roce 2020 došlo v letech 2021 a 2022 k meziročnímu zvýšení HDP.

Ekonomický vývoj Olomouckého kraje sledovaný pomocí vývoje hrubého domácího produktu (HDP) ve srovnatelných cenách zaznamenal podobný progres jako v celé České republice. V roce 2020 došlo z důvodu pandemické krize k poklesu jeho předchozího růstu o 3,6 % (oproti roku 2019). Další roky už zase docházelo k meziročnímu nárůstu HDP v kraji a jeho hodnota v roce 2022 už překonala úroveň roku 2019 (podle zvýšení HDP oproti základu v roce 2000).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2018 až 2022

Na celkové republikové hodnotě HDP se Olomoucký kraj podílel v posledních třech letech 4,7 %.

Objem regionálního hrubého domácího produktu činil v roce 2022 v Olomouckém kraji podle databáze regionálních účtů 317 890 mil. Kč (v běžných cenách). Oproti roku 2021 došlo ke zvýšení HDP kraje o 1,4 % (ve srovnatelných cenách). Tempo růstu bylo nižší než na republikové úrovni (růst o 2,4 %).

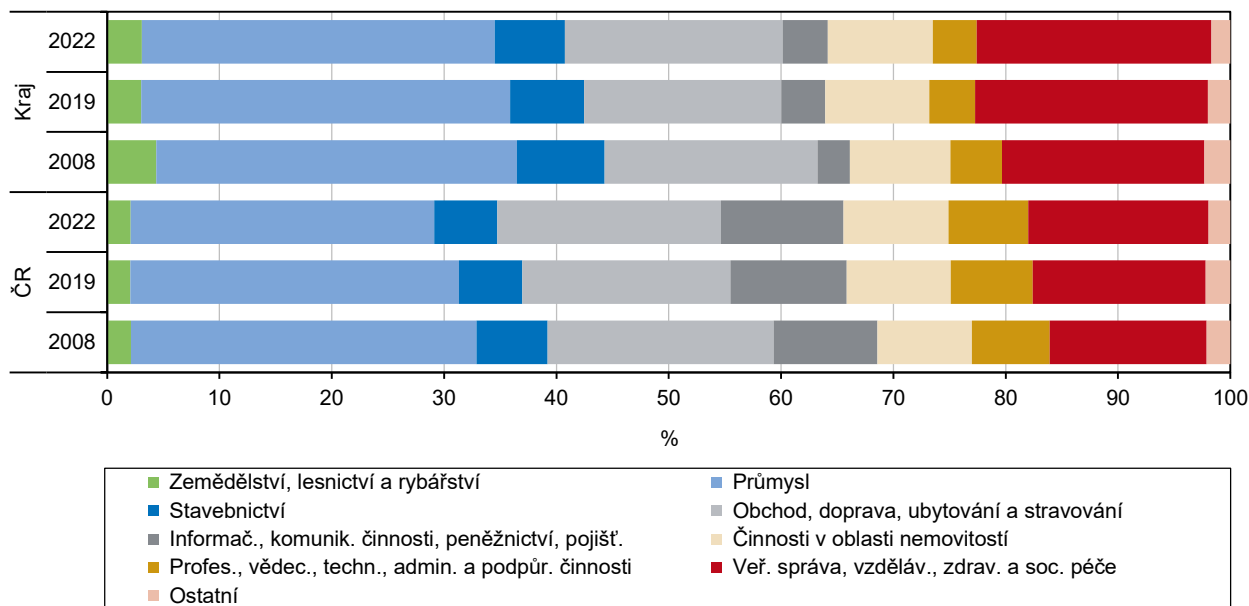
V přepočtu hodnoty HDP na počet obyvatel kraje bylo v roce 2022 dosaženo částky 503,7 tis. Kč na 1 obyvatele. V mezikrajském srovnání se Olomoucký kraj posunul o jednu pozici výše na 8. nejvyšší hodnotu. V porovnání s republikovým průměrem byla vypočtená částka za kraj nižší o 131,3 tis. Kč/obyv. a dosáhla na 79,3 % hodnoty za Českou republiku. S využitím přepočtu HDP na obyvatele ve standardu kupní síly (PPS) 27 členských států Evropské Unie (EU 27) údaj za Olomoucký kraj představoval 71,7 % průměru EU 27. Průměrnou hodnotu

tohoto ukazatele kromě hl. m. Prahy (207,0 %) nepřekročil žádný z krajů. Hodnota za Českou republiku se v roce 2022 nacházela na úrovni 90,4 % průměru EU 27.

Každoroční nárůst vykazoval ukazatel podílu HDP na 1 zaměstnaného (s místem pracoviště v kraji vč. sebezaměstnaných), který můžeme chápat jako ukazatel výkonnosti (produktivity) regionu. I v roce 2022 vykázal meziroční zvýšení na hodnotu 1 066,8 tis. Kč na 1 zaměstnaného v kraji. Tato hodnota byla v mezikrajském srovnání 8. nejvyšší a představovala 85,5 % z průměrné hodnoty za Českou republiku (1 248,1 tis. Kč na 1 zaměstnaného).

Graf 3. 1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Oproti výsledkům za ČR se v Olomouckém kraji na HPH více podílí primární a sekundární sektor než terciální zastupující odvětví služeb.

Hrubá přidaná hodnota (HPH), která představuje nově vytvořenou hodnotu, tj. rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví regionu, vyjádřená v běžných cenách, nezaznamenala v posledních letech v Olomouckém kraji meziroční snížení objemu. V roce 2022 dosáhla úrovně 288,3 mld. Kč. Na hodnotě HPH kraje se v roce 2022 primární sektor, tj. zemědělství, lesnictví a rybařství, podílel 3,1 %. Sekundární sektor, představovaný průmyslovými odvětvími a stavebnictvím, zaujímal 37,7 %. Terciální sektor, zahrnující obchod, služby, dopravu, veřejnou správu atd., se na celkovém objemu HPH za Olomoucký kraj podílel 59,2 %. Ve srovnání s rokem 2019 nejvíce posílil příspěvek na HPH kraje odvětví jako obchod, doprava, ubytování a stravování, jejichž podíl na HPH se zvýšil především na úkor průmyslových odvětví a stavebnictví.

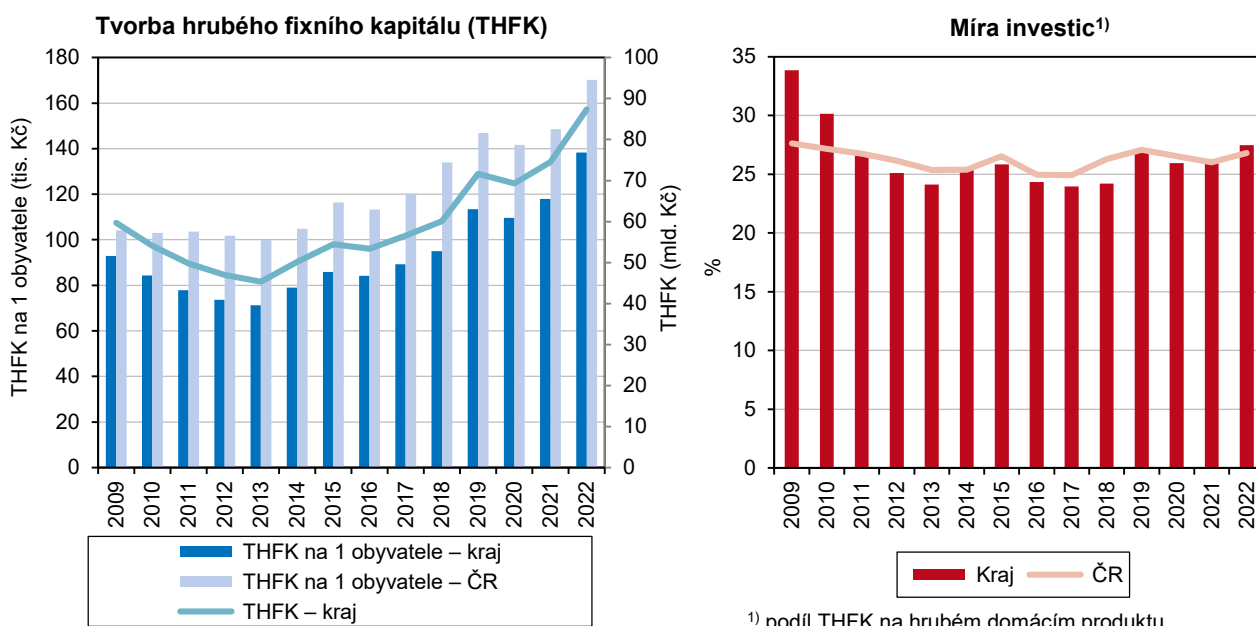
Také tvorba hrubého fixního kapitálu v kraji zaznamenala po poklesu v roce 2020 opětovný nárůst.

Investiční aktivita v kraji (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace, nákupy) vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), zaznamenala v roce 2022 meziroční nárůst na 87,3 mld. Kč. Na celkové tvorbě fixního kapitálu České republiky se Olomoucký kraj podílel 4,8 %. V přepočtu na 1 obyvatele kraje (138,3 tis. Kč/obyv.) dosahoval 81,3 % republikového průměru. I přesto se jednalo o 4. nejvyšší hodnotu v porovnání s ostatními kraji. Míra investic, tj. podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu, se také meziročně zvýšila na 27,5 %, což byl 5. nejlepší výsledek v mezikrajském srovnání.

Graf 3. 2 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

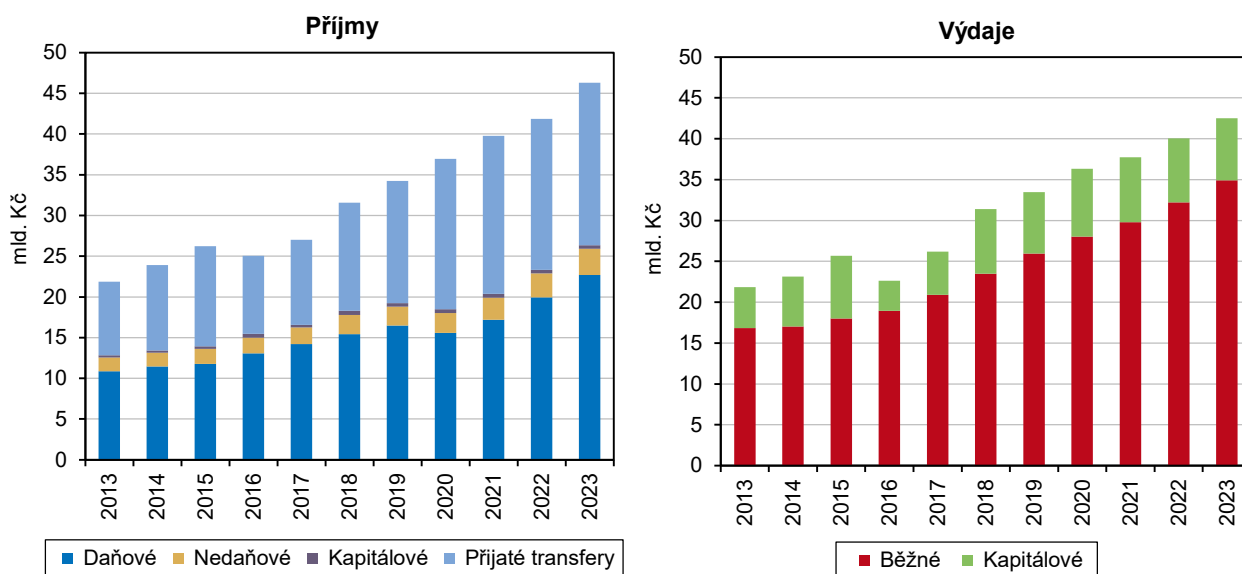
Místní rozpočty

V posledních sledovaných letech byly zaznamenány vyšší příjmy místních rozpočtů než kolik činily jejich výdaje.

Příjmy a výdaje územních rozpočtů, tj. rozpočtů kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí z Olomouckého kraje, od roku 2016 nepřetržitě rostly. Podle dat Ministerstva financí ČR dosáhly v roce 2023 příjmy uvedených subjektů hodnoty 46,3 mld. Kč a výdaje 42,5 mld. Kč s kladným saldem ve výši 3,8 mld. Kč.

Graf 3. 3 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Olomouckém kraji (po konsolidaci)

Zdroj: Ministerstvo financí

Navýšení příjmů o více než desetinu v roce 2023 oproti výsledkům v roce 2022 bylo dosaženo především navýšením daňových příjmů, které se na celkových příjmech podílely 49,0 %. Zatímco v letech 2020 došlo vlivem pandemie koronaviru k poklesu daňových příjmů, jejich podíl na celku tvořil 42,1 %. Navýšení příjmů v tomto roce i v následujícím zajišťovaly přijaté investiční transfery ze státních fondů a neinvestiční

transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, které tvořily polovinu z příjmů. V roce 2022 už jejich výše poklesla a v současnosti zaujímaly 43,1 % příjmů místních rozpočtů.

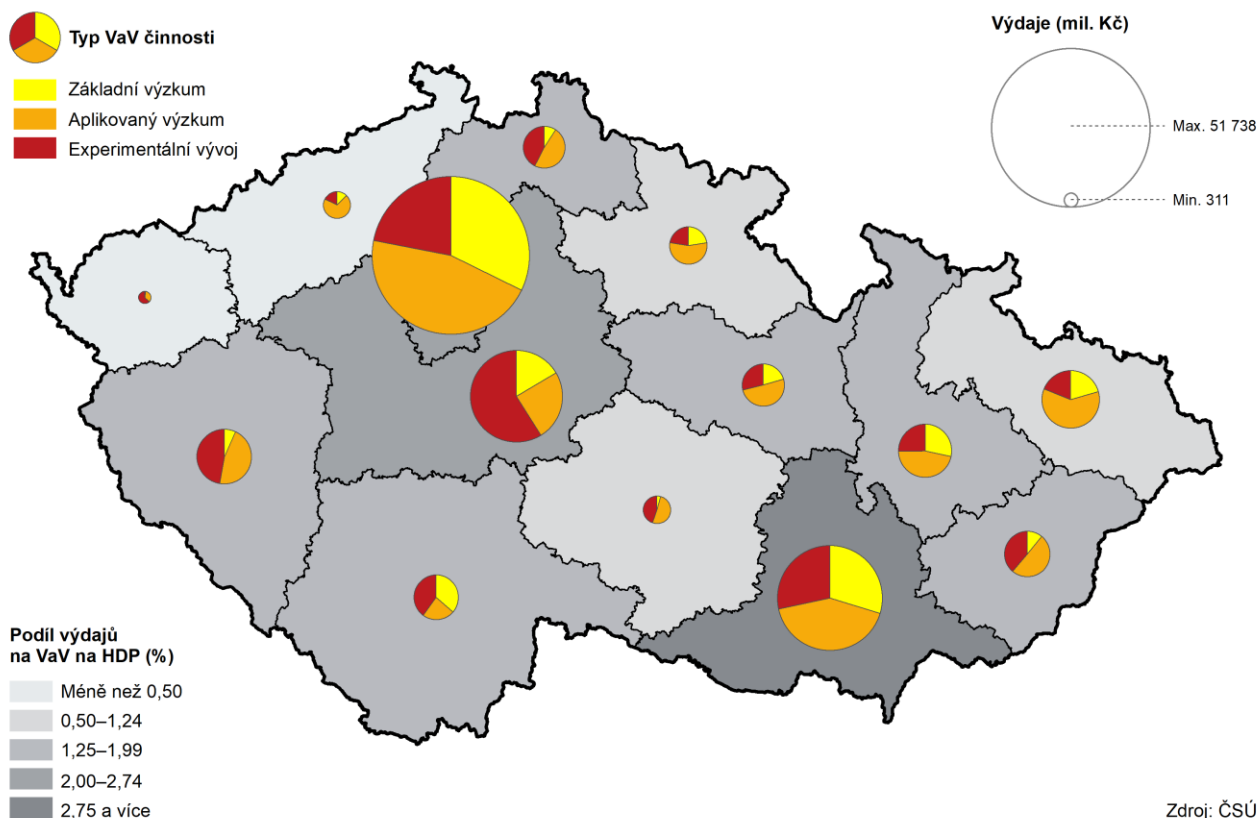
Také výdaje rostly, i když pomalejším tempem, v roce 2023 se zvýšily ve srovnání s předchozím rokem o 6,2 %. V posledních letech došlo ke zvyšování běžných výdajů na úkor kapitálových, které v roce 2023 tvořily jen 17,9 % z celkových výdajů. Podle odvětvového třídění nejvíce výdajů směřovalo v roce 2023 do vzdělávání (37,5 %), do všeobecné veřejné správy (15,2 %) a do dopravy (14,5 %) anebo na sociální věci (7,3 % z výdajů).

Věda, IT

Výdaje na VaV vynaložené v kraji tvořily 4,4 % z celkových výdajů na VaV v České republice.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v Olomouckém kraji po poklesu v roce 2020 následující roky rostly a v roce 2022 dosáhly hodnoty 5 858 mil. Kč. Vlivem meziročního růstu o 13,6 % byly nejvyšší v historii kraje, přičemž tempo růstu v kraji bylo vyšší než v České republice (zvýšení o 9,3 %). Výdaje na VaV v Olomouckém kraji se v roce 2023 zvýšily na 1,8 % krajského HDP (5. nejvyšší podíl mezi kraji). Ačkoliv republikové výdaje na VaV v posledních třech sledovaných letech rostly, jejich 2,0% podíl na HDP zůstal neměnný.

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2022

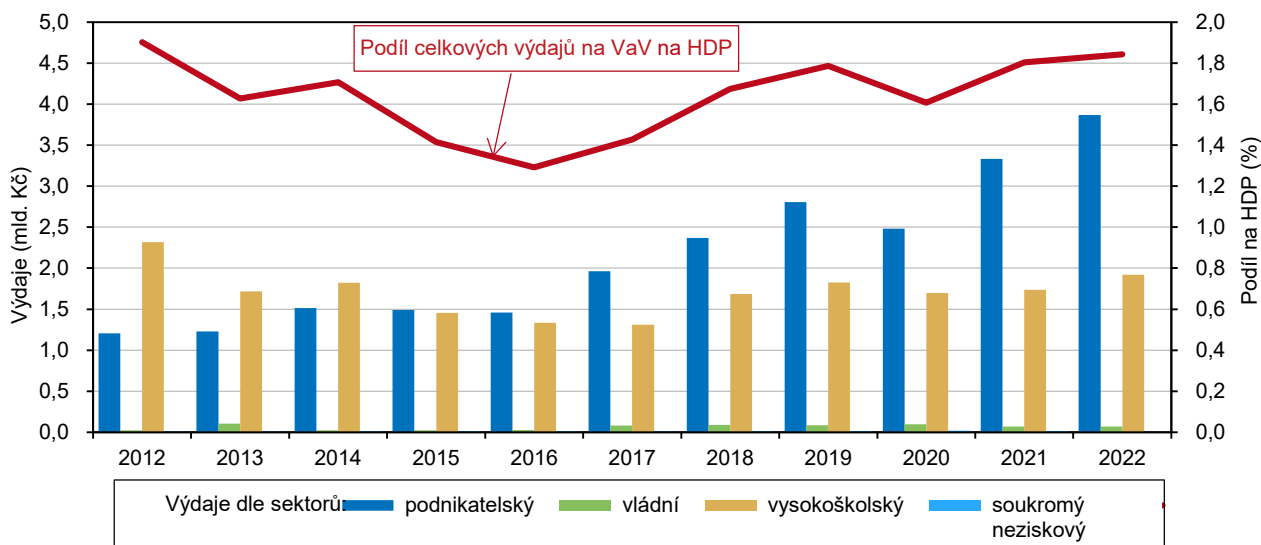
Celkem 66,0 % všech výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji bylo v roce 2022 vynaloženo v podnikatelském sektoru (3,9 mld. Kč). Většina těchto výdajů pocházela z velkých podniků s více než 250 zaměstnanci (77,2 %), dále 57,7 % výdajů z podniků v zahraničním vlastnictví a 85,5 % výdajů ze sektoru zpracovatelského průmyslu. Ve vysokoškolském sektoru bylo vynaloženo 32,7 % všech výdajů na VaV v kraji. Již tradičně se jednalo o nejvyšší podíl v mezikrajském

srovnání. Výdaje ve vysokoškolském sektoru v kraji (1,9 mld. Kč) tvořily 7,4 % výdajů na VaV ve vysokoškolském sektoru v České republice.

Graf 3. 4 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Olomouckém kraji

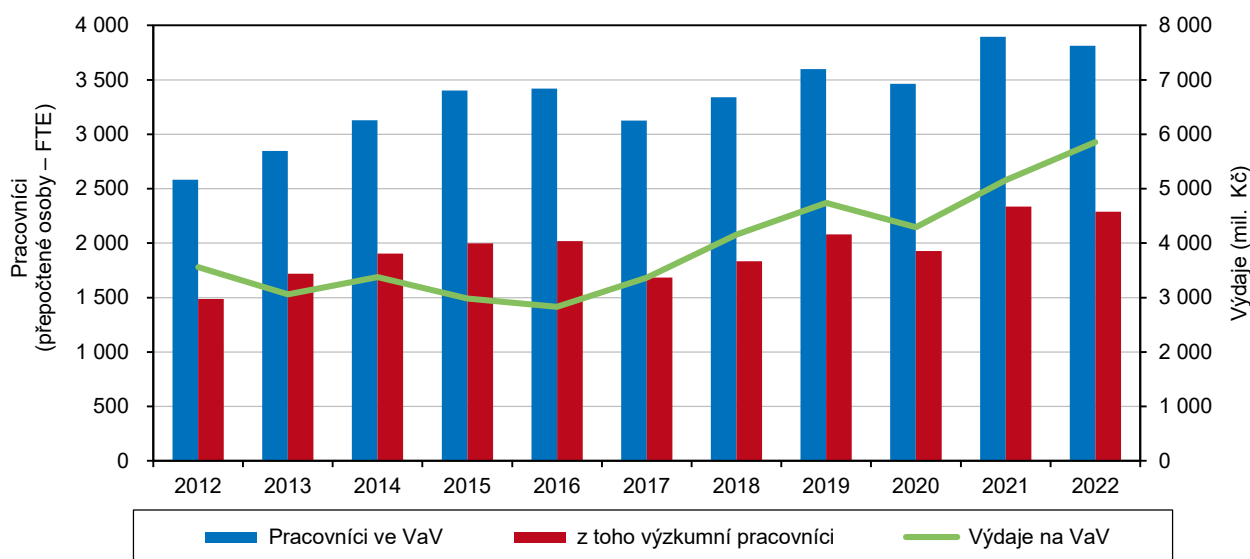
Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře předloňských výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji zaujímaly běžné výdaje necelých 5,5 mld. Kč, tj. 93,3 % z celku (v ČR 91,1 %). Investiční výdaje tvořily necelých 0,4 mld. Kč, tj. 6,7 % z celku (v ČR 8,9 %). Z běžných výdajů v podnikatelském, vládním a vysokoškolském sektoru v kraji příslušela největší část mzdovým výdajům (2,8 mld. Kč, tj. 50,5 %). Z 391 mil. Kč investičních výdajů bylo 77,5 % vynaloženo v podnikatelském sektoru (v ČR 64,7 %) a 21,9 % ve vysokoškolském sektoru (v ČR 11,6 %). Z veřejných zdrojů bylo v kraji financováno 35,5 % celkových výdajů na VaV (5. nejvyšší podíl mezi kraji).

Graf 3. 5 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Na celkovém počtu zaměstnanců VaV v České

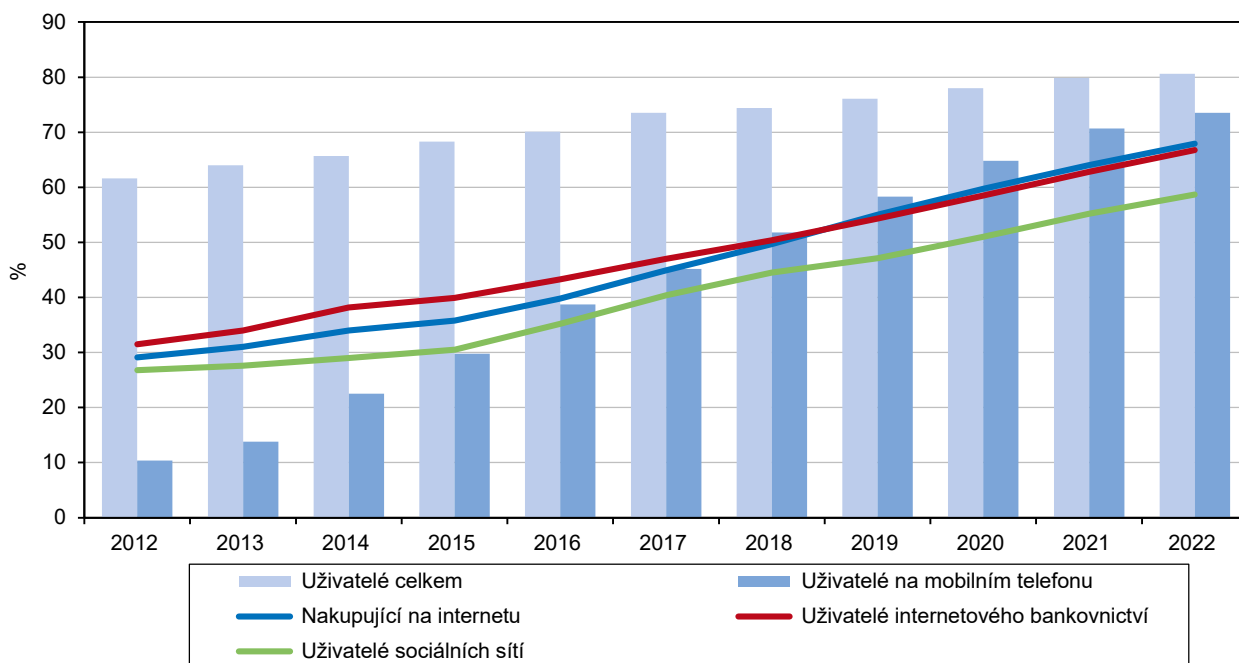
Výzkumem a vývojem se v Olomouckém kraji v roce 2022 zabývalo 3 814 zaměstnanců (přepočteno na plnou roční pracovní dobu věnovanou VaV činností), což bylo o 2,1 % méně než v předchozím roce. V podnikatelském

republiky se zaměstnanci z kraje podíleli ze 4,4 %.

sektoru bylo v kraji zaměstnáno 1 995 zaměstnanců, z toho 1 036 výzkumníků (tj. 51,9 %), z toho nejvíce bylo evidováno ve velkých podnicích s 250 a více zaměstnanci (64,8 %). Zatímco na republikové úrovni bylo v odvětví zpracovatelského průmyslu zaměstnáno 45,2 % pracovníků ve výzkumu a vývoji podnikatelského sektoru, v Olomouckém kraji činil jejich podíl 74,6 %. Z 1 717 zaměstnanců ve vysokoškolském sektoru bylo 1 208 výzkumníků (tj. 70,4 %). Jejich zastoupení bylo 3. nejnižší mezi 13 kraji (v Karlovarském kraji nesídí žádná vysoká škola).

Graf 3. 6 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Olomouckém kraji¹⁾

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Využívání informačních a komunikačních technologií bylo v Olomouckém kraji menší než republikový průměr.

Podle výsledků Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (tzv. VŠIT) bylo 76,9 % domácností Olomouckého kraje v letech 2021 až 2023 vybaveno počítačem. Po kraji Ústeckém a Libereckém se jednalo o 3. nejnižší podíl v České republice. Vzhledem k tomu, že k internetu se lze připojit z řady dalších zařízení, je podíl domácností s internetem obvykle mírně vyšší než podíl domácností s počítačem. V Olomouckém kraji bylo k internetu ve stejném období připojeno 80,5 % domácností, což odpovídalo nejnižšímu podílu v mezikrajském srovnání.

Alespoň jednou za poslední 3 měsíce použilo internet v letech 2021 až 2023 celkem 80,6 % osob starších 16 let s bydlištěm v kraji. Zjištěný podíl byl po Libereckém kraji 2. nejnižší v mezikrajském srovnání. Pohodlnou dostupnost internetu zvýšil v posledních letech prudký rozmach chytrých mobilních telefonů. Zatímco v letech 2010 až 2012 využívalo v Olomouckém kraji internet na mobilním telefonu pouze 6,0 % jednotlivců, o 11 let později se jejich podíl zvýšil na 73,5 %. I přes výrazný nárůst byl jejich podíl pod republikovým průměrem 75,7 %. Zatímco genderový rozdíl v užívání internetu na mobilním telefonu je nízký, výraznou diferenciaci lze sledovat při členění uživatelů podle věku nebo vzdělání. Nejvyšší podíl uživatelů byl zjištěn u mladších osob (především u studentů) a u osob s vysokoškolským vzděláním.

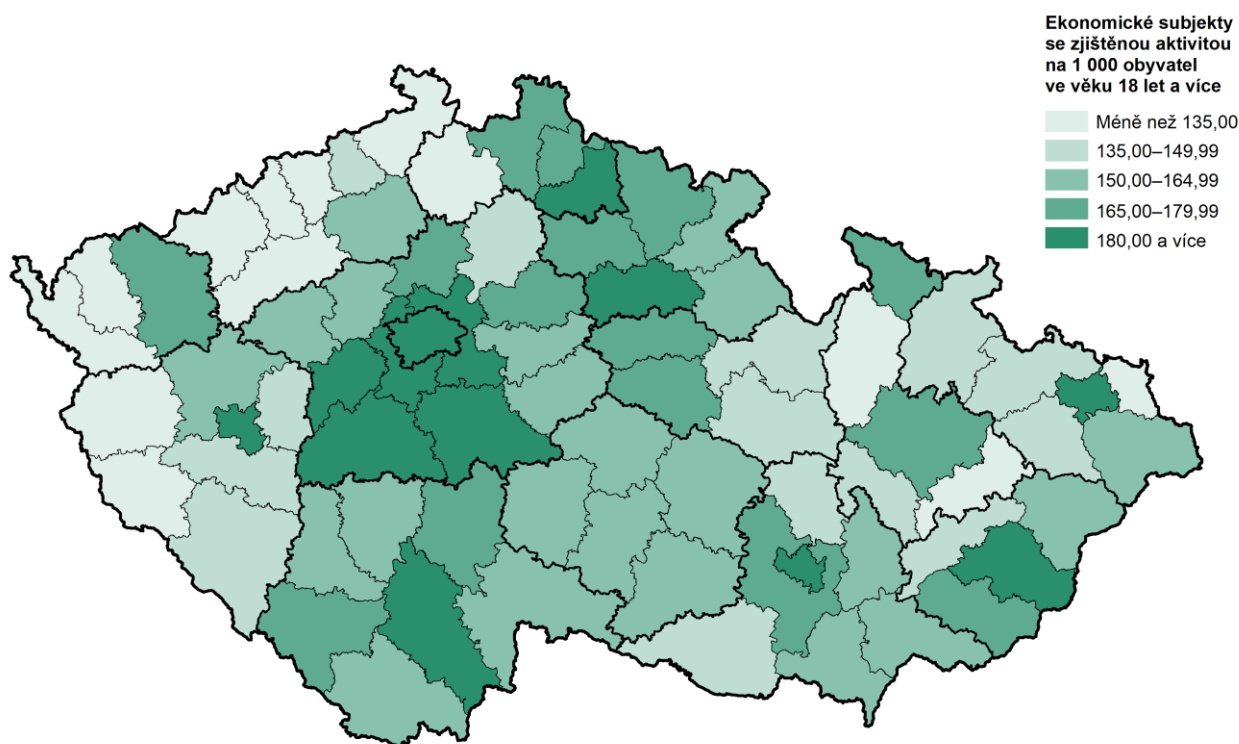
V průměru let 2021 až 2023 nakoupilo přes internet alespoň jednou za posledních 12 měsíců 67,9 % jednotlivců starších 16 let v Olomouckém kraji. To odpovídalo 3. nejnižšímu podílu mezi kraji. V obecném pohledu nakupují na internetu nejčastěji lidé v mladším a středním věku a osoby s vyšším vzděláním. Rostoucí význam má v posledních letech také internetové využívání finančních služeb. Dominantní postavení má mezi nimi internetové bankovníctví. Zatímco v letech 2010 až 2012 jej v Olomouckém kraji používalo jen 24,8 % osob starších 16 let, o 11 let později činil jejich podíl 66,8 %. Obdobně jako v případě užívání internetu na mobilním telefonu nebo nakupování na internetu je také internetbanking nejvíce rozšířen mezi vysokoškoláky.

Ekonomické subjekty

Počet ekonomických subjektů v Olomouckém kraji tvořil 4,8 % republikového celku.

Český statistický úřad vede pro své účely Registr ekonomických subjektů, kde je evidována každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou. Podle tohoto registru se počet ekonomických subjektů každoročně postupně zvyšoval. Výjimkou byl rok 2023, kdy se počet subjektů se sídlem v Olomouckém kraji se k 31. 12. 2023 meziročně výrazně snížil o 13 150 jednotek, tj. o 8,9 %, na 134 345 subjektů. Pokles nastal ve všech krajích a byl ovlivněn zavedením povinnosti pro fyzické osoby využívat datové schránky a tím řada těchto jedinců zrušila svou evidenci.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2023

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Intenzita podnikatelské aktivity nedosáhla v kraji republikového průměru (189 aktivních subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let) ani v žádném z okresů.

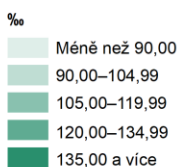
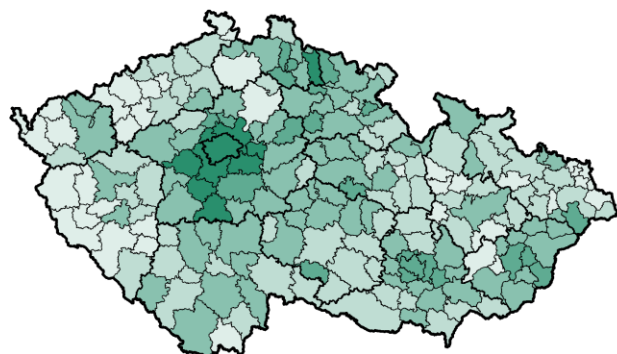
Protože se většinou jednalo o nepodnikající subjekty, zvýšil se podíl ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou na jejich celkovém počtu. Za subjekty se zjištěnou ekonomickou aktivitou jsou považovány ty, které jsou plátcem daně z příjmů, daně z přidané hodnoty nebo platí pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance či jako osoba samostatně výdělečně činná. Ke konci roku 2023 byla aktivita

v Olomouckém kraji zjištěna u 57,8 % z celkového počtu subjektů (u 77 631 subjektů), zatímco před rokem to bylo u 51,8 %.

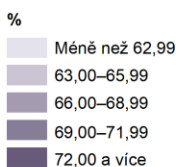
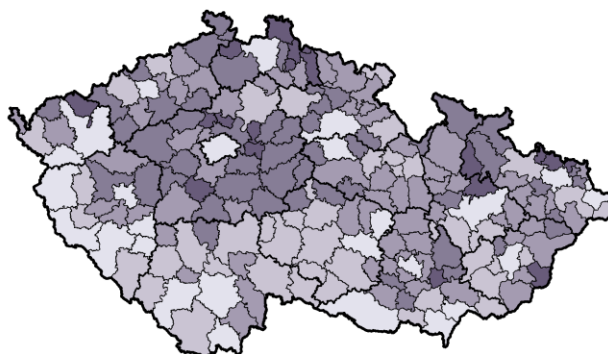
Po přepočtu aktivních subjektů na obyvatele v kraji připadalo v Olomouckém kraji celkem 151 subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let. Mezi okresy kraje se pohybovala od 133 subjektů v okrese Přerov po 170, resp. 168 subjektů na 1 000 obyvatel okresu ve věku 18 let a více v okresech Olomouc a Jeseník.

Živnostníci^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

^{*)} Osoby podnikající dle živnostenského zákona se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Podle právní formy převažovaly v RES fyzické osoby (75,1 % z celkového počtu subjektů).

Z hlediska právní formy v Registru ekonomických subjektů převládaly v kraji podniky fyzických osob. Jejich počet na konci roku 2023 činil 100 850 osob s poklesem o 12,0 % oproti stavu na konci roku 2022. Nejvíce bylo soukromých podnikatelů podnikajících podle živnostenského zákona (90,6 z celkového počtu fyzických osob), dále fyzické osoby zahrnovaly zemědělské podnikatele (2,6 %), soukromé podnikatele podnikající dle jiných zákonů (5,6 %) a zahraniční fyzické osoby (1,2 %). Živnostníků se zjištěnou aktivitou bylo registrováno 50 135 osob, na 1 000 obyvatel starších 18 let jich bylo evidováno nejméně na Uničovsku (82 subjektů) a nejvíce na Jesenícku (117 subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let).

Počet právnických osob meziročně vzrostl o 2,0 % na 33 495 subjektů. Mezi právnickými osobami dominovaly obchodní společnosti (57,6 %, 19 287 subjektů). Většina obchodních společností v kraji měla právní formu společnost s ručením omezeným (18 231 firem).

U nadpoloviční většiny jednotek (52,5 %) nebyl uveden údaj o počtu zaměstnanců, dalších 37,3 % subjektů bylo bez zaměstnanců a 8,0 % podniků mělo 1 až 9 zaměstnanců. Celkem 102 podniků se sídlem v kraji zaměstnávalo 250 a více zaměstnanců, z tohoto počtu byly 2 subjekty v kategorii 4 000 a více zaměstnanců a oba se nacházely v okrese Olomouc.

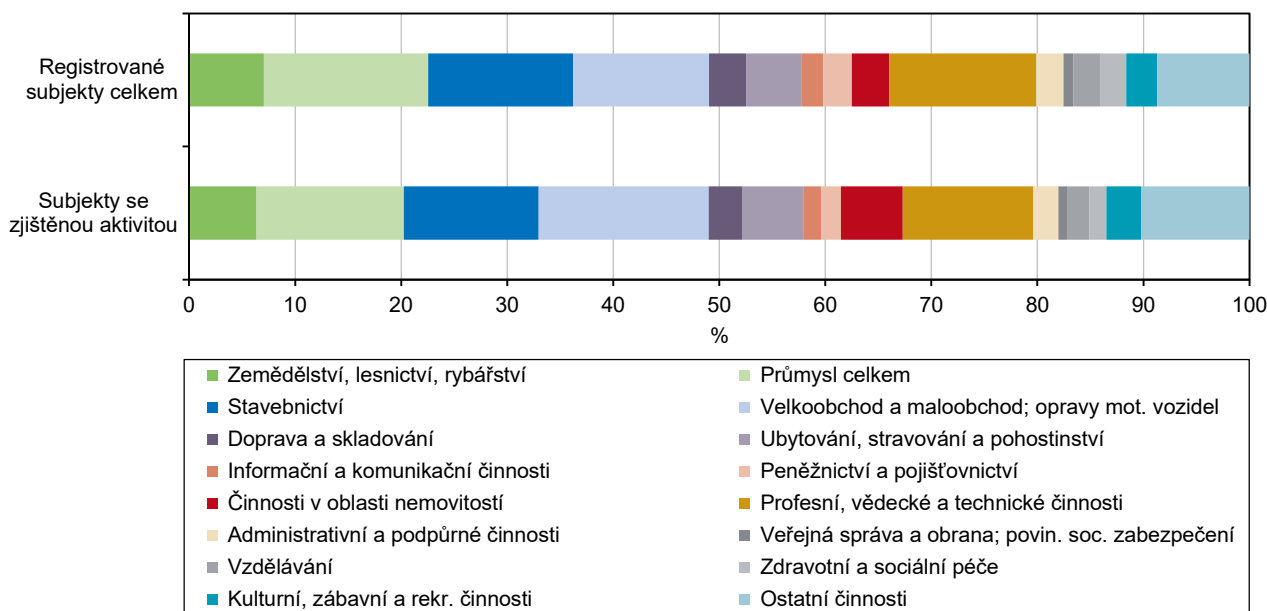
Ve struktuře podle převažující činnosti CZ-NACE bylo nejvíce subjektů v kraji zabývajících se velkoobchodem a maloobchodem, opravami a údržbou motorových vozidel. Na konci roku 2023 jich bylo evidováno 20 564. Přestože se jejich počet

meziročně snížil o pětinu, tvořily více než 15 % ekonomických subjektů v kraji. Celkem 17 810 subjektů (13,3 %) mělo jako převažující činnost některé průmyslové odvětví. Stavebnictvím se zabývalo 16 336 subjektů (12,2 %).

Graf 3. 7 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Olomouckém kraji k 31. 12. 2023 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví v kraji se v roce 2022 podílela 6,5 % na celkové zemědělské produkci republiky.

Produkce zemědělského odvětví sledovaná v běžných cenách se od roku 2018 v kraji zvyšovala. Podle posledních dostupných výsledků (semidefinitivních) v roce 2022 dosáhla produkce zemědělského odvětví v Olomouckém kraji 12 462 mil. Kč. Meziročně to bylo o 13,9 % více, nicméně v ocenění produkce podle stálých cen z roku 2000 došlo k meziročnímu poklesu o 3,4 %.

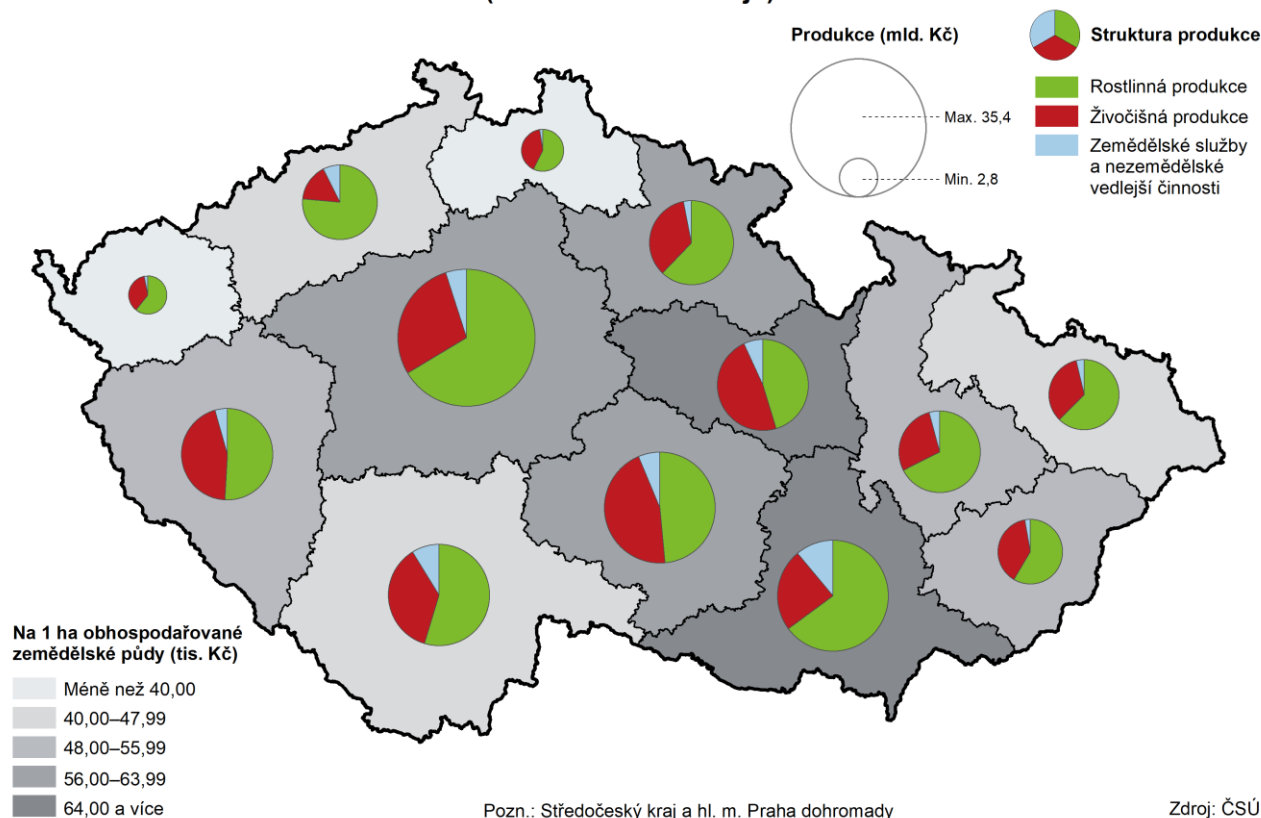
Na produkci zemědělského odvětví se 67,6 % podílela rostlinná produkce, 28,3 % živočišná produkce a produkce služeb nezemědělské vedlejší činnosti 4,1 %. Rostlinná produkce má v kraji dlouhodobě nadpoloviční podíl, který se v předchozím roce 2021 už přiblížil 70% hranice (69,7 %).

Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy dosáhla v roce 2022 částky 50,9 tis. Kč, přičemž u rostlinné produkce to bylo 34,4 tis. Kč/ha a u živočišné produkce 14,4 tis. Kč/ha. V relativním vyjádření byla celková produkce zemědělského odvětví za kraj nižší než republikový průměr (54,3 tis. Kč/ha), a to i přes vyšší hodnotu rostlinné produkce (32,3 tis. Kč/ha v ČR).

Zemědělci z kraje obhospodařovali 6,9 % ze zemědělské půdy v ČR.

Zemědělci z Olomouckého kraje v roce 2023 obhospodařovali 244,1 tis. ha zemědělské půdy. Ve srovnání s předchozím rokem to bylo o 1 tis. ha méně. Zornění obhospodařované půdy (podíl orné půdy na zemědělské) se zvýšilo na 73,0 %, ale v rámci orné půdy se zvýšily plochy ponechané ležet úhorem (v roce 2023 celkem 6,9 tis. ha).

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2022 (semidefinitivní údaje)

Podle výsledků zemědělské statistiky bylo v roce 2023 sklizeno v Olomouckém kraji 6,7 % z celkové úrody pšenice ozimé, 18,1 % ječmene jarního, 18,7 % řepy cukrové, 7,0 % řepky anebo 12,1 % chmele sklizeného v celé České republice.

Obiloviny zaujímají více než polovinu osetých ploch v kraji. Zemědělské podniky se sídlem na území Olomouckého kraje v roce 2023 sklídily celkem 612,3 tis. tun obilovin z rozlohy 96,6 tis. ha s průměrným výnosem 6,34 t/ha. Více než polovinu ploch obilovin v kraji zaujímala pšenice ozimá. Byla pěstována na menší rozloze než v předcházejícím roce, zvýšený výnos (6,93 t/ha) zajistil vyšší sklizeň (342,3 tis. t, o 5,0 % více než v roce 2022). Tradičně hektarový výnos byl 2. nejvyšší po Praze, kde však byla pšenice pěstována na daleko menší rozloze (výnos 7,19 t/ha z 2,7 tis. ha). Na třetině rozlohy obilovin byl v kraji pěstován ječmen jarní. Sklizeň ječmene jarního byla v roce 2023 nižší oproti sklizni v roce 2022 (171,7 tis. t, o 4,5 % méně) neboť byla oseta menší rozloha a také dosažený výnos byl nižší (5,43 t/ha). Z výrazně nižší plochy byla v roce 2023 sklizena kukuřice na zrno (5,7 tis. ha, o 30,1 % méně) a vzhledem k nižšímu výnosu (8,47 t/ha) byla dosažena o třetinu nižší sklizeň než v předcházejícím roce (47,9 tis. t, o 32,8 % méně). Jednalo se o 9,4% podíl z celkové sklizně v republice. Sklizeň dalších pěstovaných obilovin v kraji byla daleko menší než uvedené plodiny. Zahrnovala sklizeň 24,9 tis. t ječmene ozimého při výnosu 6,56 t/ha, 8,5 tis. t pšenice jarní s výnosem 4,18 t/ha, 6,3 tis. t tritikale s výnosem 4,94 t/ha, 6,1 tis. t žita s výnosem 5,45 t/ha a 3,4 tis. t ovsa s průměrným výnosem 2,74 t/ha.

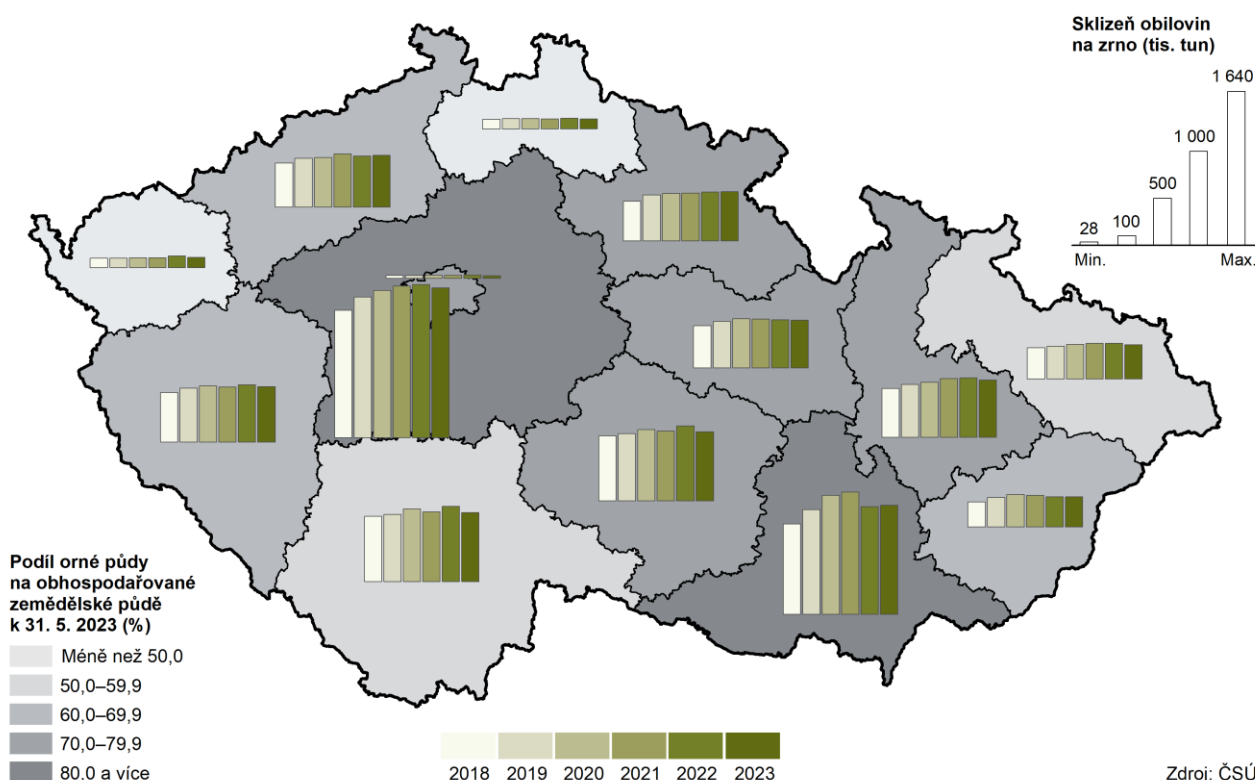
Zemědělské podniky na území kraje se podílely pouze 3,2 % na sklizni luskovin v ČR (111,7 tis. t). V roce 2023 bylo sklizeno 3,5 tis. tun těchto plodin z plochy 1,5 tis. ha s průměrným výnosem 2,34 t/ha, přičemž se většinou jednalo o hrách polní na zrno (sklizeň 3,4 tis. t).

Také sklizeň brambor byla na území kraje velmi nízká v porovnání např. s Krajem Vysočina (sklizeň 199,4 tis. t brambor). V Olomouckém kraji bylo sklizeno necelých 8,0 tis. t brambor, což představovalo jen 1,4 % z republikové sklizně (573,8 tis. t).

Naproti tomu další z okopanin – řepa cukrová patří v kraji ke stěžejním zemědělským plodinám. V roce 2023 byla v kraji sklizena téměř pětina z celkové výroby řepy cukrové v republice (3 833,9 tis. t). Sklizeň 717,3 tis. t bulev řepy cukrové (18,7 % z celkové sklizně) byla o 1,5 % nižší než v roce 2022 z důvodu nižšího průměrného výnosu (66,12 t/ha).

Skliceň obilovin v krajích v letech 2018 až 2023

V kraji jsou dosahovány vysoké hektarové výnosy, které bývají u většiny plodin druhé nejvyšší tradičně po kraji Hlavní město Praha, kde jsou však pěstovány na daleko menší výměře.

Vysokou sklizeň zaznamenala další významná plodina pěstována v Olomouckém kraji, a to řepka. Na meziročně vyšší úrodě 91,9 tis. tun řepky v podnicích na území kraje (o 9,8 % více) se podílelo jak navýšení sklizňových ploch (25,9 tis. ha, o 9,1 % více) tak vyšší výnos 3,54 t/ha. V mezikrajském srovnání byl výnos řepky v kraji 2. nejvyšší po Praze (3,62 t/ha z 1,4 tis. ha). Z dalších olejnin byla pěstována sója s průměrným výnosem 2,48 t/ha a celkovou produkcí 6,4 tis. t, která tvořila desetinu sklizně sóji v ČR (10,2 % z celkové sklizně 63,4 tis. t). Sklizeň máku v kraji se na celkové sklizni v ČR (18,0 tis. t) podílela 8,1 %. Celkem ho bylo sklizeno 1,5 tis. t s meziročně nižším průměrným výnosem 0,69 t/ha.

Kukuřice na zeleno byla sklizena z větší plochy (16,2 tis. ha) než v předcházejícím roce a s mírně nižším výnosem (37,88 t/ha). Celková produkce činila 611,8 tis. t ve vlhkosti 65 %. Z píce na orné půdě bylo dále sklizeno 36,5 tis. t vojtěšky a 7,2 tis. t jetele ve vlhkosti 15 %. Z 62,1 tis. ha ploch trvalých travních porostů v kraji bylo sklizeno 209,6 tis. t píce v seně s průměrným výnosem 3,37 t/ha.

V Olomouckém kraji probíhal v roce 2023 sběr chmele z 616 ha chmelnic. Bylo sklizeno 845 t chmele s průměrným výnosem 1,37 t/ha. Kromě Olomouckého kraje je chmel pěstován v Ústeckém kraji (59,4 % z produkce chmele v roce 2023), ve Středočeském kraji (28,3 %) a na 14 ha v Libereckém kraji.

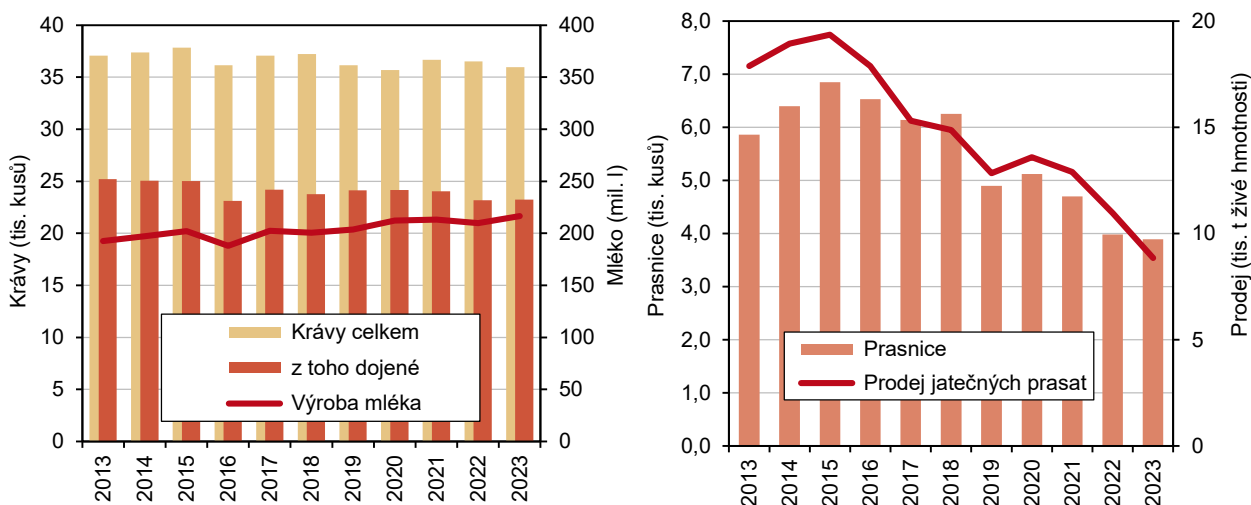
Rok 2023 nebyl příznivý pro sklizeň ovoce, úroda byla poloviční ve srovnání s předešlým rokem. V sadech zemědělských subjektů z kraje bylo sklizeno 7 584 t jablek (o 50,6 % méně než v roce 2022, 7,5 % z celkové produkce jablek v ČR), 693 t hrušek (o 56,4 % méně, 7,2 % z produkce hrušek v ČR), 850 t švestek (o 41,2 % méně, 15,7 % z produkce švestek v ČR), 98 t rybízu (o 25,8 % méně, 11,2 % z produkce rybízu v ČR), dále 92 t višňů, 25 t třešní, 5 t meruněk a 7 t broskví.

Stavy hospodářských zvířat se v zemědělských podnicích se sídlem v Olomouckém kraji opět snižovaly.

V zemědělských podnicích z Olomouckého kraje bylo na konci roku 2023 chováno 85 366 kusů hovězího dobytka. Ve srovnání se stavem k 31. 12. 2022 to bylo o 902 kusů méně (o 1,0 %). Pokles se týkal především chovu krav, kterých bylo zjištěno 35 242 kusů, což bylo meziročně o 952 kusů méně (o 2,6 %). Olomoucký kraj se na celkovém počtu skotu v republice podílel 6,2 %. Hodnota ukazatel intenzity chovu skotu (tj. podíl počtu skotu na 100 hektarů obhospodařované zemědělské půdy) za Olomoucký kraj (35,0 ks/100 ha) byla nižší než republikový průměr (38,8 ks skotu k 31. 12. 2023 na 100 ha zemědělské půdy).

Graf 3. 8 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy prasnic a prodej jatečných prasat v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Výroba mléka v krajských podnicích tvořila 6,4% podíl z výroby za celou ČR. Krajská produkce jatečného skotu představovala 6,2 % z republikového celku.

Výroba mléka v zemědělských podnicích z kraje dosáhla 216,4 mil. litrů v posledním sledovaném roce 2023. Meziročně došlo ke zvýšení produkce mléka jak v krajských podnicích (o 3,1 % více), tak v celé republice (o 4,1 % více). Průměrná roční dojivost 9 308,0 litrů mléka od jedné dojnice byla v Olomouckém kraji rekordní, nicméně byla nižší než republikový průměr (9 351,8 l mléka).

V kraji se v roce 2023 narodilo 36,8 tis. telat, odchováno bylo 34,8 tis. telat. Úhyn telat dosáhl 5,6 % z počtu narozených a byl mírně vyšší než za ČR (5,5 %). Na 100 krav připadlo 96,6 odchovaných telat. Dále bylo v podnicích Olomouckého kraje v roce 2023 vykrmeno 19 740 kusů jatečného skotu v živé hmotnosti 11,3 tis. tun. Průměrná živá hmotnost 1 kusu činila 571,4 kg.

Počty prasat chovaných v kraji představovaly 3,6% podíl z celkového počtu prasat v republice. Výroba jatečných prasat v kraji činila 3,4 % z celkové produkce v České republice

V zemědělských podnicích se sídlem v kraji, které se zabývají chovem prasat, byl na konci roku 2023 evidován chov 49 291 kusů prasat, což bylo zhruba stejně jako před rokem (pokles o 291 kusů). Nicméně bylo zjištěno výraznější snížení počtu prasat v kategorii prasat na výkrm (pokles o 6,5 %). Intenzita chovu prasat v Olomouckém kraji patřila k nejnižším (27,7 ks/100 ha orné půdy).

K dalším sledovaným ukazatelům chovu prasat patří počet narozených selat, kterých bylo v roce 2023 v kraji celkem 121,5 tis. Na 1 prasnici pak připadalo v průměru 31,2 selat, což bylo méně než činil republikový průměr (33,3 selete na prasnici). Odchovat se podařilo 112,6 tis. selat. To představovalo 28,9 odchovaných selat na prasnici za rok 2023. Opět to bylo méně než průměrná hodnota za republiku (29,5 odchovaných selat na prasnici). Úhyn selat z počtu narozených dosáhl 7,3 % a byl druhý nejnižší ve srovnání krajů a nižší než hodnota za republiku (11,4 % uhynulých selat z počtu narozených).

Ve výrobě jatečných prasat byl v kraji zaznamenán téměř pětinnový pokles produkce. V roce 2023 bylo vyrobeno 8 856 tun ž. hm. jatečných prasat, což znamenalo pokles o 2 109 tun ž. hm. oproti výsledkům za rok 2022 (pokles o 19,2 %). Výroba jatečných prasat meziročně poklesla v celé republice (o 6,8 %).

Na celkovém počtu nosnic evidovaných v republice se krajské počty nosnic podílely 3,2 %, snáška vajec v krajských podnicích zajišťovala 3,0 % z celkové produkce vajec.

I když se zemědělské podniky se sídlem v kraji podílely jen 1,8 % na celkovém počtu chované drůbeže v republice, k 31. 12. 2023 evidovaly celkem 387,2 tis. kusů drůbeže zahrnující slepice, husy, kachny, krůty a ostatní drůbež chovanou jako hospodářská zvířata včetně pštrosů. Ve srovnání s výsledky na konci roku 2022 se jejich počty snížily o 11,5 tis. kusů (tj. o 2,9 %). Stav drůbeže poklesl i za celou republiku.

V krajských zemědělských podnicích bylo zjištěno na konci roku 2023 celkem 154,5 tis. slepic k produkci konzumních vajec. Meziročně se jejich stav zvýšil o 2,2 tis. kusů (o 1,4 %). Snáška vajec v podnicích Olomouckého kraje dosáhla 44,5 mil. kusů. Průměrná snáška na 1 nosnici v kraji v roce 2023 činila 299,5 kusů a byla nižší než průměr za republiku (315,3 kusů).

V roce 2023 došlo v zemědělských podnicích v kraji ke snížení výroby jatečné drůbeže. Bylo vyrobeno 3 793 tun jatečné drůbeže (ž. hm.), což bylo o 18,7 % méně než v předcházejícím roce. Na celkové produkci v České republice krajský výsledek tvořil jen 1,5 %.

Lesnictví

Lesní pozemky v kraji zaujímaly 7,0 % z rozlohy lesů.

Podle dat Českého úřadu zeměměřického a katastrálního zaujímaly lesní pozemky v kraji na konci roku 2023 plochou 186 618 ha více než jednu třetinu rozlohy Olomouckého kraje (35,4 %).

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů evidoval k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji 176 230 ha ploch dřevin, přičemž se z 59,4 % jednalo o jehličnaté porosty a ze 40,6 % o listnaté dřeviny. V posledních letech se podíl ploch listnatých dřevin postupně zvyšuje, ještě v roce 2015 zaujímaly jen necelou třetinu z celkové plochy dřevin (32,3 %). Důvodem je vyšší těžba jehličnatých dřevin a vyšší podíl listnatých dřevin při zalesňování.

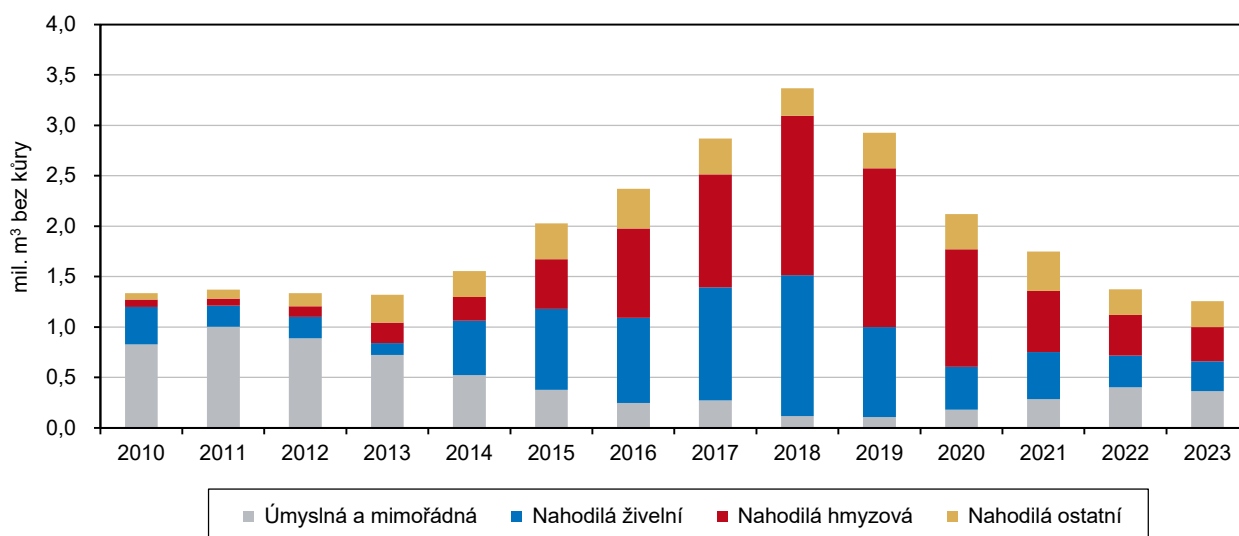
Na celkové produkci dřeva v republice se Olomoucký kraj podílel 6,8 %.

Těžba dřeva se od kalamitní těžby v roce 2018 každoročně postupně snižuje. V roce 2023 bylo v kraji vytěženo 1 258 tis. m³ dřeva bez kůry. Jehličnaté dřeviny

představovaly 80,5 % z těžby, největší zastoupení měl smrk (73,3 % z celkového objemu těžby dřeva). Necelou pětinu z celkové těžby dřeva tvořily listnaté dřeviny (19,5 %), nejvíce buk (12,0 % z těžby dřeva v kraji). Ve srovnání s předcházejícím rokem se v kraji vytěžilo o 8,3 % dřeva méně, oproti těžbě v rekordním roce 2018 to byl pokles na 37,3 % tehdejší těžby. Snížení zaznamenala i zpracovaná nahodilá těžba dřeva (meziročně o 8,0 % méně, celkem 893 tis. m³ dřeva bez kůry). Ta představovala 71,0 % z celkové těžby dřeva v Olomouckém kraji, zatímco v celé republice nahodilá těžba dřeva tvořila 59,7 % z celkové produkce dřeva. Třetina ze zpracované nahodilé těžby dřeva v kraji byla vynucena živelní pohromou (33,2 %) a dalších 38,0 % pak hmyzovou kalamitou.

Graf 3. 9 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 bylo v kraji uměle zalesněno 1 968 ha. Bylo to o více než pětinu rozlohy méně oproti zalesnění v předchozím roce (o 22,3 %). Zalesnění listnatými dřevinami (na 1 071 ha) bylo častější než jehličnatými (na 897 ha). Nejčastější dřevinou byl buk, kterým bylo zalesněno 573 ha. Dalších 896 ha pozemků bylo ponecháno k přirozené obnově lesa, a to bylo také méně ve srovnání s rokem 2022 (o 34,4 % méně).

Průmysl

Velké průmyslové firmy se sídlem v kraji se na tržbách všech velkých průmyslových podniků v republice podílely 3,5 %.

Ukazatele za odvětví průmyslu z krajského pohledu jsou k dispozici pouze za podniky s převažující průmyslovou činností se 100 a více zaměstnanci. Protože každým rokem jsou data zjišťována za jiný počet podniků, je hodnocení vývoje problematické. Například v roce 2020 v uvedené kategorii firem mělo sídlo v Olomouckém kraji 150 podniků, jejich počet pak klesl v následujícím roce na 143, pak byly výsledky za 145 podniků a v roce 2023 byla data od 147 firem.

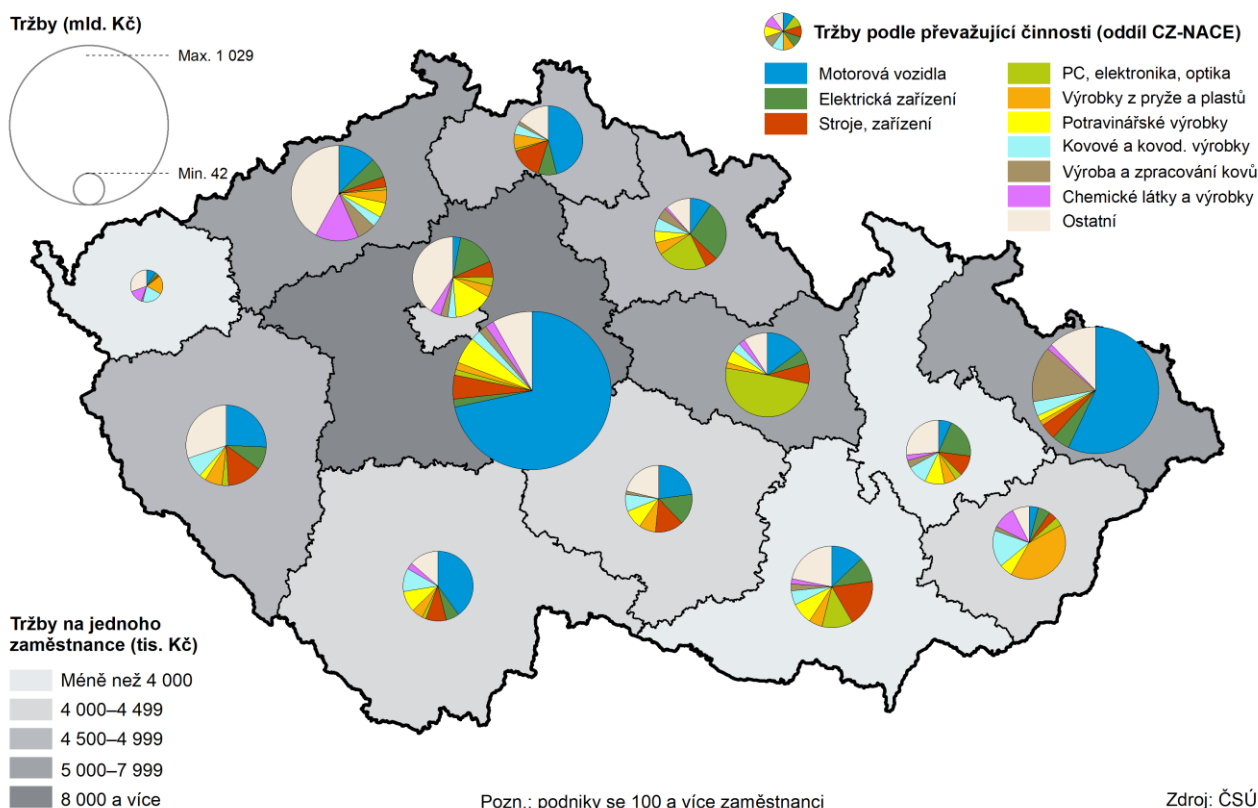
I přes pokles počtu sledovaných firem v roce 2021 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách meziročně rostly a v roce 2023 činily 169,1 mld. Kč. Téměř dvě třetiny tržeb byly získány z přímého vývozu (65,2 %). Ve velkých průmyslových podnicích se sídlem v kraji pracovalo 44 656 zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou ve 40 214 Kč (ve fyzických osobách). Přepočteno

tržeb na 1 zaměstnance dosáhl hodnoty 3 786 tis. Kč, což byla druhá nejnižší hodnota mezi kraji, republikový průměr činil 5 933 tis. Kč na zaměstnance.

V roce 2023 byla podle převažující činnosti velkých podniků v kraji pětina tržeb a zaměstnanců zjištěna v 13 firmách zabývajících se výrobou elektrických zařízení (20,5 % z celkových tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy a 19,2 % z počtu zaměstnanců). Po desetině tržeb a zaměstnanců bylo evidováno v 18 podnicích s výrobou strojů a zařízení jinde neuvedených (10,4 % z tržeb a 10,2 % ze zaměstnanců), v 18 podnicích s převažující činností v potravinářství (10,0 % z tržeb a 9,6 % z počtu zaměstnanců) a v 22 podnicích zabývajících se výrobou kovových konstrukcí a kovodělných výrobků kromě strojů (10,1 % z tržeb a 12,1 % z počtu zaměstnanců).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2023

Energetika

Výroba elektrické energie v kraji se pohybovala na úrovni 1,8 % z celkově vyrobené elektřiny v republice.

Z pravidelně zveřejňovaných informací od Energetického regulačního úřadu (ERÚ) máme základní údaje o krajské výrobě a spotřebě elektřiny a také o spotřebě zemního plynu.

Elektrárny na území Olomouckého kraje vyráběly ročně okolo 1,5 tis. GWh, v posledních 2 letech jejich výroba brutto poklesla na 1,3 tis. GWh. V roce 2023 bylo v kraji nejvíce elektřiny vyrobeno ve vodních elektrárnách (46,7 % z vyrobené elektřiny), kde významný podíl zajišťuje přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně. Pětina z výroby elektřiny v kraji byla získána v plynových a spalovacích elektrárnách (21,6 %). Každým rokem se snižuje výroba elektřiny v parních elektrárnách (13,1 % z celkové výroby v roce 2023) a zvyšuje se výroba elektřiny ve fotovoltaických elektrárnách (11,6 %). Na výrobě elektřiny v kraji má také významný podíl výroba

elektřiny ve větrných elektrárnách (7,0 %). I díky tomu více než třetina výroby elektřiny brutto v Olomouckém kraji probíhala v roce 2023 z obnovitelných zdrojů (37,8 %)

Graf 3. 10 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

V Olomouckém kraji bylo v roce 2023 spotřebováno 5,4 % elektřiny z celkové spotřeby elektřiny v ČR.

Spotřeba elektřiny netto se v Olomouckém kraji pohybovala kolem 3,1 tis. GWh ročně s výjimkou v roce 2021, kdy se dostala na 3,3 tis. GWh. Od toho roku bylo zaznamenáno snižování spotřeby až na 3,0 tis. GWh v roce 2023, což může být způsobeno i snahou o nižší spotřebu z důvodu vyšší ceny elektřiny.

Nejvíce elektřiny odčerpávaly průmyslové podniky (46,7 % z celkové spotřeby elektřiny v kraji v roce 2023). Velký odběr elektřiny spotřeboval také obchod, služby, zdravotnictví a školství (20,6 %). Čtvrtina elektřiny byla v kraji spotřebována v domácnostech (26,8 %, tj. 806,6 GWh). Na 1 obyvatele kraje pak připadala spotřeba 1 274,7 kWh, což byla 4 nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Výrazný nárůst spotřeby elektřiny v domácnostech na 911,1 GWh byl zaznamenán v roce 2021, což může souviset s uzavřením škol a prací z domova v době pandemie.

Z celorepublikové spotřeby zemního plynu se v kraji spotřebovalo 6,0 %.

Tato situace a snaha o úsporu se zřejmě projeví i ve spotřebě zemního plynu. Nejvyšší spotřeba 516 mil. m³ byla v kraji zjištěna v roce 2021, od tohoto roku dochází ke snižování spotřeby až na 398 mil. m³ v roce 2023. Pro domácnosti také klesla spotřeba ze 170 mil. m³ na 118 mil. m³. V Olomouckém kraji bylo na konci roku 2023 evidováno 169,2 tis. domácností, které odebíraly zemní plyn. Na jednoho odběratele – domácnost pak připadala spotřeba 695 m³. V mezikrajském srovnání se jednalo o šestou nejnižší hodnotu.

Stavebnictví, stavební povolení

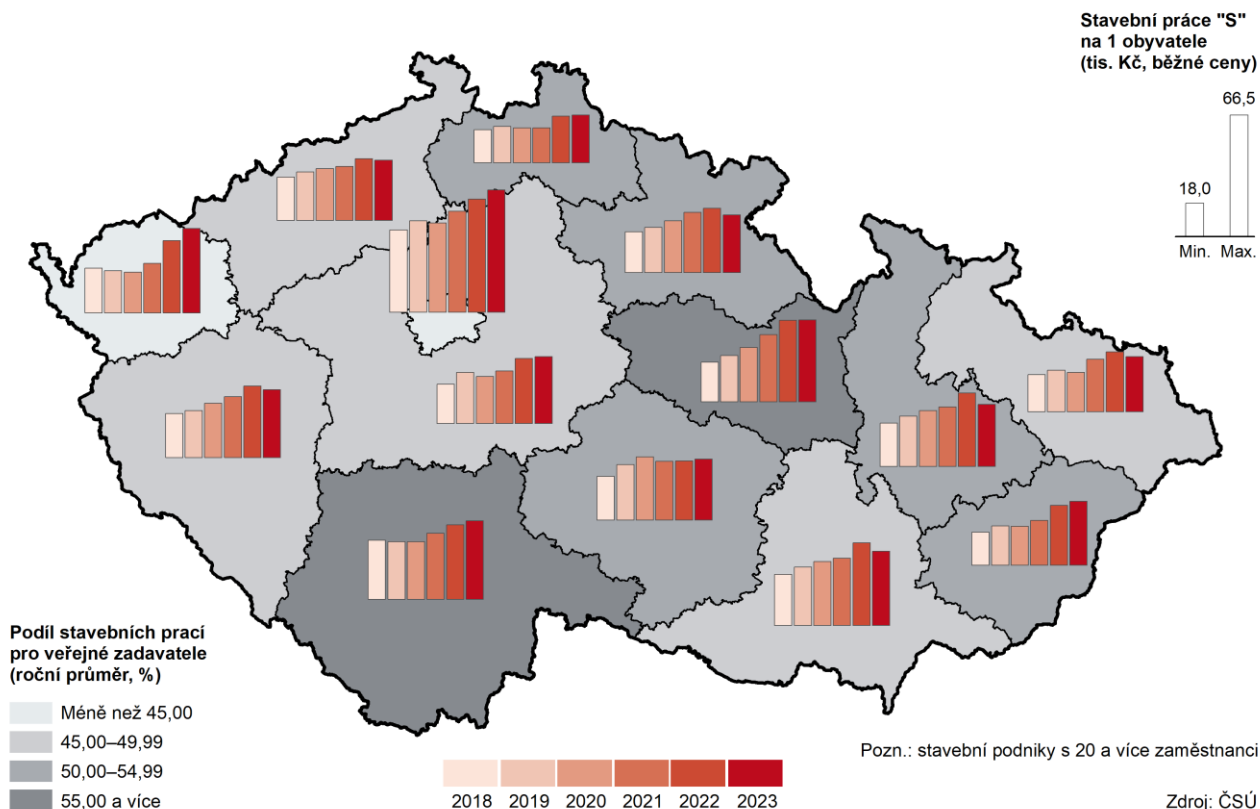
Stavební podniky se sídlem v Olomouckém kraji se na celkovém objemu základní stavební výroby podílely 3,4 %.

Ukazatele ze stavebnictví z pohledu jednotlivých krajů jsou možné za větší stavební firmy. V průměru posledních let sídlilo v Olomouckém kraji 22 podnikatelských subjektů s převažující stavební činností a s 50 a více zaměstnanci. Základní stavební výroba v běžných cenách se v uvedených podnicích po poklesu v letech 2020 a 2021 v následujících letech navyšovala. V roce 2023 byla vykázána hodnota

základní stavební výroby ve výši 8 185 mil. Kč, z 62,1 % tvořená stavbami pozemního stavitelství. Podniky vykázaly 2 762 zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou 42 196 Kč (ve fyzických osobách).

Stavební práce "S" podle místa stavby v krajích v letech 2018 až 2023

Objem stavebních prací „S“ na stavbách v Olomouckém kraji v roce 2023 tvořil 5,0 % z provedených stavebních prací v tuzemsku.

Data za stavební práce „S“ (podle dodavatelských smluv) podávají vykazující stavební podniky s 20 a více zaměstnanci včetně uvedení místa stavby. Hodnota stavebních prací uvedená v běžných cenách na území Olomouckého kraje každoročně rostla až do roku 2023, kdy došlo k meziročnímu poklesu o 15,3 % na hodnotu 21 349 mil. Kč. Po přepočtu na 1 obyvatele kraje dosáhla výše stavebních prací „S“ v kraji 33,7 tis. Kč, což bylo méně než republikový průměr (39,6 tis. Kč). Objem stavebních prací financovaných z veřejných zdrojů dlouhodobě v kraji tvořil polovinu z celkových stavebních prací „S“ (50,6 % v roce 2023) což bylo více než stavební práce pro veřejného zadavatele v ČR.

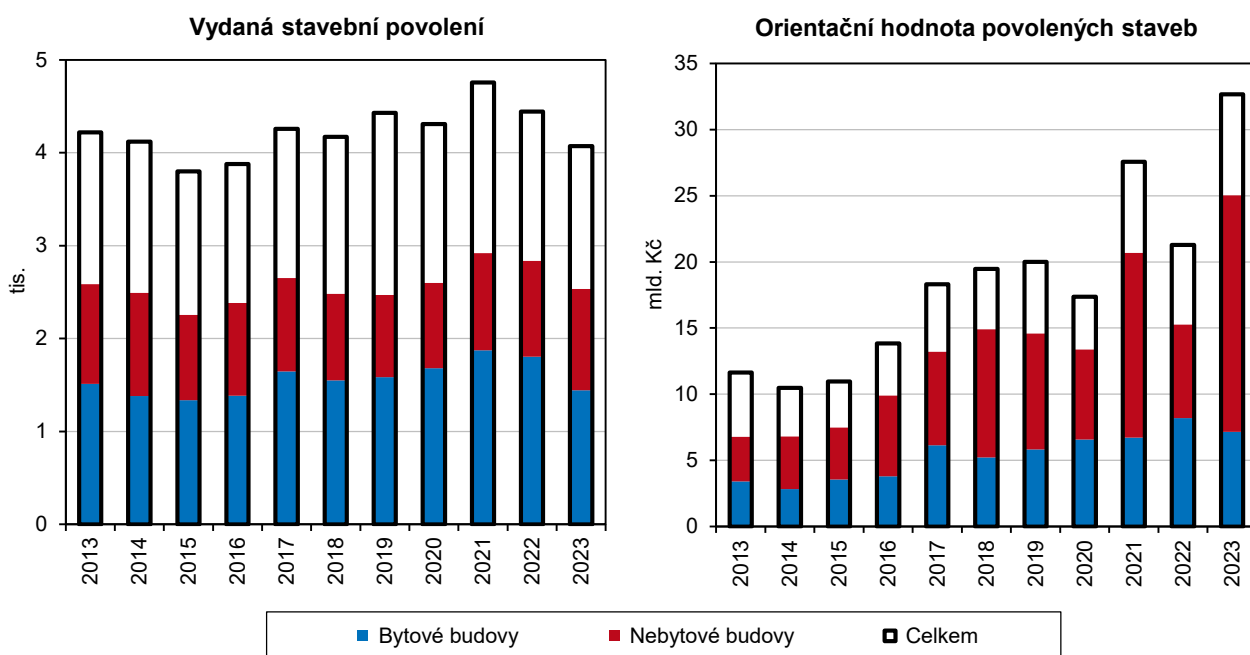
Počet vydaných stavebních povolení v kraji v roce 2023 zaujímal 5,3 % z celku za ČR a jejich orientační hodnota se podílela 7,0 %.

Počet stavebních povolení a ohlášení vydaných stavebními úřady na území Olomouckého kraje od roku 2021 klesal až na 4 072 povolení v roce 2023, naproti tomu jejich orientační hodnota byla v roce 2023 nejvyšší od vzniku kraje v roce 2000 a v mezikrajském srovnání se jednalo o pátou nejvyšší hodnotu.

Vydaných stavebních povolení v roce 2023 bylo oproti předchozímu roku o 371 méně (tj. o 8,4 %). Bylo vydáno méně povolení jak na stavby budov (celkem 2 535 povolení, o 10,7 % méně), tak i na inženýrské stavby (1 537 povolení, o 4,2 % méně). K poklesu počtu povolení došlo především u povolení na novou výstavbu (2 550 povolení, o 13,6 % méně), povolení ke změně dokončených staveb bylo o 32 více (1 522 povolení, o 2,1 % více než v roce 2022).

Graf 3. 11 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Olomouckém kraji

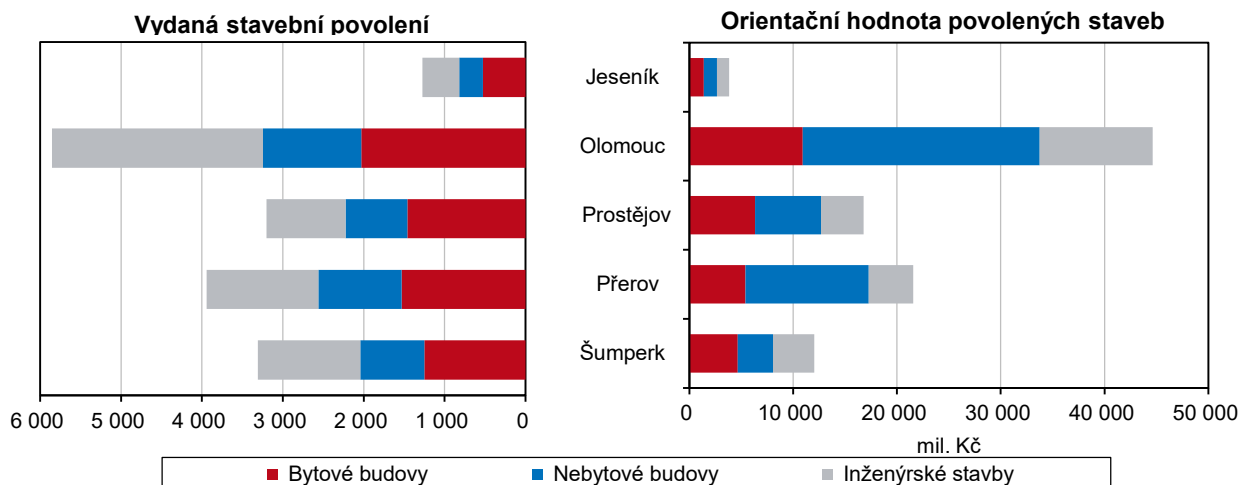
Zdroj: ČSÚ

Orientační hodnota povolených staveb v kraji ve výši 32 662 mil. Kč představovala ve srovnání s předcházejícím rokem o polovinu vyšší hodnotu (nárůst o 53,4 %, v běžných cenách). Zvýšila se orientační hodnota jak staveb budov (celkem 25 043 mil. Kč, o 63,9 % více) tak inženýrských staveb (7 619 mil. Kč, o 26,8 % více). Hodnota nové výstavby se předpokládá ve výši 18 832 mil. Kč (o 18,6 % více) a hodnota změn dokončených staveb ve výši 13 830 mil. Kč (o 155,9 % více než v roce 2022).

Graf 3. 12 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Olomouckého kraje v letech 2020 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Největší stavební investice se plánují na území okresu Olomouc.

Z pohledu jednotlivých okresů kraje nejvíce asi třetina stavebních povolení byla v posledních letech vydána v okrese Olomouc a nejméně v okrese Jeseník, kde počet vydaných stavebních povolení nedosahoval ani desetiny z jejich celkového počtu v kraji. A také orientační hodnota povolených staveb na Jesenicku byla velmi

nížká a v průměru posledních 4 let nedosahovala ani 4% podílu na hodnotě staveb v kraji. Naproti tomu předpokládaná hodnota staveb na Olomoucku zaujímala téměř 50% podíl.

Bytová výstavba

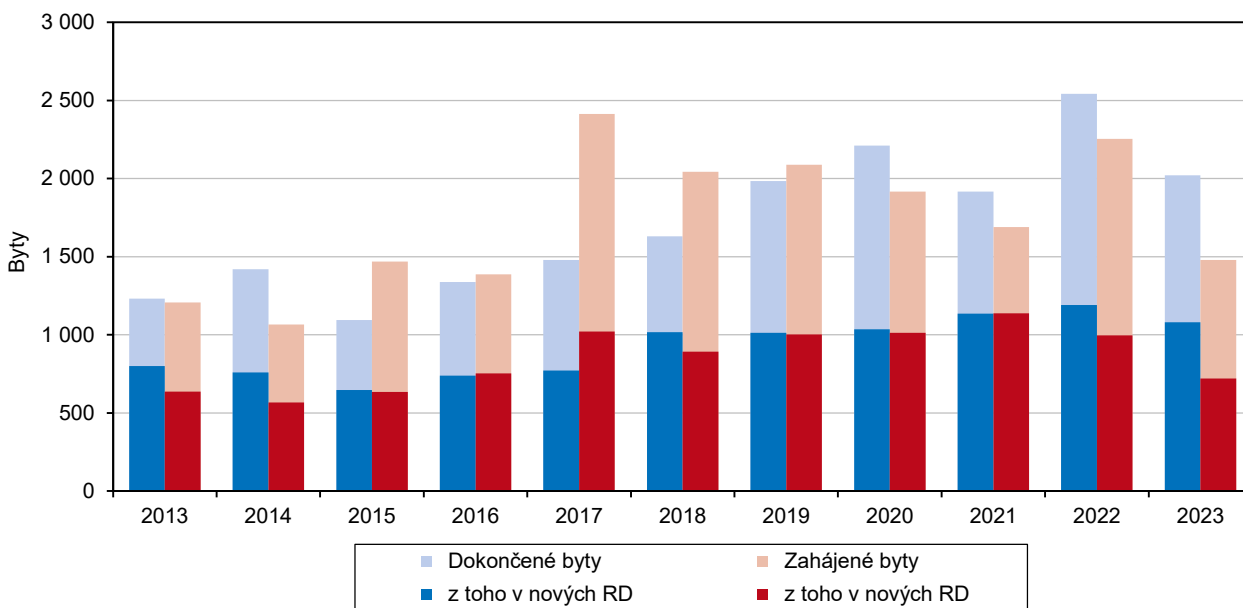
Počet zahájených bytů v kraji tvořil 4,1 % z celkového počtu zahájených bytů v České republice v roce 2023.

Po výrazném zvýšení počtu zahájených bytů v roce 2022 znamenal rok 2023 snížení jejich počtu. Celkem bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zahájeno 1 479 bytů, tj. o 34,4 % méně než v roce 2022. V novostavbách, které reprezentují klíčovou skupinu rezidenční výstavby, bylo zahájeno 1 105 bytů. Meziročně jejich počet klesl o 38,2 % na sedmileté minimum. Zbývajících 374 bytů bylo zahájeno v rámci změn již dokončených staveb, což bylo o 19,9 % méně než v roce předchozím.

V nových rodinných domech bylo vloni zahájeno 721 bytů (meziročně o 27,7 % méně) a v nových bytových domech 384 bytů (meziročně o 50,5 % méně). Výrazný úbytek nově zahájených bytů v rámci developerských projektů bytových domů nejvíce přispěl k meziročnímu poklesu zahájené bytové výstavby v Olomouckém kraji.

Graf 3. 13 Bytová výstavba v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

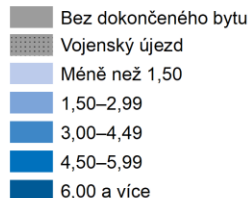
Z celkového počtu 1 479 zahájených bytů bylo 29,8 % z nich situováno v okrese Olomouc (441 bytů), 24,6 % v okrese Prostějov (364 bytů), 24,1 % v okrese Šumperk (356 bytů), 16,6 % v okrese Přerov (246 bytů) a 4,9 % v okrese Jeseník (72 bytů). V rámci Olomouckého kraje byl citelný meziroční pokles počtu zahájených bytů sledován na Olomoucku (o 59,5 %) a Přerovsku (o 32,4 %). Meziroční zvýšení charakterizovalo pouze Jesenícko (o 33,3 %).

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zahájeno 2,3 bytů. V mezikrajském srovnání se jednalo o 3. nejnižší hodnotu, která zřetelně zaostala za republikovým průměrem (3,3 ‰). Nejvyšší intenzita zahájené bytové výstavby v kraji náležela okresům Prostějov (3,3 ‰) a Šumperk (3,0 ‰). S odstupem následovaly okresy Jeseník (1,9 ‰), Přerov (1,9 ‰)

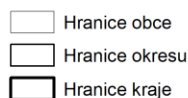
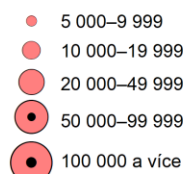
a Olomouc (1,8 ‰). Zatímco v roce 2022 bylo na Olomoucku zahájeno relativně nejvíce bytů v kraji, v roce 2023 jich bylo relativně nejméně.

Bytová výstavba v obcích Olomouckého kraje v letech 2018 až 2023

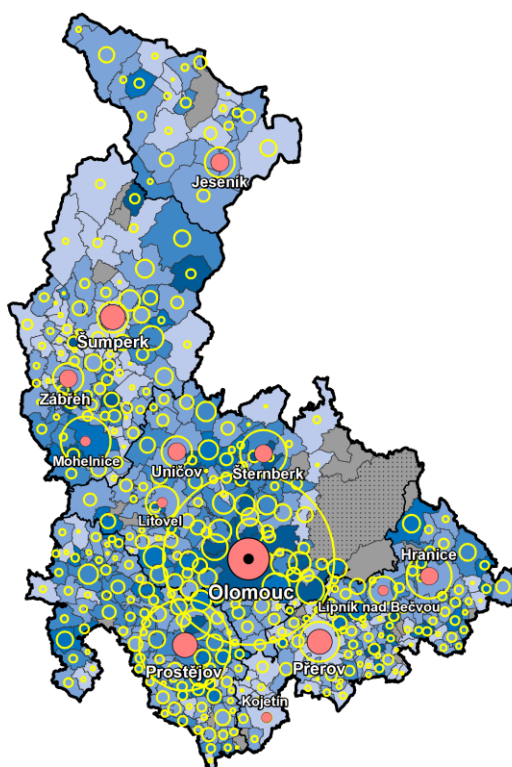
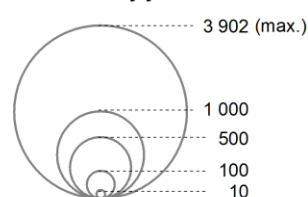
Dokončené byty na 1 000 obyvatel (roční průměr)

Obce s počtem obyvatel 5 000 a více k 31. 12. 2023

Dokončené byty celkem

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 představoval počet dokončených bytů v kraji 5,3 % z počtu dokončených bytů na území České republiky.

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 2 020 bytů. V porovnání s rekordním rokem 2022 došlo k poklesu o 20,6 %, přesto počet dokončených bytů zůstal čtvrtý nejvyšší od roku 1992. Počet a struktura zahájených bytů se s jistým zpožděním promítá do počtu a struktury bytů dokončených. Zcela nejvíce bytů je v rámci kraje dlouhodobě dokončováno na Olomoucku. V roce 2023 bylo v okrese Olomouc dokončeno 785 bytů (tj. 38,9 % z celého kraje). V dalším pořadí byl nejvyšší počet dokončených bytů sledován v okrese Prostějov (536 bytů, tj. 26,5 % z celého kraje), Přerov (342 bytů, tj. 16,9 %) a Šumperk (274 bytů, tj. 13,6 %). Nejnižší počet náležel okresu Jeseník (83 bytů, tj. 4,1 %). V okrese s nejvyšší stavební aktivitou, tj. na Olomoucku, se počet dokončených bytů meziročně výrazně snížil, a to o 49,3 %. Růstový trend charakterizoval okresy Jeseník (o 84,4 %), Přerov (o 56,9 %) a Prostějov (o 44,9 %).

V novostavbách bylo dokončeno 1 675 bytů (meziročně o 28,1 % méně) a v rámci změn již dokončených staveb 345 bytů (meziročně o 61,2 % více). V podrobnějším pohledu bylo 1 080 bytů zkolaudováno v novostavbách rodinných domů (meziročně o 9,2 % méně) a 583 bytů v novostavbách bytových domů (meziročně o 48,1 % méně). Jestliže počet dokončených bytů v novostavbách rodinných domů odpovídal třetí nejvyšší hodnotě od roku 1989, v novostavbách bytových domů se jednalo o pětileté minimum.

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 dokončeno 3,2 bytů. V mezikrajském porovnání se jednalo o průměrnou

7. nejnižší hodnotu, která zůstala pod republikovým průměrem (3,5 ‰). Nejvyšší intenzita dokončené bytové výstavby v Olomouckém kraji náležela okresu Prostějov (4,9 ‰), který jako jediný překonal republikový průměr. Následovaly okresy Olomouc (3,3 ‰), Přerov (2,7 ‰), Šumperk (2,3 ‰). Pořadí uzavřel v Olomouckém kraji okres Jeseník (2,2 ‰).

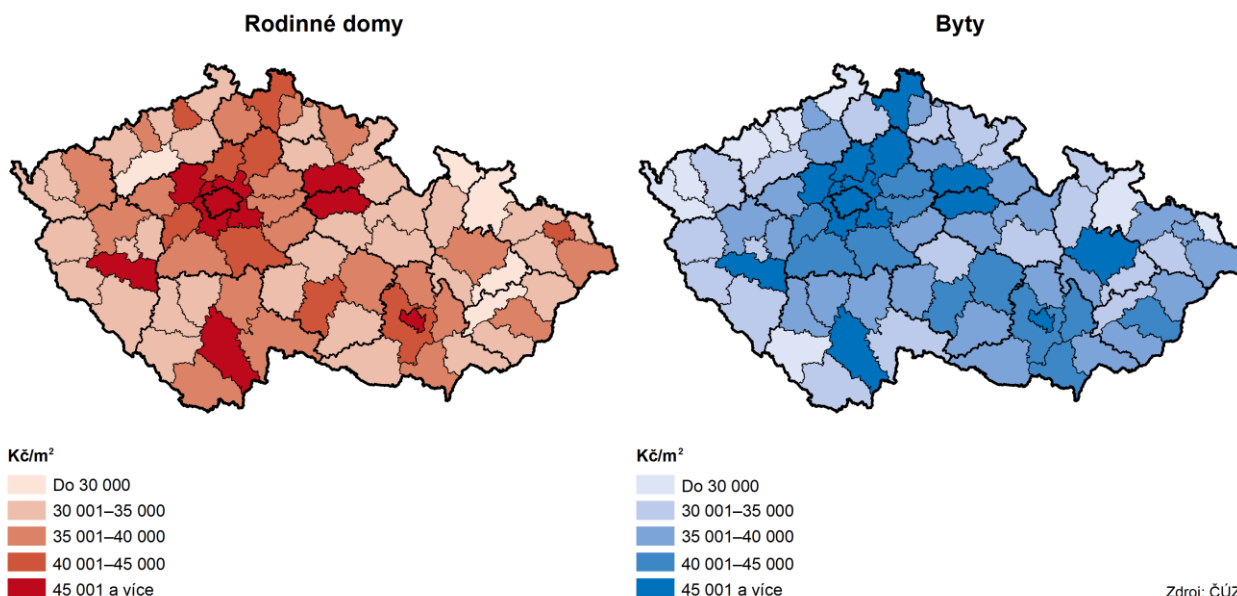
Z podkladů k dokončeným bytům máme i informace o investičních nákladech na výstavbu. Tyto zaznamenaly nebývalý růst. V roce 2023 byly zjištěné náklady na výstavbu nového bytu v rodinném domě v kraji v hodnotě 4,65 mil. Kč, zatímco v roce 2020 to bylo „jen“ 3,51 mil. Kč. Náklady na výstavbu 1 dokončeného bytu v novém bytovém domě dosáhly v roce 2023 částky 3,63 mil. Kč, ve srovnání náklady v roce 2020 byly vypočteny na 1,82 mil. Kč. V přepočtu na 1 m³ obytné plochy se náklady v roce 2023 vyšplhaly u nových rodinných domů na 53,3 tis. Kč a u bytů v nových bytových domech na 87,6 tis. Kč. Průměrná hodnota v České republice dosáhla podle dat za rok 2023 na 54,3 tis. Kč/m³ obytné plochy u bytů v rodinných domech a na 67,7 tis. Kč/m³ obytné plochy u bytů v bytových domech.

Ceny nemovitostí

Vývoj cen nemovitostí v kraji kopíroval vývoj cen v republice.

Z podkladů katastru nemovitostí, kterými disponuje Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK) o uskutečněných prodejkách domů a bytů, lze vyvodit průměrné kupní ceny a cenové indexy nemovitostí. Průměrná kupní cena rodinného domu v Olomouckém kraji prodaného v roce 2022 činila 38 518 Kč/m². V okresním srovnání se pohybovala od 33 890 Kč/m² v okrese Jeseník po 42 866 Kč/m² v okrese Olomouc. Průměrná kupní cena bytu dosáhla v Olomouckém kraji na 48 451 Kč/m², nejnižší byla opět na Jesenícku (36 869 Kč/m²) a nejvyšší na Olomoucku (57 519 Kč/m²), přičemž v městě Olomouci kupní cena bytu v roce 2022 dosáhla průměrné hodnoty 66 213 Kč/m² (v Praze to bylo 112 677 Kč/m²).

Průměrné kupní ceny rodinných domů a bytů v okresech v období let 2020 až 2022

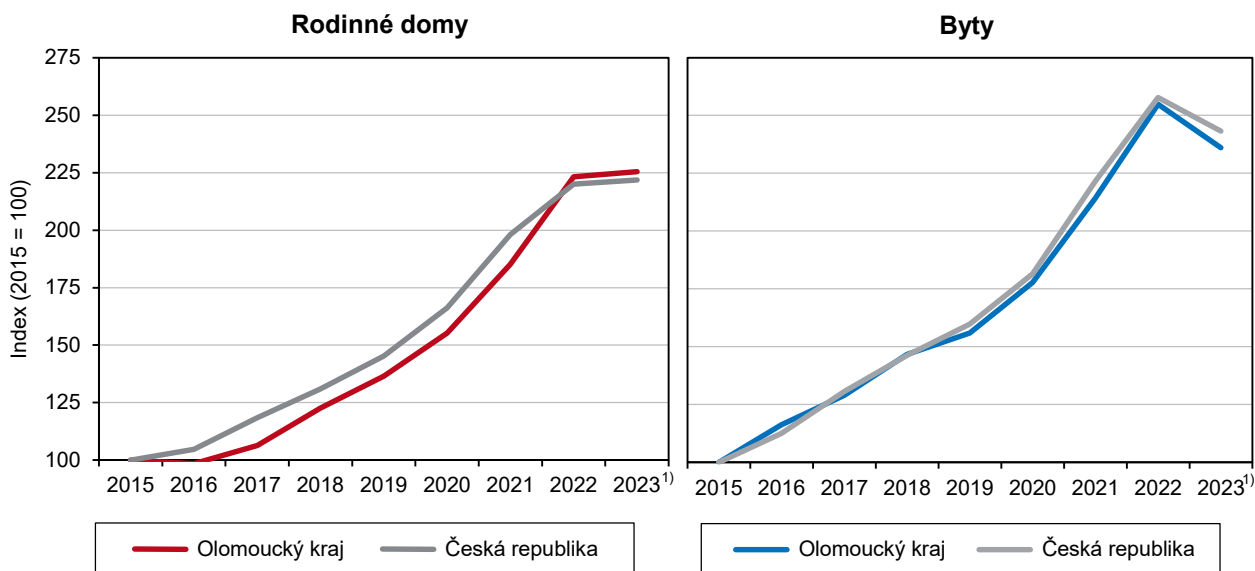

Trh nemovitostí zaznamenal v minulých letech cenový růst, který by se měl ale podle předběžných dat za rok 2023 zastavit. Dokládají to ukazatele indexů cen, a to jak rodinných domů, jejichž index cen by měl v roce 2023 stagnovat na úrovni cen předchozího roku, tak i indexy cen bytů, které by měly dokonce zaznamenat pokles

pod úroveň roku 2022. Podle předběžných údajů za rok 2023 by měly průměrné ceny rodinných domů v Olomouckém kraji dosahovat na 125,5 % cen domů v základním období v roce 2015 a ceny bytů by měly zaznamenat pokles na 136,0 % cen bytů v základním srovnávaném období roku 2015.

Graf 3. 14 Indexy cen nemovitostí v Olomouckém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: data ČÚZK

¹⁾ údaje za rok 2023 jsou předběžné

Doprava

Délka silnic a dálnic v kraji tvořila 6,5 % z celkové jejich délky v ČR a stejným podíl platil i v případě délky železničních tratí.

Podle dat Ředitelství silnic a dálnic s. p. bylo k 1. 1. 2024 v kraji evidováno celkem 3 609,4 km silnic a dálnic. Po přepočtu na 100 km² rozlohy kraje připadalo 68,5 km silnic a dálnic. Rozložení silnic odpovídá přírodním podmínkám, nejhustější síť je vedena v okrese Prostějov (87,1 km silnic a dálnic na 100 km² rozlohy okresu) a nejmenší hustota silniční sítě byla zjištěna v okrese Jeseník (41,0 km/100 km², nejméně i ve srovnání okresů celé republiky).

Z celkové délky silnic bylo v kraji s meziročním nárůstem 4 km v provozu 144 km dálnic, z toho 50 km I. třídy (převážně na Přerovsku). Silnic bylo v kraji využíváno 3 465,6 km, z toho bylo 354,6 km silnic I. třídy určených pro dálkovou a mezinárodní dopravu a 935,3 km silnic II. třídy pro dopravu mezi okresy.

Podle Správy železnic k 31. 12. 2023 činila provozní délka železničních tratí v Olomouckém kraji 621,7 km. A podle Státní plavební správy existovaly v kraji 2,0 km splavných vodních cest pro pravidelnou dopravu (nejméně ve srovnání s ostatními kraji).

Počty dopravních prostředků každoročně rostou. Na konci roku 2023 bylo v Registru silničních vozidel v kraji zapsáno 339,5 tis. osobních aut, 39,9 tis. nákladních automobilů, 79,4 tis. motocyklů a 675 autobusů.

V přepravě cestujících podle dat Ministerstva dopravy docházelo po poklesu cestujících v letech 2020 a 2021 z důvodu pandemie k nárůstu počtu přepravených. V roce 2023 bylo v rámci kraje přepraveno 27,4 mil. osob veřejnou autobusovou

dopravou, 59,3 mil. osob městskou hromadnou dopravou a dalších 16,5 mil. osob železniční dopravou.

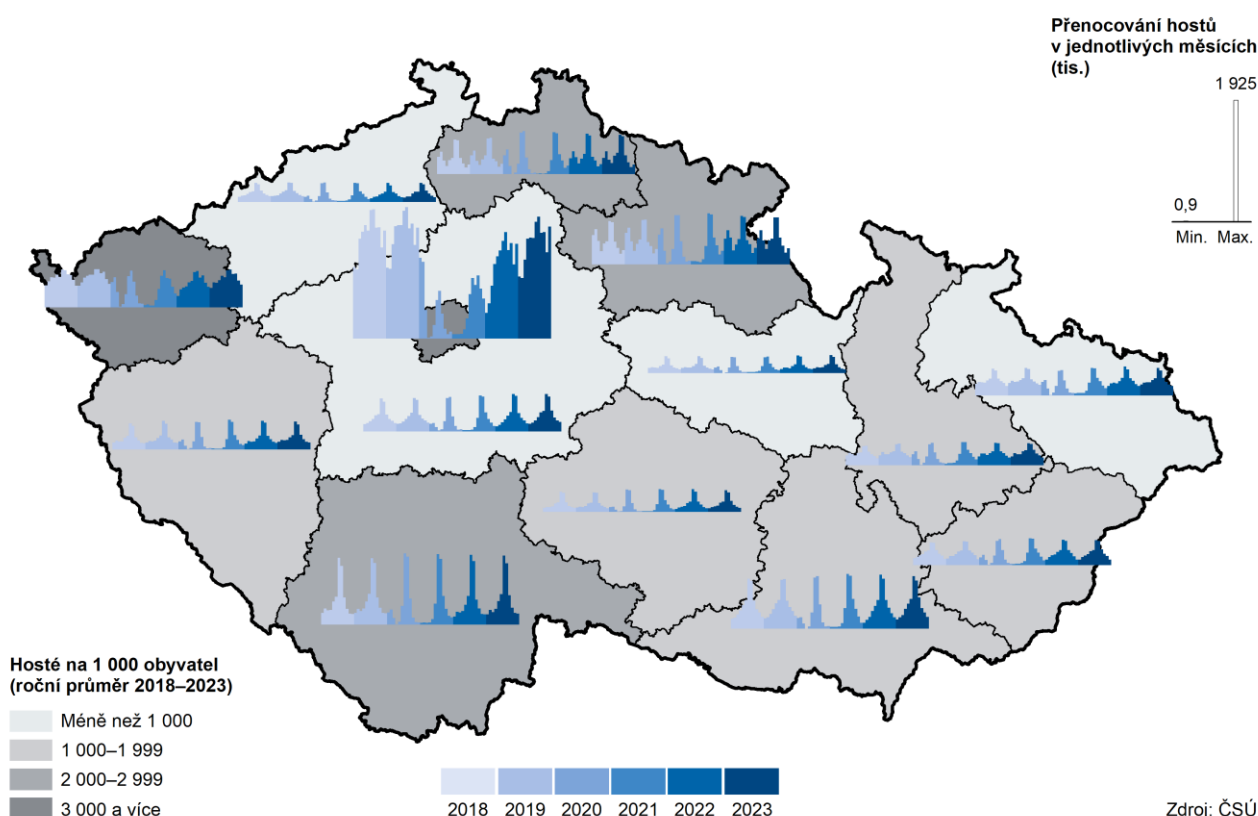
Sledovaná přeprava věcí byla v posledních letech nejvyšší v roce 2021. Pohyb věcí po železnici pak zaznamenal postupný pokles na 164 tis. t věcí přepravených v rámci kraje, 621 tis. t věcí vyvezených z kraje a 569 tis. t věcí dovezených do kraje. V silniční nákladní dopravě byl v roce 2022 nižší pohyb, který se ale v roce 2023 navýšil na 21,3 mil. t věcí přepravených v rámci kraje a na 11,2 mil. t vyvezených z kraje a 9,0 mil. t věcí dovezených do kraje.

Cestovní ruch

Podíl Olomouckého kraje na celkové HPH odvětví cestovního ruchu činil 3,9 % (podle předběžných dat za rok 2022).

Odvětví cestovního ruchu patřilo k nejvíce postiženým při pandemické krizi. Dokazují to i data regionálního satelitního účtu cestovního ruchu. Hrubá přidaná hodnota zaznamenávala do roku 2020 zvyšování hodnoty. V letech 2020 a 2021 došlo v kraji k propadu o téměř 40 % oproti roku 2019. Podle předběžných dat za rok 2022 se hrubá přidaná hodnota opět navýšila (5 209 mil. Kč), ale ještě nedosáhla úrovně roku 2019 (5 443 mil. Kč v základních cenách). K výraznému snížení zaměstnanosti v kraji nedošlo (v roce 2020 bylo v cestovním ruchu zaměstnáno o 6,7 % méně zaměstnanců než v roce 2019). V roce 2022 bylo v odvětví cestovního ruchu zaměstnáno 10 387 osob (meziročně o 3,1 % více, předběžná data).

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2018 až 2023

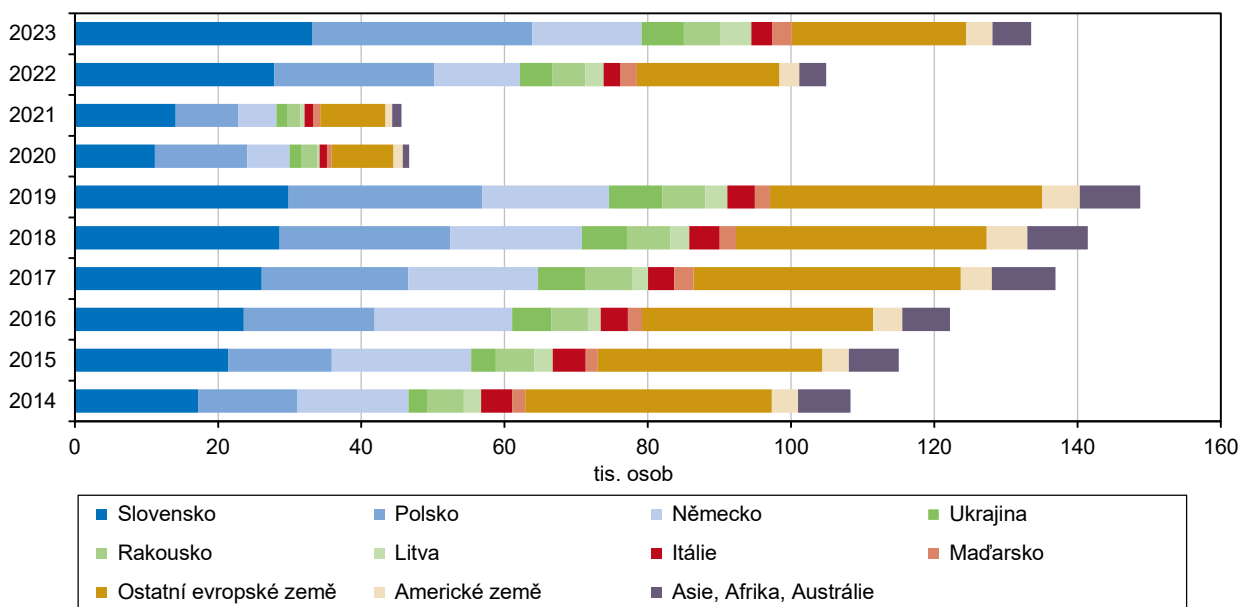
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních kraje zaujímala 4,7% podíl jejich celkové kapacity.

V nabídce hromadných ubytovacích zařízení Olomouckého kraje dochází od pandemie k poklesu počtu zařízení, v roce 2023 bylo evidováno 541 zařízení s 10 320 pokoji, 26 684 lůžky a 1 775 místy pro stany a karavany. Jednalo se o 116 hotelů, 265 penzionů, 53 turistických ubytoven, 23 kempů či chatových osad a dalších 84 zařízení vyčleňujících lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch jako jsou

lázně, koleje, podnikové ubytovny apod. Většina byla soustředěna v turisticky vyhledávané oblasti Jeseníků (177 zařízení v okrese Šumperk a 167 v okrese Jeseník) anebo v krajském městě a jeho okolí (62 zařízení přímo v Olomouci). Tomu odpovídá i návštěvnost, kdy polovina ubytovaných hostů směřovala do Jeseníků (28,8 % z hostů v ubytovacích zařízeních v okrese Šumperk a 19,9 % v okrese Jeseník) a téměř 40 % do okresu Olomouc (38,0 % z hostů ubytovaných v Olomouckém kraji).

Graf 3.15 Zahraniční hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle země původu v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V zařízeních Olomouckého kraje se ubytovalo 3,6 % hostů z celkového počtu ubytovaných v ČR

Rostoucí návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení byla přerušena omezením cestování a poskytování ubytovacích služeb v letech 2020 a 2021. V následujících letech došlo k oživení návštěvnosti a v roce 2023 už zjištěné ukazatele v kraji překročily hodnoty „předcovidového“ roku 2019.

V roce 2023 bylo v hromadných ubytovacích zařízeních v Olomouckém kraji ubytováno 784,7 tis. hostů. Jejich počet vzrostl meziročně o 8,6 % na zcela nejvyšší hodnotu od revize statistiky cestovního ruchu v roce 2012. V porovnání s rokem 2019 byl loňský počet ubytovaných návštěvníků vyšší o 3,0 %. Z celkového počtu bylo 651,2 tis. hostů domácích (tzv. rezidentů) a 133,5 tis. hostů ze zahraničí (tzv. nerezidentů). Počet rezidentů se meziročně zvýšil o 5,4 % a byl nejvyšší za uplynulých 12 let. Počet nerezidentů sice vzrostl o 27,3 %, přesto zůstal pod úrovní „předcovidových“ let 2017 až 2019. Podíl nerezidentů mezi všemi ubytovanými hosty v kraji činil 17,0 % a zůstal výrazně pod republikovým průměrem (43,5 %). Nejvíce byli zastoupeni hosté ze Slovenska (33,2 tis.), Polska (30,7 tis.), Německa (15,3 tis.), Ukrajiny (5,9 tis.) a Rakouska (5,2 tis.). V meziročním relativním pohledu přibýlo z 10 nejčastěji zastoupených cizích státních občanství nejvíce hostů z Litvy (o 67,1 %), Polska (o 37,4 %) a Ukrajiny (o 30,4 %). Nejvyšší absolutní růst návštěvnosti náležel turistům z Polska (o 8,3 tis.) a Slovenska (o 5,4 tis.).

...a hosté zde strávili 4,2 % z celkového počtu přenocování v ČR.

V roce 2023 strávili hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Olomouckém kraji 2 350,5 tis. nocí, tj. o 2,6 % více než v roce 2022. Jednalo se o nejvyšší stav od roku 2012, který o 1,6 % překonal dosud rekordní úroveň z roku 2019 (2 312,9 tis. nocí). Z celkového úhrnu připadalo 2 041,4 tis. nocí na rezidenty a 309,1 tis. nocí na nerezidenty. U domácích návštěvníků se počet přenocování zvýšil o 0,1 % a byl nejvyšší za uplynulých 12 let. U zahraničních návštěvníků došlo ke čtvrtinovému růstu na rovněž nejvyšší hodnotu za uplynulých 12 let (22,8 %).

Mezi nerezidenty zaznamenali nejvyššího počtu přenocování turisté ze Slovenska (66,5 tis. nocí), Polska (58,0 tis. nocí) a Německa (36,4 tis. nocí). S odstupem následovali hosté ze Španělska (13,1 tis. nocí) a Ukrajiny (12,6 tis. nocí). Porovnáním 10 nejčastěji zastoupených cizích státních občanství charakterizoval relativně nejvyšší meziroční přírůstek počtu přenocování turisty ze Španělska (o 78,1 %), Ukrajiny (o 41,3 %) a Polska (o 40,5 %). Absolutně nejvyšší meziroční růst náležel nejčastěji přijíždějícím cizincům, tj. Polákům (o 16,7 tis.) a Slovákům (o 8,1 tis.).

V lázeňských ubytovacích zařízeních na území Olomouckého kraje bylo v roce 2023 ubytováno 46,1 tis. hostů, kteří zde strávili 624,8 tis. nocí. Počet hostů se meziročně snížil o 3,3 % a počet přenocování o 1,4 %. V důsledku tohoto vývoje došlo k prodloužení průměrné doby přenocování z 13,3 nocí v roce 2022 na 13,6 nocí v roce 2023. Drtivou část lázeňských hostů tvořili Češi (98,9 % ze všech ubytovaných lázeňských hostů).

4. Životní prostředí

Pro zjištění stavu životních podmínek jsou sledovány ukazatele životního prostředí i na krajské úrovni.

V rámci životního prostředí můžeme sledovat trendy týkající se přirozených složek jako je krajina, voda, půda a ovzduší. Můžeme hodnotit strukturu půdního fondu, ekologické hospodaření na půdě, chráněná území, ochranu vody a ovzduší a také vynaložené prostředky na ochranu životního prostředí. V posledních letech docházelo k rozšiřování ekologického zemědělství, snižování znečištění ovzduší, snižování spotřeby vody a produkce odpadů.

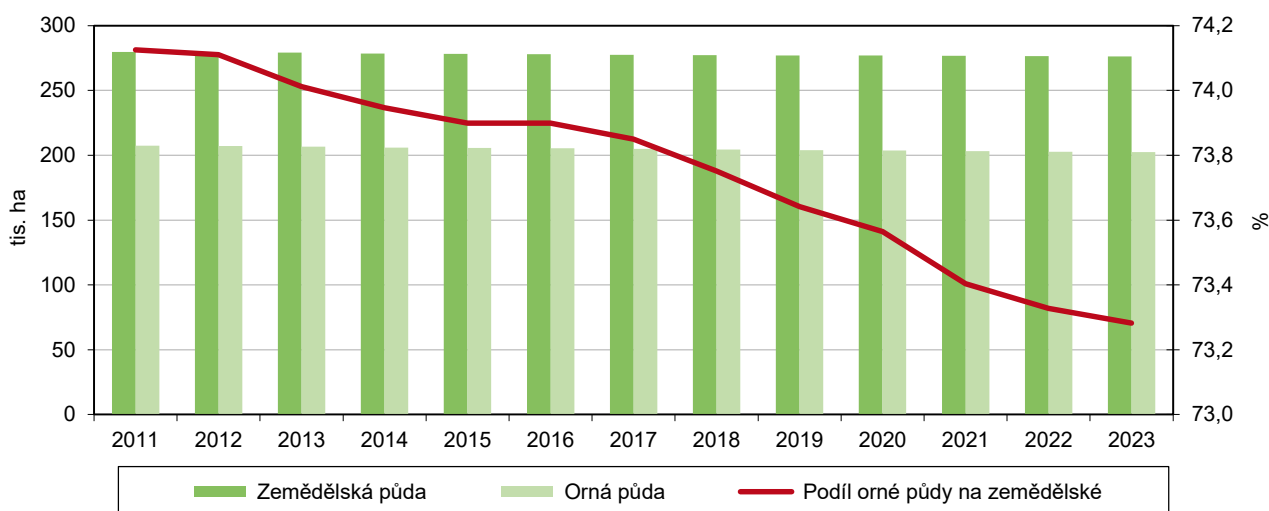
Půdní fond

Olomoucký kraj tvoří 6,7 % rozlohy České republiky.

Olomoucký kraj se rozkládá na rozloze 527 155 ha (k 31. 12. 2023, Český úřad zeměměřický a katastrální). Rozloha zemědělské půdy (52,4 %) byla na konci roku 2023 větší než rozloha nezemědělské půdy (47,6 % z celkové rozlohy kraje), ale její výměra i podíl se každým rokem snižovala (od konce roku 2018 pokles o 1 131 ha). V rámci zemědělské půdy klesala především plocha orné půdy (od konce roku 2018 pokles o 2 130 ha), která zaujímal podíl 38,4 % na celkové výměře kraje. Její rozloha se snižovala ve prospěch trvalých travních porostů (10,9 % z celkové výměry), zahrad (2,5 %) a z nezemědělské půdy se rozšiřoval rozsah lesů (35,4 %).

Graf 4. 1 Výměra zemědělské a orné půdy v Olomouckém kraji

Zdroj: ČÚZK

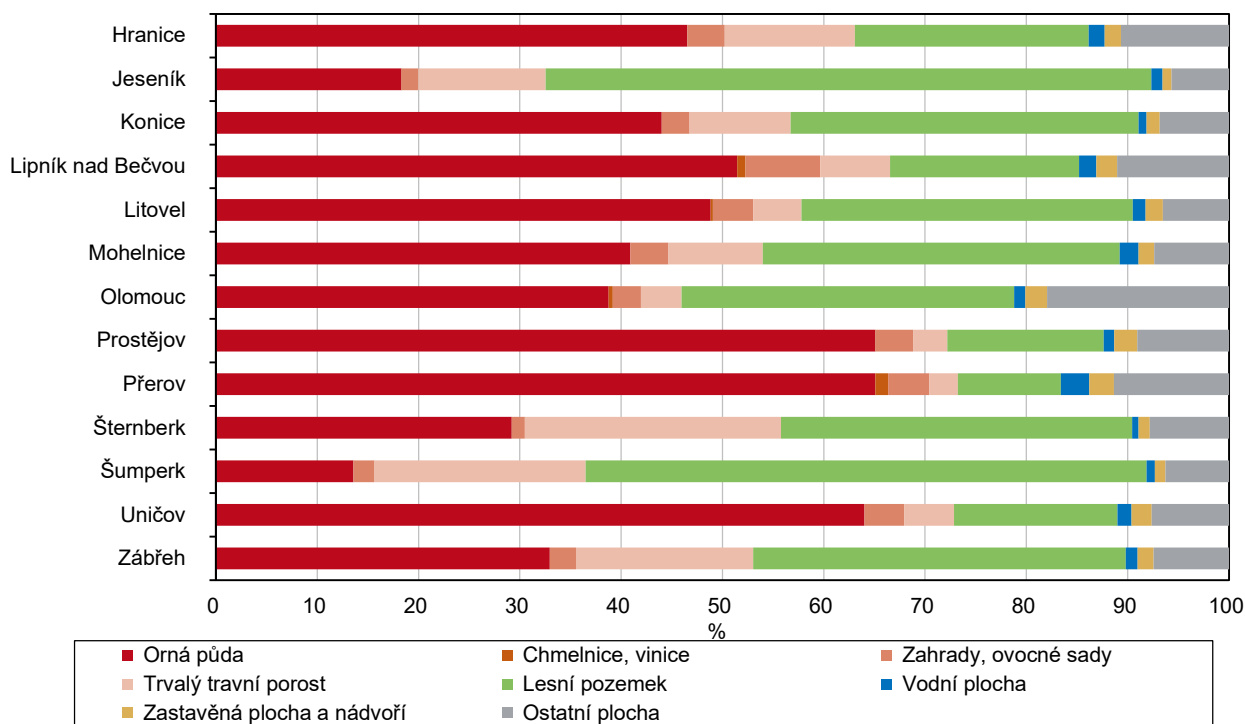
Pro hodnocení ekologické rovnováhy krajiny se využívá koeficient ekologické stability, který ukazuje na poměr ploch relativně ekologicky stabilních (lesy, trvalé travní porosty, zahrady, apod.) k rozloze ploch relativně nestabilních (orná půda, zastavěné plochy apod.). Vypočtený index pro Olomoucký kraj k 31. 12. 2023 dosahoval výše 1,026, což hodnotilo kraj jako celkem vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Nicméně se jedná o průměrnou hodnotu, která v rámci jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) vykazovala velké rozdíly. Nejvyšší hodnoty byly zjištěny na Šumpersku a Jesenicku (3,789 resp. 3,020), a tím bylo jejich území zařazeno mezi přírodní a přírodě blízkou krajinu s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur. A naopak do území s nadprůměrným využíváním se zřetelným narušením přírodních struktur bylo zařazeno území SO ORP Přerov (koeficient ekologické stability 0,268) a k tomuto hodnocení se přibližují i správní obvody ORP Prostějov (0,309) a Uničov (0,358).

Při výpočtu koeficientu se vychází ze zastoupení druhů pozemků, které odpovídá přírodním podmínkám v jednotlivých SO ORP v Olomouckém kraji. Nejvyšší podíl orné půdy mají na jihu kraje v zeměpisné oblasti Haná v SO ORP Prostějov a Přerov (shodně 65,1 % z rozlohy k 31. 12. 2023), a naopak nejnižší zastoupení pak v obvodech zahrnujících hornatě Jeseníky na Šumpersku (13,6 %) a Jesenícku (18,3 %). V těchto SO evidovaly nejvyšší podíly lesních pozemků (59,8 % v Jeseníku a 55,4 % na Šumperku). A lesy na druhé straně pokrývají jen desetinu území SO ORP Přerov (10,2 %). Čtvrtinu území SO ORP Šternberk tvořily trvalé travní porosty (25,3 %), zatímco na Přerovsku to bylo jen 2,8 % z rozlohy tohoto SO ORP. Největší rozloha zastavěných ploch byla evidována na Olomoucku (1 744 ha, tj. 2,1 % z rozlohy SO ORP) a ještě větší podíl zaujímal zastavěná plocha na Přerovsku a Prostějovsku (2,4 % resp. 2,3 %). Na Olomoucku byl zjištěn nejvyšší podíl tzv. ostatních ploch (18,0 %), které představují pozemky k dopravě, skladištní a dílenské prostory, rekreační plochy, státní přírodní rezervace apod.

Graf 4. 2 Struktura půdy podle správních obvodů ORP Olomouckého kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČÚZK

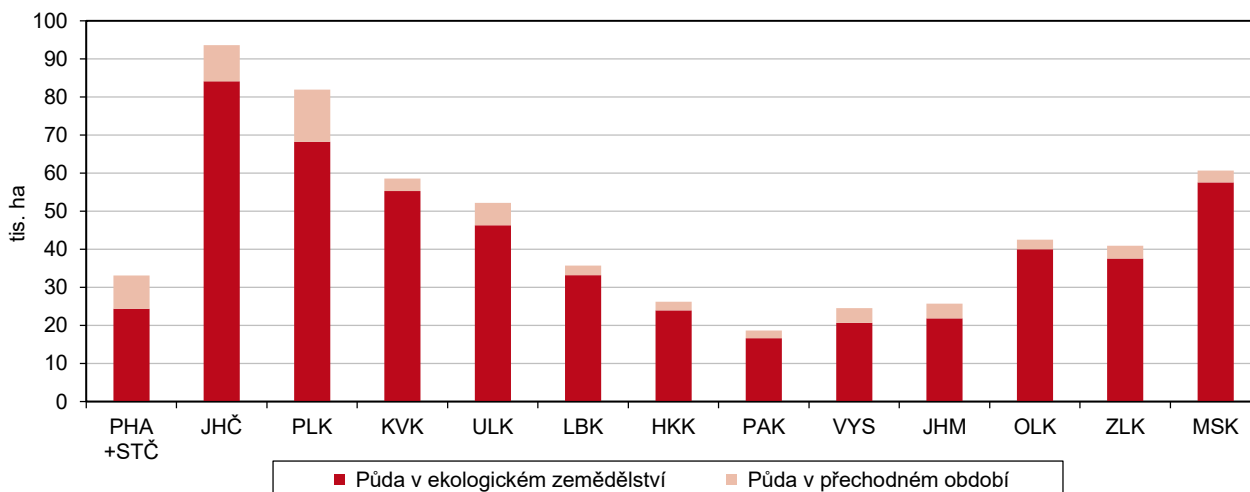
Ekologické zemědělství

Na republikové úrovni ekologicky obhospodařované půdy se kraj podílel 7,2 %.

Pro udržení zdravého životního prostředí je podporované šetrné hospodaření na zemědělské i zalesněné půdě. Ekologické zemědělství, kdy dochází k produkci potravin za použití přírodních látek a procesů bez aplikace průmyslových hnojiv, syntetických přípravků, s etickým přístupem k chovaným zvířatům apod., je dlouhodobě sledováno Ministerstvem zemědělství ČR. Výměry ekologicky obhospodařované půdy v kraji pozvolna rostou. Na konci roku 2023 bylo v podmínkách ekologického zemědělství v Olomouckém kraji zapsáno 40,0 tis. ha pozemků a dalších 2,5 tis. ha ploch se nacházelo ve fázi přechodného období, k 31. 12. 2018 to bylo 36,4 tis. ha v ekologickém zemědělství a 3,4 tis. ha v přechodném období.

Graf 4. 3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2023

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

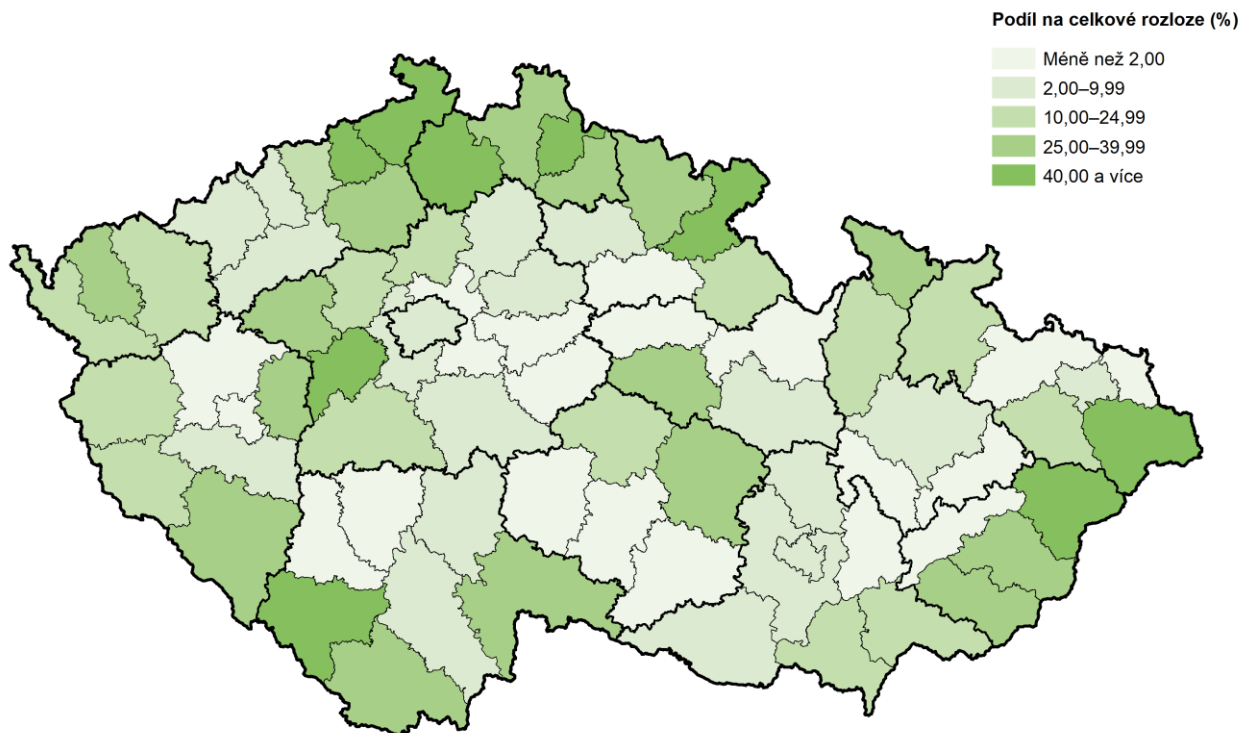

Chráněná území

Rozloha zvláště chráněných území v Olomouckém kraji se na jejich celkové rozloze podílela 4,5 %.

Množství chráněných území v Olomouckém kraji ukazuje na hodnotu přírodního bohatství. Z důvodu ochrany přírody a krajiny bylo na území Olomouckého kraje vyhlášeno 167 zvláště chráněných území s rozlohou 59,0 tis. ha, která zaujímala 12,0 % z celkové rozlohy kraje. Zahrnovala 2 chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a Jeseníky, dále 11 národních přírodních rezervací, 11 národních přírodních památek, 47 přírodních rezervací a 96 přírodních památek.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2023

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky; se zohledněním vzájemných překryvů chráněných území (bez započtení maloplošných ZCHÚ ležících na území velkoplošných ZCHÚ)

Zdroj: AOPK ČR

Všechny státy Evropské unie vytvářejí na svém území soustavy chráněných území Natura 2000. V Olomouckém kraji podle stavu k 31. 12. 2023 soustava Natura 2000 zahrnovala 4 ptačí oblasti na rozloze 89,3 tis. ha (Králický Sněžník, Jeseníky, Litovelské Pomoraví, Libavá) a 72 evropsky významných lokalit s rozlohou 44,7 tis. ha, z nichž mezi rozlohou největší patří Libavá, Rychlebské hory - Sokolský hřbet a Račí údolí, Praděd, Keprník, Litovelské Pomoraví, Království, Rejvíz, Rabštejn, Morava - Chropyňský luh, Hadce a bučiny u Raškova, Údolí Bystřice a další.

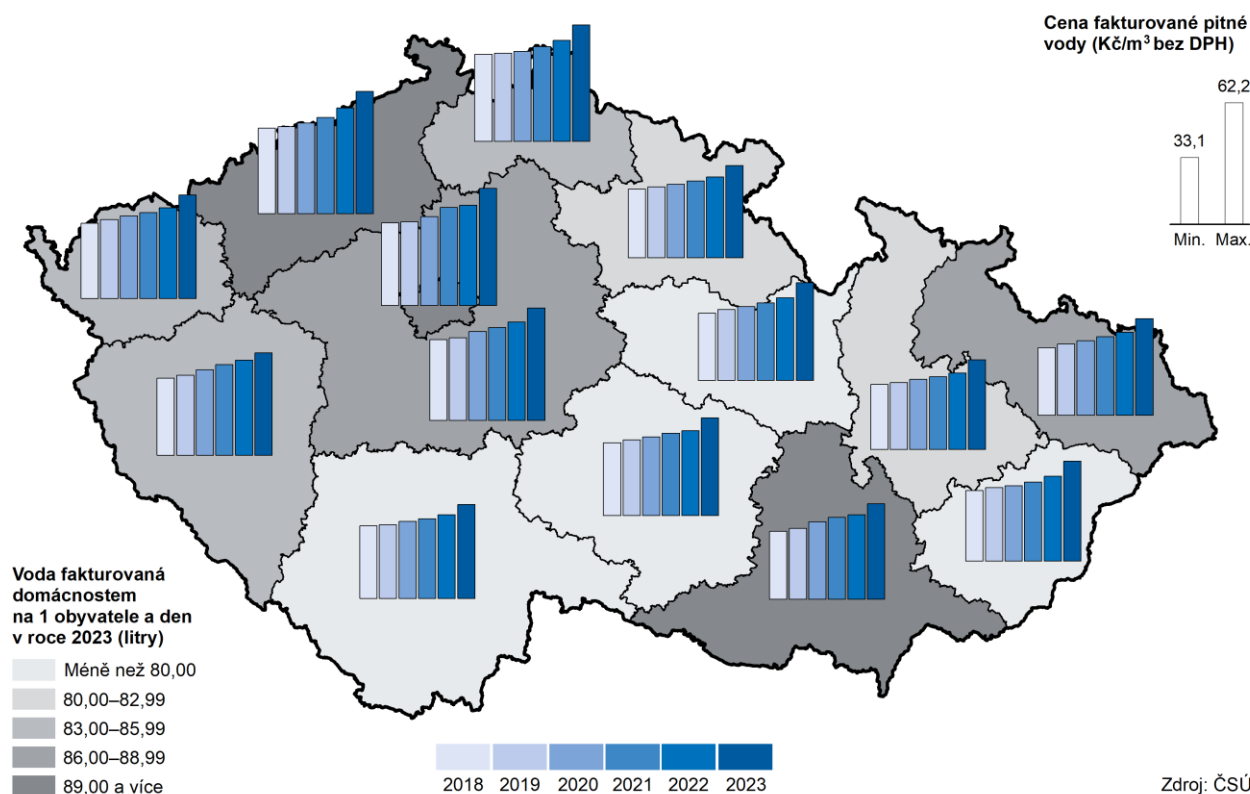
Vodovody a kanalizace

Spotřeba vody v krajských domácnostech od roku 2021 klesá a je nižší než republikový průměr na osobu za den.

Úroveň technické vybavenosti v obcích Olomouckého kraje je relativně na dobré úrovni. Vodou z veřejného vodovodu bylo v roce 2023 zásobováno 94,1 % obyvatel Olomouckého kraje. V mezikrajském srovnání se jednalo o 5. nejnižší příčku. Délka vodovodní sítě v kraji se během roku 2023 prodloužila o 11 km na 4 832 km. Meziroční nárůst zaznamenal počet vodovodních přípojek (v provozu jich bylo 141,7 tis.) i počet osázených vodoměrů (143,7 tis. kusů).

V provozovnách vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje se v roce 2023 vyrobilo 28,4 mil. m³ pitné vody. Podíl vyrobené vody z vody podzemní představoval 92,1 %, což byla nejvyšší hodnota mezi kraji ČR. Meziročně se snížilo množství fakturované pitné vody na 25,5 mil. m³. Uvedený výsledek ovlivnilo snížení objemu vody fakturované domácnostem (o 1,5 %) i objem fakturovaný ostatním odběratelům (o 0,9 %). Rozhodující podíl na celkovém objemu fakturované pitné vody však nadále měly domácnosti (70,1 %). Objem nefakturované vody dosáhl 5,2 mil. m³, z toho většinu představovaly ztráty v trubní síti (82,9 %).

Spotřeba vody a cena vody v letech 2018 až 2023

Průměrná cena vody v roce 2023 výrazně vzrostla, přesto v kraji byla nejnižší v mezikrajském srovnání.

Specifické množství vody fakturované celkem, které představuje podíl vody fakturované celkem (domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům) na jednoho napojeného obyvatele na vodovod za den, v Olomouckém kraji kleslo o 1,8 litru na 117,5 litru. Průměr za Českou republiku činil 127,1 litru na osobu a den. Spotřeba za Olomoucký kraj byla v mezikrajském srovnání druhá nejnižší. Specifické množství vody fakturované domácnostem v Olomouckém kraji kleslo v roce 2023 proti roku 2022 o 1,4 litru na 82,3 litru na osobu a den. Spotřeba pitné vody byla v Olomouckém kraji šestá nejnižší, průměr za ČR byl 86,7 litru na osobu a den.

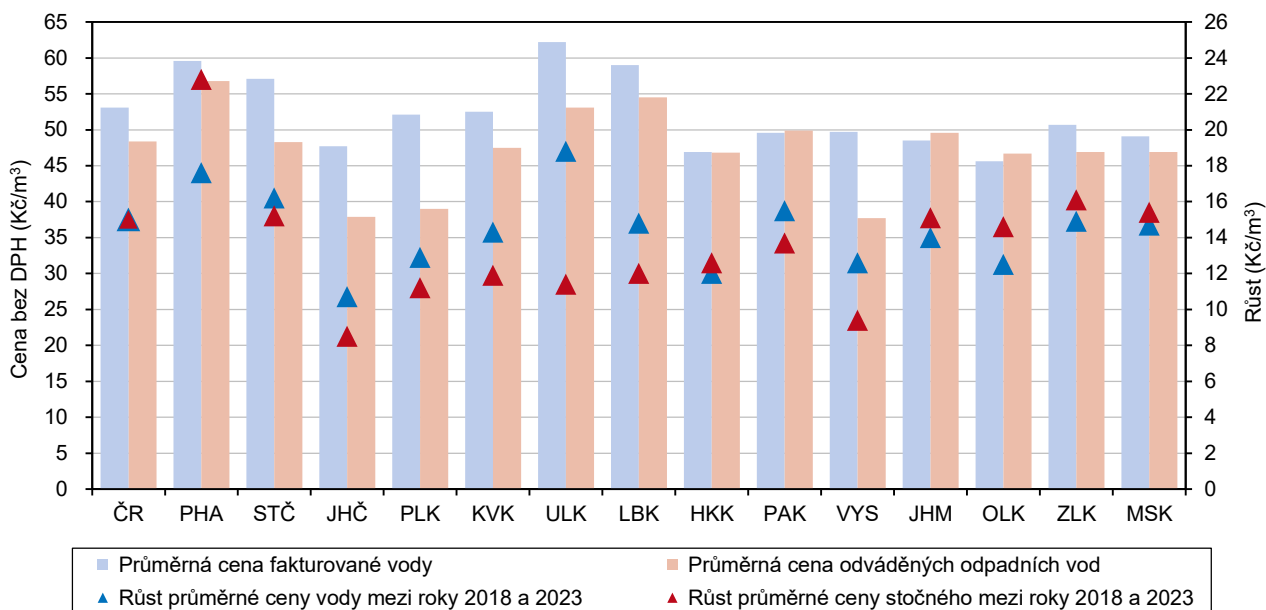
Objem tržeb za vodné celkem dosáhl ve sledovaném období 1 165,4 mil. Kč (bez DPH), což bylo meziročně o 15,8 % více proti roku 2022. V roce 2023 zaplatili spotřebitelé za 1 m³ vody (bez DPH) 45,60 Kč, tedy o 6,70 Kč (17,2 %) více než v roce 2022. Cena vody vzrostla ve všech krajích České republiky. V rámci všech 14 krajů se cena vody pohybovala v rozmezí od 45,60 Kč v Olomouckém kraji do 62,20 Kč v Ústeckém kraji.

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod činil 85,1 %.

V domech napojených na kanalizaci v roce 2023 trvale bydlelo 550 957 osob, tj. 87,1 % obyvatel Olomouckého kraje. Délka kanalizační sítě se meziročně prodloužila o 62 km na 3 417 km, počet kanalizačních přípojek byl vyšší o 3 890 napojení a čítal tak 125,4 tis. přípojek.

Graf 4.4 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod domácností podle krajů v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Do kanalizace bylo v roce 2023 vypuštěno 32,3 mil. m³ odpadních vod (včetně zpoplatněných srážkových vod), tedy o 0,2 mil. m³ méně než v roce 2022. Objem čištěných vod však meziročně vzrostl o 15,1 % na 58,5 mil. m³. Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace se mezi roky 2022 a 2023 zvýšil o 0,7 p. b. a činil 98,6 %. Do vodních toků bylo ve sledovaném roce vypuštěno 60,0 mil. m³ vody, tj. meziročně o 13,6 % více.

Za stočné (bez DPH) bylo v roce 2023 v Olomouckém kraji účtováno celkem 1 509,2 mil. Kč (meziročně o 17,1 % více). Cena stočného za 1 m³ vody (bez

DPH) dosáhla 46,70 Kč, což bylo o 7,10 Kč více než v předchozím roce. Vyšší ceny stočného zaznamenaly všechny kraje ČR. Výše uvedená cena stočného účtovaná v Olomouckém kraji byla mezi ostatními kraji čtvrtá nejnižší.

V Olomouckém kraji fungovalo 6,8 % čistíren odpadních vod z jejich celkového počtu v ČR.

Počty čistíren odpadních vod v kraji se každoročně zvyšují. V roce 2023 bylo v provozu na území Olomouckého kraje 202 čistíren odpadních vod s celkovou kapacitou 243,5 tis. m³ za den. Všechny čistírny pracovaly na mechanicko-biologickém principu. Provozy čistíren odpadních vod vyprodukovaly za minulý rok 9,9 tis. tun sušiny. Převážná část kalů byla zneškodněna přímou aplikací a rekultivací pozemků pro zemědělské účely (65,7 %), desetina objemu kalů byla zlikvidována spalováním, 15,6 % bylo zkompostováno, 1,8 % bylo vyvezeno na skládky a 6,8 % bylo zlikvidováno jiným způsobem.

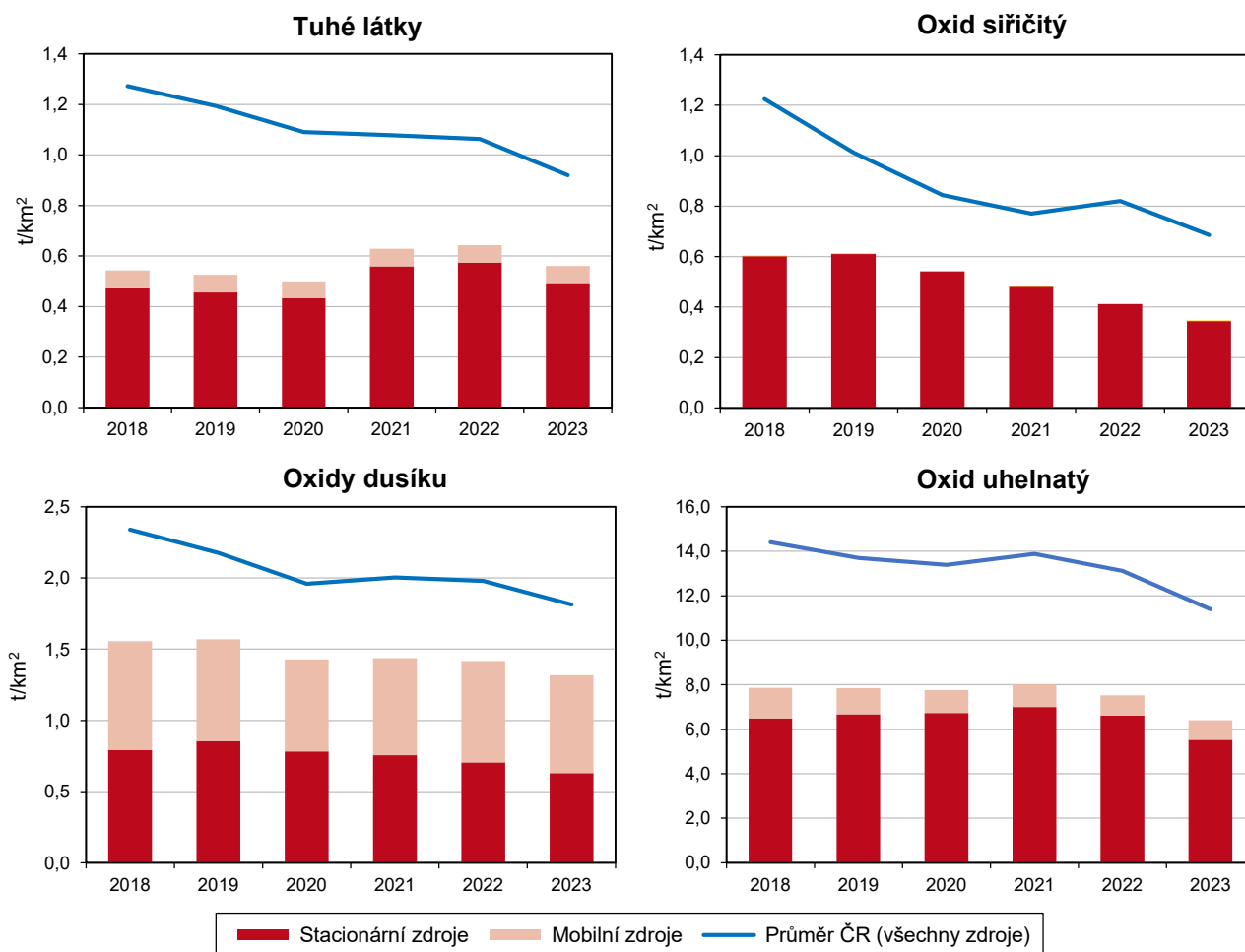
Emise

Měrné emise hlavních znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v kraji dosahovaly nižších hodnot než činil republikový průměr.

Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO) který vede Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ), poskytuje informace o hlavních znečišťujících látkách vypouštěných do ovzduší i podle krajů. Podle tohoto zdroje po stagnaci nebo i navýšení (u tuhých znečišťujících látek) v letech 2021 a 2022 došlo v roce 2023 k opětovnému návratu ke klesajícímu trendu v množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v Olomouckém kraji, a to jak ze stacionárních zdrojů (REZZO 1-3), tak i z mobilních zdrojů (REZZO 4).

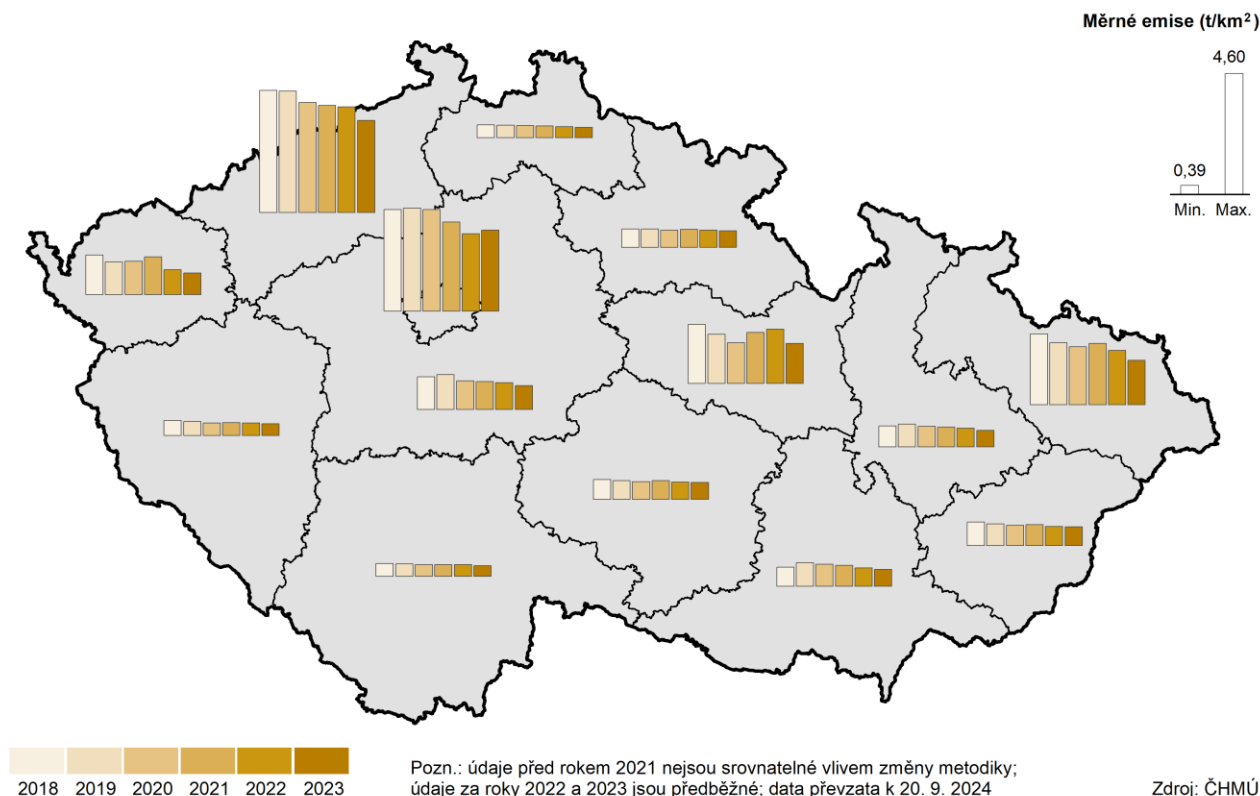
Graf 4. 5 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji

Zdroj: ČHMÚ

Podle předběžných dat za rok 2023 činily emise tuhých znečišťujících látek v kraji 2 956 t, v přepočtu na kilometr čtverečný pak 0,56 tun, což byla 5. nejnižší hodnota ve srovnání 14 krajů. Podobná situace nastala i u dalších hlavních znečišťujících látek. Emise oxidu siřičitého ve výši 0,35 t/km² byly 7. nejnižší, emise oxidu dusíku 1,32 t/km² byly 5. nejnižší a emise oxidu uhelnatého 6,41 t/km² byly 6. nejnižší v mezikrajském srovnání.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2018 až 2023

Odpady

Vytvořený odpad v kraji v roce 2022 představoval 5,9 % z jeho celkové produkce v republice.

Dalším produktem negativně ovlivňujícím životní prostředí jsou odpady. Od roku 2017, od kterého máme srovnatelná data, bylo v kraji nejvíce odpadu vyprodukováno v roce 2020 (2 956,2 tis. tun). Od tohoto roku došlo k poklesu až na hodnotu 2 327,7 tis. tun zjištěného v roce 2022, což bylo o pětinu méně oproti roku 2020 (o 21,3 %). Nebezpečné odpady tvořily 3,0 % z celkové produkce odpadů v kraji (69,7 tis. t). Po přepočtu na 1 obyvatele dosáhla produkce odpadů v kraji 3 696 kg, a to bylo o 53 kg více než činil republikový průměr. Nebezpečných odpadů v kraji ve výši 111 kg na obyvatele bylo naopak méně ve srovnání s republikovou hodnotou (145 kg/obyvatele).

Komunální odpady v kraji se podílely 6,4 % na republikovém množství komunálních odpadů.

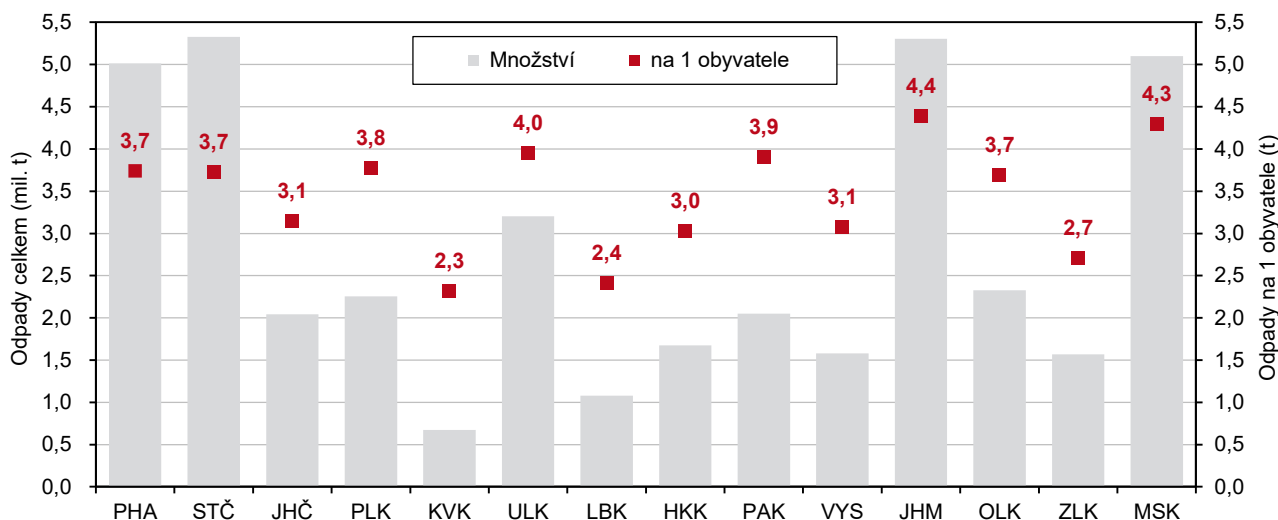
Produkce komunálních odpadů v kraji ve sledovaných letech od roku 2017 postupně stoupala až do roku 2021, kdy dosáhla výše 347,6 tis. t. V roce 2022 došlo k mírnému poklesu produkce komunálního odpadu o 0,6 tis. t (o 0,2 %). Poklesla i produkce nebezpečných komunálních odpadů z 595 t v roce 2021 na 492 t v roce 2022. Po přepočtu na 1 obyvatele vycházelo roce 2023 v Olomouckém kraji celkem 551 kg komunálních odpadů, což byla druhá nejvyšší hodnota ve srovnání 14 krajů,

vyšší (o 2 kg) byla vypočtena jen v Jihočeském kraji. Oproti průměrné hodnotě v republice (504 kg/obyvatele) to bylo o téměř 50 kg více.

Graf 4. 6 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

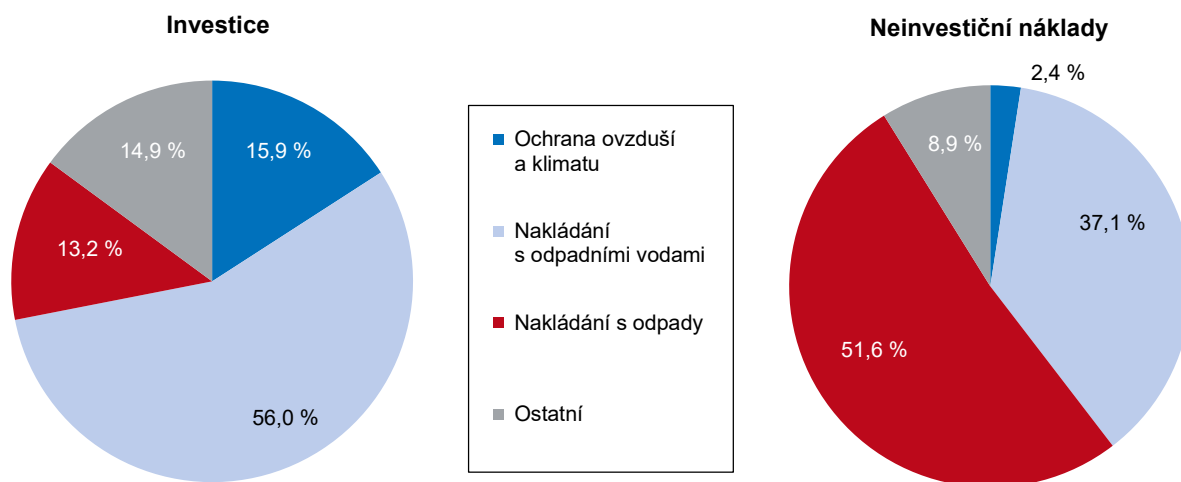
Výdaje na ochranu životního prostředí

Výdaje na ochranu životního prostředí investorů z Olomouckého kraje se na celkově vynaložených nákladech v republice podílely 4,0 %.

Výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí a neinvestiční náklady. Vykazující jednotky z Olomouckého kraje vynaložily na ochranu životního prostředí v roce 2023 celkem 5 270,1 mil. Kč (v běžných cenách), přičemž většinu tvořily neinvestiční náklady (76,5 %). Investice na ochranu životního prostředí ve výši 1 238,9 mil. Kč byly ve srovnání s rokem 2022 nižší o 8,3 %. Každoročně největší část z investic směřovala k pořízení dlouhodobého hmotného majetku v oblasti nakládání s odpadními vodami (51,4 % v roce 2023).

Graf 4. 7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Olomouckém kraji (průměr let 2018–2023)

Zdroj: ČSÚ

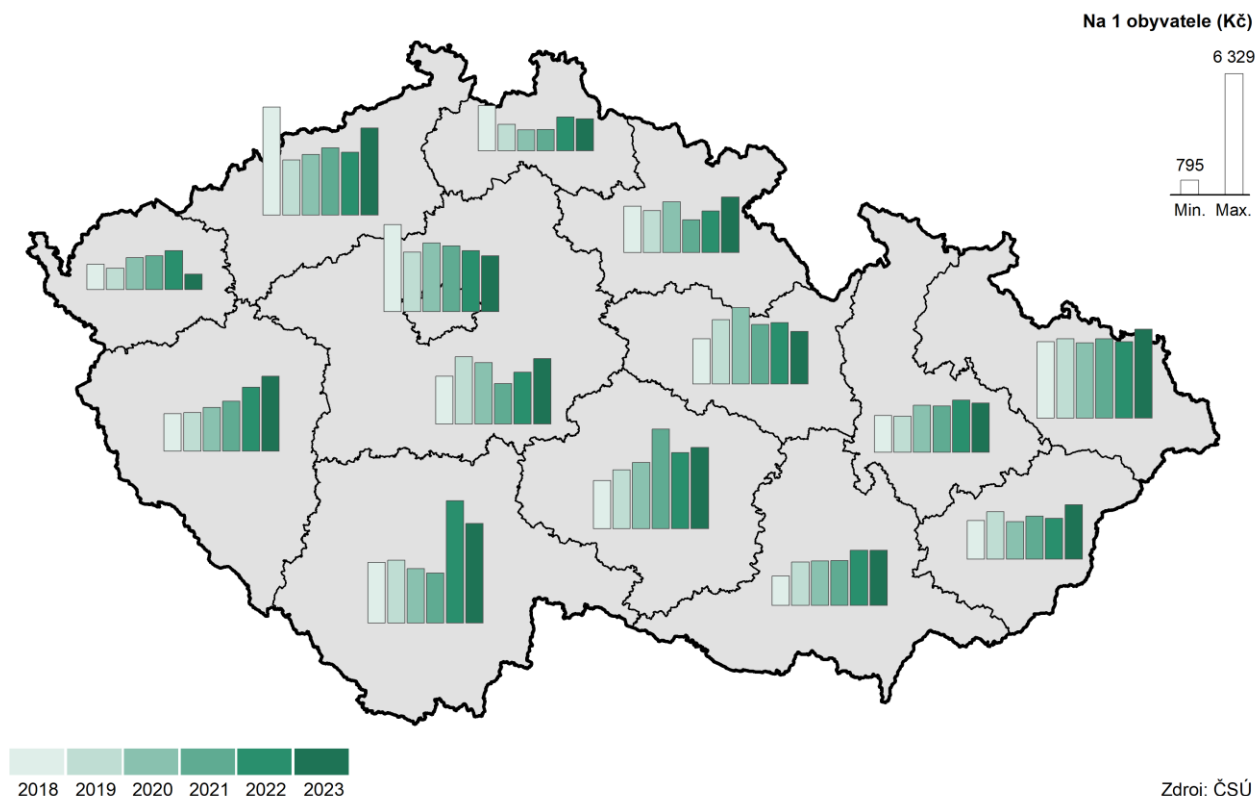
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnující mzdové náklady, platby nájemného, energie, platby za služby apod. postupně každým rokem rostly

a v roce 2023 překročily 4 mld. Kč (4 031,2 mil. Kč). Více než polovinu těchto provozních nákladů tvořily výdaje v souvislosti s nakládáním s odpady (55,2 % v roce 2023) a třetinu pak výdaje v oblasti nakládání s odpadními vodami (33,9 % v roce 2023).

Investice na ochranu životního prostředí na území kraje tvořily 4,4 % z celkové částky investic v republice.

Investice na ochranu životního prostředí realizované přímo v kraji byly v roce 2023 meziročně nižší o 5,2 % a rovnaly se 1 610,1 mil. Kč (v běžných cenách). Jednalo se o 2 544 Kč na 1 obyvatele kraje, což byla třetí nejnižší částka v mezikrajském srovnání, která byla o 822 Kč menší než průměrná hodnota za Českou republiku.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2018 až 2023

5. Mezikrajské srovnání

Čtyřleté období od roku 2020 bylo z pohledu demografického vývoje plně výrazných změn proti trendu předchozích let. Pouze stárnutí populace si zachovalo svoji dlouhodobě nastolenou tendenci. V roce 2023 došlo rovněž ke skokovému nárůstu počtu i podílu osob pobírajících předčasný starobní důchod. Ekonomický vývoj se nadále vypořádával s dopady epidemie covid-19 a dalšími negativními vlivy (válka na Ukrajině a vysoká inflace). Hodnoty regionálního hrubého domácího produktu se v roce 2022 dostaly ve většině krajů na úroveň roku 2019 (ve srovnatelných cenách). Také výsledky cestovního ruchu se v roce 2023 vrátily či dokonce překročily hodnoty odpovídající roku 2019.

Demografický vývoj

Demografický vývoj ovlivnila epidemie koronaviru a válka na Ukrajině.

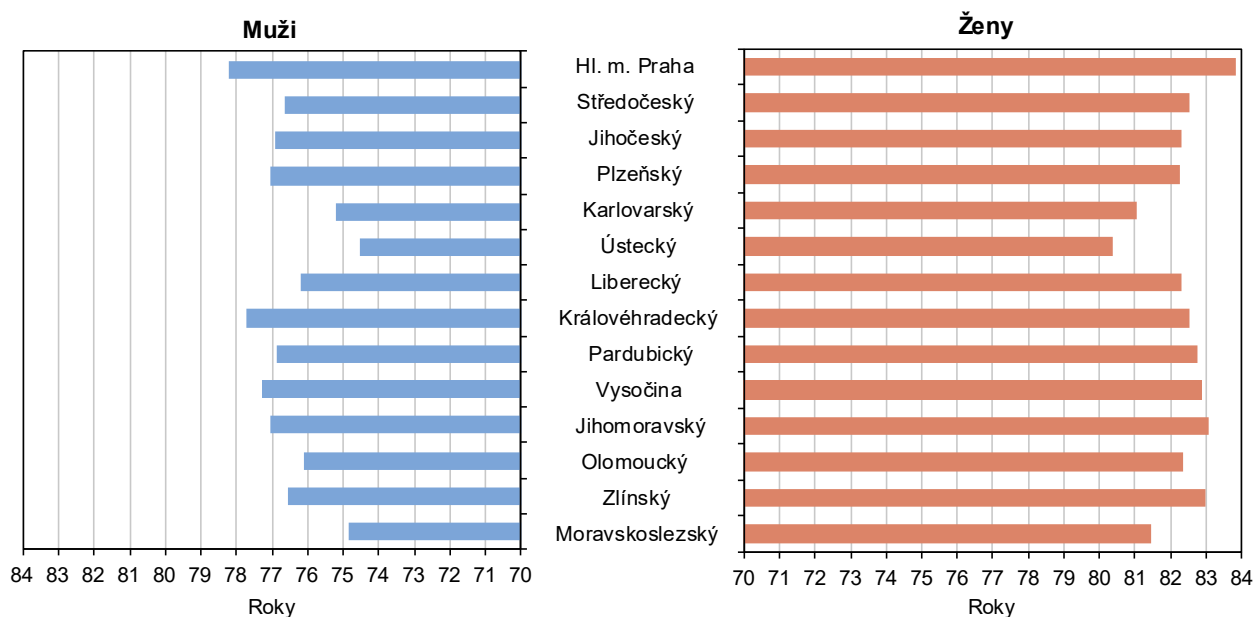
Epidemie koronaviru a válka na Ukrajině se staly dvěma zcela mimořádnými událostmi, které zásadně ovlivnily demografický vývoj v letech 2020 až 2023 ve všech krajích České republiky. Zatímco dopady epidemie je možné sledovat především ve statistice zemřelých, válečný konflikt mimořádně ovlivnil zejména imigraci. Pro obě události současně platí, že způsobily řadu sekundárních demografických dopadů a že jejich dozvuky budou ovlivňovat statistiku obyvatelstva i v letech následujících.

Nejvyšší naději dožití měli v letech 2022 až 2023 lidé narození v hl. městě Praze.

V roce 2021 zemřelo v České republice nejvíce obyvatel od konce 2. světové války. Od novodobého krajského uspořádání charakterizovaly rekordní počty úmrtí v roce 2021 všechny kraje České republiky s výjimkou Kraje Vysočina, ve kterém maximum nastalo o rok dříve. V důsledku vysokých počtů zemřelých se v letech 2020 a 2021 významně zkrátila naděje dožití při narození. Ta přitom měla od konce 80. let 20. století jednoznačně rostoucí tendenci. Jednalo se však o pokles pouze krátkodobý. V letech 2022 a 2023 naděje dožití naopak rostla, a to shodně ve všech krajích. Navzdory dynamickému vývoji se pořadí krajů podle střední délky života zásadně neměnilo. V dvouletém období 2022 až 2023 charakterizovala nejvyšší naděje dožití mužů (78,2 let) i žen (83,8 let) hl. město Prahu. Na opačném pólu pořadí se umístili muži (74,5 let) a ženy (80,4 let) v kraji Ústeckém.

Graf 5. 1 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 se živě narodilo pouze 91,1 tis. dětí, tj. nejméně od roku 2002.

Významné výkyvy zaznamenala v posledním období také úhrnná plodnost. Zatímco v letech 2018 až 2020 stagnovala na úrovni 1,71 dítěte na ženu, v roce 2021 prolomila po třech dekádách o desetinu vyšší hranici a vzrostla na 1,83 dítěte na ženu. Republikový průměr překonala v tomto výjimečném roce polovina krajů, přičemž zcela nejvyšší byla v Kraji Vysočina (1,95). Prudký vzestup vystřídal ještě prudší propad. V roce 2022 se intenzita úhrnné plodnosti snížila na 1,64 a v roce 2023 dokonce na 1,46 dítěte na ženu. Nejnižší úhrnná plodnost náležela ženám v hl. městě Praze (1,31), naopak nejvyšší zůstala počtvrté v řadě v Kraji Vysočina (1,57). Úroveň plodnosti, kterou taktéž v posledních dvou sledovaných letech ovlivnila uprchlická vlna z Ukrajiny, úzce korelovala s nízkým počtem živě narozených dětí. Po dlouhých 18 letech se v roce 2023 vrátila pod stotísčovou hranici. Velmi málo dětí se narodilo zejména v severozápadní části republiky v krajích Karlovarském, Ústeckém a Libereckém s porodností pod hranicí 8 ‰.

Podle průměrného věku bylo nejmladší obyvatelstvo v roce 2023 v kraji Středočeském a nejstarší v kraji Zlínském.

Dlouhodobým fenoménem zůstává navzdory atypickému demografickému vývoji v roce 2022 stárnutí populace. V roce 2023 se průměrný věk obyvatele České republiky zvýšil na 42,8 let a vytvořil nové maximum. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak rozdílným tempem. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hl. města Prahy, které však vlivem demografických změn bylo v roce 2023 druhé nejmladší. Průměrně nejmladší byla v posledním sledovaném roce populace kraje Středočeského. Pro obě zmíněná území jsou dlouhodobě charakteristické početné migrační přírůstky. Vyšší tempa stárnutí jsou naopak typická pro regiony s vyššími migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla od roku 2001 v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2023 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Nejvyšší zastoupení produktivní populace charakterizovalo v roce 2023 hl. město Prahu a nejvyšší podíl postproduktivní populace kraj Královéhradecký.

Stárnutí obyvatelstva je předurčeno jeho stávající věkovou strukturou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů byl v letech 2008 až 2021 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zejména v důsledku věkového složení přistěhovalých se tento trend podařilo v posledních dvou sledovaných letech zastavit. Zatímco však ještě v roce 2008 přesahoval podíl produktivní populace ve všech krajích 70% hranici, o 15 let později osciloval v rozmezí od 62,1 % v kraji Královéhradeckém do 65,7 % v hl. městě Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2008 žilo v zemi 1 556,2 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 14,9 %), v roce 2023 jejich počet vzrostl na 2 237,3 tis. osob (tj. 20,5 %).

Silná imigrační vlna ovlivnila migrační salda i zastoupení cizinců v krajských populacích.

Společným rysem demografického vývoje ve všech 14 krajích České republiky byla silná imigrační vlna charakterizující rok 2022. Populace České republiky se migračním přírůstkem zvýšila o 329,7 tis. obyvatel, což byl téměř čtyřnásobek dosavadního poválečného maxima z roku 2007. Rekordní počty přistěhovalých z Ukrajiny dramaticky proměnily podobu přírůstku stěhováním na 1 000 osob ve všech 14 krajích. Mezní hodnoty příslušely hl. městu Praze (60,7 ‰) a kraji Moravskoslezskému (13,3 ‰), který kladnou hodnotu migračního salda zaznamenal poprvé od vzniku krajů v roce 2000. O řád slabší, přesto stále kladný ve všech krajích, byl relativní přírůstek stěhováním v následujícím roce 2023. V tomto roce vynikalo především postavení hl. města Prahy (19,7 ‰) a krajů Plzeňského (15,0 ‰) a Středočeského (12,5 ‰). Příliv zahraničních migrantů se významně propal do zastoupení cizinců v krajských populacích. Podíl cizinců se mezi roky 2021

a 2022 více než zdvojnásobil v kraji Zlínském, Královéhradeckém, Olomouckém a Kraji Vysočina. Suverénně nejvyšší zůstává v hl. městě Praze.

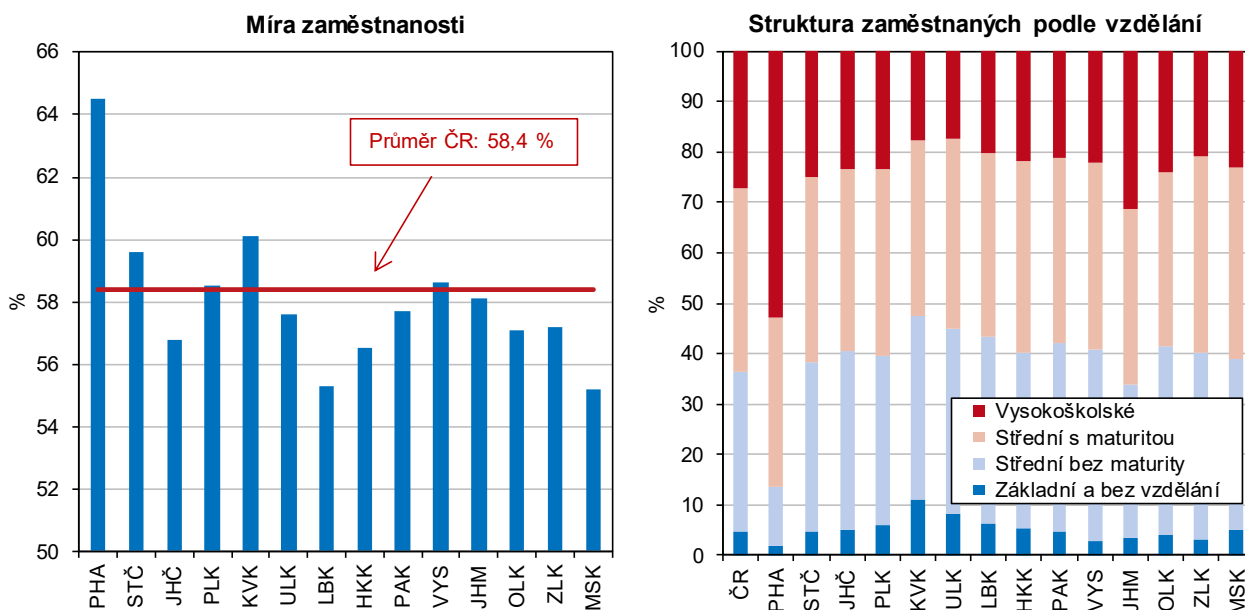
Sociální vývoj

V letech 2022 a 2023 došlo k oživení trhu práce a míra zaměstnanosti zaznamenala mírný nárůst.

Mezi ekonomickým, demografickým vývojem a trhem práce existuje velmi úzká souvislost a jakákoliv změna v jedné z těchto oblastí ovlivní po určité době oblasti ostatní. Po příznivém ekonomickém vývoji v období mezi lety 2014 až 2019, charakterizovaným vysokou zaměstnaností, nastalo vlivem protiepidemických opatření v roce 2020 přerušení tohoto dlouhodobého trendu a trh práce začal procházet změnami. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významnější pokles zaznamenala zaměstnanost žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). V roce 2021 se začala omezující opatření postupně uvolňovat, což následně přispělo k oživení trhu práce. V mezikrajském srovnání se situace lišila a oproti roku 2020 míra zaměstnanosti v osmi regionech České republiky poklesla, nejvíce pak v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.). Naopak nejvyšší nárůst tohoto ukazatele zaznamenal Jihočeský kraj (o 0,8 p. b.). V následujících dvou letech 2022 a 2023 bylo oživení trhu práce patrné ještě výrazněji, a to zejména v roce 2023, ve kterém meziročně vzrostla míra zaměstnanosti v devíti krajích České republiky, přičemž nejvyšší nárůst zaznamenal Karlovarský kraj (o 1,5 p. b.). Nejvyšší míra zaměstnanosti byla tradičně evidována v hl. městě Praze, dále ve Středočeském a nově také v již zmíněném Karlovarském kraji (64,5 %; 59,6 %; resp. 60,1 %). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal Moravskoslezský kraj (55,2 %).

Graf 5. 2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v krajích v roce 2023

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Z porovnání skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2003 a 2023 dle vzdělání je zřejmé, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. V celé České republice se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2003 téměř o 10 p.b., a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili téměř o 6 p. b.

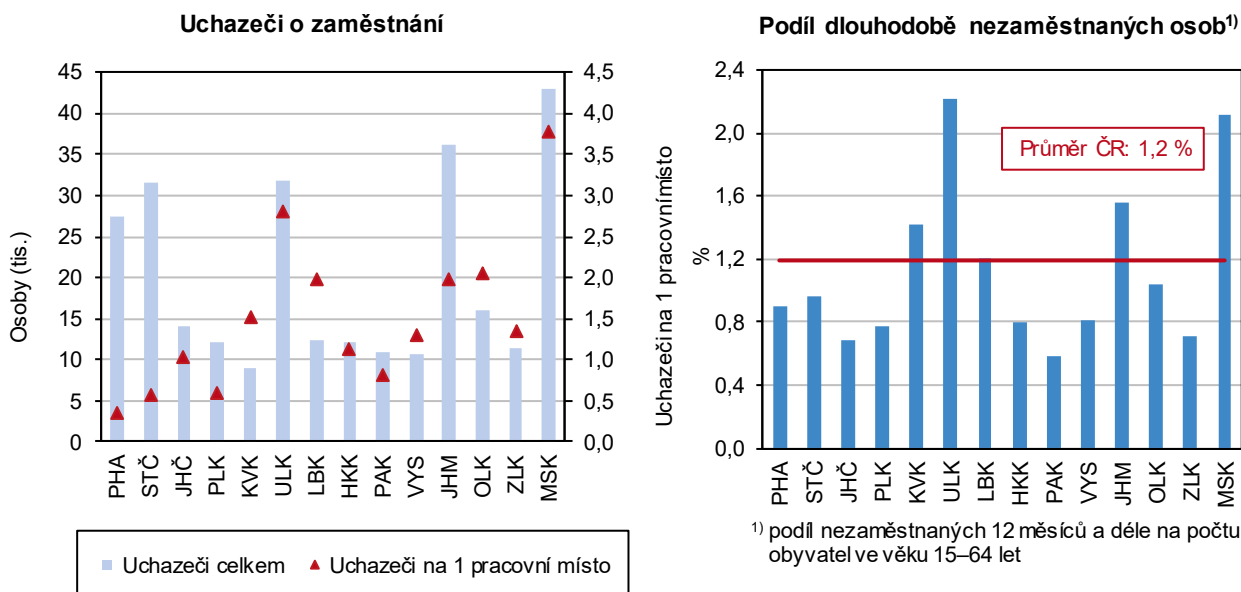
Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2023 dosažen v hl. městě Praze (52,9 %) a Jihomoravském kraji (31,3 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v kraji Karlovarském a Ústeckém (10,9 %; resp. 8,3 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti, přičemž vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Významný vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v České republice má hl. město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (83,0 % v roce 2023). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných. V primárním sektoru, zaměřeném na zemědělství, lesnictví a rybářství, byl zaznamenán nejvyšší podíl zaměstnaných v Kraji Vysočina (6,0 %), zatímco nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru, tj. v průmyslu a stavebnictví, je evidován v Libereckém a Zlínském kraji (45,4 %; resp. 45,3 %).

Graf 5. 3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2023

Zdroj: MPSV

V České republice se od roku 2020 po šesti letech poklesu nezaměstnanost začala zvyšovat, vlivem dopadů pandemie a ekonomické recese.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v České republice vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v České republice v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Od roku 2014 lze sledovat trvalý meziroční pokles podílu nezaměstnaných osob ve všech krajích. Nezaměstnanost klesla ve všech krajích na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota již v roce 2018). V roce 2020 došlo vlivem pandemie covidu-19 a s ní spojených restrikcí různých odvětví ekonomiky ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných osob v České republice

i v krajích meziročně průměrně vzrostl o 1,2 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Od roku 2022 lze sledovat pozvolný meziměsíční nárůst nezaměstnanosti ve všech regionech České republiky. V rámci roční statistiky se podíl nezaměstnaných ke konci roku 2023 pohyboval v rozmezí od 2,80 % v hl. městě Praze po 5,66 % v Ústeckém kraji (průměr za celou Českou republiku činil 3,73 %). Pod tříprocentní hranici se dostaly tři kraje (druhá nejnižší hodnota 2,88 % náležela Zlínskému kraji, třetí nejnižší hodnota 2,90 % Plzeňskému kraji), pětiprocentní hranici překročil pouze Moravskoslezský kraj (5,23 %) a již zmíněný Ústecký kraj. Dlouhodobě nezaměstnaní, tedy osoby s délkou evidence na úřadě práce větší než 1 rok, tvořili ke konci roku 2023 v České republice 29,5 %. V absolutním vyjádření to bylo 82,2 tis. osob evidovaných dlouhodobě na úřadech práce. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2015 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena a došlo ke „koronavirovému nárůstu“, který přerušil mírný pokles dlouhodobě nezaměstnanosti v roce 2022, v roce 2023 došlo k opětovnému nárůstu dlouhodobě nezaměstnaných. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkaly zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce v letech 2018–2023 poklesl ve většině krajů.

Ke konci roku 2023 bylo v České republice 272 tis. volných pracovních pozic. Období od konce roku 2018 do konce roku 2021 se vyznačovalo nárůstem počtu volných pracovních míst, kdy se jejich počet zvýšil o 6 % s poklesem v koronavirovém roce 2020. Na meziroční růst počtu volných pracovních míst v období 2018–2021 navázal v roce 2022 šestinový meziroční pokles, který se vlivem ekonomické recese, a s tím souvisejícím růstem nezaměstnanosti, projevil i v roce 2023. V roce 2023 byl meziroční úbytek počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v 11 krajích, nejvyšší byl v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 23 %, resp. o 21 %), naopak nárůst zaznamenalo hl. město Praha (o 5 %) a kraje Olomoucký a Karlovarský (o 4 %, resp. o 2 %). Od roku 2018 do roku 2022 převažuje počet pracovních míst v evidenci úřadu práce nad počtem uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2023 se projevil pokles počtu evidovaných volných pracovních míst a průměrně v České republice připadal jeden uchazeč na jedno volné pracovní místo. Nejpříznivější situace byla v hl. městě Praze, kde na jedno volné pracovní místo připadlo 0,3 uchazeče, naopak v Moravskoslezském kraji na jedno volné pracovní místo připadlo 3,8 uchazeče.

Čistý disponibilní důchod v roce 2022 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2022) v průměru o 10,7 %, v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst oproti koronavirovým rokům 2020 a 2021 zrychlil; ve srovnání s rokem 2018 činil průměrný nárůst 28,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Karlovarském kraji (o 16,3 %, tj. o 42 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v hl. městě Praze (o 7,6 %, tj. o 30 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Vývoj průměrných mezd byl ovlivněn ekonomickou recesí a růstem cenové hladiny, kdy výše průměrné mzdy nominálně rostla, ale reálně klesla.

Mzdový vývoj v letech 2018–2023 byl značně ovlivněn doznívajícím obdobím konjunktury, koronavirovou pandemií a následnou ekonomickou recesí. V roce 2023 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda (v přepočtu na zaměstnance plně zaměstnaného) v České republice hodnoty 43 120 Kč, v roce 2018 to bylo 32 051 Kč. Mzdový vývoj byl do značné míry ovlivněn vývojem inflace, kdy nárůst cenové hladiny reálně snížil kupní sílu mezd zaměstnanců. Celkově se mzdová

úroveň zvýšila nominálně o více než třetinu (34,5 %). Reálně se však v tomto období snížila o 4,1 %, neboť ceny vzrostly o 40,4 %. Reálně byly mzdy v meziročním srovnání trvale nižší od 4. čtvrtletí 2021 do 4. čtvrtletí 2023, největší meziroční reálný pokles mezd, téměř 12 %, byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí 2022.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hl. městě Praze, naopak regionem s nejnižší mzdovou úrovní je Karlovarský kraj.

Podle absolutní úrovně výdělků v roce 2023 bylo nejbohatším regionem hl. město Praha s průměrnou hrubou mzdou 53 507 Kč, regionem s nejnižší mzdovou úrovní byl Karlovarský kraj (37 162 Kč). Nejnižší nominální meziroční růst o 7,0 % zaznamenal Olomoucký kraj (vzhledem k míře inflace 10,7 % zde zároveň nastal nejvyšší propad reálné mzdy). Největší nominální nárůst měl Ústecký a Jihočeský kraj (shodně 8,5 %), ale reálně klesly mzdy ve všech krajích. Medián hrubých měsíčních mezd činil (podle strukturální mzdové statistiky) v roce 2023 v České republice 39 518 Kč, u mužů dosahoval 42 231 Kč a u žen byl o 5 562 Kč nižší. Meziročně se medián mezd zvýšil o 5,6 %. Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích, nejrychleji v Libereckém a Plzeňském kraji (shodně o 6,9 %) a nejpomaleji v Jihomoravském kraji (o 4,9 %). Mzdový medián meziročně rostl téměř ve všech krajích rychleji u žen (v ČR o 6,0 %) než u mužů (o 5,5 %). Téměř ve všech krajích leží medián mezd pod úrovní mediánu mezd České republiky s výjimkou hl. města Prahy, Středočeského, Plzeňského a Jihomoravského kraje, kde byl mzdový medián v roce 2023 vyšší.

Počet příjemců důchodů v České republice se po třech letech poklesu meziročně mírně zvýšil.

Po předchozích třech letech poklesu celkového počtu příjemců důchodů, nehlédě na druh důchodu, se v roce 2023 jejich počet na republikové úrovni nepatrně navýšil (o 1,4 tis. osob). Oproti roku 2019, kdy počet důchodců v České republice dosáhl maxima 2 897 tis., jich na konci roku 2023 bylo o 51,9 tis. méně. Pokles se dotkl všech krajů, největší úbytky zaznamenalo hl. město Praha (o 16,1 tis. osob) a dále kraje Ústecký (o 8,0 tis. osob) a Moravskoslezský (o 7,0 tis. osob). Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů v letech 2020 až 2022 lze uvést zvýšenou úmrtnost v důsledku onemocnění covid-19.

Obecně lze říci, že v delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců také ovlivňovalo postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Meziročně vzrostl celkový počet starobních důchodců.

Počet starobních důchodců meziročně vzrostl o 4,1 tis., v roce 2023 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) zhruba 2 371,2 tis. osob – 960 tis. mužů a 1 412 tis. žen. Zatímco mezi muži byl ve srovnání s rokem 2022 zaznamenán nárůst (o 7,8 tis.), mezi ženami došlo k poklesu (o 3,7 tis.). S výjimkou hl. města Prahy, Ústeckého a Karlovarského kraje, ve kterých se počet osob ve starobním důchodu meziročně snížil, v ostatních krajích byl zaznamenán nárůst, s maximálním zvýšením překračujícím tisíc osob v krajích Středočeském a Vysočina.

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste, tempo nárůstu v roce 2023 skokově zrychlilo.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. Na rozdíl od předchozích let, kdy byl nárůst hodnot obou ukazatelů pozvolný, došlo v roce 2023 k jejich skokovému zvýšení. Příklad to lze na vrub mimořádným valorizacím důchodů v roce 2022, které vytvořily velmi výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu. V roce 2023 tak pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 733 tis. osob, tedy 31,0 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Ve srovnání s rokem 2022 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu

na republikové úrovni o 52,5 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 2,2 procentních bodů. V jedenácti krajích ČR překročil v roce 2023 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (39,5 %). Opačný konec žebříčku obsadilo hl. město Praha s 16,1% podílem předčasných starobních důchodců.

Starobní důchody v České republice meziročně vzrostly o 12,2 % a jejich výše představovala 51,4 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2023 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v České republice meziročně o 12,2 % na 20 310 Kč a činila 51,4 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých poměr starobních důchodů ke mzdovému mediánu dosáhl, resp. přesáhl 53,5 % mzdového mediánu, a to Karlovarský, Zlínský, Jihočeský, Pardubický a Moravskoslezský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hl. město Praha se 46,3 %.

Kriminalita se stále drží pod úrovní předpandemických let.

V roce 2023 bylo v České republice registrováno celkem 181,4 tis. trestných činů, tj. o 0,3 % méně než v roce předchozím. Počty trestných činů se svým počtem stále drží pod úrovní předpandemického roku 2019. Oproti roku 2021, kdy kriminalita dosáhla historicky nejnižší úrovně, počet registrovaných trestných činů v České republice vzrostl v roce 2023 o 18,4 % (o 28,2 tis. případů) a současně se snížila míra jejich objasněnosti. Procentuálně počet evidovaných trestných činů meziročně vzrostl v osmi krajích, nejvíce na Vysočině (o 7,0 %) a ve Zlínském kraji (o 5,4 %). Naopak nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v Libereckém kraji (o 8,3 %). Míra kriminality je však dlouhodobě nejvyšší v hl. městě Praze, kde na 1 000 obyvatel připadlo 29,9 registrovaných trestných činů. Na opačném konci žebříčku se umístil kraj Pardubický s 9,4 registrovanými trestnými činy.

Počty dopravních nehod se v posledních dvou letech snížily.

Na území České republiky bylo v průběhu roku 2023 evidováno 95,0 tis. dopravních nehod na pozemních komunikacích, což bylo o 3,5 tis. havárií méně než v předchozím roce (meziroční pokles o 3,6 %). Ve srovnání s rokem 2018 se jich stalo o téměř 10 tis. méně. Z celkového počtu dopravních nehod v roce 2023 se jich nejvíce událo na území Středočeského kraje (17,1 %) a hl. města Prahy (15,0 %), naopak nejméně v Karlovarském kraji (2,8 %). Meziroční pokles počtu dopravních nehod zaznamenala polovina krajů, nejvíce se nehodovost snížila na Vysočině (o 27,4 %) a v Ústeckém kraji (o 23,0 %). K největšímu nárůstu ve srovnání s rokem 2022 došlo v krajích Plzeňském (o 18,5 %) a Libereckém (o 13,4 %).

Počty zemřelých při dopravních nehodách v České republice jsou na historických minimech.

V roce 2023 zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě v České republice 455 osob. Ve srovnání s rokem 2022, kdy byl počet zemřelých při dopravních nehodách historicky nejmenší, došlo k nárůstu o 1 osobu. Oproti roku 2018 činil pokles 110 osob. Meziročně vzrostl počet usmrcených v roce 2023 v devíti krajích, nejvíce v Libereckém a Olomouckém kraji, ale v absolutních číslech to odpovídá druhé nejnižší hodnotě (shodně 17 osob) po Karlovarském kraji (15 osob). Nejvíce účastníků dopravních nehod přišlo o život ve Středočeském kraji (80 lidí) a shodně 47 osob zahynulo v krajích Jihočeském a Jihomoravském.

Po vysokém počtu požárů v roce 2022 se loňský rok

V roce 2023 bylo na území České republiky hlášeno 17 758 požárů, což bylo meziročně o 14,7 % (o 3 055 případů) méně. Nejvíce požárů vypuklo

vrátil k průměrným hodnotám posledních let.

ve Středočeském kraji (2 647 požárů) a v hl. městě Praze (2 071 požárů), nejméně ve Zlínském kraji (659 požárů). Meziročně se snížil počet požárů ve všech krajích, nejvíce v Kraji Vysočina (o 25,3 %), nejméně pak v Pardubickém kraji (o 3,6 %). Po přepočtení na 1 000 obyvatel vykázaly nejvíce požárů kraje Karlovarský a Ústecký (2,3 požáru, resp. 2,1 požáru), nejnižší hodnoty(1,1 požáru) dosáhl Zlínský kraj.

Při požárech v roce 2023 zemřelo nejméně osob za posledních 5 let.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale je ohroženo zdraví a život lidí. V roce 2023 při požárech v České republice zemřelo 105 osob a dalších 1 410 osob bylo zraněno. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2020 se 144 usmrcenými osobami, z pohledu počtu zraněných pak rok 2018 se 1 466 osobami. Nejvíce osob při požárech zemřelo a bylo zraněno v roce 2023 ve Středočeském (18 úmrtí, resp. 185 zraněných) a Jihomoravském kraji (16 úmrtí, resp. 194 zraněných). Naopak nejméně lidí zahynulo v souvislosti s požáry v roce 2023 v Pardubickém a Zlínském kraji (shodně 1 osoba), nejméně osob se zranilo během požáru v Kraji Vysočina (58 osob).

Ekonomický vývoj

Rokem 2019 skončilo po šesti letech období růstu HDP.

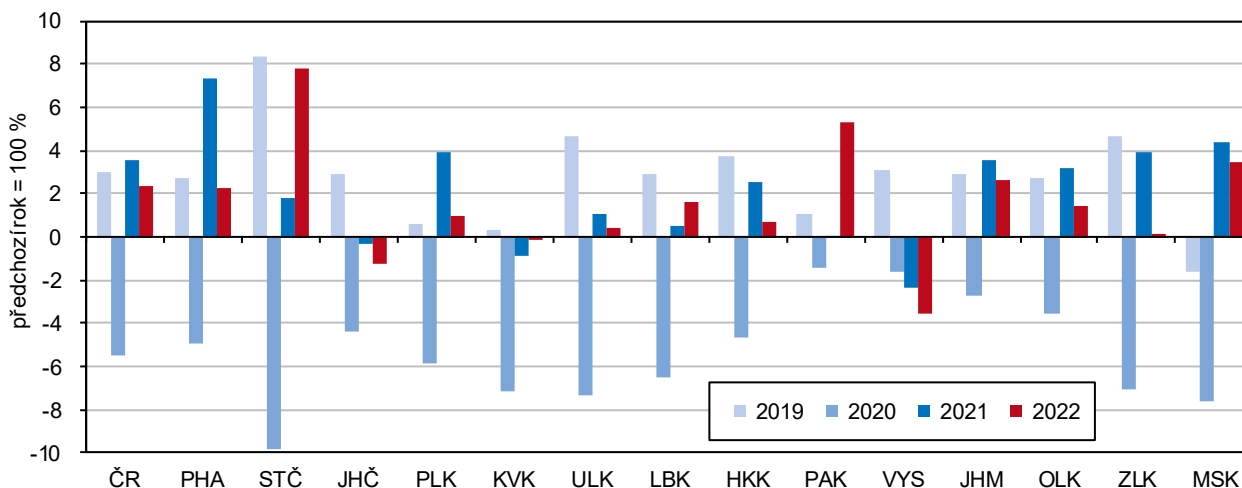
Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury, kdy se HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky zvyšoval. V dalších letech byl vývoj nejprve poznamenán pandemickou krizí a následně od roku 2022 dopady války na Ukrajině, růstem cen paliv a energií, vysokou inflací a dalším narušením dodavatelských řetězců.

Vývoj ekonomiky byl narušen pandemickou krizí, při které HDP napříč regiony poklesl.

V roce 2020 se pandemická krize projevila v meziročním poklesu HDP ve s. c. ve všech krajích. V polovině regionů a v celé České republice se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 období. Nejhlubší, téměř 10%, byl ve Středočeském kraji, celorepublikově došlo k poklesu o více než 5 %.

Graf 5. 4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách v krajích (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2021 již HDP ve s. c. ve většině krajů mírně rostl, ale většinou ještě nedosáhl na hodnoty před pandemií.

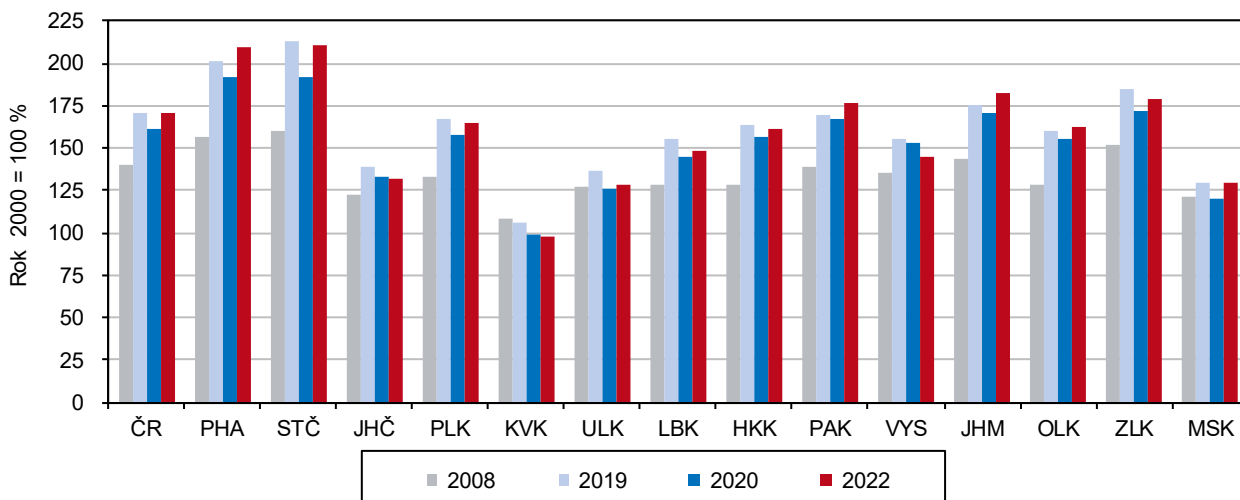
V dalších dvou letech, za která jsou k dispozici údaje o vývoji HDP v regionálním pohledu, již HDP ve s. c. meziročně ve většině krajů mírně rostl. Dál klesal pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji a Kraji Vysočina. Propad v roce 2020 byl tak hluboký a následné zotavení ekonomik krajů tak obtížné, že v roce 2022 ve většině krajů HDP ve s. c. nedosáhl předpandemického vrcholu a v Karlovarském kraji klesl

až pod úroveň roku 2000. Rok 2019 překonaly pouze hl. město Praha, Pardubický, Jihomoravský a Olomoucký kraj.

Graf 5. 5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách v krajích (rok 2000 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

V roce 2022 přesáhla hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve všech krajích úroveň roku 2019.

Pandemická krize v roce 2020 negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví nejvíce ostatní činnosti, kam patří různé osobní služby (např. kadeřnictví a kosmetické služby). Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích ve většině krajů i v celé České republice meziročně poklesla. V některých odvětvích se sice v roce 2020 růst HPH nezastavil, ale celková HPH v ČR a většině krajů meziročně poklesla, nejvíce ve Středočeském kraji. V dalších dvou letech již celkově rostla ve všech krajích, takže její objem v b. c. v roce 2022 byl v krajích proti roku 2019 vyšší o 10 až 23 %. Nejméně rostla v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji (vlivem poklesu HPH z průmyslu mimo zpracovatelský průmysl) a nejvíce v Jihomoravském kraji a hl. městě Praze zejména díky odvětví služeb (zejm. obchod, doprava, ubytování a pohostinství a informační a komunikační činnosti).

Po roce 2019 relativně nejméně rostla HPH průmyslu.

Pokud jde o odvětví činnosti, měly mezi roky 2019 a 2022 nejnižší dynamiku růstu HPH zpracovatelský a mimo zpracovatelský průmysl, peněžnictví a pojišťovnictví a ostatní činnosti. Vývoj republikové HPH zpracovatelského průmyslu ovlivňuje její výrazný a dosud nepřeklenutý propad ve Středočeském kraji, kterému do předpandemického objemu chyběla 2,4 %. V důsledku toho se snížil podíl kraje na republikové HPH zpracovatelského průmyslu o 2 p. b. (z téměř 19 % na necelých 17 %). HPH peněžnictví a pojišťovnictví byla v roce 2022 nižší oproti roku 2019 v šesti krajích a HPH z ostatních činností byla nižší ve čtyřech krajích.

Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hl. město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hl. město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2011 více než 83 %). Příspěvek hl. města Prahy k celorepublikové HPH se v dlouhodobém horizontu zvolna zvyšoval až na 28,4 % v roce 2022. Hl. město Praha vytvářelo z hlediska odvětvové struktury více než dvě třetiny celorepublikové HPH peněžnictví a pojišťovnictví, téměř dvě třetiny HPH informačních a komunikačních činností a polovinu republikové HPH odvětví profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti.

...a Středočeský a Jihomoravský kraj.

Po hl. městě Praze druhý a třetí největší podíl na republikovém objemu HPH měly dlouhodobě Středočeský a Jihomoravský kraj (v roce 2022 podíl 11,4 %, resp. 11,0 %), jejich podíly kolísaly s rostoucím trendem. Vliv, z hlediska objemu

Hl. město Praha již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.	HPH, čtvrtého největšího Moravskoslezského kraje dlouhodobě také kolísá, ale s klesajícím trendem. V roce 2022 se na HPH České republiky podílel 8,8 %. Hl. město Praha suverénně vede žebříček krajů podle HDP na 1 obyvatele, když od roku 2001 překračuje dvojnásobek průměru ČR. Hlavní město patří zároveň i k nejvýkonnějším regionům v rámci EU po přepočtu na obyvatele, kdy od roku 2017 překračuje dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřeného ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim v posledních letech přiblížil Jihomoravský kraj, který v roce 2022 republikového průměru dosáhl z 98,4 % a unijního průměru v PPS z 89,0 %, dále kraje Středočeský (87,8 %, resp. 79,4 %) a Plzeňský (87,2 %, resp. 78,8 %). Z českých krajů za republikovým a unijním průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).
Přepočet HDP na 1 zaměstnaného zohledňuje počet osob, které produkt vytváří.	Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do hl. města Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se předstih hlavního města před ostatními kraji snížil. V roce 2022 překročilo hl. město Praha republikový průměr o 58,7 %. Ostatní kraje ani tak na průměr nedosáhly, Středočeský se mu přiblížil z 98,8 % a Jihomoravský z 96,9 %.
THFK se s výjimkou roku 2020 ve většině krajů zvyšovala.	Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v b. c. se v České republice a ve většině krajů po meziročním poklesu v roce 2020, kdy v pandemické krizi oslabily zejména investice do průmyslu, další dva roky zvyšovala. Největší objem investic byl proveden v ekonomicky nejsilnějších krajích, tedy v hl. městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji, na které připadalo z celorepublikového objemu v období let 2019 až 2022 více než 30 %, 14 %, respektive 10 %.
Míra investic byla nejvyšší ve Středočeském kraji a nejnižší v Královéhradeckém kraji.	Míra investic, která vyjadřuje podíl THFK na HDP, v období let 2019 až 2022 v České republice dosáhla 26,6 %. Z regionálního pohledu byla nejvyšší ve Středočeském kraji (33,6 %), hl. městě Praze (29,5 %) a Karlovarském kraji (28,5 %). Naopak nejnižší byla v kraji Královéhradeckém (19,3 %), Zlínském (22,1 %) a Kraji Vysočina (22,6 %).
Ve většině krajů byla investiční aktivita nižší než začátkem století.	Ve srovnání s prvním desetiletím tohoto století, kdy v České republice dosahovala míra investic 28,9 % a v krajích se pohybovala od 24,2 % v Královéhradeckém kraji po 33,6 % ve Středočeském kraji, byla ve druhé dekádě tohoto století a také v období 2019 až 2022 nižší. Slabší investiční aktivitu oproti první dekádě zaznamenaly v posledních čtyřech letech všechny kraje s výjimkou hl. města Prahy.
Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v roce 2023 snížil.	Počet jednotek v registru ekonomických subjektů se v předchozích letech ve všech krajích zvolna zvyšoval. V roce 2023 však došlo k narušení tohoto trendu vlivem zhruba desetiprocentního úbytku počtu fyzických osob, který byl pravděpodobně vyvolán povinností využívat datové schránky. Z vývoje počtu subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou, který i v roce 2023 rostl, se můžeme domnívat, že svou činnost ukončily především tzv. „spící“ subjekty.
Zemědělská produkce rostla a ve většině krajů v ní zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce.	Zemědělská produkce v b. c. v letech 2019 až 2022 ve všech krajích meziročně rostla, v roce 2022 podle semidefinitivních výsledků spíše díky cenovému vývoji, když ve stálých cenách poklesla ve většině krajů, s výjimkou kraje Jihočeského a Moravskoslezského a Kraje Vysočina. Ve struktuře zemědělské produkce zvyšovala svůj podíl rostlinná produkce, která ve většině krajů i převládala – nejvíce v Ústeckém a Olomouckém kraji s třičtvrtinovým, resp. dvoutřetinovým podílem.

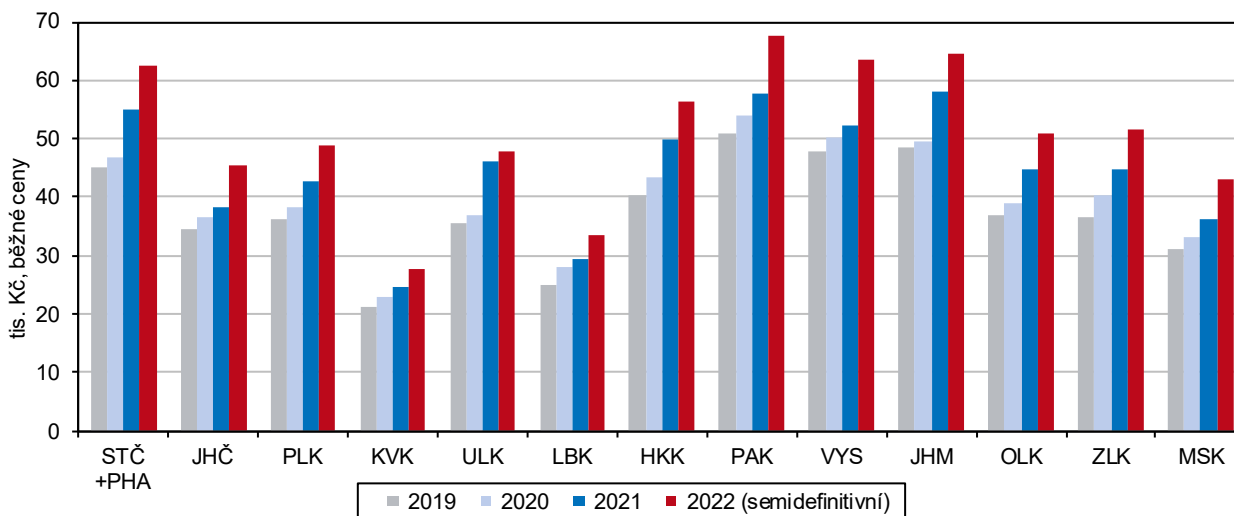
Nejnižší podíl rostlinné produkce byl v Pardubickém kraji a Kraji Vysočina, kde byl naopak nejvyšší podíl živočišné produkce (48 %, resp. 45 % v roce 2022).

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí více než z poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 většinou Pardubický kraj díky drůbežářství, jen v roce 2021 ho těsně předstihl Jihomoravský kraj zásluhou vynikajících výsledků v rostlinné produkci. Na konci žebříčku se dlouhodobě umísťoval Karlovarský kraj, jehož produkce na 1 ha nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5. 6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy v krajích

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 byla sklizeň obilovin a brambor meziročně nižší, a sklizeň řepky vyšší.

Celorepublikově byly v uplynulých pěti letech z hlediska objemu sklizně obilovin na zrno a brambor úrodnější roky 2020, 2021 a 2022, ale v roce 2023 byla sklizeň těchto plodin nižší. Naproti tomu sklizeň řepky byla v letech 2019 až 2022 slabší a podprůměrná, v roce 2023 se řepce dařilo a díky výnosu a rozšíření ploch byla vyšší. Největší objem sklizně produkovaly kraje s největší výměrou orné půdy. Více než třetina sklizně obilovin České republiky pocházela v předchozích pěti letech ze Středočeského a Jihomoravského kraje, více než třetina z celorepublikové sklizně brambor z Kraje Vysočina, 44 % sklizně řepky z krajů Středočeského, Jihočeského kraje a Vysočina a téměř dvě třetiny sklizně řepy cukrové ze Středočeského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje.

Výroba mléka se dlouhodobě zvyšovala, snáška konzumních vajec se v posledních letech snižovala.

V živočišné výrobě se v České republice dlouhodobě zvyšovala výroba mléka, v roce 2023 byla nejvyšší za posledních 30 let. Snáška konzumních vajec měla do roku 2021 rostoucí trend, který se ale v roce 2022 otočil a v posledních dvou letech snáška klesala. Výroba jatečného skotu od roku 2010 kolísala, v letech 2019 až 2021 se snižovala, ale poslední dva roky rostla. Výroba jatečných prasat po výrazném poklesu v první dekádě tohoto století od roku 2013 již spíše jen kolísala, aby v posledních dvou letech opět klesala. Výroba jatečné drůbeže se po prudkém snížení kolem roku 2010 a pozdějším pozvolném zvyšování v posledních šesti letech příliš neměnila. V regionálním srovnání nejvíce skotu chovali zemědělci v Kraji Vysočina a Jihočeském kraji – celkem třetinu z celorepublikového počtu – a tyto kraje měly i třetinový podíl na výrobě jatečného

skotu ČR a Kraj Vysočina pětinnový podíl na produkci mléka. V Kraji Vysočina a ve Středočeském kraji chovali zemědělci nejvíce prasat v České republice (dohromady 45 % republikového počtu) a podobný podíl měli i na výrobě jatečných prasat. Nejvíce drůbeže chovali zemědělci v krajích Středočeském, Pardubickém a Jihomoravském – 53 % z republikového počtu – a jejich podíl na republikové výrobě jatečné drůbeže byl ještě vyšší (zhruba 60 %).

Těžba dřeva po několika letech dramatického růstu poslední tři roky mírně klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot.

Těžba dřeva v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů. Od roku 2021 sice již v České republice klesala, ale stále dosahovala vysokých hodnot, v roce 2023 srovnatelných s těžbou z roku 2007, kdy byly odstraňovány polomy po orkánu Kyrill. S postupem kůrovce dosáhla těžba rekordního objemu postupně ve všech krajích, pouze v Jihočeském kraji zůstal objem z roku 2007 nepřekonan.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Nejvíce dřeva se v uplynulých pěti letech vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,1 % z celorepublikového objemu, kdy se téměř výhradně (z 97 %) jednalo o nahodilou těžbu. Ve většině krajů v posledních pěti letech nahodilá těžba představovala více než 80 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil 64 %, resp. 70 %.

Po kůrovcové kalamitě se od roku 2019 intenzivně zalesňovalo s mírnou převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikaly holiny, se v posledních letech zvýšila plocha zalesňování, ve kterém celorepublikově na rozdíl od předchozích let mírně (z 50,3 %) převažovaly listnaté dřeviny. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina (ze 47 % listnáči). Podíl listnatých dřevin na zalesnění byl mezi kraji v předchozích pěti letech nejvyšší v Moravskoslezském kraji (65 %) a nejnižší v Plzeňském kraji (37 %).

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že se zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí, a proto se v této části omezíme pouze na vývoj počtu subjektů a jejich zaměstnanců.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem byl v roce 2023 ve většině krajů nižší než v roce 2019.

Poté, co v letech 2019 až 2021 počet velkých průmyslových podniků i počet jejich zaměstnanců ve většině krajů mírně klesal, se v letech 2022 a 2023 již počet podniků spíše mírně zvyšoval. Počet zaměstnanců se však v roce 2022 zvýšil jen v polovině krajů a v České republice celkem, v roce 2023 se již většinou zaměstnanost znovu snížila. Při porovnání roků 2019 a 2023 se v České republice a v jeho deseti krajích počet velkých průmyslových podniků a jejich zaměstnanců snížil. Jen ve čtyřech krajích počet podniků vzrostl, přitom však ke zvýšení počtu zaměstnanců došlo jen ve dvou z nich – v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji.

Nejvíce osob bylo zaměstnáno ve velkých průmyslových firmách středních Čech.

Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony byl od roku 2018 Středočeský kraj (110 tis. zaměstnanců v roce 2023, podíl na ČR 13,6 %) a druhým největším Moravskoslezský kraj (96,1 tis. osob, resp. 11,8 %), který měl až do roku 2017 silnější zaměstnanost v průmyslu než střední Čechy. Nejméně zaměstnanců ve velkém průmyslu dlouhodobě uváděl nejmenší Karlovarský kraj (15,6 tis. osob, podíl na ČR 1,9 %).

Objem stavebních prací „S“ v krajích většinou rostl, v roce 2020 a 2023 v šesti krajích meziročně poklesl.

Objem stavebních prací „S“ podle dodavatelských smluv (v b. c.; tedy včetně cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2019 až 2023 ve většině krajů každoročně zvyšoval, nejvíce v roce 2022, kdy růst zaznamenaly všechny kraje (v ČR +21 %). Horší byla situace v pandemickém roce 2020 a v roce 2023, kdy objem „S“ v b. c. meziročně v šesti krajích klesl, což se projevilo v celorepublikových výsledcích v roce 2020 jako výrazné zpomalení a v roce 2023 jako stagnace. V uplynulém pětiletém období rostl objem „S“ nepřetržitě pouze v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v hl. městě Praze a nejnižší v Libereckém kraji.

Dlouhodobě nejvyšší stavební aktivita probíhala v hlavním městě, a to jak absolutně, (vyjádřeno objemem stavebních prací podle dodavatelských smluv v hodnotě „S“), tak relativně, po přepočtu na obyvatele. V posledních pěti letech z celkového objemu stavebních prací „S“ v tuzemsku byla v hl. městě Praze provedena jedna pětina. Druhý největší objem stavebních prací „S“ absolutně (12,2 % z tuzemského objemu) i relativně byl realizován v Jihomoravském kraji. Po přepočtu na obyvatele se pak dále nadprůměrně stavělo v Jihočeském a Pardubickém kraji, a naopak s nejnižší intenzitou v Libereckém kraji. Z celkového objemu „S“ podle směru výstavby v posledních letech mělo hl. město Praha mezi kraji nejvyšší podíl bytových budov (téměř 1/3) a nejnižší podíl inženýrských staveb. Nejvyšším podílem inženýrských staveb (téměř polovina z objemu „S“ v kraji) se vyznačovala výstavba v Jihočeském a Ústeckém kraji, což do značné míry souviselo s výstavbou dálnic.

V úhrnu let 2019 až 2023 dosahoval podíl prací pro veřejné zadavatele méně než 48 %.

Z celkového objemu „S“ v posledních pěti letech tvořily v České republice práce pro veřejné zadavatele 47,4 %, přitom nejvyšší (51 %) byl jejich podíl při pandemické krizi. Většinou se jednalo o inženýrské a vodohospodářské stavby, které v České republice z objemu prací pro veřejné zadavatele v úhrnu let 2019 až 2023 tvořily 63,7 %. Regionálně byl podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách v kraji nejvyšší v Pardubickém a Jihočeském kraji (61,2 %, resp. 58,1 %) a nejnižší v hl. městě Praze a Karlovarském kraji (34,6 %, resp. 37,8 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v prvním pandemickém roce většinou poklesl. Pozastavení a odložení výstavby se v České republice v roce 2021 promítlo do rekordního počtu zahájených bytů.

Růst bytové výstavby z let 2015 až 2019 pozastavila pandemická krize. V roce 2020 se počet zahájených a dokončených bytů ve většině krajů a v celé České republice meziročně snížil. Hned v následujícím roce počet zahájených bytů skokově vzrostl především zásluhou nové výstavby bytových domů v hl. městě Praze, Středočeském a Jihočeském kraji. Díky tomu pak v republikovém úhrnu, v hl. městě Praze i v Jihočeském kraji dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. Od roku 2022 počet zahájených bytů ve většině krajů klesal. V roce 2023, kdy již působil efekt rostoucích cen a problémů s dodávkami stavebních materiálů, to bylo především vlivem menší výstavby nových RD, když v České republice počet bytů zahájených v nových rodinných domech poklesl o více než čtvrtinu, zatímco počet zahájených bytů v nových bytových domech se snížil o desetinu.

Počet dokončených bytů v roce 2022 díky novým bytovým domům dosáhl v České republice téměř rekordního počtu.

Dokončování bytové výstavby ve druhém pandemickém roce 2021 celorepublikově stagnovalo. V roce 2022 došlo ve většině krajů k oživení ve fázi dokončování výstavby především zásluhou dokončení nových bytových domů. Tehdy dosáhl celkový počet dokončených bytů v České republice druhé nejvyšší hodnoty za posledních třicet let. V roce 2023 počet dokončených bytů meziročně sice poklesl, přesto byl při pohledu na uplynulé desetiletí ve všech krajích nadprůměrný.

V počtu zahájených i dokončených bytů se zvýšil podíl bytů v nových bytových domech a snížil

Ve struktuře bytové výstavby se ve sledovaném období začal významně snižovat podíl bytů v nových rodinných domech a zvyšovat podíl bytů v nových bytových domech. Zatímco v roce 2018 bylo v České republice téměř 58 % bytů zahájeno

podíl bytů v nových rodinných domech.

v nových RD, od roku 2021 klesl jejich podíl pod 50 %, v roce 2023 představoval 41 %. Podíl zahájených bytů v nových bytových domech se zvýšil z 22 % v roce 2018 na 38 % v roce 2021 a 2023. V úhrnu uplynulých pěti let se v České republice zahájené byty v nových RD podílely na celkovém počtu zahájených bytů 48,4 %, a zahájené byty v nových bytových domech 34,4 %. Ve struktuře dokončených bytů se snížení podílu bytů v nových rodinných domech projevilo se zpožděním, jejich podíl v roce 2018 představoval 56,6 % a v roce 2023 necelých 50 %.

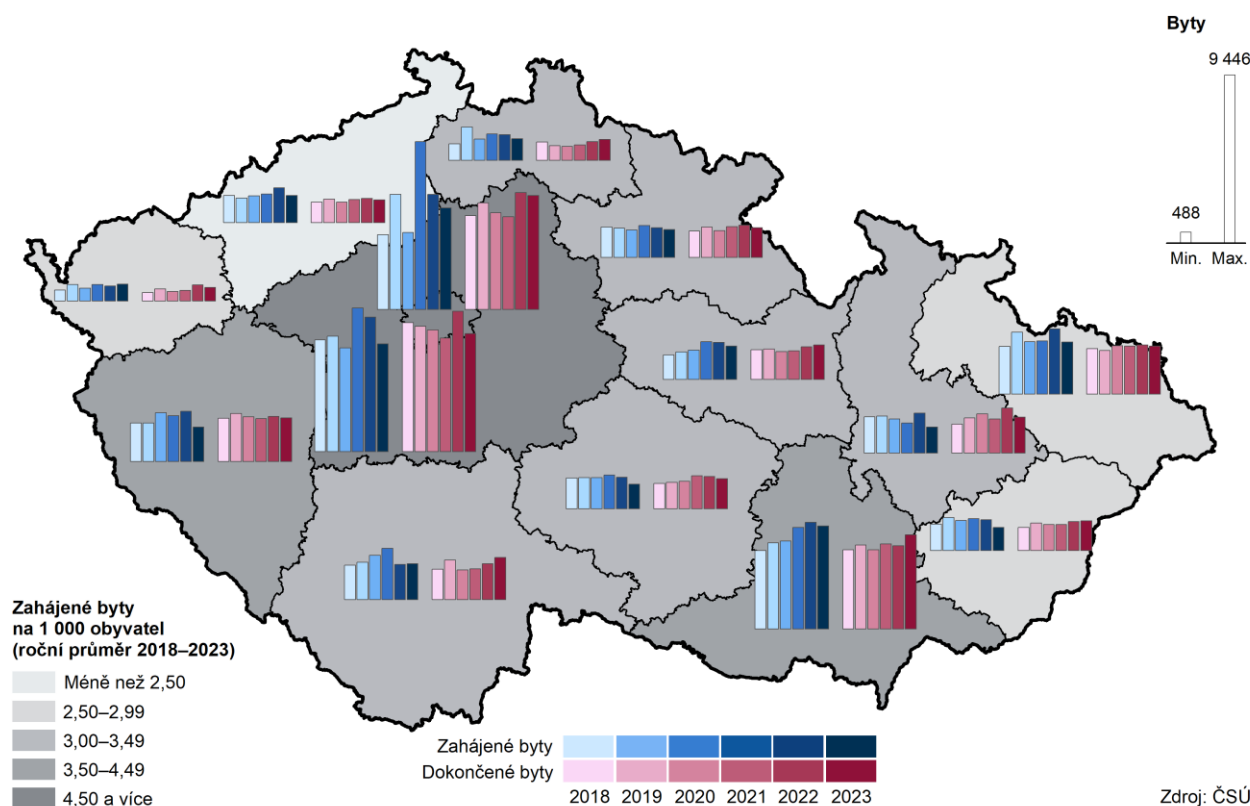
Nejvyšší podíl bytů v nových bytových domech byl v hl. městě Praze a nejvyšší podíl bytů v nových rodinných domech ve středních Čechách.

Regionálně byl podíl zahájených bytů v nových RD nejnižší v hl. městě Praze (za posledních 5 let pod 8 %) a nejvyšší, téměř dvoutřetinový byl ve Středočeském kraji. Naopak nejvyšší podíl zahájených bytů v nových BD byl v hl. městě Praze (81 %) a nejnižší v Ústeckém kraji (8 %). V Ústeckém kraji, kde podíl bytů v nových RD činil necelých 62 %, tvořily významnou část zahajované výstavby byty zahájené formou změny dokončených staveb (29 %).

Nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji a hl. městě Praze.

Absolutně největší počet bytů byl zahájen a dokončen ve Středočeském kraji, hl. městě Praze a Jihomoravském kraji, v souhrnu se na celorepublikovém počtu zahájených i dokončených bytů podílely 48 %. Tyto kraje byly na špici také v intenzitě bytové výstavby (po přepočtu na 1 tis. obyvatel), kdy se mezi ně zařadil ještě Plzeňský kraj s nadprůměrnou intenzitou zahajování a dokončování bytové výstavby za uplynulých pět let. V ostatních krajích byla intenzita podprůměrná, nejnižší v Ústeckém kraji.

Bytová výstavba v krajích v letech 2018 až 2023

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná

s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek nerezidentů alespoň částečně eliminovali rezidenti.

V roce 2023 již většina krajů překonala předpandemický počet hostů v HUZ...

Během roku 2022 již cestovní ruch ožíval a v roce 2023 počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) většiny krajů překonal předpandemickou úroveň. Zahraniční návštěvnost na ni sice většinou stále ještě nedosáhla, ale chybějící nerezidenty zpravidla nahradili tuzemští hosté. Pouze v hl. městě Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji se ve srovnání s rokem 2019 ubytovalo méně hostů, ale to stačilo, aby celkový počet hostů v HUZ ČR těsně nedosáhl hodnoty roku 2019 (-21 tis. osob).

...nedosáhly ho 3 kraje – hl. město Praha a Jihočeský a Ústecký kraj – a těsně také celá republika.

Ztráta hl. města Prahy v roce 2023 na předpandemický rok 2019 v celkovém počtu hostů byla 602 tis. osob (939 tis. nerezidentů), ztráta Jihočeského kraje byla 142 tis. osob (206 tis. nerezidentů), ztráta Ústeckého kraje, který patřil dlouhodobě k nejméně navštěvovaným krajům České republiky, byla podstatně menší – 34 tis. osob (11 tis. nerezidentů). V Ústeckém kraji jako jediném chyběli ve srovnání s rokem 2019 vedle nerezidentů také rezidenti.

Protože se zkrátila délka pobytu hostů, byly výsledky podle počtu přenocování horší. Hodnot roku 2019 nedosáhlo 6 krajů a celá Česká republika.

Vzhledem k tomu, že oproti roku 2019 se průměrná délka pobytu hostů v roce 2023 ve většině krajů poněkud zkrátila, byly výsledky podle počtu přenocování v HUZ horší než podle počtu hostů. Kromě hl. města Prahy, Jihočeského a Ústeckého kraje nepřekonaly předpandemický počet přenocování dále kraje Karlovarský, Zlínský a Moravskoslezský, v celé České republice do předpandemického počtu chyběla 1,2 mil. přenocování (2,1 %).

Cestovnímu ruchu jednoznačně dominuje hl. město Praha, druhý největší počet hostů se ubytoval v Jihomoravském kraji a druhý největší počet přenocování patřil díky lázeňství Karlovarskému kraji.

Dominantní postavení v cestovním ruchu mělo dlouhodobě hl. město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvořili cizinci. Přestože počet hostů hl. města Prahy poklesl, podílelo se hl. město Praha na celorepublikovém počtu hostů více než jednou třetinou, přitom na počtu nerezidentů 61 % a na počtu rezidentů 13 %. Druhý největší počet hostů ubytovaných v HUZ měl dlouhodobě Jihomoravský kraj (v roce 2023 podíl na ČR 9,9 %) a třetím nejnavštěvovanějším byl obvykle Jihočeský kraj (podíl 7,5 %). Podle počtu přenocování se v žebříčku krajů po hl. městě Praze umístil v roce 2023 díky lázeňství Karlovarský kraj (podíl na ČR 9,1 %), který druhé místo obsazoval i v době před pandemií. V Karlovarském kraji jako jediném z mimopražských krajů ve skladbě hostů obvykle převažovali nerezidenti. V letech 2020 až 2022, kdy zahraniční cestovní ruch skomíral, se Karlovarský kraj počtem přenocování propadl v regionálním žebříčku na třetí až páté místo. Na konci pomyslného žebříčku krajů podle počtu hostů i podle počtu jejich přenocování se umisťoval Pardubický kraj.

Životní prostředí

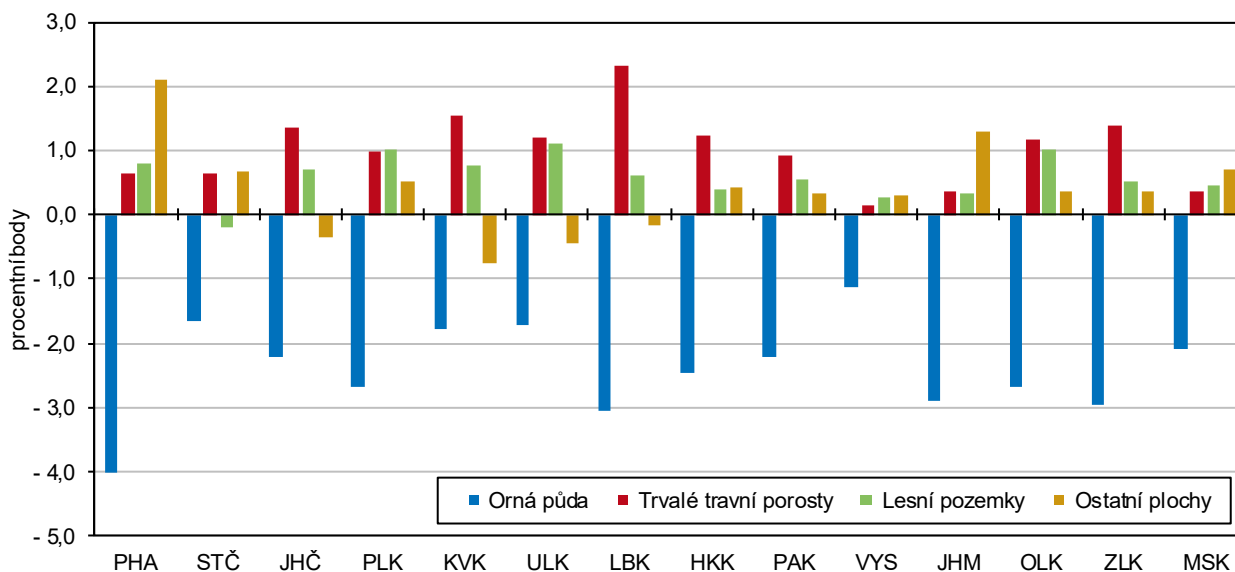
Orná půda ubývá především ve prospěch trvalých travních porostů.

Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 174,5 tis. ha (o 5,7 %). Podíl orné půdy na celkové výměře ČR poklesl za tuto dobu o 2,2 p. b. Snížení podílu orné půdy na celkové výměře jsme zaznamenali ve všech krajích ČR, nejvíce se snížil v hl. městě Praze (o 4,0 p. b.). Ve většině krajů se tento pokles uskutečnil především ve prospěch podílu trvalých travních porostů. Především ve prospěch ostatních ploch se naproti tomu podíl orné půdy snížil v hl. městě Praze a Jihomoravském kraji. Podíl trvalých travních porostů, stejně jako zahrad a vodních ploch, rostl ve všech krajích. Podíl trvalých travních porostů na celkové výměře vzrostl od roku 2001 nejvíce v Libereckém kraji (o 2,3 p. b.), celorepublikově se zvýšil o 0,9 p. b., podíl zahrad se zvýšil nejvíce ve Zlínském a Středočeském kraji (o 0,6 resp. 0,5 p. b.). Podíl lesní půdy se zvýšil ve všech krajích ČR s výjimkou Středočeského, kde došlo v porovnání s rokem 2001 k poklesu

o 0,2 p. b. Největší nárůst podílu lesních ploch na celkové výměře zaznamenali v Ústeckém kraji (o 1,1 p. b.). Stejně jako v případě orné půdy klesá v ČR i výměra ovocných sadů, jejich rozloha byla v porovnání s rokem 2001 vloni menší o 13,1 %.

Graf 5. 7 Změna podílů vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2023

Zdroj: ČÚZK

Stále více půdy je obhospodařováno způsoby šetrnými k životnímu prostředí.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. Nejvíce se takové půdy vloni soustředilo v Jihočeském a Plzeňském kraji. Nejrychleji se v uplynulých pěti letech rozšiřovaly plochy obhospodařované způsoby šetrnými k životnímu prostředí ve Středočeském kraji a také v hl. městě Praze, která však disponuje v porovnání s ostatními kraji výrazně menší výměrou zemědělské půdy a nárůst výměry v absolutním vyjádření je tak z pohledu celé ČR zanedbatelný.

Nejvíce vody spotřebují domácnosti v hl. městě Praze.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele nejprve v letech 2019–2021 meziročně rostlo, v letech 2022 a 2023 došlo ve všech krajích k poklesu. V porovnání s rokem 2018 poklesla spotřeba vody v roce 2023 ve většině krajů, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,1 %). Ve dvou krajích došlo k nárůstu spotřeby, a to ve Zlínském a Královéhradeckém kraji (o 1,8 resp. 0,2 %). Největší spotřebu vody dlouhodobě zaznamenáváme v hl. městě Praze, kde vloni bylo v průměru domácnostem fakturováno 103,8 litrů/osobu/den. Naopak dlouhodobě nejnižší je spotřeba ve Zlínském kraji, kde vloni dosáhlo specifické množství vody fakturované domácnostem 77,1 litrů/osobu/den). Celorepublikově byla spotřeba vody v domácnostech vloni při porovnání s rokem 2018 nižší o 2,5 litru/osobu/den (o 2,8 %).

Meziročně došlo k výraznému nárůstu ceny vodného i stočného. Nejdražší vodu měli vloni v Ústeckém kraji.

Cena vodného a stočného rostla ve všech krajích po celé sledované období, nejvýraznější byl nárůst mezi roky 2022/2023. Během posledních 5 let se cena vody nejvíce zvýšila v Pardubickém kraji (o 45,5 %), nejméně vzrostla v Jihočeském kraji (o 28,9 %). Ke krajům s nejvyšší cenou vody patří v posledních letech Liberecký kraj, hl. město Praha a Ústecký kraj, ve kterém jako v jediném kraji přesáhla cena za 1 m³ fakturované vody vloni hranici 60 Kč (62,20 Kč). Nejnižší cenu fakturované vody mají dlouhodobě v Olomouckém kraji, v roce 2023 to bylo 45,60 Kč za 1 m³.

Cena stočného byla nejvyšší v hl. městě Praze.

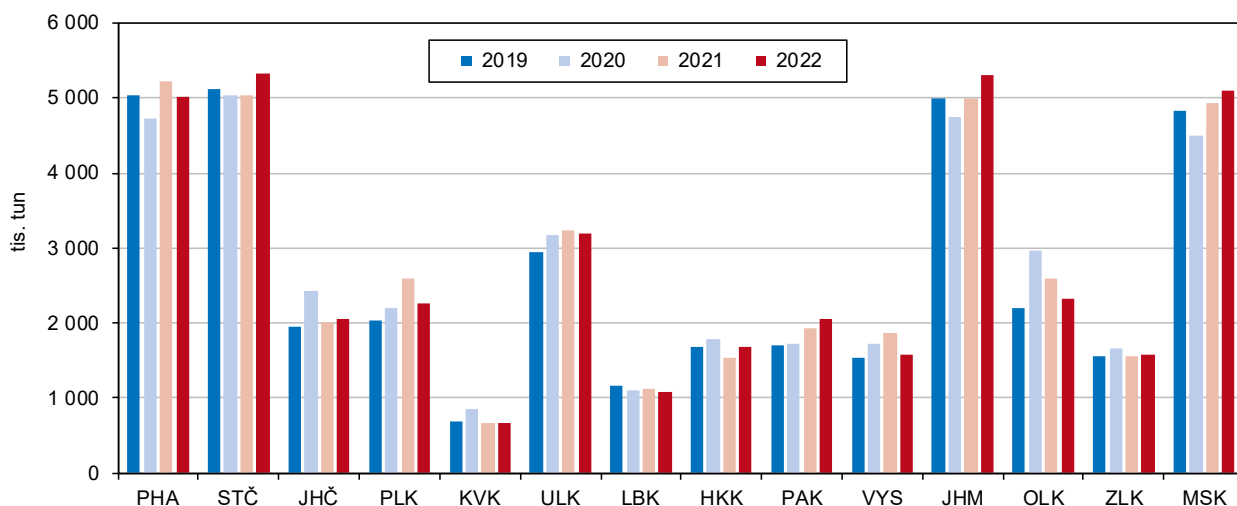
Stejně jako cena vody, i cena stočného zaznamenala v posledních letech nejvýraznější nárůst mezi roky 2022 a 2023. Tento nárůst dosáhl nejvyšších hodnot ve Zlínském kraji (26,4 %), nejméně vzrostla meziročně cena stočného v Ústeckém kraji (o 11,8 %). V porovnání s rokem 2018 vzrostla cena stočného nejvíce v hl. městě Praze (o 67,1 %), kde zákazníci v roce 2023 platili i nejvyšší stočné v ČR (56,80 Kč/m³). Nejméně cena stočného vzrostla za uplynulých 5 let v Ústeckém kraji (o 27,3 %). Nejnižší stočné dlouhodobě platí zákazníci v Kraji Vysočina (vloni to bylo 37,70 Kč/m³), v porovnání s ostatními kraji je nízké stočné účtováno také obyvatelům Jihočeského a Plzeňského kraje.

Nejvíce znečištěné ovzduší má hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Mezi kraje s nejvíce znečištěným ovzduším patří hl. město Praha, Ústecký a Moravskoslezský kraj. V Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou příčinou vysokých měrných emisí převážně stacionární zdroje, na území hl. města Prahy se na znečištění podílejí především mobilní zdroje. Z dlouhodobého pohledu je celkové znečištění stacionárními a mobilními zdroji nejvyšší v případě tuhých znečišťujících látek a oxidů dusíku v hl. městě Praze, emisemi SO₂ je nejvíce zasažen Ústecký kraj a emise CO jsou nejvyšší v Moravskoslezském kraji. V porovnání s ostatními kraji jsou emise CO rovněž výrazně vyšší i v hl. městě Praze.

Graf 5. 8 Produkce odpadů v krajích

Zdroj: ČSÚ

Celková produkce odpadů nejvíce vzrostla v porovnání s rokem 2018 v Pardubickém kraji.

Produkce odpadů se v posledních letech v jednotlivých krajích vyvíjela různě, celorepublikově byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 vyšší o 3,0 %. Za toto období se zvýšila v osmi krajích, nejvíce v Pardubickém kraji (o 36,4 %), což se projevilo i v nejvýraznějším nárůstu produkce odpadů v přepočtu na 1 obyvatele (o 34,6 %). Nejvíce se celková produkce odpadů snížila v Karlovarském kraji, kde byla v roce 2022 v porovnání s rokem 2018 nižší o 28,8 %. V přepočtu na jednoho obyvatele činil tento pokles 27,9 %. Produkce nebezpečného odpadu naproti tomu jak celorepublikově, tak i ve většině krajů klesala. Nejvíce se snížila v Karlovarském kraji, a to o 66,1 %. Kromě Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina vzrostla produkce nebezpečného odpadu především v Pardubickém kraji, kde byl tento nárůst nejvyšší (41,9 %).

Objem vyprodukovaného komunálního odpadu se nejvíce zvýšil v Jihomoravském kraji.

Stejně jako celková produkce odpadů, vzrostla za sledované období celorepublikově i produkce komunálního odpadu. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Jihomoravském kraji, kde byla produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2022

v porovnání s rokem 2018 vyšší o 10,0 %. Ve čtyřech krajích produkce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele poklesla, a to v Ústeckém a Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina a v hl. městě Praze.

Největší investice vložili do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hl. městě Praze.

Celkové investice na ochranu životního prostředí, vynaložené v roce 2023 v ČR, dosáhly hodnoty 36 617,5 tis. Kč. V uplynulých šesti letech vložili každoročně nejvíce prostředků do ochrany životního prostředí investoři se sídlem v hl. městě Praze (v roce 2023 to bylo 11 770,2 tis. Kč; 32,1 % všech investovaných prostředků v ČR). Druhý nejvyšší objem prostředků je pravidelně investován v Moravskoslezském kraji (v roce 2023 to bylo 4 803,4 tis. Kč; 13,1% podíl na ČR). Naopak nejméně prostředků investovali do ochrany životního prostředí ve sledovaném období investoři v Karlovarském kraji a od roku 2019 i Libereckém kraji – jejich podíly nepřesáhly jednotlivě 2% podíl na celkovém objemu investovaných prostředků v ČR.

Největší objem prostředků směřoval do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se v roce 2023 v rámci ČR nejvíce investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z osmi krajů. Investoři se sídlem v hl. městě Praze, Jihočeském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do životního prostředí v Jihočeském kraji.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Jihočeském kraji, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 140 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 585 Kč), jen o něco méně to bylo v Ústeckém kraji (4 508 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Karlovarského kraje, a to 795 Kč na 1 obyvatele.

V případě neinvestičních nákladů směřovaly největší objemy prostředků do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2023 objemu 93 631,6 tis. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. města Prahy, a to 20 104,3 tis. Kč, což bylo 21,5 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili největší objem prostředků na nakládání s odpady. Tento účel byl nejvíce preferovaný investory sídlícími v Královéhradeckém kraji, kteří na něj vynaložili 85,3 % veškerých jimi vynaložených neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
2022	-1,8	0,5	-0,6	-2,0	-2,0	-4,0	-3,2	-2,4	-2,0	-2,1	-1,7	-1,0	-2,4	-2,3	-3,5
2023	-2,0	0,3	-1,0	-2,4	-1,9	-4,1	-3,9	-2,6	-2,6	-1,7	-1,9	-1,4	-2,6	-2,4	-3,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
2022	30,6	60,7	37,4	25,5	46,6	39,6	19,8	28,4	25,0	29,2	22,7	28,0	16,5	16,3	13,3
2023	8,7	19,7	12,5	5,8	15,0	9,1	2,5	6,1	5,7	5,1	8,1	9,2	4,3	2,8	3,0
Úhrnná plodnost¹⁾															
2018	1,708	1,563	1,743	1,742	1,696	1,593	1,688	1,749	1,739	1,742	1,750	1,763	1,725	1,703	1,676
2019	1,709	1,521	1,763	1,745	1,702	1,677	1,726	1,759	1,717	1,814	1,815	1,754	1,680	1,653	1,666
2020	1,709	1,508	1,747	1,751	1,688	1,620	1,719	1,757	1,758	1,773	1,802	1,728	1,788	1,711	1,674
2021	1,826	1,713	1,899	1,866	1,792	1,690	1,785	1,775	1,845	1,853	1,947	1,832	1,821	1,878	1,780
2022	1,639	1,476	1,662	1,692	1,619	1,500	1,639	1,574	1,679	1,665	1,751	1,684	1,711	1,675	1,625
2023	1,456	1,308	1,492	1,484	1,400	1,315	1,428	1,415	1,507	1,516	1,567	1,476	1,536	1,543	1,463
Index stáří k 31. 12.²⁾															
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
2022	126,1	116,4	103,5	132,8	130,6	139,5	128,5	127,0	141,6	128,5	133,2	123,6	136,3	141,0	136,6
2023	129,5	117,4	106,3	137,2	134,0	144,8	133,2	131,3	145,5	131,9	136,7	126,5	140,1	145,3	141,3
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
2022	75,1	77,1	75,4	75,6	75,2	73,2	73,1	74,9	75,8	75,6	76,2	75,6	74,7	75,0	73,2
2023	76,5	78,2	76,6	76,9	77,0	75,2	74,5	76,2	77,7	76,9	77,3	77,0	76,1	76,5	74,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
2022	81,3	82,8	81,4	81,3	81,1	79,2	79,2	81,0	81,6	81,2	81,9	81,9	81,2	81,8	80,3
2023	82,4	83,8	82,5	82,3	82,2	81,1	80,4	82,3	82,5	82,8	82,9	83,1	82,4	83,0	81,4
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5
2022	10,3	25,4	11,0	7,3	13,3	13,1	7,6	9,5	7,0	8,0	6,0	9,1	4,5	4,6	4,7
2023	9,8	24,8	10,2	6,8	12,8	12,3	6,9	8,9	6,5	7,4	5,8	8,7	4,3	4,3	4,4

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
2022 ¹⁾	58,1	63,4	60,2	57,0	59,7	58,6	56,3	55,9	56,4	57,1	57,5	58,3	56,0	56,4	55,1
2023 ¹⁾	58,4	64,5	59,6	56,8	58,5	60,1	57,6	55,3	56,5	57,7	58,6	58,1	57,1	57,2	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
2022	3,72	3,04	3,23	2,98	2,94	4,24	5,54	3,97	3,10	2,86	3,08	4,36	3,63	2,89	5,12
2023	3,73	2,80	3,17	3,12	2,90	4,38	5,66	3,93	3,19	3,10	3,05	4,37	3,81	2,88	5,23
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)³⁾ (MPSV)															
2018	0,80	0,42	0,68	0,38	0,39	0,69	1,35	0,70	0,43	0,24	0,74	1,15	0,81	0,53	1,69
2019	0,60	0,33	0,51	0,27	0,34	0,50	0,87	0,51	0,34	0,21	0,50	0,87	0,50	0,35	1,38
2020	1,01	0,67	0,82	0,55	0,70	1,01	1,55	0,95	0,61	0,44	0,74	1,37	0,93	0,63	2,06
2021	1,27	1,10	1,00	0,80	0,88	1,66	2,05	1,24	0,75	0,52	0,88	1,61	1,09	0,78	2,31
2022	1,12	0,89	0,87	0,59	0,74	1,25	1,91	1,09	0,69	0,46	0,76	1,52	0,95	0,66	2,09
2023	1,20	0,90	0,97	0,69	0,77	1,42	2,22	1,20	0,80	0,59	0,82	1,56	1,05	0,71	2,11
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	253,9	345,8	271,7	238,7	245,9	231,8	219,9	233,1	244,9	240,9	247,6	245,2	227,1	233,1	228,0
2019	269,6	352,0	290,0	251,0	267,2	245,0	237,5	248,9	266,5	253,8	264,2	266,0	241,8	249,9	241,4
2020	275,1	354,9	279,6	260,5	274,4	245,5	251,0	255,7	270,5	263,7	272,7	274,1	250,5	258,8	250,8
2021	295,2	393,3	305,0	280,8	293,4	255,1	263,3	267,3	285,7	278,5	288,1	291,9	269,4	275,0	266,8
2022	326,8	423,3	340,0	312,1	323,1	296,7	292,8	295,1	314,4	311,9	321,8	323,9	297,4	302,9	300,6
2023
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
2022	37 418	43 950	38 431	35 267	37 500	33 679	36 133	35 643	36 734	35 357	36 078	37 733	35 107	34 968	35 723
2023	39 518	46 429	40 426	37 542	40 100	35 622	37 801	38 096	38 584	37 328	37 903	39 594	37 143	37 265	38 073
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)⁴⁾ (MPSV)															
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
2022	18 098	19 268	18 361	17 949	18 002	17 436	17 819	17 877	17 905	17 800	17 826	17 910	17 595	17 855	18 176
2023	20 310	21 519	20 591	20 151	20 191	19 557	20 021	20 076	20 120	20 026	20 060	20 123	19 792	20 082	20 385
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁵⁾ (ČSSZ)															
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2
2022	28,8	14,4	24,5	31,7	30,9	31,2	30,4	28,0	30,4	34,3	36,9	27,1	33,2	31,1	34,1
2023	31,0	16,1	26,7	34,1	32,8	33,3	32,3	30,3	32,6	36,5	39,5	29,3	35,5	33,6	36,4

¹⁾ data vypočtena dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

²⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁵⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2018	509,2	1 137,0	450,7	407,7	459,1	324,5	355,7	387,2	447,8	408,4	403,9	480,8	392,5	425,2	415,6
2019	542,8	1 202,2	498,5	436,2	476,7	339,4	387,4	412,4	480,6	427,0	434,8	513,1	419,4	460,1	424,3
2020	533,6	1 173,0	466,5	437,5	467,5	327,8	374,7	404,0	480,6	437,0	448,2	519,7	422,6	449,5	410,2
2021	571,1	1 294,6	488,8	451,7	503,0	339,9	394,6	420,4	507,7	450,9	460,1	557,1	452,7	480,6	445,2
2022	635,0	1 453,6	557,6	480,5	553,5	377,9	440,7	457,7	543,1	513,2	474,3	624,8	503,7	524,9	499,8
2023
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	103,0	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,5	95,1	90,2	95,6	94,1	92,8	92,7	93,5	95,4	98,5	98,4	97,3	96,4	92,9	92,4
2021	103,6	107,3	101,8	99,7	103,9	99,1	101,1	100,6	102,5	100,0	97,6	103,6	103,2	104,0	104,4
2022	102,4	102,3	107,8	98,8	101,0	99,9	100,4	101,6	100,7	105,3	96,5	102,6	101,4	100,2	103,5
2023
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020	42,3	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	39,0	40,4	33,1	
2021	47,4	54,9	38,4	42,8	24,6	46,1	29,3	50,0	57,8	52,2	58,1	44,9	44,8	36,3	
2022 ¹⁾	54,3	62,5	45,5	49,0	27,7	47,9	33,4	56,2	67,6	63,6	64,6	50,9	51,5	43,0	
2023	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
2022	820,5	77,6	111,1	46,6	57,4	16,2	61,3	44,0	45,7	47,9	45,6	72,2	45,2	51,8	97,8
2023	812,8	76,9	110,4	46,2	58,2	15,6	60,9	43,2	45,8	46,2	45,5	72,6	44,7	50,5	96,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
2022	39,8	61,5	35,3	40,6	38,8	39,4	33,5	25,4	35,0	44,4	32,1	44,9	40,0	32,7	32,6
2023	39,6	66,5	36,4	42,7	36,8	46,1	32,7	26,1	31,3	44,5	33,1	40,3	33,7	34,8	29,9
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
2022	3,7	4,9	5,5	3,1	4,2	3,2	1,7	2,3	3,3	3,5	3,5	3,9	4,0	2,8	2,3
2023	3,5	4,7	4,6	3,6	4,0	2,6	1,6	2,6	3,0	3,7	3,3	4,3	3,2	2,9	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629
2022	4 703	10 010	1 948	6 501	3 593	14 943	1 883	7 516	8 290	2 579	3 024	3 343	3 638	3 907	2 294
2023	5 134	12 269	2 096	6 824	3 665	17 271	1 981	7 437	8 300	2 654	3 032	3 464	3 715	3 900	2 301

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převahou činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převahou stavební činnosti

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)¹⁾ (ČHMÚ)															
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021	0,77	0,26	0,74	0,25	0,30	0,80	3,96	0,32	0,45	1,10	0,21	0,12	0,48	0,61	2,35
2022	0,82	0,31	0,73	0,26	0,36	1,13	2,81	0,33	0,47	1,27	0,19	0,12	0,41	0,58	1,97
2023	0,69	0,28	0,62	0,19	0,29	0,76	2,20	0,33	0,46	0,94	0,17	0,12	0,35	0,57	1,70
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)¹⁾ (ČHMÚ)															
2018	2,34	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,18	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,96	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021	2,00	15,57	1,88	0,95	1,00	1,92	4,77	1,24	1,48	2,75	1,35	1,69	1,44	1,59	3,23
2022	1,98	15,77	1,88	0,97	1,02	1,45	4,74	1,24	1,49	2,92	1,33	1,63	1,42	1,54	3,01
2023	1,81	15,38	1,74	0,92	0,97	1,32	4,21	1,19	1,44	2,34	1,29	1,55	1,32	1,50	2,60
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)															
2018	3 580	3 979	3 668	3 344	3 306	3 211	3 559	2 385	3 138	2 897	3 325	4 429	4 177	2 502	3 830
2019	3 510	3 829	3 714	3 043	3 469	2 354	3 580	2 632	3 035	3 261	3 009	4 200	3 486	2 681	4 027
2020	3 607	3 563	3 618	3 782	3 719	2 889	3 860	2 473	3 224	3 289	3 398	3 983	4 679	2 845	3 753
2021	3 743	4 120	3 649	3 150	4 500	2 368	4 037	2 585	2 830	3 759	3 724	4 221	4 168	2 703	4 179
2022	3 643	3 743	3 731	3 148	3 771	2 316	3 952	2 413	3 027	3 900	3 079	4 385	3 696	2 708	4 292
2023
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)²⁾															
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021	510	494	561	528	488	464	500	455	380	545	554	492	557	488	535
2022	504	494	536	553	488	448	468	468	505	499	512	493	551	462	516
2023
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
2022	89,4	111,2	87,0	80,2	86,8	89,0	91,9	87,7	82,5	78,8	81,1	92,1	83,7	77,2	90,4
2023	86,7	103,8	86,1	78,1	84,2	84,2	89,9	84,0	80,7	78,5	78,5	89,5	82,3	77,1	86,0
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových vod, %)															
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
2022	97,7	100,0	99,9	96,4	95,4	99,9	98,6	98,4	95,8	98,8	92,2	99,0	97,9	93,3	95,1
2023	97,7	100,0	99,9	96,3	96,1	99,7	98,9	98,4	96,3	99,1	91,8	99,0	98,6	92,3	95,3
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095
2022	3 165	3 164	2 684	6 329	3 309	2 008	3 254	1 747	2 130	3 170	3 930	2 847	2 697	2 097	3 942
2023	3 366	2 885	3 380	5 140	3 881	795	4 508	1 642	2 861	2 717	4 197	2 848	2 544	2 804	4 585

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje v letech 2001–2023

	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Počet obyvatel (k 31. 12.)	642 790	639 166	641 684 ⁶⁾	638 640	637 612	636 358	635 713	634 720
v tom ve věku: 0–14 let	104 144	94 256	91 795 ⁶⁾	92 972	93 440	94 054	94 898	95 884
15–64 let	451 119	453 974	448 608 ⁶⁾	440 749	435 302	429 864	424 948	420 020
65 let a více	87 527	90 936	101 281 ⁶⁾	104 919	108 870	112 440	115 867	118 816
Průměrný věk (k 31. 12.)	38,6	39,8	40,9 ⁶⁾	41,2	41,5	41,7	42,0	42,2
Sňatky	3 042	3 063	2 675	2 605	2 669	2 632	2 737	2 864
Rozvody	1 774	1 926	1 823	1 733	1 526	1 713	1 521	1 515
Živě narození	5 756	6 183	6 922	6 311	6 303	6 322	6 400	6 498
Zemřelí	6 662	6 479	6 748	6 559	6 701	6 830	6 461	7 000
Přirozený přírůstek/úbytek	-906	-296	174	-248	-398	-508	-61	-502
Přistěhovalí	3 545	4 474	4 000	3 857	3 787	3 786	4 150	4 328
Vystěhovalí	3 921	4 437	4 534	4 003	4 417	4 532	4 734	4 819
Přírůstek/úbytek stěhováním	-376	37	-534	-146	-630	-746	-584	-491
Celkový přírůstek/úbytek	-1 282	-259	-360	-394	-1 028	-1 254	-645	-993
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)	122,1	144,4	176,4	180,3	182,8	180,6	188,5	195,6
Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)	312,0	314,2	306,2	305,5	312,2	306,3	305,9	307,8
Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)	222,5	227,0	244,0	240,6	232,5	236,6	235,3	231,9
Míra ekonomické aktivity (%)	58,4	58,1	55,7	55,9	57,3	56,4	56,5	57,0
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	37 215	36 180	42 117	38 119	40 342	43 364	38 990	31 058
Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)	.	7,54	9,08	8,34	8,93	9,79	8,82	7,01
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)								
mateřských škol	18 914	18 637	21 037	22 028	22 878	23 340	23 298	22 980
základních škol	68 443	57 831	48 610	48 677	49 257	50 243	51 504	52 899
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)	.	35 010	32 423	30 505	28 957	27 863	27 147	26 420
Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)	12 317	16 037	22 494	22 689	21 758	21 222	20 822	20 358
Obyvatelé na 1 lékaře	258,0	249,2	227,6	220,4	219,7	218,7	215,0	210,5
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)	6 643	7 543	9 837	10 253	10 465	10 644	10 744	11 009
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	25,4	23,2	21,4	22,5	22,5	23,2	22,1	19,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Hrubý domácí produkt (mil. Kč)	125 836	149 972	179 299	185 680	187 045	188 048	197 846	210 886
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)	101,5	103,1	103,6	103,2	99,0	98,9	102,7	105,7
Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)	.	1 347	1 613	2 133	3 558	3 061	3 377	2 983
Registrované subjekty (k 31. 12.)	115 328	129 331	136 229	138 970	135 201 ⁸⁾	137 119	138 347	139 097
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)	.	7 687	7 077	8 245	8 344	8 734	9 445	8 774
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)	49 277	52 595	40 604	41 222	40 015	39 102	40 873	44 247
Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)	15 842	13 520	12 784	10 743	12 760	11 920	10 362	13 361
Dokončené byty	1 753	1 118	1 648	1 305	1 490	1 231	1 420	1 095
Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)	392,8	414,9	377,7	397,3 ¹⁰⁾	474,9	512,4	487,6	547,5
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)								
Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)	277 187	281 992	280 129	279 763	279 361	279 086	278 562	278 209
z toho orná půda	211 097	210 171	207 878	207 375	207 036	206 555	205 986	205 594
Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)	236 764	244 685	246 535	246 893	247 296	247 583	248 115	248 481
z toho: lesní pozemky	176 698	183 008	183 497	183 596	183 855	184 000	185 168	185 220
zastavěné plochy a nádvoří	8 285	8 245	8 310	8 369	8 378	8 389	8 392	8 389
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)	83,6	89,9	84,3	83,7	83,5	81,7	82,5	82,2
Počet čistíren odpadních vod	32	128	132	138	145	147	149	159
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)	2 224	1 494	1 371	1 423	2 428	1 902	2 418	3 879

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměr. starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sektoru (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elekt., plynu, tepla, klimatické vzduchu

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
633 925	633 178	632 492	632 015	630 522 ⁶⁾	622 930	631 802	632 864	Počet obyvatel (k 31. 12.)
96 735	97 707	98 361	98 806	99 259 ⁶⁾	98 227	99 797	98 340	v tom ve věku: 0–14 let
414 933	410 336	406 113	402 274	398 548 ⁶⁾	390 774	395 991	396 702	15–64 let
122 257	125 135	128 018	130 935	132 715 ⁶⁾	133 929	136 014	137 822	65 let a více
42,4	42,6	42,8	43,0	43,1 ⁶⁾	43,3	43,3	43,5	Průměrný věk (k 31. 12.)
2 925	3 039	3 204	3 213	2 665	2 795	3 242	2 774	Sňatky
1 432	1 430	1 417	1 377	1 255	1 237	1 104	1 121	Rozvody
6 697	6 679	6 699	6 359	6 584	6 394	5 985	5 322	Živě narození
6 731	7 033	6 952	6 914	8 126	8 562	7 481	6 981	Zemřelí
-34	-354	-253	-555	-1 542	-2 168	-1 496	-1 659	Přirozený přírůstek/úbytek
4 464	4 700	4 867	5 410	4 907	5 044	14 838	9 169	Přistěhovalí
5 225	5 093	5 300	5 332	4 858	4 877	4 470	6 448	Vystěhovalí
-761	-393	-433	78	49	167	10 368	2 721	Přírůstek/úbytek stěhováním
-795	-747	-686	-477	-1 493	-2 001	8 872	1 062	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
201,0	211,5	227,1	241,8	250,5	269,4	297,4	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)
312,1	314,5	319,8	314,0	304,5	304,8 ⁷⁾	296,6	301,4	Pracovní síla (ekonomicky aktivní; tis. osob)
226,3	222,0	215,2	219,9	228,4	225,5 ⁷⁾	215,7	212,1	Osoby mimo prac. sílu (15 let a více; tis. os.)
58,0	58,6	59,8	58,8	57,1	57,5 ⁷⁾	57,9	58,7	Míra ekonomické aktivity (%)
26 495	19 519	14 801	12 818	17 270	14 382	15 297	16 108	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)
5,94	4,35	3,37	2,94	4,11	3,35	3,63	3,81	Podíl nezam. osob ¹⁾ (k 31. 12.; %)
22 628	22 350	22 667	22 931	22 249	22 407	22 848	22 640	Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)
54 226	55 049	55 292	55 684	55 948	55 610	57 178	56 702	mateřských škol
26 217	26 067	26 100	26 182	26 677	27 388	28 332	29 660	základních škol
19 535	18 873	18 424	18 846	20 228	20 853	20 749	20 970	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
206,2	206,8	197,0	196,9	193,8	189,7	193,3	.	Studenti vysokých škol ²⁾ (k 31. 12.)
11 119	11 504	12 063	13 108	14 100	15 017	17 595	19 792	Obyvatelé na 1 lékaře
18,3	16,2	14,8	15,6	13,2	12,5	14,5	14,6	Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ³⁾ (Kč)
219 246	235 902	248 283	265 111	266 976	285 930	317 890	.	Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel
102,8	105,9	102,2	102,7	96,4	103,2	101,4	.	EKONOMICKÝ VÝVOJ
2 833	3 367	4 156	4 738	4 291	5 156	5 858	.	Hrubý domácí produkt (mil. Kč)
140 735	142 182	143 972	143 478	145 374	147 212	147 495	134 345	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny; %)
8 942	9 091	8 676	8 992	9 472	10 946 ⁹⁾	12 462	.	Výdaje na výzkum a vývoj (mil. Kč)
46 531	47 245	47 923	45 892	44 744	44 168	45 232	44 656	Registrované subjekty (k 31. 12.)
11 545	12 218	15 010	17 314	19 160	20 247	25 210	21 349	Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč)
1 337	1 479	1 630	1 984	2 212	1 916	2 543	2 020	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾ (fyz. os.)
600,1	658,1	700,1	761,6	472,1	469,0	722,8	784,7	Staveb. práce "S" provedené v kraji ⁵⁾ (mil. Kč)
277 850	277 525	277 319	277 074	276 887	276 667	276 472	276 187	Dokončené byty
205 329	204 951	204 526	204 041	203 689	203 083	202 730	202 395	Hosté v hromadných ubyt. zařiz. (tis. osob)
249 296	249 630	249 833	250 080	250 267	250 488	250 685	250 968	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
185 851	186 153	186 217	186 280	186 418	186 491	186 572	186 618	Zemědělská půda (k 31. 12.; ha)
8 393	8 392	8 389	8 403	8 428	8 448	8 496	8 536	z toho orná půda
81,3	83,5	83,2	84,3	83,2	85,3	83,7	82,3	Nezemědělská půda (k 31. 12.; ha)
162	169	172	177	187	192	198	202	z toho: lesní pozemky
1 270	1 452	1 899	1 854	2 427	2 379	2 697	2 544	zastavěné plochy a nádvoří
								Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)
								Počet čistění odpadních vod
								Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)

⁷⁾ data od roku 2022 dle nové metodiky, údaje předchozích let nejsou srovnatelné

⁸⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁹⁾ semidefinitivní údaje ¹⁰⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	632 492	632 015	630 522	⁶⁾ 622 930	631 802	632 864
v tom: muži		309 620	309 603	308 718	⁶⁾ 305 449	309 040	309 380
ženy		322 872	322 412	321 804	⁶⁾ 317 481	322 762	323 484
z toho cizinci (bez azylantů)		12 302	12 970	13 686	13 755	28 643	26 983
Sňatky		3 204	3 213	2 665	2 795	3 242	2 774
Průměrný věk při prvním sňatku	roky						
ženichů		32,2	32,5	32,9	33,3	33,8	33,6
nevěst		29,4	29,8	30,3	30,4	30,7	31,2
Rozvody		1 417	1 377	1 255	1 237	1 104	1 121
Živě narození	osoby	6 699	6 359	6 584	6 394	5 985	5 322
z toho mimo manželství	%	49,8	49,4	50,0	50,9	48,7	49,0
Průměrný věk matky při narození dítěte	roky	30,7	30,6	30,6	30,7	31,0	30,8
prvního dítěte		28,9	28,8	28,9	29,1	29,2	29,2
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,725	1,680	1,788	1,821	1,711	1,536
Potraty		1 896	1 872	1 799	1 722	1 642	1 544
z toho umělá přerušeni těhotenství		983	999	998	918	943	904
Potraty na 100 narozených	%	28,2	29,3	27,2	26,8	27,3	28,9
Zemřelí	osoby	6 952	6 914	8 126	8 562	7 481	6 981
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-253	-555	-1 542	-2 168	-1 496	-1 659
Přistěhovalí	osoby	4 867	5 410	4 907	5 044	14 838	9 169
z toho z ciziny		1 309	1 606	1 219	1 210	10 902	4 177
Vystěhovalí	osoby	5 300	5 332	4 858	4 877	4 470	6 448
z toho do ciziny		597	721	606	496	494	1 333
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-433	78	49	167	10 368	2 721
z toho s cizinou		712	885	613	714	10 408	2 844
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-686	-477	-1 493	-2 001	8 872	1 062
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,6	10,1	10,4	10,3	9,5	8,4
zemřelí	‰	11,0	10,9	12,9	13,7	11,9	11,0
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,4	-0,9	-2,4	-3,5	-2,4	-2,6
přistěhovalí	‰	7,7	8,6	7,8	8,1	23,6	14,5
vystěhovalí	‰	8,4	8,4	7,7	7,8	7,1	10,2
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-0,7	0,1	0,1	0,3	16,5	4,3
celkový přírůstek/úbytek	‰	-1,1	-0,8	-2,4	-3,2	14,1	1,7
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	3,6	2,4	1,5	3,1	2,0	2,8
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	2,5	1,4	0,6	2,3	1,5	1,5
Obyvatelé ve věku (k 31. 12.)							
0–14 let	osoby	98 361	98 806	99 259	⁶⁾ 98 227	99 797	98 340
%		15,6	15,6	15,7	⁶⁾ 15,8	15,8	15,5
15–64 let	osoby	406 113	402 274	398 548	⁶⁾ 390 774	395 991	396 702
%		64,2	63,6	63,2	⁶⁾ 62,7	62,7	62,7
65 let a více	osoby	128 018	130 935	132 715	⁶⁾ 133 929	136 014	137 822
%		20,2	20,7	21,0	⁶⁾ 21,5	21,5	21,8
Průměrný věk (k 31. 12.)	roky	42,8	43,0	43,1	⁶⁾ 43,3	43,3	43,5
mužů		41,2	41,4	41,6	⁶⁾ 41,8	41,8	42,0
žen		44,3	44,5	44,6	⁶⁾ 44,8	44,8	45,0
Index stáří (k 31. 12.) ⁴⁾		130,2	132,5	133,7	⁶⁾ 136,3	136,3	140,1
Index ekonomické závislosti (k 31. 12.) ⁵⁾		67,4	69,1	70,8	⁶⁾ 72,6	73,6	74,3
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		75,6	75,7	75,1	74,1	74,7	76,1
žen při narození		81,9	82,1	81,7	81,0	81,2	82,4
mužů ve věku 65 let		16,1	16,3	15,6	14,8	15,4	16,3
žen ve věku 65 let		19,9	20,1	19,7	19,1	19,3	20,3

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	tis. osob	535,0	533,9	532,9	530,3	512,3	513,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	14,4	15,7	15,6	13,8	14,4	13,6
střední bez maturity	%	35,8	36,6	33,7	32,4	34,4	36,0
střední s maturitou	%	35,0	31,9	32,6	33,4	32,2	31,9
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	14,6	15,8	18,0	20,4	18,9	18,5
Pracovní síla (ekonomicky aktivní)	tis. osob	319,8	314,0	304,5	304,8	296,6	301,4
v tom: zaměstnaní ²⁾		311,6	306,3	295,2	296,8	287,2	293,1
z toho ženy		140,0	134,2	131,9	131,0	127,4	130,8
nezaměstnaní		8,2	7,7	9,3	8,0	9,5	8,3
z toho ženy		4,0	3,9	4,7	4,4	4,7	3,2
Osoby mimo pracovní sílu ve věku 15 let a více	tis. osob	215,2	219,9	228,4	225,5	215,7	212,1
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	83,3	83,1	84,5	86,3	85,6	84,6
zaměstnavatelé	%	3,3	3,3	2,8	2,4	2,3	2,3
pracující na vlastní účet	%	12,1	12,7	12,2	11,0	11,5	12,6
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	311,1	304,9	296,7	300,5	298,2	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	4,3	4,2	4,1	4,1	3,8	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	40,3	40,1	39,3	39,0	38,6	.
terciární (služby)	%	55,4	55,8	56,5	56,9	57,6	.
Míra ekonomické aktivity	%	59,8	58,8	57,1	57,5	57,9	58,7
v tom: muži		67,6	67,8	64,9	65,7	66,6	67,4
ženy		52,4	50,3	49,9	49,7	49,8	50,5
Míra zaměstnanosti	%	58,2	57,4	55,4	56,0	56,0	57,1
v tom: muži		66,0	66,4	63,1	64,4	64,6	65,4
ženy		50,9	48,9	48,1	48,0	48,0	49,3
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	2,6	2,4	3,1	2,6	3,2	2,8
v tom: muži		2,4	2,1	2,8	2,1	2,9	3,0
ženy		2,8	2,8	3,4	3,3	3,5	2,4
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (k 31. 12.; MPSV, MPO)							
Zaměstnaní cizinci		12 951	13 537	13 995	14 973	18 463	19 203
v tom: evidovaní na úřadech práce		10 714	11 245	11 642	12 534	15 895	16 526
s platným živnostenským oprávněním		2 237	2 292	2 353	2 439	2 568	2 677
NEZAMĚSTNANOST (k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	14 801	12 818	17 270	14 382	15 297	16 108
z toho: ženy		7 213	6 359	8 459	7 143	7 880	8 196
absolventi škol a mladiství		644	622	907	740	792	936
osoby se zdravotním postižením		2 466	2 107	2 479	2 325	2 255	2 373
osoby pečující o dítě do 15 let věku		2 325	2 132	2 599	2 234	2 424	2 355
v tom podle věku:							
do 19 let		462	478	665	525	655	785
20–24 let		1 096	994	1 476	1 031	1 257	1 399
25–34 let		2 792	2 357	3 257	2 432	2 625	2 773
35–44 let		3 240	2 729	3 673	2 929	3 150	3 263
45–54 let		3 385	3 054	4 086	3 431	3 648	3 923
55 let a více		3 826	3 206	4 113	4 034	3 962	3 965
průměrný věk	roky	43,5	43,3	42,8	44,3	43,5	43,0

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů); do roku 2021 přepočteno na celou populaci, od roku 2022 přepočteno na celou populaci po odečtení odhadu osob žijících mimo soukromé domácnosti resp. mimo byty

²⁾ s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podle definice Mezinárodní organizace práce

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		4 299	3 636	4 663	4 074	4 411	4 749
střední bez maturity		6 140	5 304	7 063	5 766	6 007	6 303
střední s maturitou		3 165	2 831	4 125	3 370	3 488	3 670
vyšší odborné vč. nástavbového		131	123	155	107	144	150
vysokoškolské		1 066	924	1 264	1 065	1 247	1 236
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	6 196	5 519	7 648	6 325	6 682	6 894
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 713	1 502	2 032	1 674	1 727	1 766
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		4 483	4 017	5 616	4 651	4 955	5 128
manuální pracovníci	osoby	8 389	7 154	9 143	7 918	8 465	9 067
kvalifikovaní (třídy 6–8)		3 306	2 869	3 803	3 106	3 244	3 632
nekvalifikovaní (třída 9)		5 083	4 285	5 340	4 812	5 221	5 435
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		6 931	6 428	6 136	5 340	6 030	6 091
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 477	2 499	3 838	2 486	3 212	3 292
více než 6 měsíců až 12 měsíců		1 839	1 712	3 599	2 231	2 372	2 586
více než 12 měsíců až 24 měsíců		1 152	915	2 317	2 305	1 476	1 996
více než 24 měsíců		2 420	1 264	1 380	2 020	2 207	2 143
Průměrná délka evidence	dny	534	398	377	448	414	416
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce ⁵⁾	osoby	13 729	11 859	16 407	13 251	14 127	15 083
z toho: ženy		6 649	5 823	8 071	6 563	7 279	7 681
absolventi škol a mladiství		626	605	901	727	780	927
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	osoby	5 546	5 320	6 019	5 051	5 247	5 562
z toho ženy		2 629	2 553	2 955	2 469	2 666	2 752
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	7 106	7 627	7 950	8 757	9 161	9 914
Podíl nezaměstnaných osob ⁶⁾	%	3,37	2,94	4,11	3,35	3,63	3,81
v tom: muži		3,42	2,95	4,10	3,32	3,44	3,67
ženy		3,32	2,94	4,12	3,38	3,82	3,95
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	0,81	0,50	0,93	1,09	0,95	1,05
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	10 896	9 652	7 123	9 129	7 573	7 859
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	1,4	1,3	2,4	1,6	2,0	2,0
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
Čistý disponibilní důchod domácností celkem	mil. Kč	143 637	152 865	158 257	170 137	187 703	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	227,1	241,8	250,5	269,4	297,4	.
průměr ČR = 100	%	89,4	89,7	91,0	91,3	91,0	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	30 073	32 695	35 049	37 074	39 079	41 084
v tom: muži		32 421	35 373	37 079	39 282	41 966	43 923
ženy		27 120	29 585	32 608	34 500	35 699	37 781
Medián mezd	Kč	27 253	29 491	31 571	33 135	35 107	37 143
v tom: muži		29 106	31 643	33 120	35 021	37 412	39 268
ženy		24 794	26 713	29 523	30 734	32 486	34 322
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	38 834	41 985	44 100	46 877	48 800	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		28 251	30 540	32 236	34 392	35 272	.
sociální náklady a výdaje		10 059	10 903	11 602	12 362	12 783	.

⁵⁾ ve věku 15–64 let⁶⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku⁷⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ⁸⁾ zdroj: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)⁹⁾ podniky se sídlem v kraji

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

2. pokračování

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		22 667	22 931	22 249	22 407	22 848	22 640
základních škol		55 292	55 684	55 948	55 610	57 178	56 702
středních škol včetně konzervatoří (denní studium)		26 100	26 182	26 677	27 388	28 332	29 660
vyšších odborných škol (denní studium)		731	731	793	922	1 039	1 100
Studenti vysokých škol (občané ČR, k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		15 461	15 340	15 898	16 023	15 710	15 753
s místem výuky v kraji		18 424	18 846	20 228	20 853	20 749	20 970
z toho v prezenčním studiu	%	75,1	75,0	73,3	73,0	73,5	74,0
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	4 197	3 877	3 885	3 770	3 825	4 232
ZDRAVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	3 211	3 211	3 260	3 287	3 259	.
obyvatelé na 1 lékaře		197	197	194	190	193	.
z toho zubní lékaři		499	521	550	509	486	.
Nemocnice akutní péče		6	6	6	6	7	.
lůžka		2 879	2 850	2 862	2 849	2 882	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		299	292	283	282	283	.
praktických pro děti a dorost		124	119	114	109	109	.
stomatologů		361	363	358	355	350	.
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek ¹⁰⁾ celkem	tis. dávek	560,6	521,6	523,8	509,7	558,1	655,4
z toho rodičovský příspěvek		195,6	197,4	219,6	208,4	197,8	189,0
Výdaje na dávky ¹⁰⁾ celkem	mil. Kč	2 249	2 173	2 970	2 790	2 821	3 368
z toho rodičovský příspěvek		1 429	1 401	2 226	2 035	1 901	1 803
Výdaje na dávky státní sociální podpory ¹⁰⁾ na 1 obyvatele	Kč	3 375	3 437	4 701	4 474	4 479	5 322
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 700	2 632	2 607	2 606	2 593	2 591
na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		21,1	20,1	19,6	19,5	19,1	18,8
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 013	1 073	1 110	1 151	1 181	1 325
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		998	993	977	982	954	962
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	149 421	149 866	148 985	147 774	147 154	147 718
z toho ženy		91 629	91 437	90 470	89 564	88 862	88 776
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	111 360	112 034	111 583	110 428	110 309	111 250
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	44 508	45 616	46 497	47 838	48 836	52 434
z toho ženy		24 977	25 548	26 102	26 866	27 505	29 203
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	29,8	30,4	31,2	32,4	33,2	35,5
v tom: muži		33,8	34,3	34,9	36,0	36,6	39,4
ženy		27,3	27,9	28,9	30,0	31,0	32,9
Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo ¹²⁾	Kč	12 063	13 108	14 100	15 017	17 595	19 792
v tom: muži		13 244	14 339	15 403	16 405	19 188	20 940
ženy		11 022	12 012	12 925	13 758	16 141	18 734
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	44,3	44,4	44,7	45,3	50,1	53,3

¹⁰⁾ včetně dávek péčovské péče¹¹⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu¹³⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřící jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 684 258	1 955 493	2 804 416	2 607 482	2 436 865	2 391 763
v tom dávky:							
nemocenské		1 224 597	1 463 891	1 777 667	1 832 726	1 784 395	1 786 848
ošetřovné		82 089	88 487	¹⁶⁾ 586 882	¹⁶⁾ 306 072	153 803	141 353
peněžitá pomoc v mateřství		365 445	384 942	420 342	446 055	458 875	423 841
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		407	339	397	292	607	396
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		10 293	12 164	12 503	13 854	28 492	27 898
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		1 427	5 670	6 624	8 483	10 693	11 426
KULTURA (NIPOS)							
Veřejné knihovny vč. poboček		496	494	489	487	486	481
registrovaní čtenáři (tis. osob)		76	77	69	63	68	72
návštěvníci – fyzické návštěvy (tis. osob)		1 126	1 135	707	695	916	1 088
Muzea, galerie a památníky v provozu celkem		18	18	18	18	18	20
návštěvníci expozic a výstav (tis. osob)		594	625	322	344	463	516
Památkové objekty zpřístupněné návštěvníkům za vstupné		11	12	11	9	9	10
návštěvníci (tis. osob)		258	287	174	191	232	238
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		9 332	9 838	8 369	7 802	9 114	9 224
na 1 000 obyvatel		14,8	15,6	13,2	12,5	14,5	14,6
Objasněné trestné činy		5 631	5 738	4 906	4 601	4 916	5 171
Hlášené dopravní nehody		5 251	5 508	5 083	5 327	5 820	6 163
na 1 000 obyvatel		8,3	8,7	8,0	8,5	9,2	9,7
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	35	34	23	41	12	17
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	6,8	6,2	5,7	5,7	6,4	6,9
POŽÁRY (Hasičský záchranný sbor ČR)							
Požáry celkem		992	980	828	900	1 040	863
na 1 000 obyvatel		1,6	1,6	1,3	1,4	1,7	1,4
přímá škoda	mil. Kč	198	186	106	117	172	236

¹⁴⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018¹⁵⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče¹⁶⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covidu-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	248 283	265 111	266 976	285 930	317 890	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,2	102,7	96,4	103,2	101,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	392,5	419,4	422,6	452,7	503,7	.
průměr ČR = 100	%	77,1	77,3	79,2	79,3	79,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	798,2	869,4	899,7	951,4	1 066,8	.
průměr ČR = 100	%	79,9	81,5	84,1	83,4	85,5	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	223 750	239 540	242 989	259 818	288 299	.
v tom sektory: primární	%	3,3	3,0	3,1	3,0	3,1	.
sekundární	%	39,9	39,4	38,0	38,3	37,7	.
terciární	%	56,7	57,5	58,9	58,8	59,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	60 076	71 667	69 297	74 522	87 306	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	95,0	113,4	109,7	118,0	138,3	.
průměr ČR = 100	%	70,9	77,2	77,4	79,4	81,3	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	311 068	304 936	296 738	300 543	298 229	.
z toho zaměstnanci		269 411	263 274	260 501	270 218	265 756	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	31 574	34 231	36 939	39 771	41 856	46 278
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	31 395	33 472	36 325	37 747	40 047	42 514
v tom: běžné výdaje		23 473	25 973	28 038	29 804	32 225	34 908
kapitálové výdaje		7 922	7 499	8 287	7 942	7 822	7 606
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	4 156	4 738	4 291	5 156	5 858	.
z toho: mzdové		2 210	2 449	2 357	2 569	2 761	.
financované z veřejných zdrojů ČR		1 435	1 606	1 472	1 486	1 432	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	3 341	3 599	3 463	3 896	3 814	.
z toho výzkumní pracovníci		1 835	2 079	1 928	2 335	2 288	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	72,6	73,1	75,8	75,4	76,9	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	74,4	76,3	78,8	79,0	80,5	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (k 31. 12.)		143 972	143 478	145 374	147 212	147 495	134 345
z toho živnostníci		103 254	104 723	105 867	107 159	106 697	91 352
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		72 121	73 339	74 273	75 233	76 335	77 631
z toho živnostníci		48 753	49 219	50 038	50 583	51 189	50 135
Vzniklé subjekty		4 624	4 455	4 238	4 306	4 646	4 915
z toho živnostníci		3 050	2 994	2 940	3 012	3 322	3 406
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	8 676	8 992	9 472	10 946 ⁷⁾	12 462	.
z toho: rostlinná produkce		5 501	5 779	6 218	7 632 ⁷⁾	8 424	.
živočišná produkce		2 820	2 852	2 867	2 890 ⁷⁾	3 525	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (k 31. 5.)	ha	245 062	244 468	243 850	242 465	245 127	244 094
z toho orná		176 012	175 362	175 000	173 999	175 849	178 257
Sklizeň: obilovin	t	520 738	565 426	591 206	627 252	636 874	612 325
brambor	t	8 028	8 989	9 614	8 956	8 790	7 976
Hospodářská zvířata (k 31. 12.)							
skot	kusy	88 439	86 268	85 402	86 447	86 268	85 366
prasata	kusy	81 901	68 030	70 308	64 832	49 582	49 291
drůbež celkem	tis. ks	484	473	379	438	399	387

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2022 je vypočten z dat roku 2021, 2022 a 2023)

7) semidefinitivní údaje

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj

pokračování

	Měšící jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	11 489	10 817	10 953	11 079	10 551	11 279
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	14 867	12 837	13 591	12 905	10 964	8 856
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	3 844	4 139	2 769	3 329	4 667	3 793
Výroba mléka	tis. l	200 429	203 541	212 105	213 160	209 922	216 417
Snáška konzumních vajec	tis. ks	38 134	43 341	43 555	43 516	44 843	44 495
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	178 383	178 485	176 826	176 451	176 385	176 230
Zalesňování	ha	3 890	4 879	3 788	3 809	2 531	1 968
Těžba dřeva	m ³ b. k.	3 368 966	2 925 942	2 120 919	1 748 545	1 372 328	1 257 853
z toho nahodilá hmyzová		1 580 212	1 573 843	1 163 669	607 060	401 686	339 194
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		156	148	150	143	145	147
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	141 403 2 951	140 285 3 057	131 539 2 940	144 508 3 272	168 120 3 717	169 075 3 786
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	47 923	45 892	44 744	44 168	45 232	44 656
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	31 032	32 933	32 887	35 060	37 389	40 214
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 373	1 455	1 556	1 527	1 323	1 374
podíl na ČR	%	1,6	1,7	1,9	1,8	1,6	1,8
Spotřeba elektřiny netto	GWh	3 214	3 193	3 127	3 325	3 185	3 005
podíl na ČR	%	5,4	5,4	5,4	5,5	5,5	5,4
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 268,0	1 270,8	1 337,3	1 460,9	1 308,3	1 274,7
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	457 594	457 466	465 158	515 955	447 133	397 623
podíl na ČR	%	5,7	5,4	5,4	5,5	6,0	6,0
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	870,8	832,2	874,3	979,8	778,8	695,4
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		19	22	22	22	23	22
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč tis. Kč	6 025 2 341	7 191 2 496	6 707 2 479	6 363 2 340	7 863 2 798	8 185 2 963
na 1 zaměstnanec							
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	2 574	2 881	2 705	2 719	2 810	2 762
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁴⁾	Kč	31 728	33 284	35 058	36 854	39 473	42 196
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	15 010	17 314	19 160	20 247	25 210	21 349
z toho pro veřejné zadavatele		7 307	7 982	10 145	10 431	12 641	10 806
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	19 469	19 995	17 358	27 556	21 286	32 662
z toho budov (bytových a nebytových)		14 912	14 588	13 392	20 693	15 279	25 043
z toho výstavba nových bytových budov		4 164	4 655	4 998	5 207	6 633	5 169
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	4 665	4 515	4 029	5 794	4 791	8 021
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		2 043	2 089	1 917	1 690	2 255	1 479
z toho v nových rodinných domech		893	1 002	1 013	1 138	997	721
Dokončené byty		1 630	1 984	2 212	1 916	2 543	2 020
z toho v nových rodinných domech		1 016	1 013	1 035	1 135	1 190	1 080
Investiční náklady na výstavbu 1 m ²							
obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	37 675	37 767	40 345	42 582	49 328	53 283
obytné plochy bytu v novém bytovém domě	Kč	42 045	35 863	40 332	35 744	51 508	87 581
DOPRAVA (k 31. 12.; Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových		298 059	307 248	315 417	319 242	330 664	339 450

³⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

⁴⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující stavební činností

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		483	480	559	576	555	541
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		24 864	24 519	28 371	28 038	27 511	26 684
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	700	762	472	469	723	785
z toho ze zahraničí		141	149	47	46	105	134
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	4,1	4,0	4,4	4,5	4,2	4,0
z toho hostů ze zahraničí		3,0	3,0	3,3	3,4	3,4	3,3
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	4 954	5 443	3 393 ⁷⁾	3 689 ⁸⁾	5 209	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	10 725	10 822	10 099 ⁷⁾	10 074 ⁸⁾	10 387	.

⁶⁾ počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)⁷⁾ semidefinitivní údaje⁸⁾ předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – životní prostředí

	Měřící jednotka	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (k 31. 12.)	ha	277 319	277 074	276 887	276 667	276 472	276 187
z toho: orná půda		204 526	204 041	203 689	203 083	202 730	202 395
zahrady a ovocné sady		14 824	14 845	14 957	15 152	15 266	15 271
trvalé travní porosty		56 969	57 184	57 235	57 471	57 504	57 512
Nezemědělská půda (k 31. 12.)	ha	249 833	250 080	250 267	250 488	250 685	250 968
z toho: lesní pozemky		186 217	186 280	186 418	186 491	186 572	186 618
zastavěné plochy a nádvoří		8 389	8 403	8 428	8 448	8 496	8 536
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	92,8	93,4	93,8	95,6	95,5	94,1
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	83,2	84,3	83,2	85,3	83,7	82,3
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	33,1	34,1	35,8	37,1	38,9	45,6
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	32,1	33,9	35,5	37,4	39,6	46,7
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	85,3	85,6	86,1	86,3	87,3	87,1
na kanalizaci s koncovou ČOV		81,8	82,8	83,7	83,6	85,3	85,1
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	97,7	98,1	98,4	98,4	97,9	98,6
Čistírný odpadních vod (ČOV)		172	177	187	192	198	202
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	238 575	239 175	240 953	241 996	243 481	243 474
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	10 175	9 746	9 711	10 023	9 885	9 858
OVZDUŠÍ (ČHMÚŠ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,54	0,53	0,50	0,63	0,64	0,56
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,47	0,46	0,43	0,56	0,57	0,49
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,60	0,61	0,54	0,48	0,41	0,35
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,60	0,61	0,54	0,48	0,41	0,34
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,56	1,57	1,43	1,44	1,42	1,32
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,79	0,86	0,78	0,76	0,71	0,63
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,77	0,71	0,65	0,68	0,71	0,69
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	7,86	7,85	7,76	8,02	7,52	6,41
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,49	6,67	6,73	7,00	6,62	5,52
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,37	1,18	1,03	1,02	0,90	0,89
ODPADY							
Produkce odpadů celkem	t	2 642 341	2 203 344	2 956 249	2 599 567	2 327 744	.
na 1 obyvatele	kg	4 177	3 486	4 679	4 168	3 696	.
z toho nebezpečných	t	69 106	58 661	70 765	93 382	69 708	.
na 1 obyvatele	kg	109	93	112	150	111	.
Produkce komunálních odpadů ²⁾	t	334 330	337 519	341 143	347 557	346 968	.
na 1 obyvatele	kg	529	534	540	557	551	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 899	1 854	2 427	2 379	2 697	2 544
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 170,1	1 173,3	1 473,2	1 287,9	1 351,5	1 238,9
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	22,0	15,5	14,2	12,9	10,8	21,0
nakládání s odpadními vodami	%	39,8	58,0	56,8	63,6	64,6	51,4
nakládání s odpady	%	22,2	14,4	11,4	10,5	9,1	12,8
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	3 001,7	3 055,6	3 152,4	3 540,0	3 711,4	4 031,2
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	3,0	2,2	2,3	2,2	2,5	2,4
nakládání s odpadními vodami	%	37,9	38,2	40,6	37,2	36,1	33,9
nakládání s odpady	%	49,7	50,4	48,4	52,6	51,8	55,2

¹⁾ údaje před rokem 2021 nejsou srovnatelné vlivem změny metodiky; údaje za roky 2022 a 2023 jsou předběžné; data převzata k 20. 9. 2024

²⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle okresů Olomouckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	622 930	36 752	233 588	107 580	126 613	118 397
	2022	631 802	36 991	237 940	108 717	128 180	119 974
	2023	632 864	36 949	238 843	108 930	128 304	119 838
z toho cizinci (bez azylantů)	2021	13 755	739	6 448	2 206	2 618	1 744
	2022	28 643	1 519	12 467	4 204	5 894	4 559
	2023	26 983	1 399	11 884	3 970	5 657	4 073
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2021	15,8	14,1	16,6	15,9	15,0	15,5
	2022	15,8	14,0	16,6	15,9	15,0	15,5
	2023	15,5	13,9	16,3	15,6	14,8	15,2
15–64 let	2021	62,7	62,6	62,8	62,8	63,1	62,2
	2022	62,7	62,3	62,8	62,7	63,1	62,1
	2023	62,7	62,1	62,8	62,9	63,0	62,1
65 let a více	2021	21,5	23,3	20,7	21,4	21,9	22,3
	2022	21,5	23,6	20,6	21,4	21,9	22,4
	2023	21,8	24,0	20,8	21,6	22,2	22,7
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	43,3	44,5	42,7	43,2	43,9	43,7
	2022	43,3	44,6	42,6	43,2	43,9	43,7
	2023	43,5	44,8	42,8	43,4	44,1	44,0
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	136,3	165,6	124,8	134,5	146,1	144,0
	2022	136,3	168,7	124,1	134,8	146,0	144,4
	2023	140,1	171,9	127,4	138,4	150,4	149,3
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	72,6	73,0	72,3	72,7	71,4	74,2
	2022	73,6	74,5	73,3	73,8	72,2	75,4
	2023	74,3	75,9	73,9	74,0	73,1	76,3
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,3	9,1	11,0	10,0	10,0	9,6
	2022	9,5	7,6	10,2	9,2	9,1	9,4
	2023	8,4	7,9	8,7	8,6	8,1	8,2
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2021	13,7	16,9	12,8	14,4	14,3	13,5
	2022	11,9	13,1	11,3	12,3	12,3	11,8
	2023	11,0	12,2	10,3	11,5	11,7	11,0
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	8,1	12,9	12,4	13,8	10,9	9,0
	2022	23,6	24,2	29,7	24,7	27,4	24,5
	2023	14,5	17,2	19,6	17,4	20,1	15,0
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	7,8	14,4	11,7	11,0	12,1	9,8
	2022	7,1	12,2	10,2	11,2	11,9	9,0
	2023	10,2	14,0	14,2	12,5	15,5	13,4
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,5	-7,9	-1,8	-4,4	-4,2	-3,9
	2022	-2,4	-5,5	-1,1	-3,1	-3,3	-2,3
	2023	-2,6	-4,3	-1,6	-2,9	-3,6	-2,7
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	0,3	-1,5	0,7	2,8	-1,2	-0,8
	2022	16,5	12,0	19,5	13,5	15,5	15,5
	2023	4,3	3,2	5,4	4,9	4,6	1,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,2	-9,4	-1,1	-1,5	-5,4	-4,7
	2022	14,1	6,5	18,4	10,5	12,3	13,2
	2023	1,7	-1,1	3,8	2,0	1,0	-1,1
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	72,9	75,7	75,2	75,1	75,2
	ženy	.	79,5	82,3	81,3	81,5	81,8

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	2018	14 801	1 544	4 589	1 797	3 683	3 188
	2023	16 108	1 422	5 591	2 010	3 690	3 395
z toho (%):							
ženy	2018	48,7	45,5	47,1	55,1	51,0	46,5
	2023	50,9	45,4	50,7	56,4	52,7	48,2
absolventi škol a mladiství	2018	4,4	3,6	4,7	3,5	4,6	4,4
	2023	5,8	4,9	6,1	4,9	6,6	5,3
osoby se zdravotním postižením	2018	16,7	11,9	18,7	19,3	13,7	18,1
	2023	14,7	9,7	13,0	15,1	16,3	17,8
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2018	37,5	46,6	39,4	31,4	31,4	40,8
	2023	34,5	37,8	36,2	32,9	29,4	37,0
dosažitelní ¹⁾	2018	92,8	90,3	93,4	91,3	93,2	93,4
	2023	93,6	91,6	94,9	91,7	93,7	93,5
ve věku do 24 let	2018	10,5	9,5	10,4	10,0	10,7	11,3
	2023	13,6	11,5	15,0	12,2	13,5	12,9
ve věku 55 let a více	2018	25,8	29,0	25,2	25,9	25,8	25,3
	2023	24,6	26,9	23,1	23,4	26,9	24,4
evidovaní 12 měsíců a více	2018	24,1	14,7	18,6	26,0	34,8	23,3
	2023	25,7	23,8	20,7	25,1	35,1	24,8
Podíl nezaměstnaných osob ²⁾ (k 31. 12.; %)	2018	3,37	5,58	2,84	2,36	4,06	3,85
	2023	3,81	5,65	3,55	2,70	4,27	4,26
v tom: muži	2018	3,42	5,93	3,01	2,08	3,89	4,09
	2023	3,67	6,02	3,45	2,31	3,95	4,32
ženy	2018	3,32	5,20	2,68	2,64	4,25	3,61
	2023	3,95	5,25	3,65	3,11	4,62	4,20
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,81	0,82	0,53	0,61	1,41	0,90
	2023	1,05	1,47	0,78	0,74	1,60	1,13
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	2018	10 896	372	4 836	2 222	1 781	1 685
	2023	7 859	229	2 927	1 224	2 293	1 186
Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	2018	1,4	4,2	0,9	0,8	2,1	1,9
	2023	2,0	6,2	1,9	1,6	1,6	2,9
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více	2018	21,1	37,4	17,0	31,0	22,0	13,7
	2023	18,8	32,1	16,1	28,1	17,6	12,6
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	12 063	11 695	12 263	12 026	12 017	11 908
	2023	19 792	19 084	20 093	19 651	19 816	19 583
Průměrná měsíční výše starobního důchodu mužů (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	13 244	12 921	13 416	13 170	13 275	13 087
	2023	20 940	20 159	21 207	20 772	21 097	20 717
Průměrná měsíční výše starobního důchodu žen (sólo) ⁴⁾ (Kč)	2018	11 022	10 581	11 271	11 012	10 912	10 835
	2023	18 734	18 048	19 099	18 606	18 635	18 504

¹⁾ ve věku 15–64 let²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve stejném věku³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

Tab. 4.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle okresů Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu) ⁵⁾ (%)	2018	29,8	38,4	24,9	27,9	31,3	35,7
	2023	35,5	44,3	30,5	34,6	36,8	40,8
v tom: muži	2018	33,8	40,7	29,8	31,1	35,5	38,9
	2023	39,4	46,8	35,8	37,7	40,7	43,3
ženy	2018	27,3	36,9	21,8	25,9	28,7	33,6
	2023	32,9	42,5	27,1	32,5	34,2	39,2
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2018	14,8	17,4	15,4	14,5	13,1	14,6
	2023	14,6	16,0	16,3	13,1	13,8	13,0
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2018	8,3	12,1	9,4	7,0	6,8	7,7
	2023	9,7	12,5	10,6	7,1	10,6	8,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	199,7	255,9	212,9	193,3	178,6	185,0
	2023	177,9	225,3	194,4	167,0	155,8	164,2
z toho:							
se zjištěnou aktivitou	2018	94,3	113,8	102,9	90,6	84,3	85,7
	2023	97,6	116,8	105,9	93,3	87,0	90,8
subjekty vzniklé v roce	2018	5,9	8,3	6,0	5,3	5,6	5,8
	2023	6,6	7,3	7,2	6,0	6,2	6,4
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2018	3,2	0,7	4,5	4,5	1,7	2,1
	2023	2,3	1,9	1,8	3,3	1,9	3,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,6	1,0	3,8	3,2	1,2	1,6
	2023	3,2	2,2	3,3	4,9	2,7	2,3
Hromadná ubytovací zařízení	2018	483	140	104	38	41	160
	2023	541	167	118	42	37	177
lůžka	2018	24 864	6 406	5 428	1 769	2 669	8 592
	2023	26 684	7 522	6 232	1 780	2 324	8 826
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	39,3	166,6	23,1	16,3	20,5	71,1
	2023	42,2	203,2	26,1	16,4	18,1	73,5
hosté (tis. osob)	2018	700,1	146,7	250,1	40,2	70,2 ⁶⁾	192,9
	2023	784,7	155,9	298,0	49,0	55,8	226,1
z toho ze zahraničí	2018	141,4	11,7	88,7	6,5	13,7 ⁶⁾	20,9
	2023	133,5	10,2	84,0	7,2	12,4	19,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):							
orná půda	2018	38,8	19,1	42,0	60,2	56,1	21,8
	2023	38,4	18,3	41,6	59,8	55,9	21,4
lesní pozemky	2018	35,3	59,7	30,9	20,2	16,4	48,6
	2023	35,4	59,8	31,0	20,2	16,4	48,7
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,6	0,9	1,8	2,0	2,0	1,2
	2023	1,6	0,9	1,8	2,0	2,0	1,2

⁵⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁶⁾ méně spolehlivý údaj

Tab. 5.1 Vybrané ukazatele demografického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje v letech 2021, 2022 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					
			Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice
Počet obyvatel (k 31. 12.)	2021	622 930	33 567	36 752	11 806	14 960	23 524	18 212
	2022	631 802	34 376	36 991	11 836	15 226	23 804	18 746
	2023	632 864	34 517	36 949	11 821	15 284	23 814	18 874
v tom ve věku (%):								
0–14 let	2021	15,8	15,4	14,1	14,6	15,4	16,2	15,7
	2022	15,8	15,6	14,0	14,6	15,6	16,1	15,7
	2023	15,5	15,4	13,9	14,6	15,3	15,9	15,6
15–64 let	2021	62,7	63,8	62,6	62,2	64,5	62,7	63,6
	2022	62,7	63,8	62,3	61,8	64,2	62,8	63,5
	2023	62,7	63,6	62,1	61,7	64,1	62,7	63,6
65 let a více	2021	21,5	20,8	23,3	23,2	20,1	21,1	20,8
	2022	21,5	20,7	23,6	23,6	20,2	21,1	20,8
	2023	21,8	20,9	24,0	23,8	20,6	21,4	20,9
Průměrný věk (k 31. 12.)	2021	43,3	43,1	44,5	44,5	43,0	43,1	43,0
	2022	43,3	42,9	44,6	44,5	42,9	43,1	43,0
	2023	43,5	43,2	44,8	44,7	43,2	43,4	43,2
Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)	2021	136,3	135,0	165,6	159,4	130,6	130,2	132,6
	2022	136,3	133,0	168,7	161,1	129,7	130,8	132,0
	2023	140,1	136,0	171,9	163,4	134,0	135,0	134,0
Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)	2021	72,6	69,9	73,0	73,7	68,5	72,4	68,8
	2022	73,6	70,7	74,5	75,7	69,8	72,8	69,7
	2023	74,3	71,4	75,9	75,8	70,8	73,5	70,5
Živě narození na 1 000 obyvatel	2021	10,3	11,2	9,1	10,2	10,4	10,9	10,4
	2022	9,5	9,8	7,6	9,5	9,6	9,4	10,0
	2023	8,4	8,4	7,9	9,1	8,7	8,6	8,5
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2021	13,7	13,1	16,9	14,9	12,6	12,6	12,9
	2022	11,9	11,3	13,1	13,3	9,6	13,1	9,5
	2023	11,0	11,0	12,2	14,3	11,2	10,7	10,2
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	8,1	14,0	12,9	22,0	21,8	16,4	21,3
	2022	23,6	39,9	24,2	25,9	33,1	29,2	42,9
	2023	14,5	28,4	17,2	27,5	25,7	20,5	30,1
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2021	7,8	14,8	14,4	14,8	16,7	12,9	15,0
	2022	7,1	14,6	12,2	19,7	15,5	13,7	14,7
	2023	10,2	21,7	14,0	23,5	19,4	18,0	21,7
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,5	-1,9	-7,9	-4,8	-2,2	-1,7	-2,6
	2022	-2,4	-1,6	-5,5	-3,7	0,0	-3,7	0,5
	2023	-2,6	-2,6	-4,3	-5,3	-2,5	-2,1	-1,7
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2021	0,3	-0,9	-1,5	7,2	5,1	3,5	6,3
	2022	16,5	25,3	12,0	6,2	17,6	15,5	28,2
	2023	4,3	6,7	3,2	4,0	6,3	2,5	8,5
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2021	-3,2	-2,8	-9,4	2,5	2,9	1,9	3,7
	2022	14,1	23,7	6,5	2,5	17,6	11,8	28,7
	2023	1,7	4,1	-1,1	-1,3	3,8	0,4	6,8
Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)	muži	.	75,4	72,9	73,8	76,0	75,0	75,2
	ženy	.	82,1	79,5	81,2	82,3	81,9	82,6

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 osob ve věku 0–14 let

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností							Rok	
Olomouc	Prostějov	Přerov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh		
164 208	95 774	78 086	23 816	67 419	22 040	32 766	2021	Počet obyvatel (k 31. 12.)
167 827	96 881	78 578	24 028	68 086	22 281	33 142	2022	
168 674	97 109	78 503	24 034	67 861	22 321	33 103	2023	
								v tom ve věku (%):
16,9	16,0	14,7	16,1	15,1	15,2	16,1	2021	0–14 let
16,9	16,0	14,6	16,2	15,1	15,2	16,2	2022	
16,7	15,7	14,4	16,1	14,8	14,6	15,8	2023	
62,6	62,8	62,6	63,2	61,9	63,7	62,2	2021	15–64 let
62,6	62,8	62,6	62,8	61,8	63,7	62,0	2022	
62,8	63,0	62,5	62,6	61,6	63,8	62,2	2023	
20,5	21,1	22,7	20,7	23,0	21,1	21,7	2021	65 let a více
20,4	21,1	22,8	20,9	23,1	21,2	21,8	2022	
20,6	21,3	23,1	21,2	23,6	21,6	22,0	2023	
42,6	43,1	44,4	42,7	44,1	43,4	43,2	2021	Průměrný věk (k 31. 12.)
42,4	43,1	44,5	42,7	44,1	43,5	43,2	2022	
42,6	43,3	44,7	43,0	44,4	43,7	43,5	2023	
121,8	131,8	154,2	128,7	152,1	139,1	134,5	2021	Index stáří ¹⁾ (k 31. 12.)
120,8	131,9	155,4	128,8	153,0	139,5	134,7	2022	
123,5	135,6	160,6	131,7	158,8	147,3	139,4	2023	
72,7	72,6	72,6	72,0	75,6	69,9	74,2	2021	Index ekonomické závislosti ²⁾ (k 31. 12.)
73,7	73,6	73,4	73,5	76,9	70,7	75,6	2022	
74,3	73,8	74,3	74,3	78,1	71,3	75,8	2023	
11,1	10,0	9,4	10,9	9,2	10,5	10,0	2021	Živě narození na 1 000 obyvatel
10,4	9,2	8,7	10,8	8,6	8,7	10,9	2022	
8,8	8,5	7,8	8,7	8,2	7,8	8,1	2023	
12,6	14,3	15,1	13,5	14,2	13,0	12,4	2021	Zemřelí na 1 000 obyvatel
10,8	12,2	13,3	12,1	12,6	11,9	11,2	2022	
10,1	11,2	12,1	10,5	11,3	10,9	10,6	2023	
15,8	14,3	11,5	18,6	9,5	14,4	14,8	2021	Přistěhovalí na 1 000 obyvatel
35,5	26,2	24,7	28,8	26,0	28,4	26,5	2022	
23,9	17,8	19,6	19,5	14,8	25,4	19,0	2023	
14,9	12,0	14,0	18,9	13,0	17,8	13,9	2021	Vystěhovalí na 1 000 obyvatel
13,3	11,8	13,8	18,6	12,1	14,4	14,9	2022	
17,5	12,8	16,3	17,4	15,0	20,5	17,7	2023	
-1,5	-4,3	-5,6	-2,6	-4,9	-2,5	-2,4	2021	Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
-0,5	-3,0	-4,6	-1,3	-4,1	-3,2	-0,3	2022	
-1,3	-2,7	-4,3	-1,8	-3,1	-3,1	-2,5	2023	
1,0	2,3	-2,5	-0,3	-3,5	-3,4	0,9	2021	Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel
22,1	14,4	10,9	10,2	13,9	14,0	11,7	2022	
6,4	5,0	3,4	2,0	-0,2	4,9	1,3	2023	
-0,6	-2,0	-8,1	-2,9	-8,4	-5,8	-1,6	2021	Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel
21,7	11,5	6,3	8,8	9,8	10,8	11,4	2022	
5,0	2,3	-1,0	0,2	-3,3	1,8	-1,2	2023	
76,0	75,3	75,0	74,2	75,0	75,0	75,7	muži	Naděje dožití při narození (v období 2019–2023)
82,7	81,3	81,2	81,1	81,4	81,8	82,1	ženy	

²⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					
			Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾	2018	14 801	568	1 543	206	422	300	515
	2023	16 108	827	1 415	225	395	438	638
z toho (%):								
ženy	2018	48,7	52,8	45,6	53,9	49,5	41,3	41,7
	2023	50,9	55,9	45,4	54,2	50,9	52,5	47,6
absolventi škol a mladiství	2018	4,4	1,8	2,9	1,0	4,5	5,3	3,5
	2023	5,8	3,1	4,1	2,7	4,8	5,5	3,1
osoby se zdravotním postižením	2018	16,7	20,6	11,9	24,8	9,7	21,0	21,2
	2023	14,7	21,4	9,8	13,8	13,7	11,2	22,7
dosažitelní ²⁾	2018	92,8	89,8	90,3	91,7	91,2	90,3	95,7
	2023	93,6	94,0	91,7	88,9	94,4	93,8	97,3
ve věku do 24 let	2018	10,5	7,7	9,5	7,3	10,0	13,3	9,1
	2023	13,6	11,7	11,5	10,7	11,6	18,5	9,9
ve věku 55 let a více	2018	25,8	28,3	29,0	36,9	23,9	21,0	30,1
	2023	24,6	29,5	26,9	28,4	29,1	21,0	28,1
evidovaní 12 měsíců a více	2018	24,1	26,9	14,6	28,6	23,0	9,7	25,8
	2023	25,7	32,4	23,8	28,4	32,9	14,6	28,7
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾ (k 31. 12.; %)	2018	3,37	2,25	5,51	2,71	3,82	1,76	4,09
	2023	3,81	3,55	5,62	2,73	3,81	2,75	5,22
v tom: muži	2018	3,42	2,08	5,86	2,36	3,86	2,04	4,57
	2023	3,67	3,05	6,00	2,33	3,67	2,50	5,23
ženy	2018	3,32	2,42	5,14	3,09	3,78	1,47	3,57
	2023	3,95	4,06	5,22	3,19	3,97	3,02	5,20
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾ (k 31. 12.; %)	2018	0,81	0,67	0,89	0,84	0,96	0,19	1,10
	2023	1,05	1,22	1,46	0,88	1,33	0,43	1,54
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	2018	1,4	0,6	3,9	5,3	5,3	1,1	1,8
	2023	2,0	1,5	5,9	4,8	3,9	3,5	1,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více (k 31. 12.)	2018	199,7	182,1	255,9	175,3	206,2	182,6	168,8
	2023	177,9	156,2	225,3	153,9	176,2	166,2	158,0
z toho:								
se zjištěnou aktivitou	2018	94,3	92,6	113,8	76,7	86,4	93,3	73,8
	2023	97,6	92,4	116,8	83,8	90,8	95,1	82,2
subjekty vzniklé v roce	2018	5,9	6,2	8,3	3,8	5,5	4,6	5,5
	2023	6,6	5,8	7,3	6,0	5,8	6,5	6,8
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2018	2,6	2,1	1,0	1,3	1,7	2,8	2,4
	2023	3,2	5,7	2,2	5,7	3,2	1,8	4,3

¹⁾ údaje za kraj jsou uvedeny včetně uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce zaevidovaných (v souladu s platnými pravidly) mimo okres svého trvalého bydliště

²⁾ ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k 31. 12. sledovaného roku na obyvatelstvu ve stejném věku; v SO ORP na obyvatelstvu k 31. 12. předchozího roku

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností							Rok	
Olomouc	Prostějov	Přerov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh		
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
3 157	1 587	2 603	559	1 882	507	769	2018	Uchazeči o zaměstnání v evidenci
3 752	1 769	2 344	660	1 898	605	807	2023	úřadu práce (k 31. 12.) ¹⁾
z toho (%):								
47,8	55,2	50,7	50,6	46,8	41,0	49,2	2018	ženy
51,0	56,8	52,2	51,2	47,7	47,4	49,9	2023	
3,8	2,2	3,3	3,0	3,3	2,4	4,4	2018	absolventi škol a mladiství
4,3	2,4	4,0	4,5	4,4	4,3	4,8	2023	
19,0	18,6	12,7	20,6	16,2	14,0	20,9	2018	osoby se zdravotním postižením
14,0	15,2	15,1	11,5	14,9	11,7	21,6	2023	
93,3	91,2	94,0	94,8	92,4	94,1	94,1	2018	dosažitelní ²⁾
94,7	92,2	93,6	96,8	92,9	94,5	91,6	2023	
10,0	10,3	11,4	12,3	12,4	8,1	9,8	2018	ve věku do 24 let
14,0	12,4	14,4	18,6	14,4	12,1	11,5	2023	
25,3	24,4	25,8	25,4	22,5	27,2	29,1	2018	ve věku 55 let a více
23,2	22,8	25,9	22,7	21,8	26,3	28,0	2023	
18,9	25,7	38,6	18,8	24,1	21,3	20,0	2018	evidování 12 měsíců a více
19,9	24,8	36,4	26,1	22,9	24,6	26,1	2023	
2,78	2,29	4,67	3,36	3,92	3,22	3,35	2018	Podíl nezaměstnaných osob ³⁾
3,38	2,68	4,46	4,23	4,19	4,03	3,60	2023	(k 31. 12.; %)
2,93	2,03	4,48	3,18	4,16	3,77	3,41	2018	v tom: muži
3,30	2,28	4,15	4,00	4,30	4,13	3,54	2023	
2,63	2,56	4,88	3,56	3,66	2,65	3,30	2018	ženy
3,46	3,09	4,78	4,48	4,08	3,93	3,66	2023	
0,56	0,65	1,92	0,67	1,02	0,73	0,71	2018	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾
0,71	0,72	1,74	1,14	1,03	1,05	1,03	2023	(k 31. 12.; %)
0,9	0,7	3,1	2,8	1,9	0,9	1,7	2018	Uchazeči na 1 pracovní místo
2,1	1,5	3,2	6,7	2,9	1,6	3,3	2023	v evidenci úřadu práce
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
229,3	195,3	172,0	177,3	199,2	164,8	164,1	2018	Soukromí podnikatelé (živnostníci)
208,4	168,6	151,8	172,5	177,7	143,4	139,8	2023	na 1 000 obyvatel ve věku 18 let a více
z toho:								
108,1	92,1	80,5	98,6	93,3	80,4	76,3	2018	se zjištěnou aktivitou
110,9	94,4	84,0	104,7	97,3	81,6	82,1	2023	
6,2	5,5	5,3	6,8	6,2	4,9	5,2	2018	subjekty vzniklé v roce
7,4	6,0	6,5	7,6	6,4	5,5	6,1	2023	
4,1	3,5	0,7	4,3	1,1	2,5	2,2	2018	Dokončené byty na 1 000 obyvatel
3,9	4,8	1,2	1,7	1,6	2,0	2,6	2023	

Tab. 5.2 Vybrané ukazatele sociálního a ekonomického vývoje podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje v letech 2018 a 2023

	Rok	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností					
			Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice
Hromadná ubytovací zařízení	2018	483	18	140	4	4	16	8
	2023	541	18	167	4	5	14	9
lůžka	2018	24 864	1 481	6 406	79	120	555	751
	2023	26 684	1 321	7 522	102	165	530	470
lůžka na 1 000 obyvatel	2018	39,3	43,4	166,6	6,6	7,9	23,4	41,1
	2023	42,2	38,3	203,2	8,6	10,8	22,3	24,9
hosté (tis. osob)	2018	700,1	30,45	146,7	⁵⁾ 1,7	4,5	⁵⁾ 11,6	i. d.
	2023	784,7	26,2	155,9	⁵⁾ 1,2	1,9	⁵⁾ 10,1	18,1
z toho ze zahraničí	2018	141,4	4,7	11,7	⁵⁾ 0,2	0,7	⁵⁾ 1,8	i. d.
	2023	133,5	4,0	10,2	⁵⁾ 0,1	0,3	⁵⁾ 0,9	0,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):								
orná půda	2018	38,8	46,7	19,1	43,8	51,6	49,1	41,3
	2023	38,4	46,5	18,3	44,0	51,5	48,8	40,9
lesní pozemky	2018	35,3	23,0	59,7	34,0	18,5	32,7	35,1
	2023	35,4	23,1	59,8	34,3	18,7	32,7	35,2
zastavěné plochy a nádvoří	2018	1,6	1,6	0,9	1,3	2,0	1,7	1,5
	2023	1,6	1,6	0,9	1,3	2,0	1,7	1,6

⁵⁾ méně spolehlivý údaj

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností							Rok	
Olomouc	Prostějov	Přerov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh		
73	34	19	10	140	5	12	2018	Hromadná ubytovací zařízení
88	38	14	10	153	6	15	2023	
4 263	1 690	1 068	507	7 209	103	632	2018	lůžka
4 803	1 678	838	669	7 711	230	645	2023	
26,0	17,5	13,2	20,9	104,0	4,6	19,0	2018	lůžka na 1 000 obyvatel
28,5	17,3	10,7	27,8	113,3	10,3	19,5	2023	
227,5	38,5 ⁵⁾	35,3 ⁵⁾	7,9 ⁵⁾	170,9	3,1 ⁵⁾	i. d.	2018	hosté (tis. osob)
265,9	47,8	27,7 ⁵⁾	15,6 ⁵⁾	194,2	6,3 ⁵⁾	13,8	2023	
85,5	6,3 ⁵⁾	8,3 ⁵⁾	1,2 ⁵⁾	17,2	0,2 ⁵⁾	i. d.	2018	z toho ze zahraničí
79,8	7,1	8,1 ⁵⁾	2,7 ⁵⁾	16,9	0,5 ⁵⁾	1,9	2023	
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (k 31. 12.; %):								
39,2	65,1	65,3	29,6	13,9	64,6	33,4	2018	orná půda
38,8	65,1	65,1	29,2	13,6	64,0	32,9	2023	
32,7	16,1	10,2	34,4	55,3	16,1	36,7	2018	lesní pozemky
32,8	15,4	10,2	34,7	55,4	16,1	36,8	2023	
2,1	2,2	2,4	1,1	1,0	2,0	1,6	2018	zastavěné plochy a nádvoří
2,1	2,3	2,4	1,1	1,0	2,0	1,6	2023	

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

